

Bilten 108

godina x • listopad 2005. tromjesečno izvješće

HRVATSKA NARODNA BANKA

Hrvatska narodna banka

BILTEN

IZDAVAČ Hrvatska narodna banka
Direkcija za izdavačku djelatnost
Trg hrvatskih velikana 3, 10002 Zagreb
Telefon centrale: 4564-555
Telefon: 4565-006
Telefaks: 4564-687

WEB ADRESA <http://www.hnb.hr>

UREDNIŠTVO BILTENA HNB-a

GLAVNI UREDNIK mr. sc. Ljubinko Jankov
ČLANOVI UREDNIŠTVA mr. sc. Igor Jemrić
Vanja Jelić
Ružica Vuger

UREDNIŠTVO TROMJESEČNOG IZVJEŠĆA HNB-a

GLAVNI UREDNIK dr. sc. Boris Vujčić
ČLANOVI UREDNIŠTVA mr. sc. Ljubinko Jankov
dr. sc. Evan Kraft
Vanja Jelić

UREDNICA mr. sc. Romana Sinković

GRAFIČKI UREDNICI Gordana Bauk
Božidar Bengez
Slavko Križnjak

LEKTORICE Marija Grigić
Dragica Platužić

SURADNICA Ines Merkl

TISAK Narodne novine d.d., Zagreb

Podaci se objavljuju prema kalendaru objavljivanja podataka. Kalendar se objavljuje na web-stranicama Međunarodnoga monetarnog fonda (<http://dsbb.imf.org>).

Molimo korisnike ove publikacije da prilikom korištenja podataka obvezno navedu izvor.

Sve eventualno potrebne korekcije bit će unesene u web-verziju.

Tiskano u 650 primjeraka

ISSN 1331–6036

Hrvatska narodna banka

BILTEN

Zagreb, 2005.

Osnovne informacije o Hrvatskoj

Ekonomski indikatori

	1996.	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.
Površina (u km ²)	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538
Broj stanovnika (u mil.)	4,494	4,572	4,501	4,554	4,381	4,437	4,443	4,442	4,439
BDP (u mil. HRK, tekuće cijene)	107.981	123.811	137.604	141.579	152.519	165.639	179.390	193.067	207.082
BDP (u mil. EUR, tekuće cijene) ^a	15.869	17.790	19.281	18.679	19.976	22.177	24.220	25.526	27.629
BDP po stanovniku (u EUR)	3.531	3.891	4.284	4.102	4.560	4.998	5.451	5.747	6.224
BDP – godišnja stopa rasta (u %, stalne cijene)	5,9	6,8	2,5	-0,9	2,9	4,4	5,2	4,3	3,8
Prosječna godišnja stopa inflacije ^b	3,5	3,6	5,7	4,0	4,6	3,8	1,7	1,8	2,1
Tekući račun platne bilance (u mil. EUR) ^c	-755	-2.192	-1.305	-1.313	-490	-818	-2.097	-1.866	-1.447
Tekući račun platne bilance (u % BDP-a)	-4,8	-12,3	-6,8	-7,0	-2,5	-3,7	-8,7	-7,3	-5,2
Izvoz robe i usluga (u % BDP-a) ^c	38,7	40,3	39,8	40,9	47,1	48,7	45,9	51,5	51,5
Uvoz robe i usluga (u % BDP-a) ^c	48,0	56,8	49,1	49,3	52,3	54,6	57,0	59,5	58,8
Inozemni dug (u mil. EUR, na kraju razdoblja) ^d	4.284	6.761	9.173	10.101	12.109	13.458	15.055	19.811	22.675
Inozemni dug (u % BDP-a)	27,0	38,0	47,6	54,1	60,6	60,7	62,2	77,6	82,1
Inozemni dug (u % izvoza robe i usluga)	69,8	94,4	119,4	132,2	128,7	124,6	135,3	150,8	159,2
Otplaćeni inozemni dug (u % izvoza robe i usluga) ^{d,e}	9,0	9,8	12,3	21,1	23,6	26,2	27,4	20,1	20,6
Bruto međunarodne pričuve (u mil. EUR, na kraju razdoblja)	1.868	2.304	2.400	3.013	3.783	5.334	5.651	6.554	6.436
Bruto međunarodne pričuve (u mjesecima uvoza robe i usluga, na kraju razdoblja)	2,9	2,7	3,0	3,9	4,3	5,3	4,9	5,2	4,8
Nacionalna valuta: kuna (HRK)									
Devizni tečaj za 31. prosinca (HRK : 1 EUR)	6,8636	6,9472	7,3291	7,6790	7,5983	7,3700	7,4423	7,6469	7,6712
Devizni tečaj za 31. prosinca (HRK : 1 USD)	5,5396	6,3031	6,2475	7,6477	8,1553	8,3560	7,1457	6,1185	5,6369
Prosječni devizni tečaj (HRK : 1 EUR)	6,8047	6,9597	7,1366	7,5796	7,6350	7,4690	7,4068	7,5634	7,4952
Prosječni devizni tečaj (HRK : 1 USD)	5,4338	6,1571	6,3623	7,1124	8,2768	8,3391	7,8637	6,7014	6,0355
Manjak proračuna konsolidirane središnje države (u % BDP-a) ^f	-6,5	-7,1	-5,4	-5,0	-4,9	-4,7
Stopa nezaposlenosti (prema definiciji ILO-a, stanovništvo starije od 15 god.) ^g	10,0	9,9	11,4	13,6	16,1	15,8	14,8	14,3	13,8
Stopa zaposlenosti (prema definiciji ILO-a, stanovništvo starije od 15 god.) ^g	50,6	49,3	47,0	44,8	42,6	41,8	43,3	43,1	43,5

^a Izveden iz kunske vrijednosti uz pomoć prosječnoga godišnjega deviznog tečaja HRK/1 EUR.

^b Stopa inflacije mjerena je od 1994. do 1998. indeksom cijena na malo, a od 1999. nadalje mjeri se indeksom potrošačkih cijena.

^c Preliminarni podaci

^d Pokazatelji inozemne zaduženosti u 2002. i 2003. godini izvedeni su na bruto načelu, dok pokazatelji do 2001. ne obuhvaćaju: nepodmirene dospjele i obračunate nedospjele kamate, hibridne i podređene instrumente, repo poslove banaka i HNB-a, depozite međunarodnih financijskih institucija u HNB-u te jednostrane učinke sekundarnog tržišta obveznica.

^e Uključuje otplatu glavnice po dugoročnom dugu, bez otplate glavnice s osnove trgovinskih kredita i izravnih ulaganja, i ukupnu otplatu kamata, bez otplate kamata s osnove izravnih ulaganja.

^f Na gotovinskom načelu

^g Stope zaposlenosti i nezaposlenosti za 1996. godinu odnose se na studeni, a za 1997. godinu na lipanj.

Izvori: DZS; MF; HNB

Sadržaj

Tromjesečno izvješće

Uvod / 3

Potražnja / 5

- Inozemna potražnja / 7
- Domaća potražnja / 7
 - Osobna potrošnja / 7
 - Investicijska potrošnja / 8
 - Državna potrošnja / 9

Proizvodnja / 9

- Industrija / 10
- Trgovina / 11
- Građevinarstvo / 11
- Turizam / 12
- Prijevoz i veze / 13

Tržište rada / 13

- Nezaposlenost i zapošljavanje / 13
- Plaće i troškovi rada / 15

Cijene / 16

- Okvir 1. Utjecaj poskupljenja sirove nafte i naftnih derivata na svjetskom tržištu na inflaciju i tekući račun platne bilance Republike Hrvatske / 20
- Kretanje cijena sirove nafte na svjetskom tržištu / 20
- Utjecaj poskupljenja sirove nafte na svjetskom tržištu na inflaciju potrošačkih cijena u Republici Hrvatskoj / 20
- Utjecaj porasta cijena nafte na tekući račun platne bilance Republike Hrvatske / 21

Tečaj / 22

Monetarna politika i instrumenti / 24

- Monetarno okruženje / 24
- Korištenje instrumenata monetarne politike / 24
- Primarni novac i međunarodne pričuve / 26
- Monetarna kretanja / 27
 - Novčana masa / 27
 - Ukupna likvidna sredstva / 28
 - Plasmani / 29
 - Plasmani središnjoj državi / 30
 - Inozemna aktiva i pasiva / 30

Tržište novca / 30

- Kamatne stope na tržištu novca / 31
- Kamatne stope na tržištu kratkoročnih vrijednosnih papira / 31
- Kamatne stope poslovnih banaka / 32

Tržište kapitala / 34

- Tržište vlasničkih vrijednosnih papira / 34
- Tržište dužničkih vrijednosnih papira / 35

Međunarodne transakcije / 37

- Račun tekućih transakcija / 37

Robna razmjena / 38

Račun kapitalnih i financijskih transakcija / 41

Inozemni dug / 41

Likvidnost u međunarodnim plaćanjima / 45

Državne financije / 43

- Obilježja proračuna u prvom polugodištu 2005. / 43
- Proračunski prihodi / 43
- Proračunski rashodi / 44
- Operativni saldo i transakcije u nefinancijskoj imovini te financijskoj imovini i obvezama / 45
- Saldo konsolidirane opće države na gotovinskom načelu / 46
- Državni dug / 46
- Unutarnji dug središnje države / 47
- Inozemni dug središnje države / 47
- Okvir 2. Srpanjski rebalans državnog proračuna / 48

Statistički pregled

A. Monetarni i kreditni agregati

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati / 54

B. Monetarne institucije

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija / 55
Tablica B2: Broj banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija po veličini bilančne aktive / 56

C. Hrvatska narodna banka

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke / 57

D. Banke

Tablica D1: Konsolidirana bilanca banaka / 58
Tablica D2: Inozemna aktiva banaka / 59
Tablica D3: Potraživanja banaka od središnje države / 61
Tablica D4: Potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora / 61
Tablica D5: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima / 62
Tablica D6: Depozitni novac kod banaka / 62
Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod banaka / 63
Tablica D8: Devizni depoziti kod banaka / 63
Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca / 64
Tablica D10: Inozemna pasiva banaka / 64
Tablica D11: Depoziti središnje države kod banaka / 65
Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod banaka / 65
Slika D1: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima / 66
Slika D2: Distribucija depozita kod banaka po institucionalnim sektorima / 66

E. Stambene štedionice

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica / 67

F. Instrumenti monetarne politike i likvidnost

- Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke / 68
- Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke / 69
- Tablica F3: Obvezne pričuve banaka / 70
- Tablica F4: Indikatori likvidnosti banaka / 71

G. Financijska tržišta

- Tablica G1: Kamatne stope banaka na kunske kredite bez valutne klauzule / 72
- Tablica G2: Kamatne stope banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima / 73
- Tablica G3: Kamatne stope banaka na kunske depozite bez valutne klauzule / 74
- Tablica G4 a i b: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite / 75
- Tablica G5: Trgovanje banaka stranim sredstvima plaćanja / 76

H. Gospodarski odnosi s inozemstvom

- Tablica H1: Platna bilanca – svodna tablica / 78
- Tablica H2: Platna bilanca – roba i usluge / 79
- Tablica H3: Platna bilanca – dohodak i tekući transferi / 80
- Tablica H4: Platna bilanca – izravna i portfeljna ulaganja / 81
- Tablica H5: Platna bilanca – ostala ulaganja / 82
- Tablica H6: Platna bilanca – svodna tablica / 83
- Tablica H7: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve banaka / 84
- Tablica H8: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost / 85
- Tablica H9: Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke / 87

Tablica H10: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja / 87

Tablica H11: Indeksi efektivnih tečajeva kune / 88

Tablica H12: Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima / 89

Tablica H13: Bruto inozemni dug javnog sektora, privatnog sektora za koji jamči javni sektor i privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor / 91

Tablica H14: Projekcija otplate bruto inozemnog duga po domaćim sektorima / 92

Tablica H15: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica / 94

Tablica H16: Stanje međunarodnih ulaganja – izravna ulaganja / 95

Tablica H17: Stanje međunarodnih ulaganja – portfeljna ulaganja / 95

Tablica H18: Stanje međunarodnih ulaganja – ostala ulaganja / 96

I. Državne financije – izabrani podaci

- Tablica I1: Ukupni prihodi i rashodi konsolidirane središnje države / 97
- Tablica I2: Operacije državnog proračuna / 98
- Tablica I3: Dug središnje države / 99

J. Nefinancijske statistike – izabrani podaci

- Tablica J1: Indeksi cijena na malo i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima / 100
- Tablica J2: Temeljni indeksi potrošačkih cijena / 101
- Tablica J3: Prosječne mjesečne neto plaće / 101
- Tablica J4: Indeksi pouzdanja, raspoloženja i očekivanja potrošača / 102

Popis banaka i stambanih štedionica / 103

Članovi Savjeta i rukovodstvo Hrvatske narodne banke / 105

Kratice i znakovi / 106

Tromjesečno izvješće

Uvod

Nakon skromnog rasta od 1,8% u prvom tromjesečju 2005., stopa gospodarskog rasta osjetno je ubrzana u drugom tromjesečju, na 5,1% na godišnjoj razini. Ubrzanje rasta bilo je očekivano nakon neuobičajeno slabih rezultata u prvom tromjesečju, kad je do usporenja rasta došlo i u Hrvatskoj i u mnogim tranzicijskim zemljama te u cijeloj eurozoni. To privremeno usporavanje očito neće znatnije utjecati na godinu u cjelini.

Posebno jak pozitivan doprinos rastu BDP-a među komponentama potražnje u drugom tromjesečju dao je rast investicija od 3,2%, nakon što se u tri prethodna uzastopna tromjesečja usporavao. Podaci Ministarstva financija pokazuju da su kapitalni rashodi konsolidirane opće države u drugom tromjesečju 2005. bili realno manji nego u istom razdoblju prošle godine, no investicijska aktivnost privatnog sektora posve je popunila tu prazninu. Ključnu ulogu pritom je imalo povećanje građevinskih radova na zgradama, uključujući novogradnje i radove na postojećim zgradama.

Izvoz robe i usluga značajno je porastao u drugom tromjesečju 2005. Tome je zasigurno pridonijelo i ubrzanje rasta na tržištima s kojima Hrvatska ponajviše posluje. Rast uvoza je u tom razdoblju bio sporiji, međutim, zbog njegova visokog pondera u baznom razdoblju doprinosi neto izvoza gospodarskom rastu u drugom tromjesečju 2005. bio je negativan.

Potrošnja, koja je u drugom tromjesečju porasla za oko 4,4%, još je glavni generator gospodarskog rasta. Uvjeti financiranja potrošnje znatno su se poboljšali u drugom tromjesečju. Promet u trgovini na malo također je snažno porastao, potaknut povećanom prodajom motornih vozila u drugom tromjesečju. Ipak, podaci o porastu prodaje motornih vozila proturječe i podacima o broju uvezenih motornih vozila i podacima o broju novoregistriranih motornih vozila, jer su i jedni i drugi rasli sporo.

Znatnijem povećanju zaposlenosti u drugom tromjesečju pridonio je i porast zapošljavanja iz evidencije nezaposlenih HZZ-a i smanjenje broja novoprijavljenih u tu evidenciju. Istodobno je porastao broj osiguranika HZMO-a, pri čemu je najveće povećanje zabilježeno u lipnju. Opadajući trend registrirane nezaposlenosti nastavljen je u drugom tromjesečju, te je registrirana nezaposlenost dodatno smanjena u srpnju i kolovozu, na 16,9%.

Povećanje zaposlenosti bilo je praćeno blagim ubrzanjem rasta prosječne realne bruto plaće, sa 1,4% u prvom tromjesečju na 1,8% u drugom tromjesečju, što je potaknulo potrošnju. K tome, stopa rasta bankovnih kredita odobrenih sektoru stanovništva (bez stambenih kredita) porasla je, na godišnjoj razini, sa 13,3% na kraju 2004. na 15,5% na kraju prvog tromjesečja te na 17,3% na kraju drugog tromjesečja 2005., čime su stvorena dodatna sredstva za rast potrošnje.

Ovakva relativno povoljna kretanja na tržištu rada potaknula su potrošnju, ali nisu značajno povećala inflatorne pritiske. Umjesto toga inflacija je uglavnom bila određena kretanjem cijena energenata i nepovoljnim kretanjima cijena prehrambenih proizvoda. Stopa inflacije mjerena rastom potrošačkih cijena, koja je na kraju prosinca 2004. iznosila

2,7%, narasla je do kraja prvog tromjesečja 2005. na 3,9%, potom je smanjena u lipnju na 2,9%, a u kolovozu je dosegla 3,1%. Cijene sirove nafte na svjetskom tržištu porasle su u američkim dolarima oko 58% u razdoblju od prosinca 2004. do kolovoza 2005., dok su izražene u kunama porasle i više, za 67,8%, zbog deprecijacije tečaja kune prema američkom dolaru u tom razdoblju. Ipak, stopa rasta cijena motornih benzina na hrvatskom tržištu bila je, na godišnjoj razini, umjerenija te je u kolovozu iznosila 13,8%. Izravan doprinos rasta cijena nafte kolovoškoj inflaciji mjerenoj potrošačkim cijenama (3,1 posto na godišnjoj razini) iznosio je 0,7 postotnih bodova.

Cijene prehrambenih proizvoda znatno su pridonijele inflaciji. Cijene mesa porasle su sa 3,5% u prosincu 2004. na 8,3% u kolovozu 2005., što je posljedica utjecaja suše iz 2003. na stočni fond. Porast cijena poljoprivrednih proizvoda ubrzan je u istom razdoblju sa -0,2% na 5,5%. Čini se da je glavni krivac za povećanje cijena poljoprivrednih proizvoda neuobičajeno kišno ljeto koje je slijedilo nakon neuobičajeno hladne zime. Oba ova cjenovna učinka nastavit će se u sljedećim mjesecima. Zbog toga bi u bliskoj budućnosti inflacija mogla ostati na sadašnjoj razini ili vrlo blizu te razine, čak i ako se cijene nafte stabiliziraju i ako ostali makroekonomski čimbenici, kao što su stabilnost tečaja i umjereni rast plaća, ostanu nepromijenjeni.

Promatrajući tečaj, valja reći da je zbog uobičajene sezone aprecijacije u drugom tromjesečju tečaj kune prema euru zabilježio pad sa 7,44 HRK/EUR na kraju ožujka na 7,31 HRK/EUR na kraju lipnja. Tečaj je bio vrlo stabilan u srpnju, ali je u kolovozu uglavnom kontinuirano deprecirao i krajem mjeseca dosegao je 7,40 HRK/EUR. U rujnu, mjesecu u kojem vrlo često dolazi do snažne deprecijacije tečaja zbog prestanka priljeva deviza od turizma, zabilježene su određene fluktuacije, ali je tečaj samo blago deprecirao te je 29. rujna iznosio 7,44 HRK/EUR.

Tijekom 2005. i nominalni i realni tečaj kune bio je uglavnom stabilan. Aprecijacija realnoga efektivnog tečaja kune (deflacioniranog potrošačkim cijenama) iznosila je u prvih sedam mjeseci ove godine samo 0,2%. Deflacionirana cijena pri proizvođačima deprecijacija realnoga efektivnog tečaja iznosila je u prvih sedam mjeseci 1,2%.

Ljetni mjeseci donijeli su važnu novost u monetarnoj politici – prvo znatnije korištenje obratnih repo operacija središnje banke. Počevši od aukcije održane 8. lipnja, središnja je banka prihvaćala ponude banaka po graničnoj kamatnoj stopi od 3,5%. Na aukciji održanoj 24. kolovoza ostvaren je maksimum od 4,8 mlrd. kuna, a u trećem tromjesečju obratnim je repo operacijama prosječno kreirano 3,4 mlrd. kuna.

Obratne repo operacije su za banke pogodan način ostvarivanja likvidnosti, koji karakterizira fleksibilnost. Operacije na otvorenom tržištu središnje banci ujedno omogućuju da upravlja likvidnošću cijeloga bankarskog sustava a da ne mora intervenirati na deviznom tržištu. Dobro prihvaćene obratne repo operacije središnje banke dale su HNB-u novi instrument za upravljanje likvidnošću koji je zasnovan na kamatnim stopama i koji dopunjava dotad češće primjenjivane instrumente zasnovane na tečaju. Naravno, stabilnost tečaja i nadalje je jedan od osnovnih zadataka središnje banke jer stabilan tečaj olakšava ublažavanje inflatornih očekivanja i

sprječava šokove u izrazito dolariziranom financijskom sustavu. Međutim, novi instrument, obratne repo operacije, omogućava privremeno kreiranje likvidnosti u okružju stabilnog tečaja te stvara određeni prostor za upravljanje kamatnim stopama.

Osim obratnih repo operacija, Hrvatska narodna banka nudi mogućnost prekonočnog depozita, što je još jedan instrument zasnovan na kamatnim stopama. Ovaj instrument omogućava bankama da višak sredstava polože kod središnje banke te se tako implicite određuje najniža kamatna stopa. Premda je raspon između kamatne stope na prekonočne depozite od 0,5% i obratne repo stope od 3,5% širok, on ipak daje određene smjernice za kamatne stope te bi središnjoj banci trebao pomoći u djelotvornijem upravljanju monetarnim sustavom u budućnosti.

Mogućnost polaganja sredstava u prekonočni depozit ograničeno je korištena tijekom ljetnih mjeseci. Uz velike devizne priljeve i snažnu potražnju za kunama, banke nisu imale višak kunkskih sredstava koji bi polagale u prekonočni depozit. Snažna devizna likvidnost, zbog koje nije bilo potrebe za povećanim zaduživanjem u inozemstvu, također je bankama omogućavala da tijekom ljetnih mjeseci donekle smanje svoju graničnu obveznu pričuvu.

Novčana masa (M1) snažno je rasla tijekom ljetnih mjeseci, te je njezin rast krajem kolovoza dosegnuo 11,2%, na godišnjoj razini. Gotov novac u optjecaju, koji tijekom turističke sezone doseže svoju najvišu razinu, donekle je smanjen, na 12,7 mlrd. kuna krajem kolovoza, što je još oko 10,4% više nego u istom razdoblju prošle godine. Depozitni novac, druga komponenta M1, rastao je i u drugom tromjesečju i u prva dva mjeseca trećeg tromjesečja, te je njegova godišnja stopa rasta krajem kolovoza iznosila 6,2%.

Promatrajući monetarni agregat M4, može se uočiti ubrzani rast kunksoga kvazinovca u drugom tromjesečju i prva dva mjeseca trećeg tromjesečja. Kunski su depoziti proteklih godina rasli ubrzano, dijelom zahvaljujući propisima kojima je cilj bio da ih, u odnosu na devizne depozite, učine povoljnijima za banke. Međutim, kunski kvazinovac je manji dio ukupnoga kvazinovca.

Devizni depoziti stanovništva, koji čine najveći dio M4, imaju tendenciju da najbrži rast ostvaruju tijekom ljeta. Na kraju kolovoza devizni depoziti stanovništva bili su za 7,9% veći nego u kolovozu 2004., što ukazuje na solidan rast tijekom glavne turističke sezone. Devizni depoziti poduzeća znatno su manji, ali i kolebljiviji: često se povećavaju u razdobljima pred dospjeće deviznih obveza kao što su otplate kredita ili plaćanja uvoza robe i usluga. Također, poduzeća obično rabe višak kunske likvidnosti za kupnju deviza tijekom ljetnih mjeseci kad je tečaj kune najjači, te stoga ne iznenađuje da su devizni depoziti poduzeća u kolovozu prilično porasli. Sve u svemu, M4 je na kraju kolovoza zabilježio godišnji rast od 10,4%.

Travničke intervencije središnje banke pomogle su da se u drugom tromjesečju održi visoka likvidnost bankarskog sustava. Kamatne stope su stoga bile niske; kamatna stopa na prekonočne kredite na Tržištu novca Zagreb pala je sa 2,04% u ožujku na samo 0,73% u svibnju. Ipak, u ljetnim je mjesecima zabilježena povećana potražnja za kunama, te je čak i unatoč početku provođenja obratnih repo operacija ka-

matna stopa na prekonočne kredite narasla do kraja lipnja na 1,96%, a na kraju kolovoza dosegla je čak 5,55%. Paralelno s tim povećavao se i volumen transakcija između banaka kao i na aukcijama kod HNB-a.

Kamatne stope na trezorske zapise Ministarstva financija također su u drugom tromjesečju snižene, dok su tijekom ljetnih mjeseci blago porasle. Ipak, kamatne stope na trezorske zapise znatno su manje kolebljive od kamatnih stopa na prekonočne kredite; kamatna stopa na trezorske zapise s rokom dospjeća od 364 dana pala je sa 5,54% u ožujku na 5,19% u lipnju, a potom je u kolovozu porasla na 5,25%. Slično tome, aktivne kamatne stope nisu se znatnije mijenjale; prosječna kamatna stopa na kratkoročne kredite smanjena je sa 8,37% u ožujku na 8,19% u lipnju te na 7,85% u kolovozu. Kamatna stopa na dugoročne kredite s valutnom klauzulom odobrene trgovačkim društvima porasla je sa 4,97% u ožujku na 5,47% u lipnju te je u kolovozu iznosila 5,40%, dok je kamatna stopa na dugoročne kredite stanovništvu snižena sa 8,31% u ožujku na 7,22% u lipnju, zadržavši se na istoj razini i u kolovozu.

Povećanje deficita na tekućem računu platne bilance bilo je još jedno važno obilježje drugog tromjesečja ove godine. Taj je deficit iznosio 1,1 mlrd. EUR, što je povećanje od 65,8% u odnosu na drugo tromjesečje prošle godine. Deficit na tekućem računu porastao je zbog triju čimbenika, od kojih svaki ima ponešto drugačije ekonomske implikacije. Jedan od tih čimbenika bilo je povećanje odljeva faktorskih dohodaka zbog značajnog povećanja zadržane dobiti i isplata dividenda dioničkih društava, korisnika izravnih inozemnih ulaganja, koja posluju u Hrvatskoj. Budući da, po definiciji, zadržana dobit ne uzrokuje stvarne novčane odljeve iz države, već je zapravo daljnje ulaganje, ona uopće nije štetna za gospodarstvo, unatoč svom negativnom predznaku na tekućem računu.

Godišnje povećanje zadržane dobiti u drugom tromjesečju može se, donekle, pripisati činjenici da su gotovo sva dionička društva korisnici izravnih inozemnih ulaganja objavlila raspodjelu svoje dobiti za prethodnu godinu tijekom drugog tromjesečja ove godine, dok su prošle godine mnoga čekala do trećeg tromjesečja. Unatoč tomu, očekuje se značajno povećanje zadržane dobiti za cijelu godinu, čak i ako stopa rasta za tu stavku u drugom i u trećem tromjesečju zajedno ne bude tako visoka kao stopa rasta samo za drugo tromjesečje.

Drugi čimbenik povećanja deficita na tekućem računu platne bilance proizlazi iz povećanja robnog uvoza. Rast cijena energije glavni je uzrok toga povećanja. Hrvatska, kao i sve države koje uvoze energiju, osjetila je učinak rasta cijene nafte u svijetu. Ako se isključi uvoz nafte, vidi se da je stopa rasta uvoza, izražena prema stalnom tečaju, zapravo pala sa 12,3% u drugom tromjesečju 2004. na 7,6% u drugom tromjesečju 2005.

Naposljetku, prihodi od turizma nešto su manji u drugom tromjesečju 2005. u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Metodološke promjene koje je uvela središnja banka kako bi se povećao obuhvat anketiranih inozemnih turista dovele su do revizije podataka za 2003. i 2004., što je rezultiralo smanjenjem procjena za prethodne godine. Prihodi od turizma za drugo tromjesečje 2005. bili su niži unatoč blagom rastu

broja noćenja turista, zbog porasta udjela turista koji su boravili u neplaćenom smještaju i smanjenja prosječne turističke potrošnje.

Za razliku od tih nepovoljnih kretanja, rast robnog izvoza (bez brodova) bio je tijekom prvih sedam mjeseci ove godine snažan. Robni izvoz porastao je u tom razdoblju za 15,9%, izraženo prema stalnom tečaju, što je povećanje za 3,3 postotna boda u usporedbi s istim razdobljem prošle godine. Međutim, taj se rast djelomično može pripisati rastu cijena naftnih derivata koji se izvoze iz Hrvatske. Ako se isključe naftni derivati i brodovi, za koje je karakteristična vrlo promjenljiva godišnja dinamika, robni izvoz porastao je za 14,6%, što je povećanje za 5,1 postotni bod u odnosu na isto razdoblje prošle godine.

Na kapitalnom računu, neto izravna inozemna ulaganja iznosila su u drugom tromjesečju oko 600 mil. EUR, što je gotovo dvostruko više nego u isto vrijeme prošle godine. To se djelomično može objasniti zadržanom dobiti, kao i povećanjem kapitala nekih banaka u inozemnom vlasništvu, ulaganjima u vađenje nafte i zemnog plina, trgovinu na malo, te u proizvodnju strojeva za poljoprivredu i šumarstvo. Portfeljna ulaganja su, nasuprot tomu, smanjena za 200 mil. EUR nakon što je u drugom tromjesečju 2004. zabilježen priljev od 400 mil. EUR.

Inozemni dug Republike Hrvatske nastavio je u prvih sedam mjeseci 2005. rasti, no sporije nego u prethodnim godinama. Na kraju srpnja bruto inozemni dug iznosio je 24,2 mlrd. EUR, odnosno 6,5% više nego na kraju 2004. Inozemno zaduživanje banaka i ostalih domaćih sektora najviše je pridonijelo rastu inozemnog duga, dok je država smanjila svoj inozemni dug za 325 mil. EUR.

Indeks pritisaka na devizno tržište, koji je koristan pokazatelj devizne likvidnosti i dobro predviđa moguće poremećaje na deviznom tržištu, u prvoj polovini godine zadržao se blizu svoje dosadašnje prosječne razine. Te su vrijednosti daleko od razina koje upozoravaju na opasnost.

Odražavajući djelomično rast BDP-a, financijski pokazatelji države poboljšali su se u drugom tromjesečju, nakon slabijih pokazatelja u prvom tromjesečju. Ukupni su prihodi konsolidirane opće države porasli u prvoj polovini godine, na godišnjoj razini, za 7,4%, iako su prihodi konsolidirane središnje države rasli sporije nego prihodi lokalne države. U istom su razdoblju porezni prihodi porasli za 6,4%. Pritom je prihod od poreza na dodanu vrijednost, najveća pojedinačna stavka poreznih prihoda, rastao nešto sporije, odnosno porastao je za 4,8%, ali je prihod od poreza na dobit istodobno porastao za oko 33,6%.

Rashodi konsolidirane opće države porasli su u prvoj polovini godine za 8,1%, na godišnjoj razini. Rashodi za socijalne naknade najviše su pridonijeli tom rastu, u apsolutnom iznosu. Međutim, njihovu stopu rasta od 5,2% nadmašilo je povećanje rashoda za robu i usluge od 13,5%. Kamatni rashodi rasli su još brže, porasli su za 16,5%, a subvencije za 14,9%. Naknade zaposlenima rastle su mnogo sporije, samo 2,9%.

Neto operativni saldo, koji predstavlja razliku između prihoda i rashoda konsolidirane opće države, pogoršao se u prvom polugodištu za 26,6%, na godišnjoj razini. Međutim, promjena u neto nefinancijskoj imovini konsolidirane opće države, koja uključuje državne rashode za stavke kao što su

građevinski objekti i ceste, smanjena je, tako da su potrebe za financiranjem pale sa 6,37 mlrd. HRK (3,08% BDP-a) u prvoj polovini 2004. na 6,26 mlrd. HRK (2,83% BDP-a) u prvoj polovini 2005.

To malo poboljšanje glede potreba za financiranjem nije se smatralo dovoljnim za ispunjenje prvotnog cilja da manjak konsolidirane opće države (prema metodologiji GFS 1986) ne smije biti veći od 3,7% očekivanog BDP-a za 2005. godinu. Da bi se utvrdio novi cilj te da bi se izvršila preraspodjela prihoda i rashoda, s obzirom na slabiji rast prihoda i promjene u potrebama što se tiče rashoda, Vlada je u srpnju predložila izmjene i dopune zakona o državnom proračunu. Tim rebalansom povećan je ciljni manjak konsolidirane opće države u 2005. na 4,2% planiranog BDP-a, što odražava smanjenje planiranih poreznih prihoda za ovu godinu od 2,2%. To smanjenje uključuje smanjenje prihoda od PDV-a i trošarina, ali i njihovu djelomičnu nadoknadu povećanjem poreza na dobit.

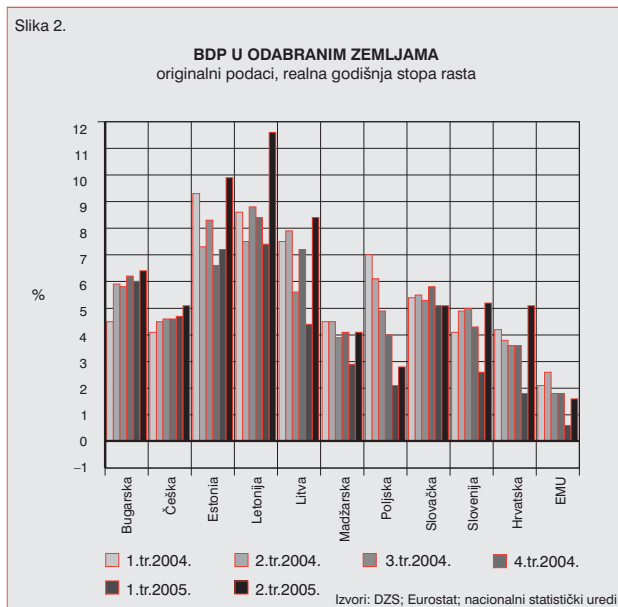
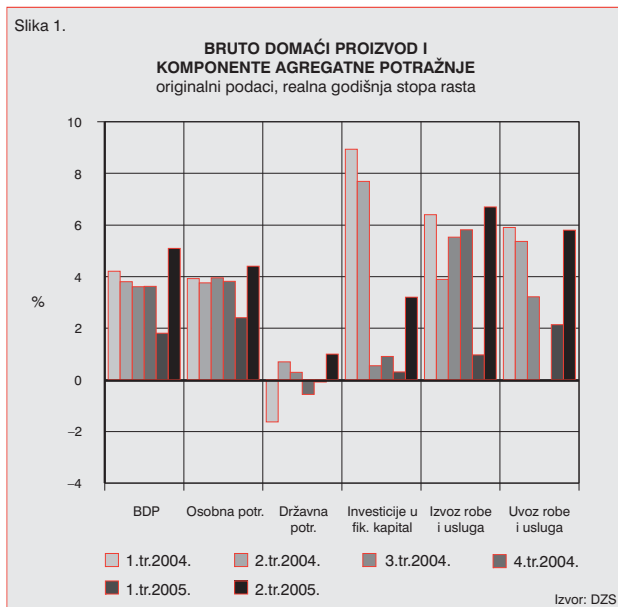
Istodobno, rebalansom proračuna povećani su rashodi za jedan skup stavki, u ukupnom iznosu od 1 mlrd. HRK. Najviše sredstava dodijeljeno je za mirovine (469 mil. HRK) i plaće u javnom sektoru (346 mil. HRK). Sredstva za dodatni rodiljni dopust također su povećana. Rebalansom su također predviđene korektivne mjere, odnosno uštede na pojedinim stavkama rashoda, tako da će se ukupni rashodi povećati samo za 311 mil. HRK ili za 0,4%.

Potražnja

Ukupna se gospodarska aktivnost tijekom drugog tromjesečja 2005. snažno ubrzala, za razliku od početka godine kad je zbog slabljenja domaće i inozemne potražnje njezin rast bio usporen. Tako je, prema procjeni tromjesečnog obračuna bruto domaćeg proizvoda za drugo tromjesečje ove godine, oporavak agregatne potražnje rezultirao iznimno snažnim realnim rastom BDP-a od 5,1%. Navedeni je gospodarski rast u promatranom razdoblju ostvaren prije svega zahvaljujući snažnom rastu izvoza robe i usluga (6,7%) te osobne potrošnje (4,4%). Jedini negativni doprinos rastu BDP-a u drugom tromjesečju potječe od uvoza robe i usluga (-3,6 postotnih bodova), uz godišnji rast od 5,8%, te nadmašuje pozitivan doprinos izvoza od 3,0 postotna boda i osobne potrošnje od 2,8 postotnih bodova. Jačanje domaće potražnje, koje je u promatranom razdoblju potaknulo i rast ukupnog uvoza, rezultiralo je i umjerenim rastom investicijske potrošnje te blagim rastom državne potrošnje.

Uz stopu rasta od 1,8% u prvom tromjesečju, bruto domaći proizvod u prvoj je polovici 2005. godine bio veći za 3,5% u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Godinu dana ranije, tj. u prvih šest mjeseci 2004. gospodarstvo je raslo po stopi od 4,0%.

U prvom tromjesečju ove godine gospodarski je rast bio jako usporen. Godišnji rast bruto domaćeg proizvoda usporio se sa 3,8%, koliko je iznosio u posljednjem tromjesečju 2004., na 1,8% u prvom tromjesečju ove godine. Navedenom je usporavanju gospodarske aktivnosti ponajviše pridonijelo usporavanje osobne potrošnje, stagniranje investicija u fiksni kapital i slabljenje neto inozemne potražnje. Unatoč

usporavanju rasta osobne potrošnje njezin je doprinos rastu BDP-a u prvom tromjesečju ove godine i nadalje bio najveći od svih komponentata BDP-a. Istodobno, državna potrošnja nije jako utjecala na formiranje bruto domaćeg proizvoda, dok je promjena zaliha bila najsnažnija u posljednje dvije godine (15,6%), ublažavajući negativne učinke slabljenja ostalih komponentata agregatne potražnje.

Mjesečni pokazatelji gospodarske aktivnosti za treće tromjesečje ove godine upućuju na nastavak dinamičnog rasta u realnom sektoru gospodarstva, pogotovo u djelatnosti industrije i u turizmu. U srpnju je tako zabilježen godišnji rast industrijske proizvodnje od 7,2% (uz isključen utjecaj sezonskih čimbenika i razlike u broju radnih dana), dok je u kolovozu njezin rast iznosio visokih 5,0%. U istim je mjesecima, prema originalnim podacima, broj noćenja turista bio veći za 13,0%, odnosno za 6,5%.

Usporavanje gospodarskog rasta tijekom prvog tromjesečja ove godine u zemljama u okružju i u eurozoni¹, najznačajnijim hrvatskim vanjskotrgovinskim partnerima, oslabilo je inozemnu potražnju za proizvodima domaćeg podrijetla te tako značajno usporilo izvoz robe i usluga u tom razdoblju. U prvom tromjesečju 2005. godine realni godišnji rast BDP-a značajno je usporen u Poljskoj (uz rast od 2,1%), Sloveniji (uz rast od 2,6%), Mađarskoj (uz rast od 2,9%) te u Litvi i Letoniji, ali na visokom razinama godišnjih stopa promjena od 5,7%, odnosno 7,4%. Slična su kretanja u promatranom razdoblju zabilježena i u eurozoni, gdje je BDP bio za 0,6% veći nego u istom razdoblju lani, što je usporavanje gospodarske aktivnosti za 1,2 postotna boda u odnosu na prethodno tromjesečje. Istodobno je u Bugarskoj, Češkoj, Estoniji i Slovačkoj nastavljen stabilan gospodarski rast.

Iz dostupnih podataka nacionalnih statističkih ureda i Eurostata za drugo tromjesečje ove godine primjetan je oporavak gospodarskog rasta i u zemljama u okružju, koji je potaknut rastom inozemne potražnje u tom razdoblju. Prema

navedenim izvorima gospodarski rast u drugom tromjesečju ove godine ubrzan je u Češkoj (5,1%), Estoniji (9,9%), Letoniji (11,6%), Litvi (8,4%), Mađarskoj (4,1%) i Sloveniji (5,2%), dok je gospodarski rast u Slovačkoj bio jednak kao i u prvom tromjesečju (5,1%). U eurozoni je također zabilježeno ubrzavanje gospodarskog rasta, i to po stopi od 1,6%. Eurostatove prognoze gospodarskog rasta u eurozoni, prema kojima će se stopa tromjesečnog rasta realnog BDP-a u toj skupini zemalja kretati u rasponu od 0,2% do 0,6% u trećem, odnosno u rasponu od 0,4% do 0,8% u četvrtom tromjesečju, upućuju na nastavak pozitivnih kretanja u zemljama u okružju i tijekom druge polovice ove godine, pa se u skladu s njima mogu očekivati pozitivni učinci na vanjskotrgovinsku razmjenu Hrvatske.

U skladu s tim očekivanjima su i najnoviji rezultati anketnih istraživanja pouzdanja potrošača i poduzeća u Europskoj uniji. Nakon pada indeksa ekonomskog raspoloženja u prvom polugodištu ove godine, tijekom srpnja i kolovoza 2005. zabilježen je njegov oporavak zbog stabiliziranja cijene

¹ Podaci o gospodarskim kretanjima u inozemstvu podložni su revizijama, pa se realne promjene prikazane u tromjesečnim Biltenima HNB-a ne moraju uvijek poklapati.

na nafte, jačanja eura te očekivanja oporavka dinamike rasta svjetske ekonomije². Pritom je porast optimizma u promatranom razdoblju zabilježen u najvećim i najrazvijenijim zemljama Europske unije, u Italiji, Njemačkoj i Velikoj Britaniji.

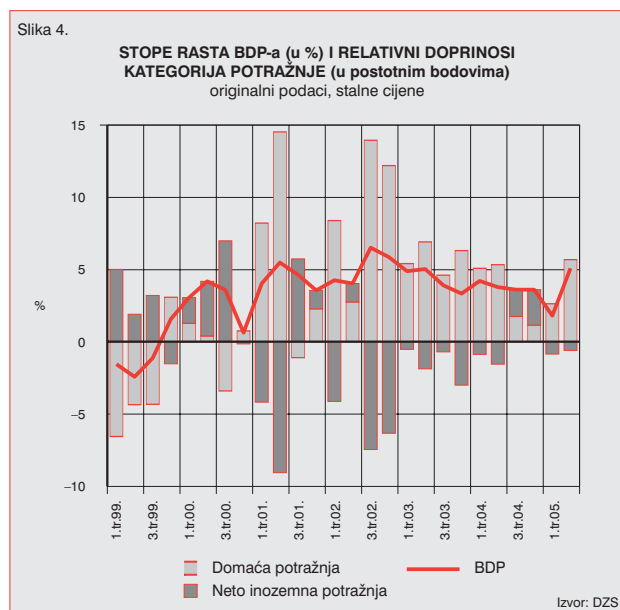
Inozemna potražnja

U drugom tromjesečju 2005. godine izvoz robe i usluga rastao je brže od ostalih komponenata potražnje, izuzme li se porast zaliha. Realni rast ukupnog izvoza iznosio je 6,7%, te je tako pridonio rastu BDP-a sa 3,0 postotna boda. Istodobno je rast uvoza bio nešto slabiji (5,8%), no uz visok ponder u baznom razdoblju doprinos uvoza rastu BDP-a iznosio je 3,6 postotnih bodova. Tako je neto inozemna potražnja negativno utjecala na rast BDP-a u drugom tromjesečju.

Nakon što je u drugoj polovici 2004. godine neto inozemna potražnja bila snažan generator rasta, u prvom je tromjesečju 2005. njezin doprinos ukupnome rastu bio negativan i iznosio je -0,8 postotnih bodova. Nakon ubrzanja rasta izvoza robe i usluga u drugoj polovici 2004. godine, u prvom je tromjesečju ove godine ostvaren rast od samo 1,0%, što je i najsporiji rast od kraja 2002. godine. Istodobno, godišnjim rastom uvoza robe i usluga na početku ove godine od 2,1% prekinuta je tendencija usporavanja njegove dinamike prisutna tijekom cijele prošle godine.

U prvom polugodištu ostvaren je rast izvoza robe i usluga od 4,2%, dok je uvoz robe i usluga rastao neznatno sporije, i to za 4,1%.

Što se tiče procijenjene dinamike vanjskotrgovinske razmjene u drugom tromjesečju ove godine, praćene prema obračunu BDP-a u nacionalnim računima te prema platnoj bilanci, na strani uvoza nema većih odstupanja u odnosu na prethodne godine kad se stopa rasta uvoza ustalila na višim razinama prema nacionalnim računima nego prema platnoj bilanci. Međutim, na strani izvoza u promatranom je raz-

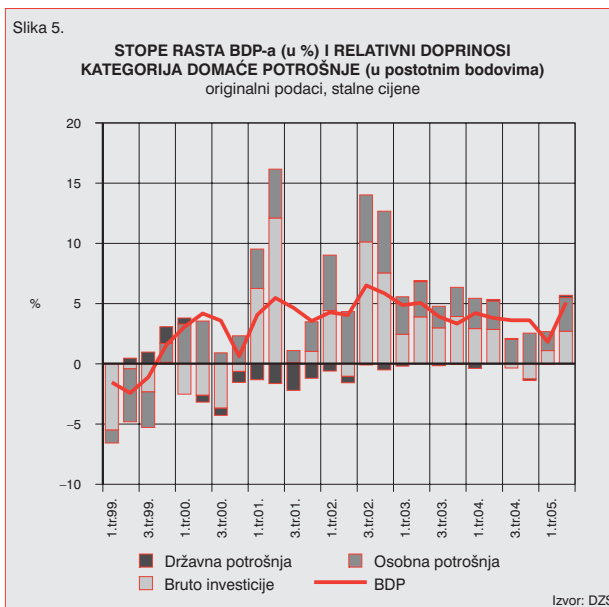
2 Pregled svjetske ekonomije (engl. *World Economic Survey*) instituta IFO također upućuje na početak oporavka dinamike rasta svjetskoga gospodarstva, prije svega zbog bolje gospodarske klime u Sjevernoj Americi i Aziji.

doblju došlo do većih odstupanja zbog znatno bržega nominalnog rasta izvoza prema nacionalnim računima, što je povezano s razlikama u procjeni prihoda od turizma.

Domaća potražnja

U drugom je tromjesečju domaću potražnju odredilo kretanje osobne potrošnje. Uz stopu rasta od 4,4% i njezin i inače velik udio u BDP-u, njezin je doprinos rastu iznosio 2,8 postotnih bodova. Uz ubrzanje rasta osobne potrošnje u drugom tromjesečju ove godine došlo je i do blagog oporavka investicijske i državne potrošnje. Veliki porast zaliha u drugom tromjesečju (38,5%) svrstao ih je, prema doprinosu rastu BDP-a, na drugo mjesto, ispred investicija i državne potrošnje. Doprinos domaće potražnje rastu BDP-a u drugom tromjesečju iznosio je 5,7 postotnih bodova, dok je u prvom tromjesečju iznosio 2,6 postotnih bodova. U čitavih pola godine doprinos domaće potražnje rastu BDP-a od 3,5% iznosio je 4,2 postotna boda.

Usporavanje rasta najznačajnije komponente domaće po-

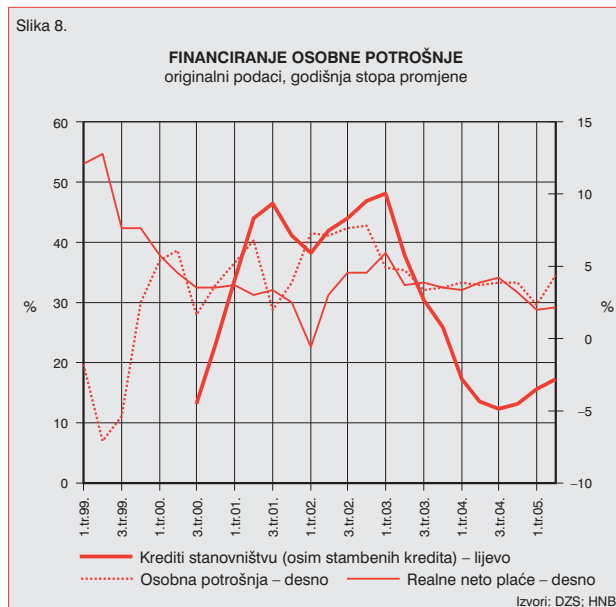

tražnje, osobne potrošnje, u prvom tromjesečju ove godine ublažio je istodobni snažan rast ukupnih bruto investicija do kojeg je došlo zbog intenzivnoga kumuliranja zaliha. Pokazatelji dinamike zaliha u gospodarstvu dostupni na mjesечноj razini nedvojbeno upućuju na njihovo kumuliranje krajem prethodne i početkom ove godine zbog slabljenja agregatne potražnje. To pokazuje da ostvareni rast zaliha prema obračunu BDP-a u prvom tromjesečju ove godine nije posljedica statističke diskrepancije, koju zalihe uključuju.

Rezultati HNB-ova anketnog istraživanja pouzdanja potrošača u drugom tromjesečju 2005. upućuju na umjereni rast osobne potrošnje u drugoj polovici godine, dok rezultati konjunkturnih testova Privrednog vjesnika naznačuju mogućnost blagog oporavka investicijske aktivnosti.

Osobna potrošnja

U prvom je polugodištu osobna potrošnja bila za 3,4% veća nego u istom razdoblju prethodne godine. Godinu dana

ranije, tj. u prvih šest mjeseci 2004. taj je rast iznosio 3,8%. Porast osobne potrošnje od 4,4% u drugom tromjesečju 2005. i njezin doprinos rastu BDP-a od 2,8 postotnih bodova bili su najviši u posljednjih sedam tromjesečja.

HNB-ova anketa pouzdanja potrošača može pružiti dodatne informacije o namjerama potrošača u drugoj polovici 2005. godine. Rezultati anketnog istraživanja provedenog u srpnju ove godine pokazuju blagu tendenciju smanjenja optimizma potrošača, što može predstavljati određeni rizik za nastavak rasta osobne potrošnje potkraj godine. Na osnovi tih ocjena te blagog porasta ocjene potrošača o vjerojatnosti povećanja svoje uštede u sljedećih 12 mjeseci može se u drugoj polovici 2005. godine očekivati umjereni rast osobne potrošnje.

Promjene u redovitim i neredovitim izvorima financiranja osobne potrošnje također upućuju na mogućnost nešto povoljnijeg kretanja te kategorije agregatne potražnje što se bude bližio kraj godine. Efektivni bankovni plasmani stanovništvu, osim u prvoj polovici godine, nastavili su ubrzano

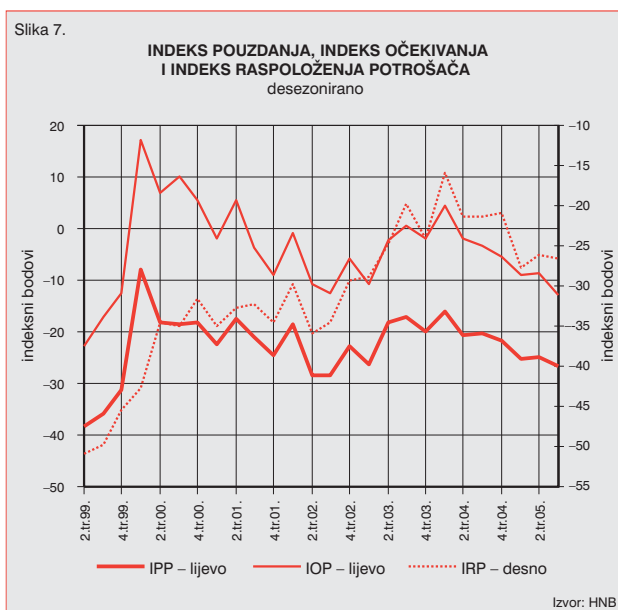
rasti tijekom srpnja i kolovoza, pa su u ta dva mjeseca bili kumulativno za gotovo 23,0% viši nego u istom razdoblju lani. Polugodišnje usklađivanje mirovina s nominalnim polugodišnjim rastom bruto plaća³, koje bi trebalo biti realizirano u rujnu (za mirovine od srpnja), djelomično će kompenzirati negativne učinke smanjenja transfera stanovništvu od strane države iz drugog tromjesečja. Tim će usklađivanjem naknade za mirovine biti jednokratno povećane za više od 2,0%. Potrošnja bi mogla rasti i s osnove blage tendencije rasta zaposlenosti uz istodoban porast realnih neto plaća u srpnju i kolovozu.

Investicijska potrošnja

U prvoj polovici 2004. usporen je izuzetno dinamičan rast kapitalnih investicija zabilježen u prethodne dvije godine. Uzlazni trend naglo se pretvorio u stagnaciju krajem 2004. i početkom 2005. pod utjecajem svršetka investicijskog ciklusa u cestogradnji. U drugom se tromjesečju 2005. investicijska potrošnja počela oporavljati rezultirajući rastom od 3,2%. U stopi rasta BDP-a od 5,1% njezin je doprinos iznosio jedan postotni bod. Polugodišnji rast kapitalnih investicija iznosio je samo 1,9%, na što su utjecale visoke investicije u baznom razdoblju.

Usporavanje investicija u fiksni kapital tijekom prvog tromjesečja ove godine posljedica je realnog smanjenja privatnih investicija, koje nije mogao nadoknaditi ni porast državnih investicija u tom razdoblju.

Prema planiranim rashodima proračuna konsolidirane središnje države za 2005. godinu, utvrđenim rebalansom iz srpnja, u drugoj se polovici ove godine može očekivati nastavak blagog godišnjeg smanjenja kapitalnih rashoda države. Ipak, predviđeni kapitalni rashodi države u drugom polugo-

³ Usklađivanje rasta mirovina provodi se od 2004. godine prema Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju (NN, br. 30/2004.). Prema novom zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju (NN, br. 92/2005.), koji stupa na snagu 31. prosinca 2005., polugodišnje usklađivanje mirovina provodit će se prema prosječnoj polugodišnjoj stopi promjene indeksa potrošačkih cijena i prosječne bruto plaće.

dištu 2005. znatno su veći od onih realiziranih u prvoj polovici godine, što može biti povezano s intenziviranjem građevinskih radova tijekom toplijih mjeseci godine. Očekivanja ubrzanja rasta investicija i povećanja njihova doprinosa realnom rastu u drugom polugodištu ove godine potkrjepljuju i podaci o izuzetno snažnom rastu stambenih kredita stanovništvu te ubrzanju rasta bankovnih plasmana poduzećima sredinom godine, uz koje poduzeća intenzivno koriste i dodatne vanjske izvore financiranja (npr. lizing i izravno zaduživanje u inozemstvu).

Državna potrošnja

Državna potrošnja, koja obuhvaća naknade zaposlenima u javnim službama te izdatke za korištenje dobara i usluga, u prvoj polovici godine gotovo je stagnirala (rast od 0,5%) na razini potrošnje iz istog razdoblja prethodne godine, pa je i njezin doprinos rastu BDP-a bio neznatan (0,1 postotni bod u stopi rasta BDP-a od 3,5%). Navedena kretanja rezultat su neznatnog smanjenja državne potrošnje (0,1%) u prvom i

blagorasta (1,0%) u drugom tromjesečju.

Prema rebalansu proračuna za 2005. godinu u drugoj polovici ove godine može se očekivati zamjetan nominalni rast državne potrošnje, kojem će pozitivan doprinos istodobno dati naknade za zaposlene i izdaci za korištenje dobara i usluga. Navedeni rast dijelom proizlazi iz obveze plaćanja zaostalih isplata u javnoj upravi (regresi, božićnice i smjenski rad) pa će se vjerojatno snažnije odraziti na dinamiku nominalne državne potrošnje nego na njezin realni rast.

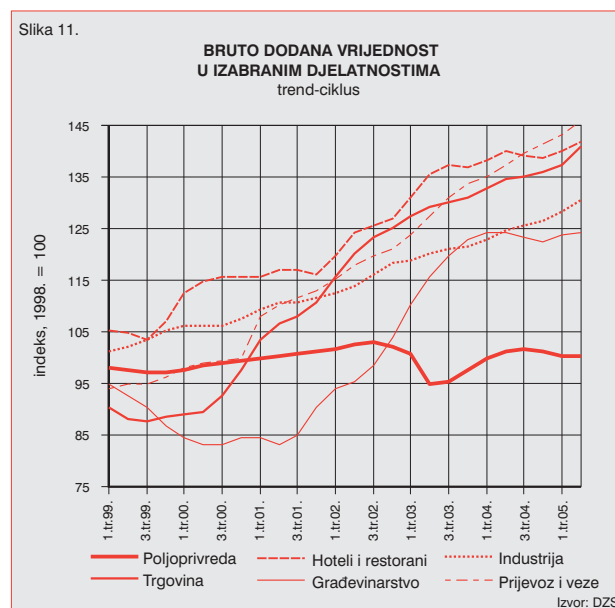
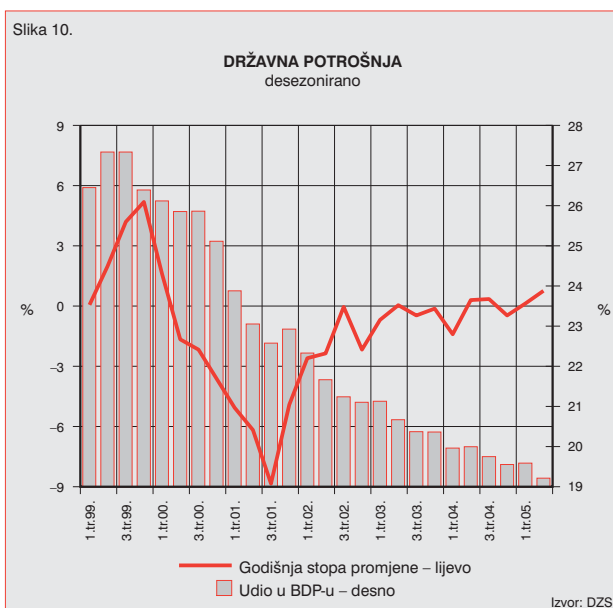
Proizvodnja

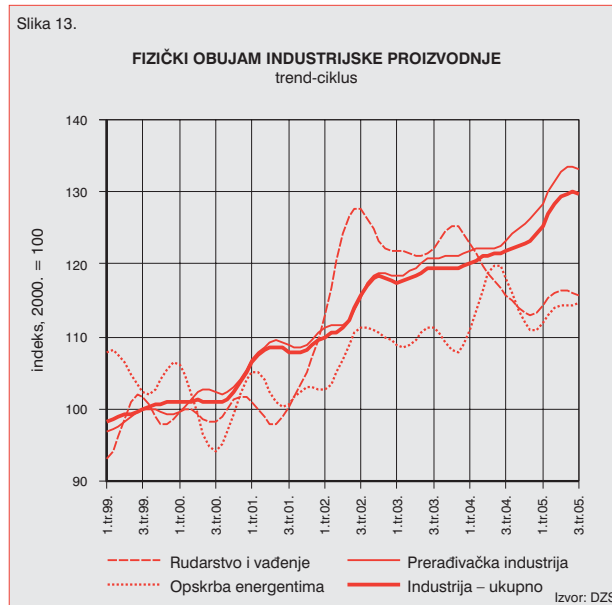
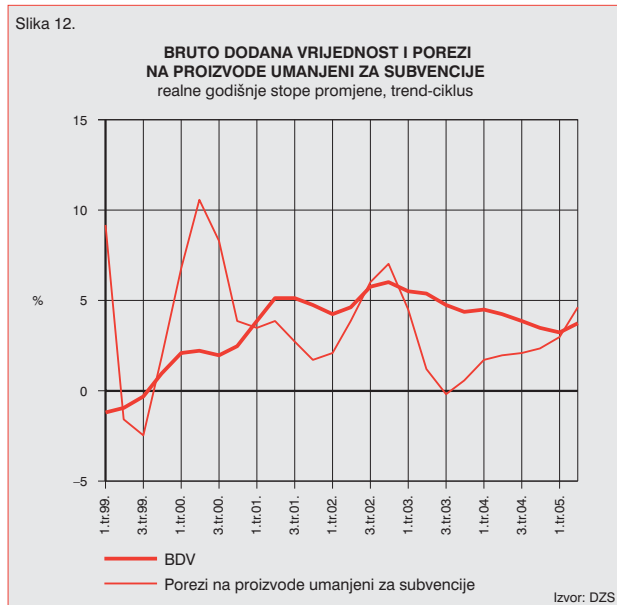
U drugom je tromjesečju ostvaren rast bruto dodane vrijednosti od 5,0%, što je najviša stopa zabilježena u posljednjih godinu i pol dana. Naime, fizički pokazatelji kretanja gospodarstva upućuju ne samo na intenzivniji rast u odnosu na prvo tromjesečje (kad je stopa rasta BDV-a bila 1,9%) nego općenito na snažan rast kakav je ostvarivan tijekom 2002. i 2003. godine.

Na rast ukupne bruto dodane vrijednosti u drugom tromjesečju dominantno je utjecalo kretanje industrije, čiji je doprinos iznosio 2,4 postotna boda (47,4% ukupnog rasta). Doprinos industrije zajedno s doprinosom financijskog posredovanja od 1,0 postotnog boda, trgovine od 0,8 postotnih bodova i prijevoza od 0,7 postotnih bodova činili su 97,7% ukupnog rasta, dok je utjecaj ostalih djelatnosti bio manje-više neutralan.

Blagi rast prometa u trgovini i ublažavanje pada aktivnosti u građevinarstvu u srpnju, uz još uvijek dinamičnu industrijsku proizvodnju te visok rast broja noćenja turista u srpnju i kolovozu, pokazuju da je usporavanje rasta početkom godine bilo kratkotrajno te da će se gospodarstvo u nastavku godine vratiti višim stopama rasta, ostvarivanima posljednjih godina.

Ukupni realni BDV je u prvom tromjesečju ove godine rastao sličnom dinamikom kao i BDP, tj. po neznatno višoj godišnjoj stopi. Snažniji rast BDV-a u odnosu na rast BDP-a ustalio se u proteklih godinu dana, tijekom kojih je BDV ras-

tao znatno brže od indirektnih poreza umanjениh za subvencije. Takva dinamika indirektnih poreza i subvencija na početku 2005. godine bila je posljedica smanjenja prihoda od indirektnih poreza zbog usporavanja gospodarskog rasta te istodobnoga snažnog porasta subvencija dodijeljenih poduzećima u privatnom i javnom sektoru. Tijekom drugog tromjesečja ove godine zabilježen je, prema nominalnim podacima Ministarstva financija, otklon od takve njihove dinamike te je izniman godišnji rast prihoda od indirektnih poreza pratila snažna godišnja kontrakcija rashoda za subvencije (mjereno prema GFS-u 2001, na gotovinskoj osnovi). Kada je posljednji put zabilježena takva dinamika kategorije poreza na proizvode umanjениh za subvencije (sredinom 2000. godine), ona je potaknula mnogo brži rast BDP-a u odnosu na rast BDV-a, pa se slična kretanja mogu očekivati i u ovoj godini. Upravo su se u drugom tromjesečju 2005. ta očekivanja pokazala opravdanima, tj. BDP je rastao nešto brže od BDV-a.

Industrija

Uz rast bruto dodane vrijednosti u industriji od visokih 8,6% u drugom tromjesečju i blagi rast u prvom tromjesečju od 1,6%, doprinos industrije rastu ukupnog BDV-a u prvoj polovici godine bio je veći nego u posljednjih nekoliko godina. Uz stopu rasta ukupnog BDV-a od 3,5%, dodana vrijednost u industriji bila je veća za 5,1%, pri čemu je doprinos ukupnom rastu BDV-a iznosio 1,4 postotna boda.

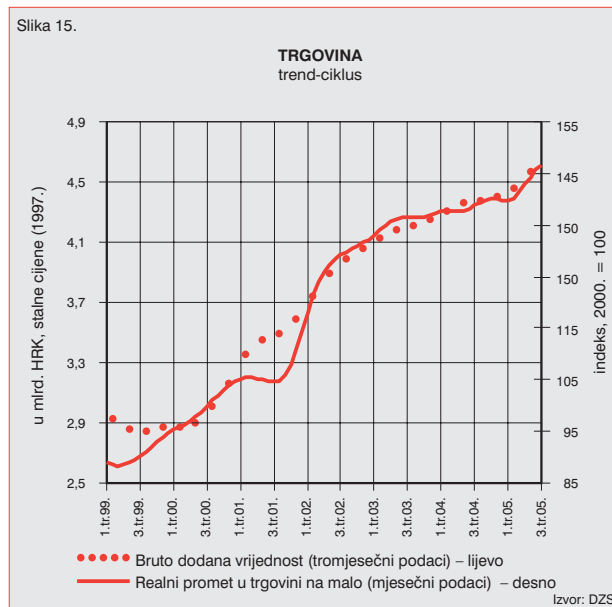
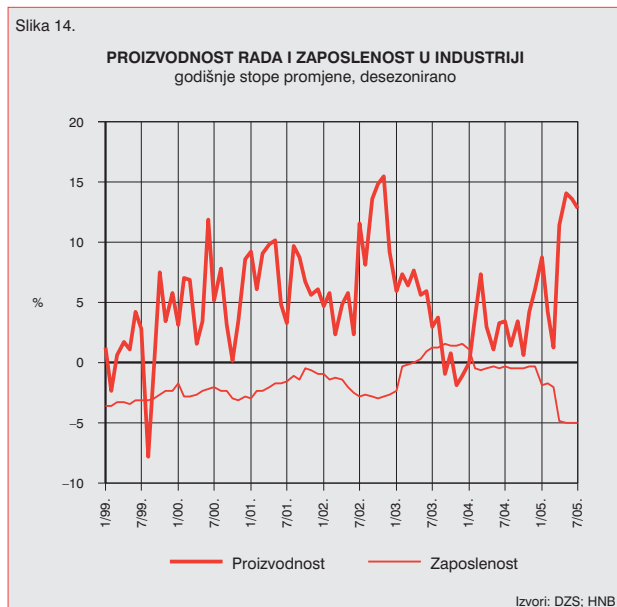
Kako je fizički obujam industrijske proizvodnje, nakon isključivanja sezonskih utjecaja i utjecaja razlike u broju radnih dana, nastavio rasti i u srpnju i u kolovozu po stopi od 7,2% i od 5,0% u odnosu na iste mjesecelani, može se očekivati snažan doprinos industrije ubrzanju rasta BDV-a i BDP-a u drugoj polovici godine.

Rast ukupne industrijske proizvodnje od travnja do kolovoza bio je određen ponajviše kretanjima u prerađivačkoj industriji, koja je u drugom tromjesečju, prema fizičkom obujmu, rasla po stopi od 9,2% na godišnjoj razini te je u prvih osam mjeseci ostvarila kumulativni rast od 7,0%.

Visoke stope rasta proizvodnje u prerađivačkoj industriji rezultat su jačanja domaće, a posebno inozemne potražnje. Najveći doprinos rastu industrijske proizvodnje u drugom tromjesečju došao je od izdavačke i tiskarske djelatnosti, prehrambene i kemijske industrije. U srpnju i kolovozu, uz doprinos izdavačke i tiskarske te prehrambene industrije, primjetan je i pozitivan doprinos proizvodnje strojeva i uređaja, proizvodnje uredskih strojeva i proizvoda od metala.

U drugom je tromjesečju zabilježen rast ukupnoga hrvatskoga robnog izvoza od 14,5% (s visoke razine u baznom razdoblju) mjenjenog u kunama, pri čemu je rast izvoza prerađivačke industrije bio 12,3%, a njezin doprinos ukupnom rastu robnog izvoza iznosio je 11,6 postotnih bodova. Izvoz proizvoda prerađivačke industrije činio je 94% vrijednosti ukupnoga robnog izvoza u prvih sedam mjeseci, što je znatno ispod prosjeka u posljednje četiri godine. U stopi rasta ukupnog izvoza od 6,0% u prvih sedam mjeseci, doprinos prerađivačke industrije bio je 4,5 postotnih bodova. Uvoz prerađivačke industrije u drugom tromjesečju rastao je sporije od izvoza, po godišnjoj stopi od 7,0%, ali su se u prvih sedam mjeseci te stope izjednačile na 4,7%.

Rast izvoza proizvoda prerađivačke industrije u drugom tromjesečju ove godine prije svega je rezultat snažnog rasta izvoza strojeva i uređaja (49,2%) te hrane i pića (42,6%). Proizvodnja strojeva i uređaja u ovoj godini zauzima četvrto mjesto po vrijednosti izvoza među odjeljcima prerađivačke industrije, i to nakon što je rast prodaje strojeva i uređaja na inozemnim tržištima posljednjih nekoliko godina bio kontinuiran. Značajan pozitivan doprinos potječe od proizvodnje naftnih derivata, vađenja nafte i plina te proizvodnje kemijskih proizvoda. Sličan redoslijed vrijedi uzeti li se u obzir prvih sedam mjeseci tekuće godine, s tim da vodeća pozicija doprinosa rastu ukupnog izvoza pripada odjeljku proizvodnje hrane i pića. Doprinos brodogradnje rastu ukupnog izvoza u drugom tromjesečju nije bio značajan, iznosio je 0,2 postotna boda, dok je u prvih sedam mjeseci bio negativan. Kumulativno godišnje smanjenje izvoza brodogradnje u srpnju iznosilo je 25,6% kao rezultat naglog pada izvoza u prvom tromjesečju, stagnacije izvoza u drugom tromjesečju te

ponovnog pada u srpnju. Značajne stabilne udjele u izvozu održale su djelatnosti proizvodnje namještaja, proizvodnje električnih strojeva i aparata, proizvodnje metala, proizvodnje nemetalnih mineralnih proizvoda te proizvodnje proizvoda od metala, dok je kod proizvodnje odjeće zabilježen pad izvoza.

Proizvodnja koksa, naftnih derivata i nuklearnog goriva, druga po veličini izvozna industrija, u ovoj je godini ostvarila neznatno manju vrijednost izvoza u odnosu na 2004. godini, ali još uvijek iznad prosjeka ostvarenog u prethodne tri godine. U ovoj je godini posebno porastao udio vađenja sirove nafte i zemnog plina u ukupnom izvozu, što nema osobitog utjecaja na ukupan izvoz zbog razmjerno malog udjela tog odjeljka prerađivačke industrije. S druge strane, to je s obzirom na vrijednost uvoza drugi po veličini odjeljak s udjelom od 9,1% u prvih sedam mjeseci ove godine, što je zbog rasta cijena nafte za 0,6 postotnih bodova više od prosjeka prethodne četiri godine.

S obzirom na destinaciju izvoza, izvoz u zemlje EU u prvih sedam mjeseci činio je 61,5% ukupnog izvoza iz Hrvatske i taj je udio otprilike jednak onome iz 2004. godine. Međutim, ipak je došlo do malog usmjeravanja izvoza prema zemljama pridruženim Uniji u 2004. na račun ostalih zemalja. Među europskim zemljama najveći utjecaj na rast izvoza u drugom tromjesečju imao je izvoz u Grčku, zatim Srbiju i Crnu Goru, u jednakoj mjeri izvoz u Bosnu i Hercegovinu i Sloveniju te onaj u Italiju, Španjolsku i Francusku. Računajući prvih sedam mjeseci, vodstvo i dalje pripada Grčkoj.

Proizvodnost rada u razdoblju od siječanja do srpnja 2005. prosječno je porasla za 3,3% u usporedbi s istim razdobljem 2004. godine. Na takvu dinamiku proizvodnosti rada osobito je utjecala ekspanzija fizičkog obujma industrijske proizvodnje tijekom drugog tromjesečja ove godine, pa je stoga ni naknadne revizije zaposlenosti u industriji ne bi trebale znatnije smanjiti.

Trgovina

Oživljavanje domaće potražnje, pogotovo osobne pot-

rošnje, u drugom tromjesečju prepoznatljivo je u rastu bruto dodane vrijednosti trgovinske djelatnosti. Točnije, u djelatnosti trgovine na veliko i malo, popravaka motornih vozila i motocikla te predmeta za osobnu uporabu i kućanstvo zabilježen je realan rast od 5,7%, pri čemu je doprinos BDV-a trgovine, u stopi rasta ukupne bruto dodane vrijednosti od 5,0%, bio 0,8 postotnih bodova. Usporavanje domaće i inozemne potražnje početkom 2005. godine usporilo je rast dodane vrijednosti u djelatnosti trgovine na samo 2,1% u prvom tromjesečju. Izuzimajući drugo tromjesečje, u trgovini je prisutno dvogodišnje usporavanje rasta uz sve manji njezin doprinos rastu ukupne bruto dodane vrijednosti.

U srpnju je ponovno zabilježen relativno nizak rast realnog prometa u trgovini na malo od 2,5%, dijelom i zbog utjecaja baznog razdoblja kad je zabilježen snažan rast prodaje motornih vozila uoči uvođenja trošarina. Ohrabrujući signal o potrošnji u srpnju i kolovozu dolazi od rasta kratkoročnih kredita stanovništvu, tj. kredita odobrenih po tekućim računima i ostalih nenamjenskih kredita, koji su rasli po godišnjoj stopi od 17,5%, odnosno 19,0%.

Prodaja motornih vozila u ovoj godini rasla je brže od ostalog prometa u maloprodaji i time je značajno pridonijela godišnjem rastu realnog prometa u trgovini na malo, osobito u drugom tromjesečju. Međutim, ostali pokazatelji prodaje motornih vozila, kao na primjer uvoz i broj novoregistriranih osobnih vozila, koji ipak imaju nešto drugačiji obuhvat od maloprodaje, ne potvrđuju tako snažan rast prodaje motornih vozila. Imajući u vidu i godišnje korekcije uzorka DZS-ova statističkog istraživanja trgovine na malo, moguće je da indeks realnog prometa u trgovini upućuje na nešto snažniji rast maloprodaje od stvarnoga.

Građevinarstvo

U građevinarstvu je u drugom tromjesečju zaustavljen pad bruto dodane vrijednosti započet u zadnjem tromjesečju prethodne godine. Stopa rasta BDV-a ostvarenog u građevinarstvu iznosila je samo 0,7%, a njezin doprinos ukupnom rastu BDV-a od 5,0% bio je 0,1 postotni bod. Doprinos

građevinarstva ukupnoj bruto dodanoj vrijednosti u prvih šest mjeseci bio je sasvim neutralan, tj. rast u drugom tromjesečju poništen je padom aktivnosti u prvom tromjesečju.

Smanjenje kapitalnih rashoda države sredinom prethodne godine, koji su do tada ponajviše bili usmjeravani u prometnu infrastrukturu, utjecalo je na kontrakciju građevinske aktivnosti u tom razdoblju, što je u listopadu te godine spustilo fizički obujam građevinskih radova na razinu s početka 2003. godine. Građevinarstvo se već krajem 2004. počelo blago oporavljati, iako se navedena kontrakcija negativno odrazila na njegovu godišnju dinamiku, pa je ta djelatnost gospodarstva dala blago negativan doprinos godišnjem rastu realnog BDP-a u posljednjem tromjesečju prethodne i prvom tromjesečju ove godine.

Prema sezonski prilagođenim podacima u ovoj se godini može uočiti nastavak blagog oporavka građevinske aktivnosti, koji je u veljači bio naglo prekinut zbog nepovoljnih vremenskih prilika. Navedena pozitivna kretanja u građevinarstvu odraz su ubrzanog rasta radova na zgradama te blagog oporavka glede razine izvršenih radova na ostalim građevinama tijekom prve polovice godine. Navješćući pokazatelji građevinske aktivnosti, izdane građevne dozvole i vrijednost neto narudžbi građevinskih radova u drugom tromjesečju 2005. godine snažno rastu, pa se može očekivati nešto brži rast građevinskih radova u idućem razdoblju, ponajprije zbog radova na ostalim građevinama. Tome će vjerojatno pogodovati i toplije razdoblje godine.

S druge strane, u području rudarstva i vađenja, koje je usko vezano za građevinsku aktivnost, u razdoblju od svibnja do kolovoza ove godine bilježi se smanjenje razine proizvodnje. Međutim, kako je vremenska serija rudarstva i vađenja vrlo kolebljiva, to smanjenje tijekom drugog tromjesečja ove godine ne mora biti naznaka preokreta tendencije njezina ovogodišnjeg oporavka nakon kontrakcije proizvodnje u tom području industrije zabilježene tijekom prethodne godine. Također, ono ne mora biti u suprotnosti s povoljnijim očekivanjima vezanim za dinamiku građevinskih radova u drugoj polovici ove godine jer istodobni nominalni porast uvoza intermedijarnih proizvoda i energije koji obuhvaćaju

proizvode rudarstva i vađenja, ne potkrjepljuju tendenciju slabljenja domaće potražnje za tim proizvodima u promatranom razdoblju.

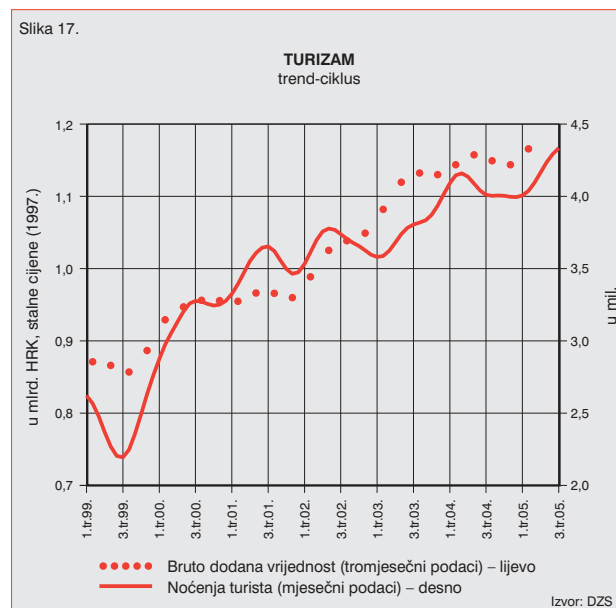
Turizam

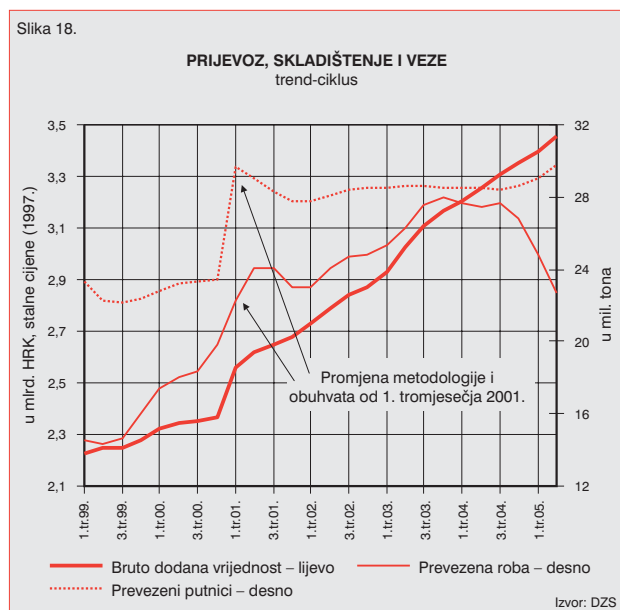
Od druge polovice prethodne godine u djelatnosti hotela i restorana prisutno je naglo usporavanje aktivnosti, pogotovo ako se uspoređi s ostvarenjima u 2002. i 2003. godini. Blagi rast u prvom tromjesečju (1,1%) i u drugom tromjesečju (1,5%) nisu imali nikakav utjecaj na rast ukupne bruto dodane vrijednosti u prvoj polovici godine jer ta djelatnost ima mali udio u njezinom formiranju.

Fizički pokazatelji koji su bili dostupni prije rezultata obračuna bruto dodane vrijednosti za drugo tromjesečje ukazivali su na sličan trend. Broj ukupnih noćenja turista u drugom tromjesečju ove godine je, prema originalnim podacima, bio za 0,5% veći u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Financijski efekt noćenja stranih turista u platnoj bilanci tijekom prve polovice godine smjerom je pratio fizičke pokazatelje. Tako su u prvom tromjesečju prihodi od putovanja bili veći za 28,2%, mjereno u eurima, čemu su pridonijela i putovanja za Uskrs koji je pao u to tromjesečje. Noćenja stranih turista bila su za 16,8% veća nego prethodne godine. Prihodi od putovanja u drugom tromjesečju stagnirali su na razini prihoda iz istog tromjesečja prošle godine. U drugom je tromjesečju, također, zabilježena stagnacija noćenja stranih turista.

Pozitivna očekivanja glede rasta bruto dodane vrijednosti u trećem tromjesečju te rasta prihoda od putovanja inozemnih turista vezana su uz rast broja noćenja u srpnju, za 13,0% i kolovozu za 6,5%. Pri tome je broj noćenja stranih turista bio veći za 13,2%, odnosno za 7,1%.

Prijevoz i veze

U djelatnosti prijevoza i veza u drugom tromjesečju ove godine došlo je do ubrzanja rasta u odnosu na prvo, ali i prethodna dva tromjesečja. Podaci o ostvarenoj bruto dodanoj vrijednosti u drugom tromjesečju potvrdili su dinamična kretanja na koja su upućivali fizički pokazatelji. Rast bruto dodane vrijednosti iznosio je 7,0% te je po svojoj jačini slijedio iza industrije, a prema doprinosu od 0,7 postotnih bodova bio je na četvrtom mjestu među djelatnostima. Prema svojem doprinosu rastu ukupne bruto dodane vrijednosti u prvoj polovici godine, prijevoz i veze ne odstupaju od prosječnog doprinosa u prethodnoj godini, a on iznosi 0,6 postotnih bodova.

Prema dostupnim fizičkim pokazateljima DZS-a o prijevozu, skladištenju i vezama za drugo tromjesečje ove godine (desezonirano), u tom su razdoblju primjetna pozitivna kretanja u gotovo svim segmentima ove djelatnosti. U promatranom razdoblju posebno je bio izražen rast prijevoza putnika, ponajviše ostvaren u željezničkom prometu, koji obuhvaća oko 1/3 ukupnog prijevoza putnika, te prijevoza robe, koji je najvećim dijelom ostvaren u cestovnom prometu, a na koji otpada više od polovine ukupnog prijevoza robe. Također, u promatranom razdoblju ostvareni su uglavnom dobri rezultati i u segmentu poštanskih i telekomunikacijskih usluga.

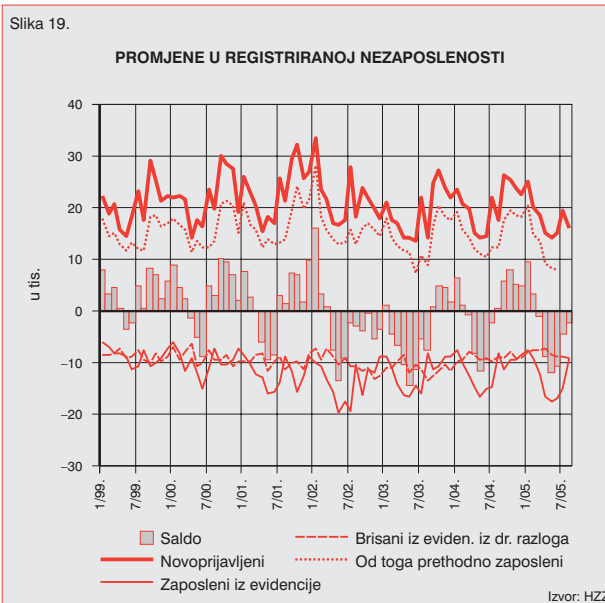
Tržište rada

Znakovi prelijevanja snažnije ekspanzije gospodarske aktivnosti na tržište rada tijekom drugog tromjesečja ove godine, poput ubrzanja tendencije pada registrirane nezaposlenosti, zatim pojačanog zapošljavanja iz evidencije HZZ-a te bržeg porasta zaposlenosti i ponovnog rasta plaća, u prva dva mjeseca trećeg tromjesečja nešto su oslabili. Tada se, zbog slabljenja novog zapošljavanja iz evidencije HZZ-a u srpnju i kolovozu, blago usporila tendencija pada registrirane nezaposlenosti. Istodobno je nastavljena tendencija rasta

zaposlenosti iz prvog tromjesečja ove godine, tj. prije lipanjskog skoka zaposlenosti, a godišnje stope rasta prosječne realne plaće počele su bivati iznimno niske. Anketni podaci za prvu polovicu 2005. godine, koji bi mogli bolje od administrativnih podataka prikazati kretanja na tržištu rada tijekom toga razdoblja ispunjenog skokovitim kretanjima u realnom sektoru gospodarstva, bit će dostupni tek u studenome.

Nezaposlenost i zapošljavanje

Sredinom godine tokovi na tržištu rada ponovo su nalik tendencijama s početka godine. Tako se nastavlja stagnacija ukupnih odljeva iz evidencije HZZ-a, iako je tijekom drugog tromjesečja zapošljavanje iz evidencije bilo nešto pojačano. Tendencija pada broja osoba brisanih iz evidencije iz drugih razloga osim zapošljavanja zaustavljena je početkom ove godine na niskoj razini, pa stoga dinamika brisanja iz evidencije nije pridonijela tendenciji pada registrirane nezaposlenosti. Međutim, smanjeno brisanje iz evidencije na godišnjoj razini (kumulativno je od početka godine do kolovoza iz evidencije HZZ-a izbrisano za 9,6%, odnosno 6 tisuća osoba manje nego u istom razdoblju lani) onemogućilo je godišnji pad razine registrirane nezaposlenosti. Priljevi u evidenciju HZZ-a istodobno su nastavili tendenciju opadanja, a razina tih priljeva, koja je tijekom čitave 2004. godine bila viša od uobičajene, najvjerojatnije zbog naknadnog povratka u evidenciju jednog dijela osoba izbrisanih iz evidencije tijekom 2003. godine, kontinuirano se smanjivala od početka ove godine, i to uglavnom zbog manjeg priljeva osoba s prethodnim radnim iskustvom. To je opadanje razine priljeva u evidenciju nastavljeno tijekom cijeloga drugog tromjesečja kao i u prva dva mjeseca trećeg tromjesečja, te je bilo glavni uzrok opadajuće tendencije registrirane nezaposlenosti od početka ove godine. Navedeno pojačano zapošljavanje iz evidencije HZZ-a tijekom drugog tromjesečja ove godine, koje je bilo u skladu s jačanjem gospodarske aktivnosti zabilježenim u tom razdoblju, također je nešto pridonijelo tendenciji pada registrirane nezaposlenosti. Međutim, zapošlja-

vanje iz evidencije već se u srpnju vratilo na svoju sezonski uobičajenu razinu, gdje se zadržalo i u kolovozu, te više nije značajno utjecalo na dinamiku registrirane nezaposlenosti.

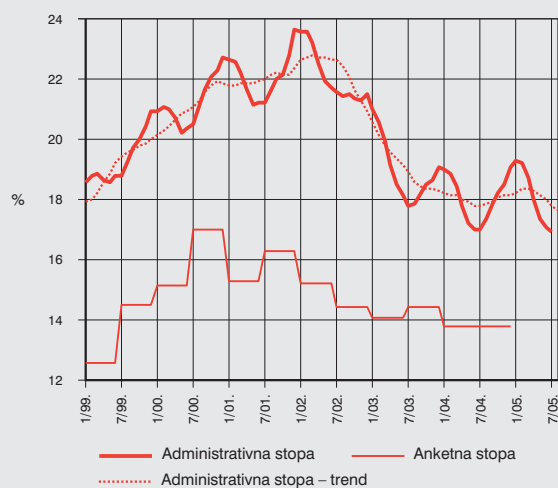
Potrebno je naglasiti da je jačanje gospodarske aktivnosti u drugom tromjesečju potaknulo veće zapošljavanje iz evidencije i tako pojačalo tendenciju pada registrirane nezaposlenosti tijekom promatranog razdoblja. No, u srpnju i kolovozu zapošljavanje iz evidencije i tendencija pada registrirane nezaposlenosti ponovno su se usporili, što upućuje na slabljenje povoljnih kretanja na tržištu rada početkom trećeg tromjesečja ove godine. Takva dinamika pokazatelja tržišta rada nije bila u skladu s nastavkom povoljnih kretanja zabilježenih u realnom sektoru u tom razdoblju. No, kako je drugu polovicu protekle godine obilježio porast registrirane nezaposlenosti, kumulativno smanjenje registrirane nezaposlenosti u kolovozu (8,4% ili gotovo 27 tisuća osoba) prvi je put u ovoj godini nadmašilo njezino smanjenje iz istog razdoblja lani, i to za gotovo 2 tisuće osoba, pa je i registrirana nezaposlenost u kolovozu bila za 1,0% niža nego u istom mjesecu lani.

Dinamika registrirane nezaposlenosti i u sljedećim će mjesecima vjerojatno nastaviti ovisiti o kretanju priljeva novih osoba u evidenciju HZZ-a. Nastavak opadanja priljeva u evidenciju tako bi mogao pojačati tendenciju opadanja registrirane nezaposlenosti, koja bi se nastavila nešto sporijom dinamikom u slučaju stabiliziranja priljeva na dostignutoj razini. Međutim, budući da je upravo promjena razine novoprijavljenih osoba u evidenciju, čiji je pad prethodio oporavku gospodarske aktivnosti, bila glavni uzrok opadanja tendencije registrirane nezaposlenosti u ovoj godini, teško je izravno povezati kretanje registrirane nezaposlenosti s dinamikom gospodarske aktivnosti. Stopa registrirane nezaposlenosti blisko je pratila dinamiku njezine razine te je u kolovozu pala na 16,9%, što je za 0,1 postotni bod manje nego u istom razdoblju lani. Podaci o stopi anketne nezaposlenosti za prvo polugodište 2005. godine, koji bi mogli dodatno rasvijetliti kretanja na tržištu rada u tome razdoblju, bit će dostupni tek u studenome.

Pokazatelji zaposlenosti potkrjepljuju opažanje da je ja-

Slika 21.

ADMINISTRATIVNA I ANKETNA STOPA NEZAPOSLENOSTI

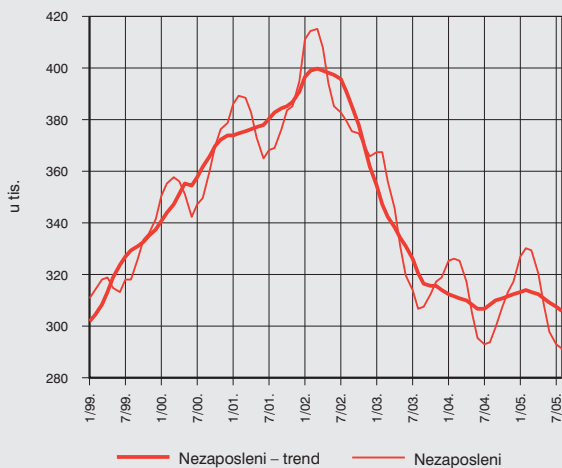

Izvor: DZS

čanje gospodarske aktivnosti pridonijelo popravljanju stanja na tržištu rada u drugom tromjesečju ove godine. Desezonirani podaci o broju osiguranika HZMO-a u travnju i svibnju, koji su dobar kratkoročni pokazatelj dinamike zaposlenosti, tako upućuju na nastavak tendencije rasta broja osiguranika podjednakom dinamikom kao i u prethodnom razdoblju, ali je u lipnju, kad je godišnja stopa njihova rasta dosegla 2,0%, iskazan značajan skok zaposlenosti u odnosu na njezinu tendenciju (za gotovo 1%). Tijekom srpnja i kolovoza tendencija rasta broja osiguranika nastavljena je uobičajenom dinamikom, iako na dostignutoj višoj razini, pa su i godišnje stope njihova rasta značajno porasle u odnosu na prethodno razdoblje. Navedeni neočekivani rast broja osiguranika u lipnju uglavnom je bio koncentriran u pravnim osobama, ali je bio rasprostranjen po mnogim djelatnostima, pa se dinamika broja osiguranika ne može objasniti snažnijim zapošljavanjem u djelatnostima u kojima je sezonska komponenta posebno izražena (kao što su hoteli i restorani, trgovina i građevinarstvo).

Slika 20.

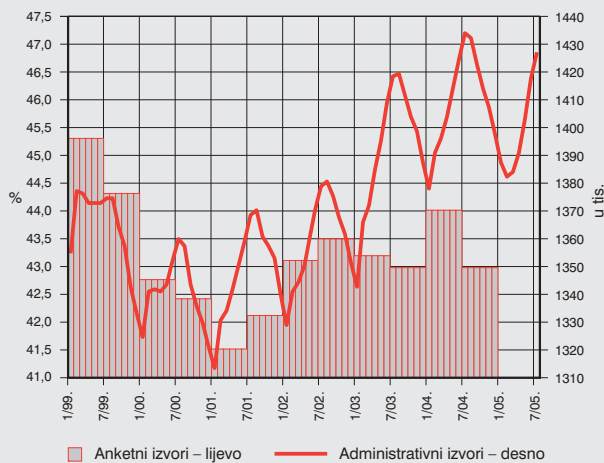
NEZAPOSLjeni U EVIDENCIJI HRVATSKOG ZAVODA ZA ZAPOSŁJAVANJE

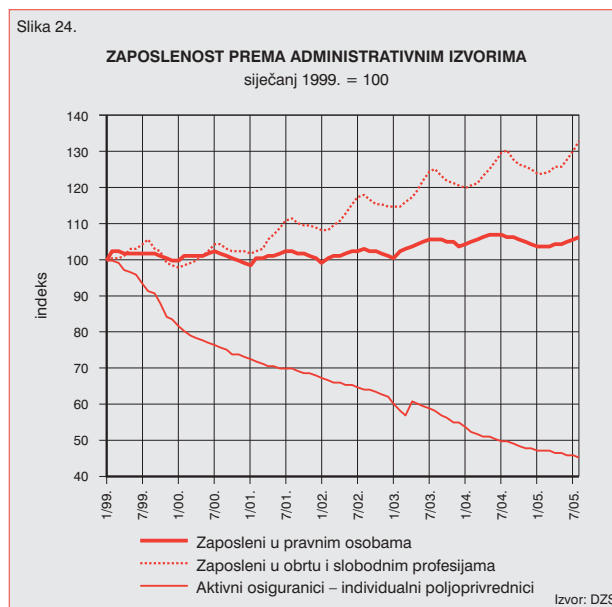
Izvor: HZZ

Slika 22.

UKUPNO ZAPOSŁJENI PREMA ADMINISTRATIVNIM IZVORIMA I STOPA ZAPOSŁJENOSTI PREMA ANKETNIM IZVORIMA

Izvor: DZS

Privremeni podaci DZS-a o zaposlenosti ipak ne potvrđuju značajan porast zaposlenosti sredinom ove godine na koji upućuju podaci o broju osiguranika, već se iskazuje tek neznatno ubrzavanje tendencije njezina rasta sredinom ove godine. No, zbog loma DZS-ove serije zaposlenosti početkom ove godine, kada započinju privremeni podaci koji će naknadnom revizijom vjerojatno biti značajno povećani, nije moguće sa sigurnošću ocijeniti intenzitet godišnjeg rasta zaposlenosti. Dinamika pokazatelja broja osiguranika HZMO-a u proteklim je godinama uglavnom bila dobro usklađena s kretanjem DZS-ova pokazatelja zaposlenosti, pa bi se od lipnja ove godine prvi put mogla javiti znatnija razilaženja među njima.

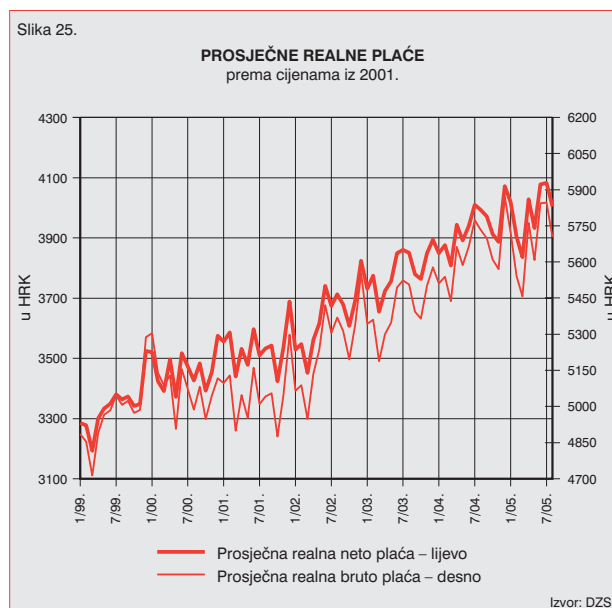
Glavni poticaj rastu ukupne zaposlenosti i dalje je pružao rast broja zaposlenih u obrtu i slobodnim profesijama, kojih je u srpnju bilo za 2,3% (6 tisuća) više nego u istom razdoblju lani. S druge strane, nastavljena je i tendencija snažnog pada broja individualnih poljoprivrednika koji su aktivni osiguranici HZMO-a, a koja je gotovo poništila pozitivan doprinos rasta zaposlenih u obrtu i slobodnim profesijama ukupnoj zaposlenosti. No, kako je broj individualnih poljoprivrednika, nakon višegodišnjeg opadanja, u srpnju pao na nisku razinu od 49 tisuća osoba, taj će negativan doprinos ukupnoj zaposlenosti, koji je u značajnoj mjeri bio statističke naravi, uskoro vjerojatno oslabiti. Broj zaposlenih u pravnim osobama, koji je podložan naknadnim revizijama, u srpnju je blago smanjen na godišnjoj razini (0,4% ili 5 tisuća osoba). Intenzitet revizije zaposlenosti u pravnim osobama, kojom se ona obično znatno povećava, tako će odrediti i godišnju dinamiku ukupne zaposlenosti.

Zabilježenom godišnjem padu zaposlenosti u pravnim osobama u srpnju najviše je pridonijelo smanjenje zaposlenosti u prerađivačkoj industriji (za 2,4% ili 5,9 tisuća), kao i u građevinarstvu (za 2,7% ili 2,3 tisuće) gdje je povećanje zaposlenosti u obrtu u potpunosti nadomjestilo smanjenu zaposlenost te djelatnosti u pravnim osobama, te još u prometu (2,7% ili 2,2 tisuće). Na umu valja imati kako je riječ o privremenim podacima koji će se revizijom vjerojatno povećati. Porast zaposlenosti u obrazovanju i zdravstvu amor-

tizirao je njezino smanjenje u usko definiranoj javnoj upravi i tako sredinom ove godine zaustavio godišnji pad zaposlenosti u ukupnoj javnoj upravi.

Plaće i troškovi rada

Jačanje gospodarske ekspanzije u drugom tromjesečju ove godine odrazilo se i na dinamiku plaća u tom razdoblju. Tako je nakon pada realnih plaća tijekom prvog tromjesečja, u drugom tromjesečju zabilježen njihov ponovni rast. No, zbog baznih efekata njihove stagnacije potkraj prethodne i pada početkom ove godine, godišnje stope rasta realnih plaća i dalje su ostale razmjerno niske. Tako je prosječna realna bruto plaća isplaćena u drugom tromjesečju ove godine rasla po godišnjoj stopi od 1,8%, što je za 0,4 postotna boda više od njezina rasta u prvom tromjesečju. Prosječna realna neto plaća i dalje je, zbog učinka povećanja osobnih poreznih odbitaka početkom ove godine, rasla brže od bruto plaće, ali je postignuti rast nominalnih plaća zbog djelovanja

porezne progresije smanjio tu razliku u drugom tromjesečju. Godišnji rast prosječne realne neto plaće u drugom tromjesečju iznosio je 2,2%, što je za 0,2 postotna boda više nego u prvom tromjesečju. No, početkom trećeg tromjesečja, istodobno sa slabljenjem zapošljavanja iz evidencije HZZ-a, zabilježeno je smanjenje realnih plaća, koje je dovelo do njihove godišnje stagnacije u srpnju i kolovozu (odnosno godišnjeg rasta prosječne realne bruto plaće od 0,3% u navedenim mjesecima). To je kumulativnu stopu rasta prosječne realne bruto plaće u kolovozu spustilo na 1,3%. Pritom je u tom mjesecu zabilježena negativna godišnja stopa promjene prosječne realne bruto plaće (-0,5%), što je posljednji put bilo zabilježeno početkom 2002. godine.

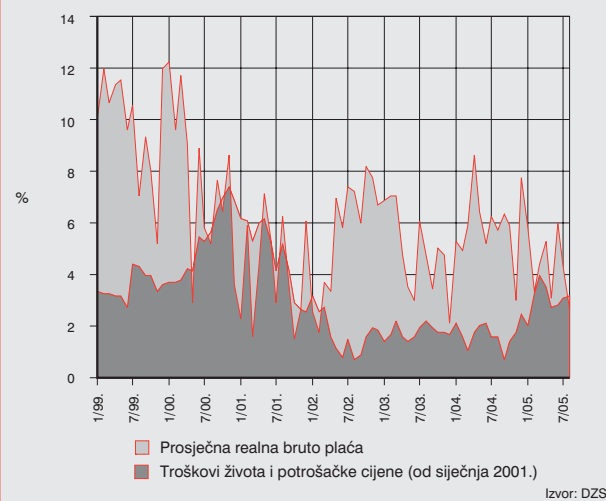
Premda je kretanje nominalnih plaća imalo prevladavajući utjecaj na dinamiku realnih plaća u drugom tromjesečju i prva dva mjeseca trećeg tromjesečja, troškovi života inverzno su pratili kretanje nominalnih plaća i time potpomogli njihov utjecaj na realne plaće. Tako se u drugom tromjesečju istodobno ubrzao nominalni rast plaća, a usporio rast troškova života, što je ubrzalo i rast realnih plaća. U srpnju i kolovozu preokrenuo se smjer njihovih tendencija što je dovelo do pada realnih plaća. Godišnja stopa rasta prosječne nominalne bruto plaće smanjena je sa 4,8% u drugom tromjesečju na prosječno 3,5% u srpnju i kolovozu ove godine, što je bilo tek neznatno više od godišnjeg rasta potrošačkih cijena, koji se u ovoj godini stalno kretao oko 3,0%.

Dinamika plaća prema djelatnostima i dalje je razmjerno ujednačena, a nešto snažnijim godišnjim rastom realnih plaća sredinom ove godine izdvojile su se samo djelatnosti financijskog posredovanja, prometa te rudarstva i vađenja. Dinamika plaća u građevinarstvu, koja je do sredine protekle godine bila najpropulzivnija djelatnost, ponovo je sredinom ove godine započela davati negativan doprinos godišnjem rastu prosječne realne bruto plaće. Godišnji rast realnih bruto plaća u ukupnoj javnoj upravi i nadalje je iznimno nizak, prije svega zahvaljujući kontrakciji prosječne plaće u usko definiranoj javnoj upravi i školstvu, dok je zdravstvo još uvijek jedina javna djelatnost u kojoj se bilježi značajan realni porast plaća, a koji generira njihov rast na razini ukupne javne uprave.

Slika 26.

TROŠKOVI ŽIVOTA I PROSJEČNE REALNE BRUTO PLAĆE

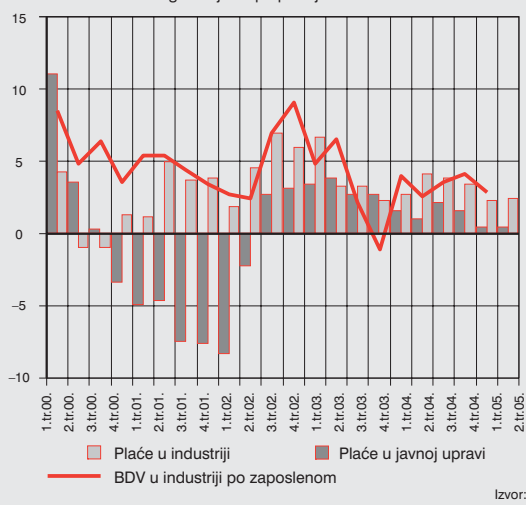
godišnje stope promjene

Slika 27.

PROSJEČNE REALNE BRUTO PLAĆE U JAVNOJ UPRAVI I INDUSTRIJI TE BRUTO DODANA VRIJEDNOST U INDUSTRIJI PO ZAPOSLenom

godišnje stope promjene

Prosječna realna bruto plaća u industriji u drugom je tromjesečju ove godine rasla po godišnjoj stopi od 2,4%, odnosno neznatno više nego u prvom tromjesečju. Rast produktivnosti rada u industriji, mjereno dinamikom bruto dodane vrijednosti u industriji, u stalnim cijenama, po zaposlenom, u prvom je tromjesečju iznosio 2,9%, odnosno značajno više od rasta realne bruto plaće u tom razdoblju. Kao što navedena dinamika realnih plaća i produktivnosti upućuje, cjenovni pritisci koji su dolazili s tržišta rada čak ni početkom ove godine, kad je gospodarska aktivnost posustajala, nisu bili osobito snažni, a teško je očekivati da će revizija zaposlenosti u pravnim osobama izraženije promijeniti takvu sliku. Jačanje gospodarske aktivnosti sredinom ove godine zasigurno je dodatno ublažilo cjenovne pritiske koji dolaze s tržišta rada, unatoč blagom ubrzanju rasta plaća u tom razdoblju.

Cijene

U prvih osam mjeseci 2005. godine ubrzala se inflacija potrošačkih cijena sa 2,7% ostvarenih u prosincu 2004. na 3,1% u kolovozu 2005., no i nadalje je ostala u području niske inflacije. Među šokovima prisutnim na domaćem tržištu, koji su imali najveći utjecaj na rast inflacije, najizraženiji su bili oni na tržištu svježeg mesa te na tržištu poljoprivrednih proizvoda – godišnja stopa promjene cijena mesa ubrzala se sa 3,5% u prosincu 2004. na 8,3% u kolovozu 2005., a poljoprivrednih proizvoda sa -2,2% na 5,5%. Povećanje cijena mesa pripisuje se smanjenju uzgoja stoke u domaćem tovu, do kojeg je došlo nakon poskupljenja stočne hrane uzrokovano sušom u 2003. godini, pri čemu Ministarstvo poljoprivrede nije dopustilo uvoz mesa iznad utvrđenih kvota. Rast cijena poljoprivrednih proizvoda posljedica je nepovoljnih vremenskih prilika u ljetnim mjesecima. Porast inflacije u domaćem gospodarstvu ublažavalo je nekoliko čimbenika: ponajprije relativno stabilan tečaj kune prema euru, koji je ukupno gledajući, tijekom prvih osam mjeseci ove godine aprecirao za 3,8%, te je na taj način djelovao prigušujuće na

kretanja uvoznih cijena iz eurozone. Nadalje, nastavak porasta proizvodnosti rada te blagoga nominalnog povećanja neto plaća (5,0% u odnosu na isto osmomjesečno razdoblje prošle godine) bili su važni čimbenici koji su pridonosili stabilnosti cijena. Osim toga, došlo je i do značajnog usporavanja godišnje stope rasta domaćih cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima sa 4,8% u prosincu 2004. godine na 1,5% u kolovozu 2005. Tijekom ove godine bili su izraženi uvozni pritisci na rast domaće inflacije, a ogledali su se prije svega u snažnom rastu cijena sirove nafte na svjetskom tržištu, koji se ponajviše prelio na rast domaćih cijena naftnih derivata⁴ i prijevoznih usluga. Prosječna cijena sirove nafte na svjetskom tržištu porasla je za 58,5% (sa 39,0 USD za barel u prosincu 2004. na 61,9 USD za barel u kolovozu 2005.), pri čemu je taj porast izražen u kunama bio još snažniji (67,8%) zbog deprecijacije tečaja kune prema američkom dolaru. Godišnja stopa promjene cijena naftnih derivata na domaćem tržištu povisila se sa 12,3% u prosincu 2004. godine na 13,8% u kolovozu, iz čega proizlazi da je doprinos naftnih derivata ukupnoj inflaciji u kolovozu ove godine bio značajan (0,7 postotnih bodova), ali se nije bitno povećao u odnosu na prosinac 2004. kad je iznosio 0,6 postotnih bodova.

Nakon ubrzanja inflacije zabilježenog u prvom tromjesečju, tijekom drugog tromjesečja 2005. godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena značajno se smanjila: sa 3,9% koliko je bilo zabilježeno u ožujku na 2,9% u lipnju. U travnju su primjetno pale cijene poljoprivrednih proizvoda, što je presudno utjecalo na pad indeksa potrošačkih cijena za 0,2% u odnosu na prethodni mjesec, pri čemu se zbog povoljnog utjecaja baznog razdoblja godišnja stopa inflacije snizila na 3,5%. Zamjetan doprinos padu inflacije potrošačkih cijena u travnju dalo je i smanjenje godišnje stope promjene cijena automobila, kojemu je pogodovala aprecijacija tečaja kune prema euru. Premda su u travnju naftni derivati na domaćem tržištu poskupjeli za 1,9% u odnosu na prethodni mjesec,

zbog njihova bržeg mjesečnog rasta ostvarenog u travnju 2004. godišnja stopa promjene cijena naftnih derivata spustila se sa 16,9% u ožujku ove godine na 14,0% u travnju. Ukupni indeks potrošačkih cijena ostao je u svibnju nepromijenjen u odnosu na prethodni mjesec, no zbog utjecaja baznog razdoblja (snažnoga mjesečnog rasta potrošačkih cijena ostvarenog u svibnju 2004.) nastavilo se usporavanje inflacije te se godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena snizila za 0,7 postotnih bodova, na razinu od 2,8%. U lipnju ove godine ukupni je indeks potrošačkih cijena smanjen za 0,1% u odnosu na prethodni mjesec, pri čemu se godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena povećala na 2,9%.

U srpnju je inflacija potrošačkih cijena ponovno porasla dosegnuvši 3,1%, te se na toj razini zadržala i u kolovozu. Premda su u razdoblju od lipnja do kolovoza 2005., u kojem je inače izražen sezonski pad cijena⁵, ostvarene niske mjesečne stope promjene indeksa potrošačkih cijena (-0,1% u lipnju, -0,2% u srpnju te 0,1% u kolovozu), one su ipak bile više od očekivanih. Ove godine razdoblje od lipnja do kolovoza obilježili su, naime, cjenovni šokovi na strani ponude. Tako je zbog izrazito kišovitog vremena, koje je nepovoljno djelovalo na urod i kvalitetu poljoprivrednih proizvoda, izostao uobičajeni sezonski pad cijena povrća, te je u kolovozu ove godine (prvi put od 1994. godine) ostvarena pozitivna stopa promjene cijena povrća u odnosu na prethodni mjesec, a iznosila je 1,1%. Stoga je najveći doprinos porastu ukupne godišnje stope inflacije potrošačkih cijena sa 2,9% u lipnju na 3,1% u kolovozu dalo povećanje godišnje stope promjene cijena poljoprivrednih proizvoda sa -4,1% na 5,5%, čime je njezin doprinos inflaciji porastao za 0,7 postotnih bodova (sa -0,3 postotna boda u lipnju na 0,4 u kolovozu). Sljedeći šok na strani ponude odnosi se na porast prosječne dnevne cijene barela sirove nafte na svjetskom tržištu izražene u američkim dolarima, i to za 12,7% u lipnju, za 4,6% u srpnju te za još 9,8% u kolovozu. Zbog deprecijacije tečaja kune prema američkom dolaru to je povećanje u lipnju i srpnju izraženo u kunama bio još značajnije, te je iznosilo 17,4%, odnosno 5,7%. Odražavajući spomenuta kretanja na svjetskom tržištu, godišnja stopa promjene cijena naftnih derivata na domaćem tržištu povisila se sa 9,6% u lipnju na 13,8% u ko-

Tablica 1. Indeks potrošačkih cijena, godišnje stope promjene

	Ponderi 05.	XII.04.	III.05.	VI.05.	VII.05.	VIII.05.
Ukupno	100,0	2,7	3,9	2,9	3,1	3,1
Prehrana i bezalkoholna pića	32,9	2,4	5,5	4,2	4,5	5,4
Alkoholna pića i duhan	5,8	10,2	10,6	10,2	9,8	0,9
Odjeća i obuća	8,0	-1,7	-1,2	0,4	-0,6	1,1
Stanovanje, voda, energ., plin i dr.	14,8	6,0	6,0	3,1	2,7	2,4
Pokućstvo, oprema za kuću i dr.	4,7	0,2	1,6	2,6	2,6	2,8
Zdravstvo	2,8	1,0	0,8	2,0	2,1	2,5
Promet	11,2	2,6	3,3	-0,3	1,3	1,8
Komunikacije	4,3	-0,5	-0,4	-0,4	-0,3	-0,4
Rekreacija i kultura	5,6	2,5	1,8	2,8	3,3	3,8
Obrazovanje	0,9	1,1	1,4	1,7	6,2	6,2
Ugostiteljske usluge	3,2	2,8	2,1	1,6	1,8	1,6
Ostala dobra i usluge	5,9	1,9	1,8	2,4	2,0	1,8
Dobra	77,1	2,5	4,1	3,1	3,4	3,4
Usluge	22,9	3,6	3,2	2,2	2,1	2,1

Izvor: DZS

4 Podrobnija analiza utjecaja porasta cijena sirove nafte na svjetskom tržištu na domaću inflaciju prikazana je u Okviru 1.

5 To se prije svega odnosi na cijene odjeće i obuće te poljoprivrednih proizvoda.

lovozu, pri čemu se njezin doprinos ukupnoj godišnjoj stopi inflacije povećao za 0,2 postotna boda (sa 0,5 postotnih bodova u lipnju na 0,7 u kolovozu).

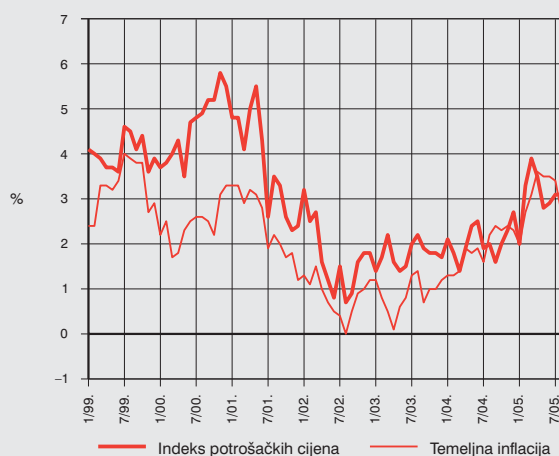
Premda je ostvaren snažan porast godišnje stope promjene cijena obrazovanja sa 1,7% u lipnju na 6,2% u kolovozu (zbog 10,0%-tnog poskupljenja visokoškolskog obrazovanja⁶ u srpnju), zbog malog udjela od 0,9% koje obrazovanje ima u ukupnoj košarici za izračun indeksa potrošačkih cijena, doprinos obrazovanja ukupnoj godišnjoj stopi inflacije povećao se samo za 0,04 postotna boda.

Izražene pritiske na rast godišnje stope inflacije u srpnju i kolovozu uvelike je ublažio znatan pad godišnje stope promjene cijena duhanskih prerađevina (sa 12,7% u lipnju na 0,0% u kolovozu), do kojeg je došlo zbog učinka baznog razdoblja, jer je iz izračuna iščeznuo utjecaj poskupljenja duhanskih prerađevina u kolovozu 2004. zbog povećanja trošarina. Tako se doprinos spomenute skupine proizvoda, koja u košarici za izračun indeksa potrošačkih cijena ima značajan udio od 4,1%, smanjio sa 0,5 postotnih bodova koliko je iznosio u lipnju na 0,0 postotnih bodova u kolovozu. Pritiske na rast inflacije donekle je ublažilo i smanjenje godišnje stope promjene cijena mesa u kolovozu sa 10,3% na 8,3%, tako da se njihov doprinos ukupnoj godišnjoj stopi inflacije smanjio za 0,2 postotna boda (sa 1,0 postotnog boda u lipnju na 0,8 postotnih bodova u kolovozu). Smanjenje godišnje stope promjene cijena mesa posljedica je pojeftinjenja mesa u kolovozu u odnosu na srpanj te učinka baznog razdoblja (bržeg rasta cijena mesa u srpnju i kolovozu 2004. godine). Međutim, meso, koje u indeksu potrošačkih cijena ima priličan udio (10,0%), i nadalje je skupina proizvoda s najvećim doprinosom ukupnoj godišnjoj stopi inflacije, koji još uvijek nadmašuje doprinos naftnih derivata.

Godišnja stope temeljne inflacije od 2,7% zabilježena u kolovozu bila je primjetno niža (za 0,8 postotnih bodova) u usporedbi s lipnjem kad je iznosila 3,5%, tako da se doprinos temeljne inflacije ukupnoj inflaciji potrošačkih cijena sma-

Slika 29.

INDEKS POTROŠAČKIH CIJENA I TEMELJNA INFLACIJA^a godišnje stope promjene

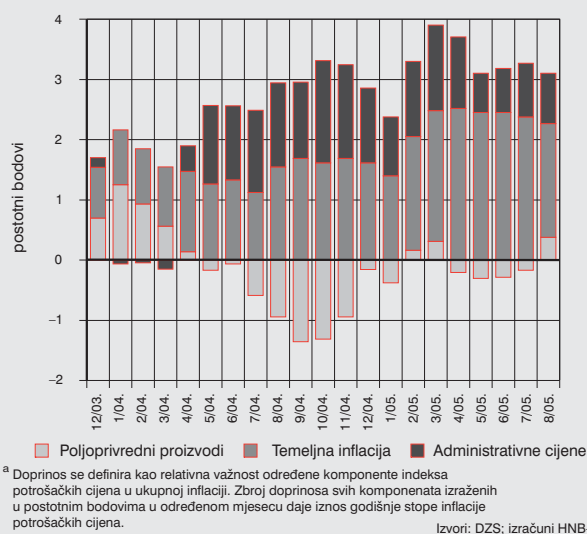

^a Temeljna inflacija izračunava se tako da se iz košarice dobara i usluga za izračunavanje indeksa cijena na malo isključuje cijene poljoprivrednih proizvoda i cijene proizvoda koje su administrativno regulirane (među ostalim, tu su svrstane cijene električne struje i naftnih derivata). Izvor: DZS

⁶ Povećane su naknade za studij za vlastite potrebe.

Slika 30.

DOPRINOSI^a KOMPONENTATA INDEKSA POTROŠAČKIH CIJENA GODIŠNJOJ STOPI INFLACIJE

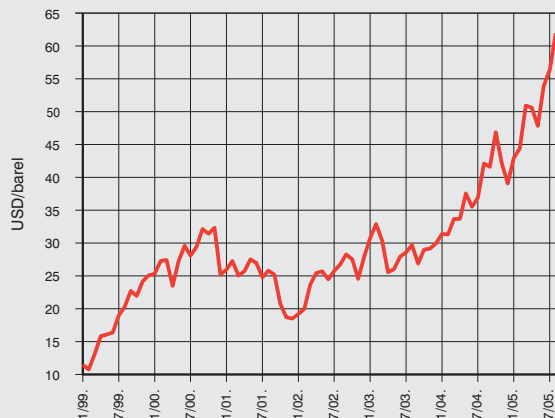

njo sa 2,5 u lipnju na 1,9 postotnih bodova u kolovozu. Na taj pad djelovali su isti čimbenici koji su djelovali i na ublažavanje rasta ukupnog indeksa potrošačkih cijena, samo s pojačanim intenzitetom, s obzirom na to da duhanske prerađevine i meso imaju veći udio u košarici za izračun temeljne inflacije. Tako je doprinos duhanskih prerađevina temeljnoj inflaciji u kolovozu bio za 0,7 postotnih bodova niži nego u lipnju, a doprinos mesa za 0,3 postotna boda. Čimbenici koji su djelovali u suprotnom smjeru, tj. na rast temeljne inflacije bili su blago izraženi: ukupni doprinos rasta cijena odjeće i obrazovanja godišnjoj stopi temeljne inflacije povećao se za 0,1 postotni bod u kolovozu u usporedbi s lipnjem. Godišnja stopa promjene administrativno reguliranih cijena (koje uključuju i cijene energenata) povećala se sa 3,2% u lipnju na 3,6% u kolovozu zbog prije spomenutog ubrzanja godišnje stope promjene cijena naftnih derivata.

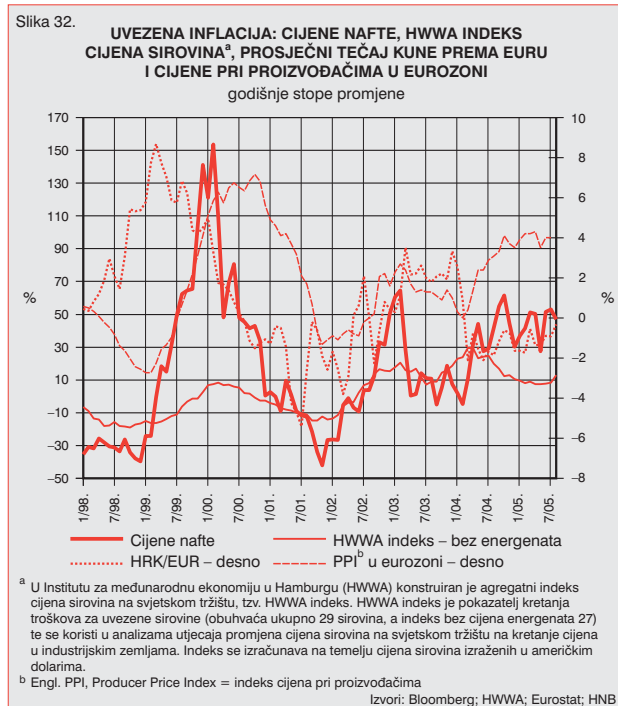
Osim već spomenutog povećanja cijena sirove nafte na svjetskom tržištu te izražene deprecijacije tečaja kune prema američkom dolaru, pritisci uvezene inflacije na rast domaćih

Slika 31.

PROSJEČNA CIJENA SIROVE NAFTE^a NA SVJETSKOM TRŽIŠTU

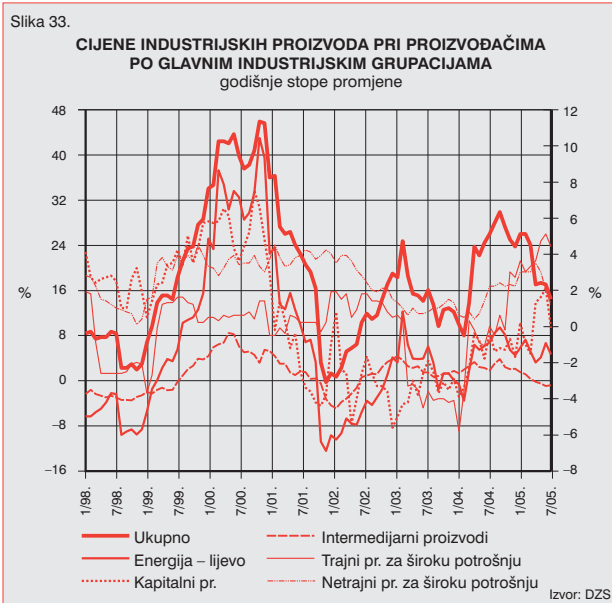

^a Računa se kao prosjek sljedećih cijena nafte (promptna isporuka): Dubai Fateh, U.K. Brent i West Texas Intermediate. Izvor: Bloomberg

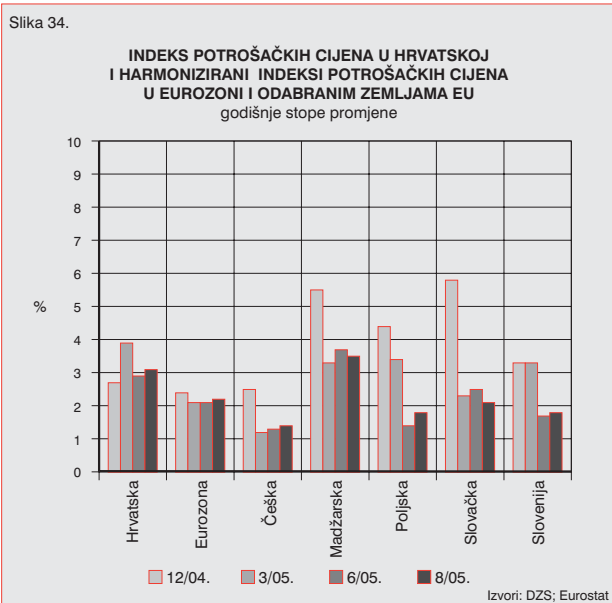
cijena tijekom prvih osam mjeseci ove godine dolazili su i od rasta cijena nekih drugih sirovina na svjetskom tržištu (prije svega, prehrambenih sirovina i metala). Godišnja stopa promjene agregatnog HWWA indeksa cijena sirovina (bez energije) povisila se sa 10,6% u prosincu 2004. na 12,9% u kolovozu 2005. Nadalje, porasla je i godišnja stopa promjene proizvođačkih cijena u eurozoni sa 3,5% u prosincu 2004. na 4,0% u srpnju 2005. Analitičari Europske središnje banke napominju kako je taj porast posljedica rasta cijena u sektoru energetike te da nema naznaka značajnijeg prelijevanja porasta cijena naftnih derivata na finalne proizvode. Stoga zaključuju kako su proizvođači značajnim dijelom kompenzirali povećane troškove za energiju smanjenjem svojih profitnih marži. Prema posljednjim dostupnim podacima za srpanj ove godine godišnja stopa promjene proizvođačkih cijena energije u eurozoni iznosila je 14,7%, intermedijarnih proizvoda 2,0%, kapitalnih proizvoda i trajnih proizvoda za široku potrošnju 1,2%, a netrajnih proizvoda za široku potrošnju samo 0,6%.

Tijekom drugoga i početkom trećeg tromjesečja ove godine došlo je do značajnog usporevanja rasta domaćih cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima. Tako je godišnja stopa promjene cijena pri proizvođačima smanjena sa 5,1% u ožujku na 2,4% u lipnju, a u srpnju i kolovozu se čak spustila na 2,3%, odnosno 1,5%. Budući da je porast cijena energije bio sporiji nego u istom razdoblju prošle godine, godišnja stopa promjene cijena energije spustila se sa 7,2% u ožujku na 4,6% u kolovozu. Također se smanjila godišnja stopa promjene proizvođačkih cijena intermedijarnih proizvoda (sa 1,1% u ožujku na -0,8% u kolovozu). Istodobno se godišnja stopa promjene cijena kapitalnih proizvoda povisila, ali je još uvijek negativna (-0,1% u kolovozu, a -1,0% u ožujku). Stoga se može ocijeniti da su inflatorni pritisci proizašli iz porasta domaćih cijena inputa izraženi jedino kod energije, dok domaći intermedijarni i kapitalni proizvodi pojeftinjuju. Godišnja stopa promjene cijena netrajnih proizvoda za široku potrošnju

također se snizila, i to sa 3,0% zabilježenih u ožujku na samo 1,2% u kolovozu, tako da u ovom sektoru za sada nije došlo do izraženijeg prelijevanja porasta cijena energije na finalne proizvode. Nešto jači pritisci na domaću inflaciju prisutni su jedino kod trajnih proizvoda za široku potrošnju, gdje je zabilježeno povećanje godišnje stope promjene cijena sa 3,0% u ožujku na 4,4% u kolovozu.

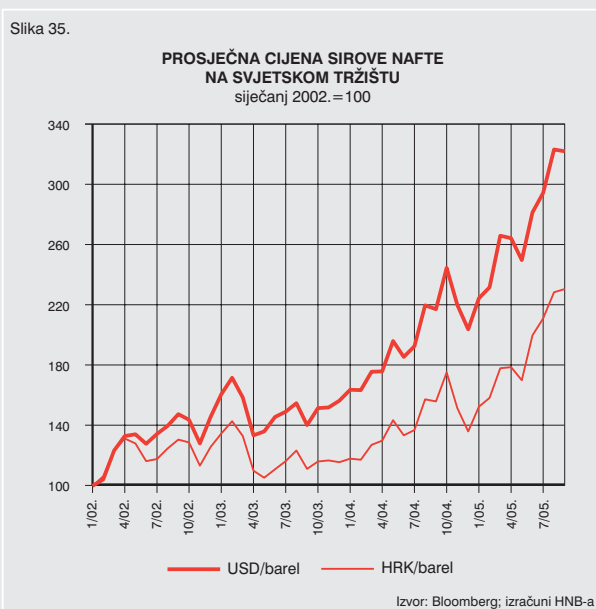
Dok je krajem 2004. godine domaća stopa inflacije potrošačkih cijena nadmašivala onu ostvarenu u eurozoni za samo 0,3 postotna boda, ta se razlika tijekom ove godine povećala te je u kolovozu dosegla 0,9 postotnih bodova (3,1% u Hrvatskoj u odnosu na 2,2% u eurozoni). Jedan od najvažnijih razloga je taj što u eurozoni nije bilo poremećaja na tržištu prehrambenih proizvoda, tako da je godišnja stopa promjene cijena prehrane u kolovozu iznosila samo 0,7%, dok je u Hrvatskoj bila znatno viša (5,5%). Uz to, udio cijena prehrane u košarici za izračun indeksa potrošačkih cijena znatno je viši u Hrvatskoj (32,9%) od onoga u eurozoni (15,5%).

Okvir 1. Utjecaj poskupljenja sirove nafte i naftnih derivata na svjetskom tržištu na inflaciju i tekući račun platne bilance Republike Hrvatske

Kretanje cijena sirove nafte na svjetskom tržištu

Nakon snažnog rasta prosječne cijene sirove nafte na svjetskom tržištu od 30,4% (izraženo u američkim dolarima) odnosno 17,6% (izraženo u kunama) u 2004. godini, cijene sirove nafte nastavile su rasti i tijekom prvih osam mjeseci 2005. godine. Prosječna cijena sirove nafte u kolovozu je dosegla 61,9 USD za barel, te je bila za 58,5% viša od one zabilježene u prosincu 2004. Za razliku od prošle godine kada je aprecijacija kune prema američkom dolaru ublažavala rast cijena sirove nafte, ove je godine zbog deprecijacije tečaja kune prema američkom dolaru taj rast izražen u kunama bio naglašeniji, tako da je cijena barela nafte izražena u kunama u kolovozu bila za 67,8% viša nego u prosincu 2004.

Rastu cijena nafte pridonijeli su i čimbenici koji su povezani s potražnjom i čimbenici povezani s ponudom. Premda je porast globalne potražnje za sirovom naftom od 1,6% (odnosno od 1,3 milijuna barela dnevno), zabilježen u prvoj polovici ove godine, bio niži u odnosu na 4,0%-tni rast ostvaren u istom razdoblju prošle godine i u skladu s očekivanjima, taj je rast bio snažan u odnosu na raspoložive dodatne kapacitete⁷. Rastu cijena tijekom ove godine djelomično je pridonio sporiji rast ponude sirove nafte od očekivanoga iz zemalja koje nisu članice OPEC-a⁸, zbog starosti naftnih polja i nedovoljnih investicija u infrastrukturu. Na porast cijena sirove nafte na svjetskom tržištu u sve većoj mjeri utječe očekivanje nerazmjera između ponude i potražnje⁹ na tržištu sirove nafte, koje se formiralo pod utjecajem

prognoza nastavka snažnoga globalnoga gospodarskog rasta, ograničenih dodatnih raspoloživih kapaciteta proizvođača iz zemalja OPEC-a i straha da bi moglo doći do dugotrajnijeg usporavanja rasta proizvodnje u zemljama koje nisu članice OPEC-a. Osim toga, kao i prošlih godina, tržišni sudionici zabrinuti su za sigurnost isporuka sirove nafte iz zemalja u kojima je politička situacija nestabilna (Irak, Nigerija i Venezuela).

Na rast cijena sirove nafte, koji je bio posebno izražen u ljetnim mjesecima ove godine, utjecali su i neki kratkoročni poremećaji, primjerice, požar u velikoj rafineriji u Teksasu, smrt saudijskoga kralja Fahda, najava Irana da će nastaviti nuklearne projekte te, naposljetku, uragan Katrina, odnosno šteta koju je nanio kapacitetima za proizvodnju i preradu nafte u Meksičkom zaljevu krajem kolovoza ove godine. Cijene sirove nafte privremeno su porasle, dosegnuši 31. kolovoza razinu od čak 66,7 USD za barel sirove nafte tipa Brent, nakon čega su se počele smirivati, potpomognute odlukom američkih vlasti i Međunarodne agencije za energiju (IEA) o puštanju u promet nafte iz strateških rezervi. Tijekom rujna cijena barela sirove nafte tipa Brent postupno se smanjivala dosegnuši pred kraj mjeseca (27. rujna) razinu od 62,9 USD za barel. Međutim, rast cijena naftnih derivata bio je još izraženiji, a cijene naftnih derivata zadržale su se na visokoj razini i nakon pada cijena sirove nafte, zbog duljega vremenskog razdoblja koje je potrebno da se obnove rafinerijski kapaciteti te zbog visokog stupnja iskorištenosti kapaciteta postojećih rafinerija nafte. Sve to podgrijalo je bojazan tržišnih sudionika da se u zimskom razdoblju neće moći pokriti povećana potražnja za naftnim derivatima na sjevernoj hemisferi. U rujnu je, u skladu s kretanjem cijena na terminskim tržištima sirove nafte, Međunarodni monetarni fond revidirao svoju projekciju kretanja cijena sirove nafte na svjetskom tržištu sa 46,5 USD¹⁰ na 54,2 USD za barel¹¹ u 2005. godini te sa 43,75 USD na 61,75 USD za barel u 2006.

Utjecaj poskupljenja sirove nafte na svjetskom tržištu na inflaciju potrošačkih cijena u Republici Hrvatskoj

Učinci porasta cijena nafte na svjetskom tržištu na kretanje indeksa potrošačkih cijena obično se dijele na direktne, indirektno i učinke u drugom krugu. Direktne učinke odnose se na učinke koje porast cijena nafte ima na rast cijena naftnih derivata, koji su uključeni u košaricu za izračun indeksa potrošačkih cijena. Cijene naftnih derivata na domaćem tržištu utvrđuju se u skladu s kretanjem cijena naftnih derivata na mediteranskom tržištu i kretanjem tečaja kune prema američkom dolaru u razdoblju od prethodna dva tjedna, kako to nalaže Pravilnik o utvrđivanju cijena naftnih derivata, koji je stupio na snagu u siječnju 2001. godine, a posljednji put je mijenjan u svibnju 2005. godine. Stoga se direktni učinci porasta cijena nafte na svjetskom tržištu vrlo brzo prelijevaju na rast domaćeg indeksa potrošačkih cijena (u istom ili sljedećem mjesecu). Naftni derivati u domaćoj košarici za izračun indeksa pot-

⁷ Slobodni kapaciteti u zemljama OPEC-a procijenjeni su trenutačno na 1,4 milijuna barela dnevno.

⁸ Rusija, Meksiko, Norveška, Velika Britanija i Kanada

⁹ Prije svega, zbog snažnog porasta potražnje za sirovom naftom Kine, Indije i SAD-a

¹⁰ Projekcija objavljena u *World Economic Outlook* (travanj 2005.)

¹¹ Projekcija objavljena u *World Economic Outlook* (rujan 2005.)

rošačkih cijena imaju udio od ukupno 4,9%, a obuhvaćaju goriva i maziva za osobna vozila s udjelom od 4,3% te loživo ulje s udjelom od 0,6%. Kao rezultat poskupljenja sirove nafte na svjetskom tržištu, odnosno poskupljenja naftnih derivata na mediteranskom tržištu, cijena loživog ulja u kolovozu ove godine bila je za 30,3% viša, a cijena goriva i maziva za 11,6% viša u usporedbi s istim razdobljem prošle godine. Postotak poskupljenja loživog ulja bio je znatno viši od postotka poskupljenja goriva i maziva zbog toga što je u strukturi cijene loživog ulja fiksni iznos trošarine niži i što se iz njegove cijene ne plaća naknada za ceste. Doprinos naftnih derivata godišnjoj stopi inflacije od 3,1% u kolovozu ove godine iznosio je značajnih 0,7 postotnih bodova (od čega 0,2 postotna boda otpada na loživo ulje, a 0,5 postotnih bodova na goriva i maziva). Indirektni učinci porasta cijena nafte na indeks potrošačkih cijena posljedica su povećanja troškova proizvodnje zbog čega, s određenim vremenskim pomakom, mogu poskupjeti i drugi proizvodi i usluge. Te je učinke mnogo teže kvantificirati jer ovise o udjelu troškova energije u proizvodnji pojedinih dobara i o situaciji na pojedinom tržištu, o kojoj ovisi hoće li i koliko će proizvođači i trgovci povećane troškove moći prebaciti na potrošače, odnosno u kojoj će mjeri smanjiti svoje profitne marže. Jedan od najznačajnijih indirektnih učinaka porasta cijena nafte jest poskupljenje prijevoznih usluga. One su u Hrvatskoj u kolovozu ove godine bile za 6,2% više nego u istom razdoblju prošle godine. Budući da u košarici za izračun indeksa potrošačkih cijena prijevozne usluge imaju mali udio od 1,2%, njihov doprinos godišnjoj stopi inflacije potrošačkih cijena iznosio je u kolovozu ove godine samo 0,1 postotni bod. Učinci porasta cijena nafte na kretanje indeksa potrošačkih cijena u drugom krugu mogu, zbog nastanaka tzv. spirale rasta plaća i cijena, imati trajan učinak i povećati stopu inflacije u zemlji u srednjem roku. Tijekom prvih osam mjeseci 2005. godine porast plaća u državnom i privatnom sektoru bio je umjeren. Imajući u vidu da se država u postojećem *stand-by* aranžmanu s MMF-om obvezala da neće povećavati realnu masu plaća,

očekuje se da će stabilnost plaća u državnom sektoru imati stabilizirajuće djelovanje i na zahtjeve za porastom plaća u privatnom sektoru. Još jedan čimbenik bi trebao djelovati stabilizirajuće na kretanje plaća u Hrvatskoj, a taj je još uvijek visoka stopa nezaposlenosti na domaćem tržištu rada. Faktor koji pridonosi riziku da dođe do drugoga kruga učinaka porasta cijena nafte na porast inflacije putem njihovoga ugrađivanja u zahtjeve za porastom plaća, odnosi se na to da tržišni sudionici, za razliku od prethodnih godina, u sve većoj mjeri postojeći naftni šok ocjenjuju permanentnim, a ne privremenim poremećajem.

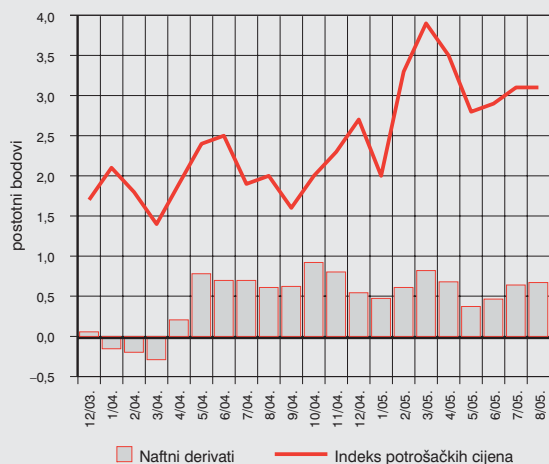
Utjecaj porasta cijena nafte na tekući račun platne bilance Republike Hrvatske

Visoke cijene nafte imaju značajan utjecaj i na ostvarenja u robnoj razmjeni RH s inozemstvom. Tako podaci DZS-a pokazuju da je u prvih sedam mjeseci 2005. godine vrijednost uvoza nafte i naftnih derivata povećana na godišnjoj razini za 57%, što je uglavnom posljedica rasta cijena na svjetskom tržištu, dok samo manjim dijelom odražava i rast fizičkog obujma uvoza. Promatra li se samo uvoz sirove nafte, na koju se prosječno odnosi oko dvije trećine ukupnog uvoza nafte i naftnih derivata, proizlazi da je u razdoblju od siječnja do srpnja 2005. godine obujam uvoza na godišnjoj razini porastao 3,4%, dok je u istome razdoblju vrijednost uvoza sirove nafte narasla za 48,5%. Pritom se dio porasta obujma uvoza sirove nafte može objasniti slabljenjem domaće aktivnosti vađenja nafte.

Uvoz sirove nafte u RH u prvih sedam mjeseci 2005. godine dosegao je 0,8 mlrd. USD ili 2,1% ocijenjenoga BDP-a, izraženog u američkim dolarima. Uz pretpostavku da su se uvozne cijene zadržale na prošlogodišnjoj razini, može se procijeniti koliko je sam porast cijena sirove nafte pridonio pogoršanju vanjskotrgovinskog deficita RH. Takav izračun pokazuje da bi, uz prošlogodišnje uvozne cijene, uvoz sirove nafte u razdoblju od siječnja do srpnja 2005. godine iznosio znatno nižih 0,5 mlrd. USD, što je 1,4% ocijenjenog BDP-a. Prema tome, sam rast uvoznih

Slika 36.

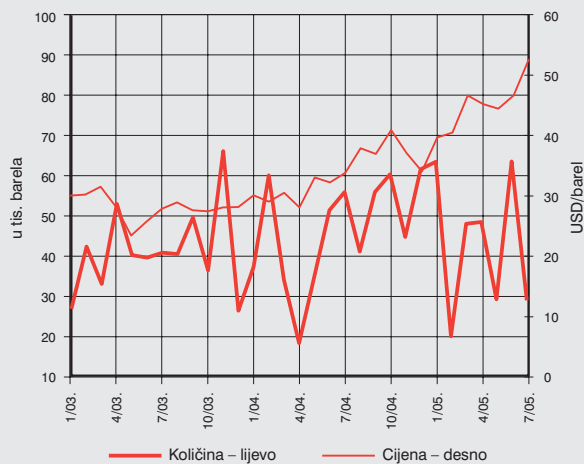
IZRAVNI DOPRINOS PROMJENE CIJENA NAFTNIH DERIVATA GODIŠNJOJ STOPI INFLACIJE U HRVATSKOJ

Izvor: DZS; izračuni HNB-a

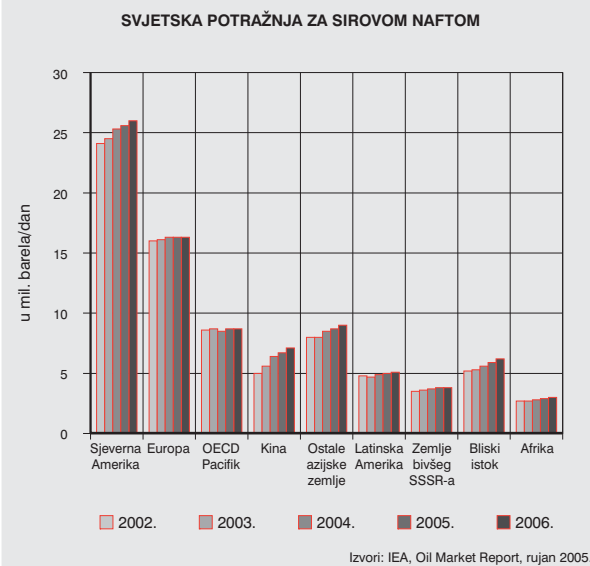
Slika 37.

UVOZ SIROVE NAFTE U HRVATSKU

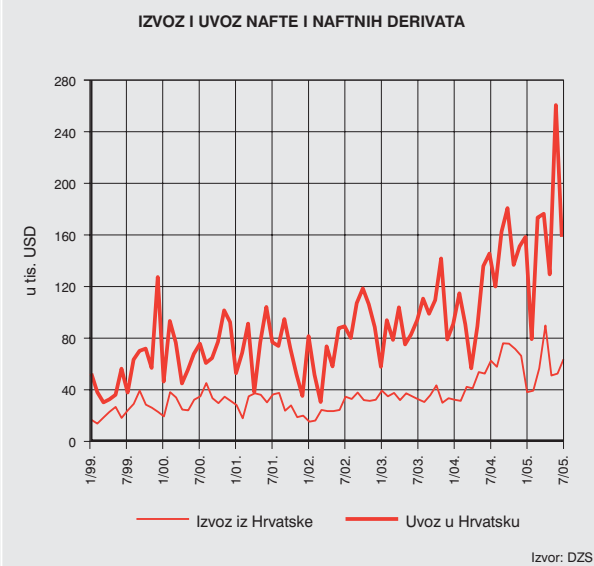

Izvor: DZS

Slika 38.

Slika 39.

cijena sirove nafte utjecao je na to da se deficit u robnoj razmjeni RH s inozemstvom u prvih sedam mjeseci 2005. godine pogorša za 0,7 postotnih bodova.

Iako je još prerano govoriti o mogućem utjecaju porasta cijena nafte na smanjenje njezine potrošnje, do čega obično dolazi sa značajnim vremenskim odmakom, raspoloživi podaci za prvih sedam mjeseci ove godine ipak upućuju na nešto sporiji rast (3,4%) količine uvoza sirove nafte u odnosu na prošlogodišnja ostvarenja (5,8%). U suprotnome, znatan rast cijena sirove nafte u tekućoj godini još bi se više odrazio na deficit vanjskotrgovinske bilance.

Čini se da se visoke cijene nafte još nisu značajnije utjecale ni na svjetsku potražnju. Naime, prema procjenama Međunarodne agencije za energiju u 2005. godini očekuje se određeno usporavanje svjetske potražnje za sirovom naftom (godišnja stopa rasta mogla bi iznositi 1,6%, u usporedbi sa 3,7% u 2004. godini ili 2,0% u 2003. godini), iako se ona i nadalje zadržava na visokim razinama koje prelaze 80 milijuna barela na dan.

Rast cijena sirove nafte također se odražava i na poskupljenje naftnih derivata koje Hrvatska uvozi, ali i onih koje izvozi. Referentna cijena za Hrvatsku pritom je cijena naftnih derivata na mediteranskome tržištu, a na osnovi

koje se formiraju i cijene derivata u Hrvatskoj. Najnovija svjetska kretanja cijena naftnih derivata ukazuju na nešto brži rast cijena naftnih derivata u odnosu na promjene cijena sirove nafte, a što je ponajviše posljedica snažnih uragana (Katrine i Rite) koji su doveli do privremenog zatvaranja dijela rafinerija u Meksičkom zaljevu. Promatrajući ostvarenja referentnih cijena naftnih derivata na mediteranskom tržištu, može se primijetiti kako su samo u kolovozu one bile 40-56% više u usporedbi s cijenama ostvarenim u siječnju.

Vrijednost ukupnoga ostvarenog uvoza nafte i naftnih derivata dosegla je u razdoblju od siječnja do srpnja 2005. godine, prema podacima DZS-a, 1,1 mlrd. USD, dok je u istom razdoblju prethodne godine uvezeno nafte i naftnih derivata u vrijednosti od 0,7 mlrd. USD. Istodobno je izvoz nafte i naftnih derivata iznosio 0,4 mlrd. USD, u usporedbi sa 0,3 mlrd. USD u prvih sedam mjeseci prošle godine. U promatranome razdoblju bilježi se dvostruko brži rast vrijednosti uvoza u odnosu na izvoz nafte i naftnih derivata, što se odrazilo i na znatno pogoršanje salda u razmjeni ove kategorije proizvoda, koji je na godišnjoj razini gotovo udvostručen te iznosi 0,7 mlrd. USD.

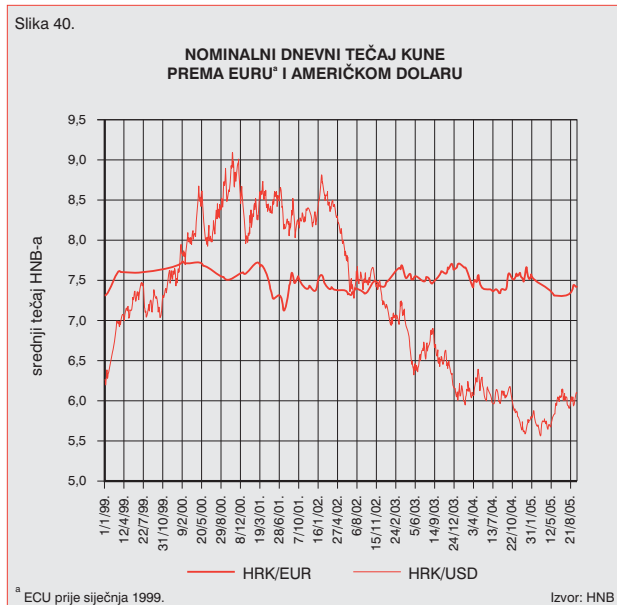
Tečaj

U kretanju tečaja kune prema euru tijekom drugog tromjesečja 2005. godine nastavio se trend nominalne aprecijacije iz prvog tromjesečja, te je tečaj kune ukupno ojačao za 1,8%; s razine od 7,44 HRK/EUR 31. ožujka na 7,31 HRK/EUR 30. lipnja. Do aprecijacije je došlo u travnju (za 1,0%) i svibnju (za 0,8%), dok je tijekom lipnja tečaj ostao gotovo nepromijenjen. U nastojanju da ublaži intenzitet jačanja kune prema euru, u ovom je razdoblju središnja banka intervenirala tri puta, kupivši od banaka ukupno 176,2 mil. EUR (15. travnja 90,8 mil., 6. lipnja 56,6 mil. i 17. lipnja 28,8 mil. EUR), čime je kreirala značajan iznos kunske lik-

vidnosti od 1.296,7 mil. HRK. Tijekom drugog tromjesečja središnja je banka Ministarstvu financija neto prodala deviza u ukupnoj protuvrijednosti od 32,4 mil. EUR, pa je na taj način iz optjecaja povučeno ukupno 240,0 mil. HRK.

U srpnju je tečaj kune prema euru blago aprecirao, za 0,2%; s razine od 7,31 HRK/EUR 30. lipnja na 7,30 HRK/EUR 31. srpnja. U kolovozu se trend promijenio, te je kuna deprecirala prema euru za 1,1%; dosegnuvši razinu od 7,38 HRK/EUR 31. kolovoza. Deprecijacija kune nastavlja se i u rujnu¹², kada je iznosila 0,7%, pri čemu je tečaj oslabio na 7,43 HRK/EUR. Ukupno gledajući, tijekom trećeg je

¹² Sve analize kretanja tečaja u rujnu napravljene su zaključno sa 22. rujna.

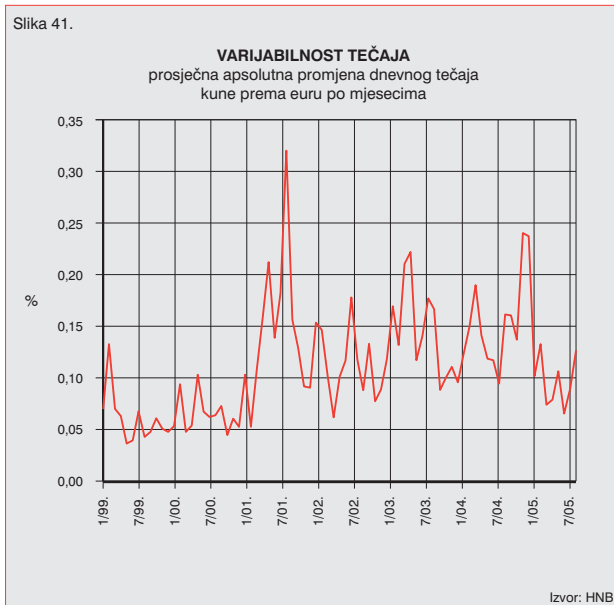

tromjesečja ostvarena deprecijacija kune prema euru za 1,6%.

Razlog što uobičajeni sezonski rast potražnje za kunama tijekom turističke sezone nije vršio snažnije aprecijacijske pritiske na tečaj jest u tome što su banke povećane potrebe za likvidnošću namirivale putem redovitih obratnih repo operacija HNB-a. Zato u srpnju i kolovozu nije bilo potrebe za održavanjem deviznih aukcija HNB-a. Tome u prilog govori i smanjenje oscilacija tečaja kune prema euru, započeto početkom godine, a koje je bilo najizraženije u srpnju i kolovozu. Tako je prosječna apsolutna promjena dnevnog tečaja kune prema euru¹⁵ (kao jedna od mjera promjenljivosti tečaja) u srpnju i kolovozu iznosila 0,07%, odnosno 0,09%, dok se u rujnu povećala na 0,13%, što je još niže od prošlogodišnjeg prosjeka od 0,15%. U srpnju je HNB provodio samo devizne transakcije s Ministarstvom financija, kojemu je neto prodao deviza u ukupnoj vrijednosti od 61,6 mil. EUR, pa je na taj način iz optjecaja povučeno 454,8 mil. HRK.

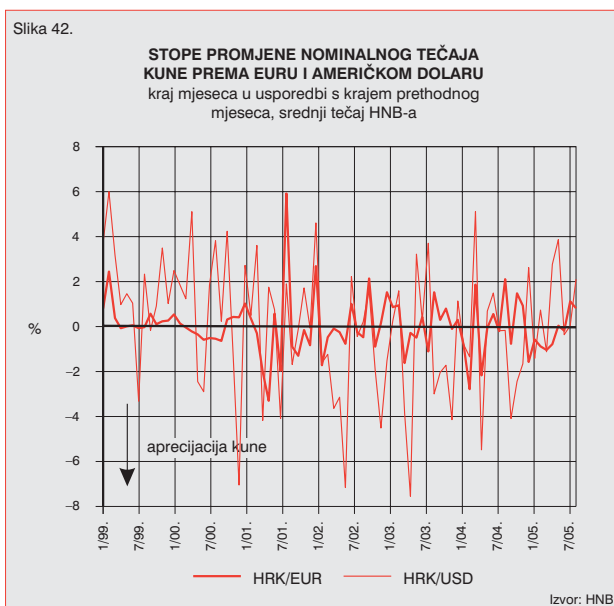
Početkom ove godine prekinut je trend slabljenja američkog dolara prema euru, koji gotovo neprekidno traje od početka 2002. godine. Tako je u prvom tromjesečju 2005. godine američki dolar aprecirao prema euru za 4,8%, a aprecijacija je bila još više izražena u drugom tromjesečju. Tijekom drugog tromjesečja tečaj dolara prema euru na međunarodnom je deviznom tržištu ojačao za ukupno 6,9%, s razine od 1,30 USD/EUR zabilježene 31. ožujka na 1,21 USD/EUR 30. lipnja. Aprecijacijski pritisci osobito su bili izraženi u svibnju (3,5%) i lipnju (3,7%). Kao razlog te pojave analitičari Europske središnje banke navode to što su u svibnju u SAD-u objavljeni podaci koji ukazuju na zadovoljavajuću razinu ekonomske aktivnosti, dok su podaci koji se odnose na gospodarska kretanja u eurozoni bili podvojeni. Kao dodatni razlog za slabljenje eura navodi se i odbacivanje nacrtu europskog ustava na referendumima u Francuskoj i Nizozemskoj. Početkom trećeg tromjesečja prekinut je trend aprecijacije američkog dolara prema euru, te je ukupno gledajući,

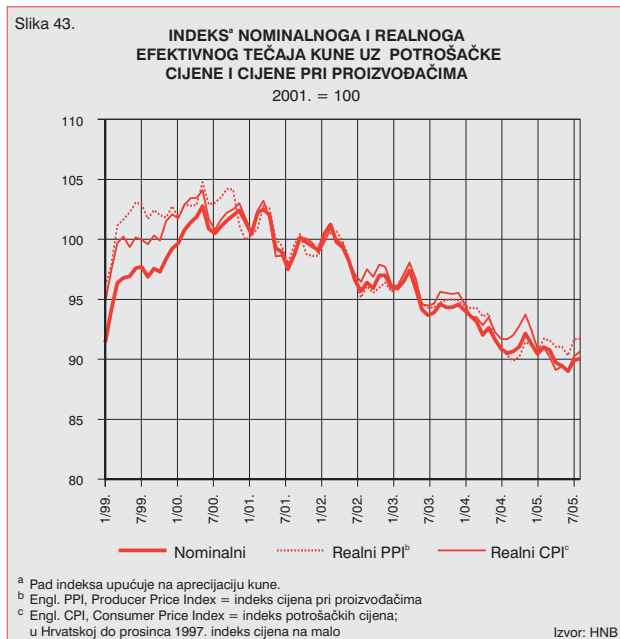
¹⁵ U izračunu promjenljivosti tečaja kune korišteni su srednji tečajevi HNB-a na dan primjene tečajnice (bez nedjelja i ponedjeljaka).

tijekom trećega tromjesečja ostvarena lagana deprecijacija dolara od 1,2%, tako da je 22. rujna tečaj dolara prema euru iznosio 1,22 USD/EUR. Prema analitičarima Europske središnje banke uzrok promjene trenda je povećanje indeksa povjerenja poduzeća u eurozoni. U skladu s kretanjem tečaja kune prema euru te američkog dolara prema euru, ostvarena je tijekom drugog tromjesečja deprecijacija tečaja kune prema američkom dolaru od 5,5%, s razine od 5,74 HRK/USD 31. ožujka na 6,06 HRK/USD 30. lipnja. Tijekom trećeg tromjesečja tečaj kune prema američkom dolaru blago je oslabio (0,4%) dosegnuvši 22. rujna razinu od 6,09 HRK/USD.

Iz posljednjih dostupnih podataka vidi se da je indeks realnoga efektivnog tečaja kune tijekom prvih sedam mjeseci ove godine (srpanj 2005. u odnosu na prosinac 2004. godine) deprecirao za 1,2% (deflacionirano proizvođačkim cijenama), odnosno aprecirao za 0,2% (deflacionirano potrošačkim cijenama). Prosječni mjesečni indeks nominalnoga efektivnog tečaja kune u spomenutom je razdoblju aprecirao

za 0,4%, tako da razlike u ostvarenim stopama realne efektivne deprecijacije/aprecijacije tečaja kune odražavaju sporiji rast domaćih cijena od onih inozemnih, što je bilo posebno izraženo u kretanju proizvođačkih cijena.

Monetarna politika i instrumenti

Monetarno okruženje

Monetarnu politiku u drugom i trećem tromjesečju 2005. godine obilježilo je uvođenje i intenzivno korištenje novih instrumenata promoviranih u travnju. Od početka lipnja glavni instrument za kreiranje likvidnosti bile su novouvedene obratne repo operacije s trezorskim zapisima. Na potrebe poslovnih banaka za likvidnošću utjecali su lipanjsko povećanje obračunatoga deviznog dijela obvezne pričuve koji se izvršava u kunama sa 42% na 50% i povećanje stope granične obvezne pričuve sa 30% na 40% te sezonska pojačana potražnja za novcem. Na redovitim tjednim obratnim repo aukcijama poslovne banke nudile su visoke ukupne iznose trezorskih zapisa, a HNB je prihvaćao sve pristigle ponude po graničnoj repo stopi od 3,5%.

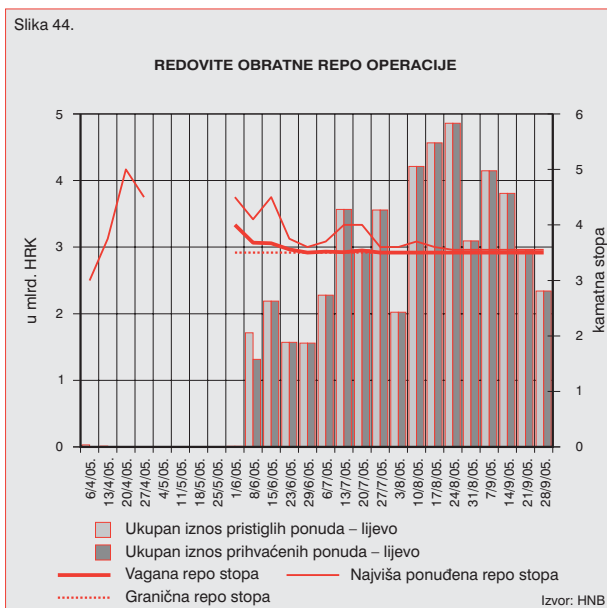
Turistička sezona sa sobom nosi značajan porast domaćih izvora sredstava te priljev deviza u poslovne banke. Dio deviznih priljeva banke su prijašnjih godina prodavale HNB-u i tako osiguravala potrebnu kunsku likvidnost. Ove su godine banke prije svega nastojale poboljšati svoju neto inozemnu poziciju, a kunsku likvidnost osigurale su zaduživanjem kod HNB-a putem redovitih obratnih repo aukcija. Rast domaćih izvora sredstava tijekom turističke sezone pogodovao je ubrzanju rasta plasmana, ponajviše stanovništvu.

Korištenje instrumenata monetarne politike

Glavni instrument kreiranja kunske likvidnosti tijekom cijeloga trećeg tromjesečja 2005. godine bile su redovite ob-

ratne repo operacije. Prisjetimo se: pri uvođenju ovog instrumenta u uvjetima visoke likvidnosti u travnju poslovne banke nisu pokazivale interes da se njime koriste. No nakon odluke HNB-a o povećanju postotka (sa 42% na 50%) obračunatoga deviznog dijela obvezne pričuve koji se izvršava u kunama, donesene u svibnju, i s dolaskom ljetnih mjeseci, koje karakterizira pojačana sezonska potražnja za kunama, banke su bile potaknute na veće korištenje tog instrumenta na redovitim tjednim aukcijama. Kreiranje likvidnosti na tim aukcijama osobito je bilo prisutno u danima neposredno prije i poslije datuma izdvajanja i početka razdoblja održavanja obvezne pričuve (osmoga dana u mjesecu) jer poslovne banke pokazuju sklonost da potrebnu razinu obvezne pričuve održe što ranije tijekom razdoblja održavanja. Pojačana potražnja za kunama na početku razdoblja održavanja ogledala se i na tržištu novca, na kojem je zabilježen porast prometa i kamatnih stopa. Potražnju inače potiče i sam karakter obratnih repo operacija, jer po isteku roka jedne tako ugovorene transakcije banka od HNB-a mora ponovo kupiti trezorske zapise MF-a koje je tjedan dana ranije prodala središnjoj banci uz obvezu reotkupa tih vrijednosnih papira, za što su joj potrebna slobodna sredstva prije same nove repo aukcije kod HNB-a. Za odvijanje takvih transakcija mora postojati sustav koji osigurava i kontrolira promptnu namiru transakcije (Delivery versus Payment, DVP) tj. istodobno isporučivanje vrijednosnog papira i odgovarajuće plaćanje, u realnom vremenu i na bruto osnovi (Real-Time Gross Settlement, RTGS). Od prvog srpnja ove godine takvu namiru trgovanja vrijednosnim papirima provodi Središnja depozitarna agencija (SDA) preko Hrvatskog sustava velikih plaćanja (HSVP) središnje banke. Navedene promjene uvedene su u skladu s HNB-ovom odlukom o HSVP-u i o namiri na računima banaka u HNB-u.

HNB je uvažavao pojačanu potražnju za kunama i na obratnim repo aukcijama je prihvaćao sve pristigle ponude, i to po jednakoj graničnoj repo stopi od 3,5%. Najviša ponuđena repo stopa od strane banaka na pojedinoj aukciji tijekom trećeg tromjesečja dosegla je 4,0%. Prosječno dnevno stanje sredstava kreiranih obratnim repo operacijama tijekom

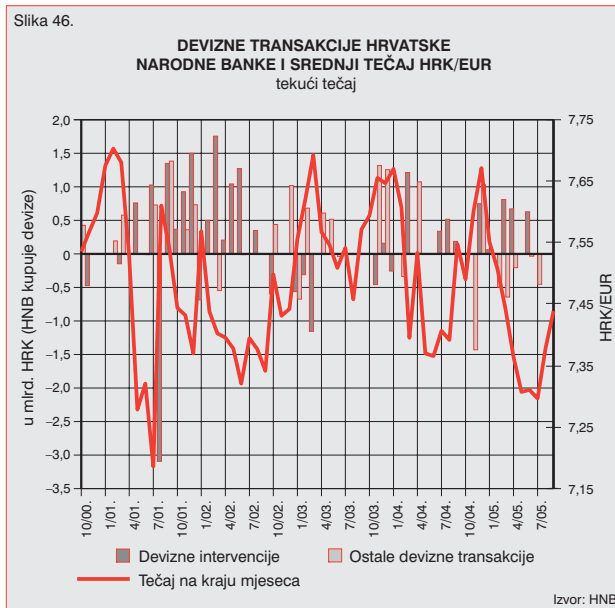

trećeg tromjesečja iznosilo je 3,4 mlrd. kuna, a iznos sredstava plasiranih na jednoj aukciji kretao se od 2,0 mlrd. kuna do čak 4,9 mlrd. kuna.

U kolovozu, nakon što su poslovne banke ušle u novo razdoblje održavanja obvezne pričuve s privremenim manjkom likvidnosti, zabilježeni su rekordni iznosi na obratnim repo aukcijama. Naime, na posljednjoj aukciji u srpanjskom razdoblju održavanja (3. kolovoza) banke su znatno smanjile svoju potražnju za kunama (neto smanjenje u odnosu na prethodnu aukciju za 1,5 mlrd. kuna) jer su već bile zadovoljile svoju obvezu održavanja za to razdoblje. Novo razdoblje održavanja obvezne pričuve započelo je 8. kolovoza (dva dana prije sljedeće aukcije), u koje su banke ušle s manjkom likvidnosti od 1,2 mlrd. kuna. Stoga su one na aukciji 10. kolovoza zatražile čak 4,2 mlrd. kuna, a na sljedećim aukcijama i više iznose.

Nakon intenzivnog korištenja stalno raspoložive mogućnosti prekonoćnog deponiranja viška novčanih sredstava kod HNB-a tijekom drugog tromjesečja, poslovne su banke u skladu sa smanjenjem svoje likvidnosti prilično smanjile korištenje ovih mogućnosti u idućim mjesecima. Tako je prosječan iznos prekonoćnog depozita kod HNB-a smanjen sa 597 mil. kuna u drugom tromjesečju, na 170 mil. kuna u trećem tromjesečju. Nastavila se uobičajena praksa poslovnih banaka da pri kraju obračunskog razdoblja, nakon što održe potrebnu obveznu pričuvu, povećavaju prekonoćni depozit te da stvaraju viškove likvidnosti za ulazak u novo razdoblje održavanja. Tako su poslovne banke dan prije početka rujanskog razdoblja održavanja obvezne pričuve (8. rujna) viškove likvidnosti koje su dijelom pribavile i na obratnim repo aukcijama HNB-a, prebacile u prekonoćni depozit kod HNB-a u iznosu od čak 3,0 mlrd. kuna, a koji je već idućeg dana bio u potpunosti povučen.

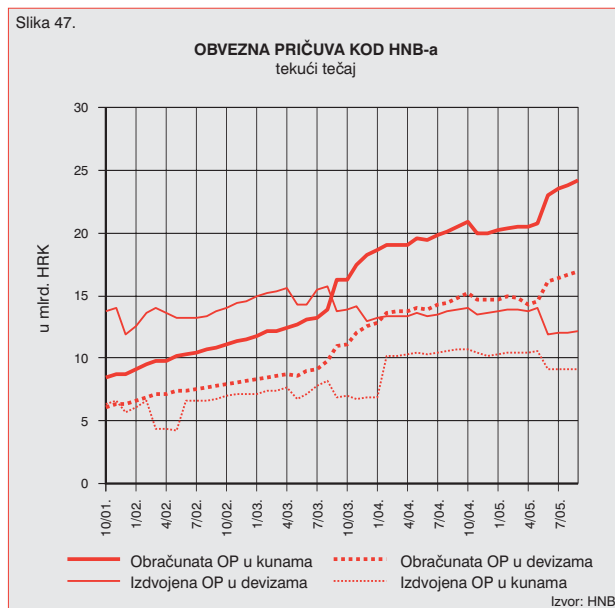
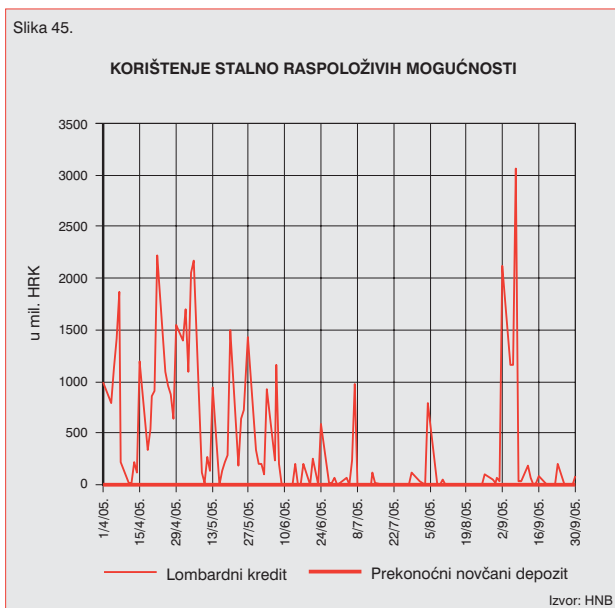
Tijekom trećeg tromjesečja ove godine nije bilo uobičajenih deviznih intervencija HNB-a, kojima se u prijašnjim godinama kreirala likvidnost u uvjetima sezonski pojačanog priljeva deviza i potražnje za kunama. Kako smo spomenuli, osnovni razlog izostanka deviznih aukcija bilo je kreiranje likvidnosti putem obratnih repo aukcija, ali i kretanje tečaja

kune. Tako su u srpnju zaustavljeni aprecijacijski pritisci te se tečaj kune kretao oko razine od 7,3 HRK za EUR, dok se početkom kolovoza javila očekivana sezonska deprecijacija tečaja, što je raniji početak slabljenja tečaja kune nego u prethodnim godinama. U takvim uvjetima nije bilo potrebno otkupljivati devize pa je u deviznim transakcijama središnje banke u trećem tromjesečju zabilježena samo jedna prodaja deviza, i to središnjoj državi za plaćanje njezinih deviznih obveza Pariškom klubu, čime je HNB neto povukao 455 mil. kuna.

Promjene u instrumentu obvezne pričuve u lipnju dovele su do povećanja obračunate obvezne pričuve u kunama i smanjenja obračunate obvezne pričuve u devizama. Prisjetimo se: u lipnju je povećan dio devizne obvezne pričuve koji se izdvaja u kunama sa 42% na 50%. Ukupna obvezna pričuva u kunama porasla je u lipnju za 2,2 mlrd. kuna, dok je istodobno ukupna devizna obvezna pričuva smanjena u kunskoj protivrijednosti za 2,0 mlrd. kuna.

Obračunata obvezna pričuva u kunama rasla je tijekom

cijeloga trećeg tromjesečja, i to najvećim dijelom zbog snažnog porasta kunske osnovice, koja je u rujanskom izdvajanju povećana u odnosu na izdvajanje u lipnju za 5,4 mlrd. kuna. Takav porast osnovice odražava sezonski rast (domaćih) izvora sredstava, posebice kunskih, ali i deviznih depozita, što znatno utječe na obveznu pričuvu u kunama jer se 50% obračunatoga deviznog dijela obvezne pričuve izvršava u kunama. U rujnu je obračunata kunska obvezna pričuva iznosila 24,2 mlrd. kuna, što je za 1,2 mlrd. kuna više nego u lipnju. Istodobno je devizna obvezna pričuva povećana u kunskoj protuvrijednosti za 0,2 mlrd. kuna, te je u rujnu iznosila 12,2 mlrd. kuna. Slabiji rast devizne obvezne pričuve rezultat je smanjenja inozemnih izvora sredstava poslovnih banaka tijekom srpnja i kolovoza (smanjenje inozemne pasive poslovnih banaka za 2,7 mlrd. kuna), unatoč snažnom rastu deviznih depozita (5,3 mlrd. kuna).

Ostvareno smanjenje inozemne pasive poslovnih banaka tijekom ljetnih mjeseci posebice utječe na obračun granične

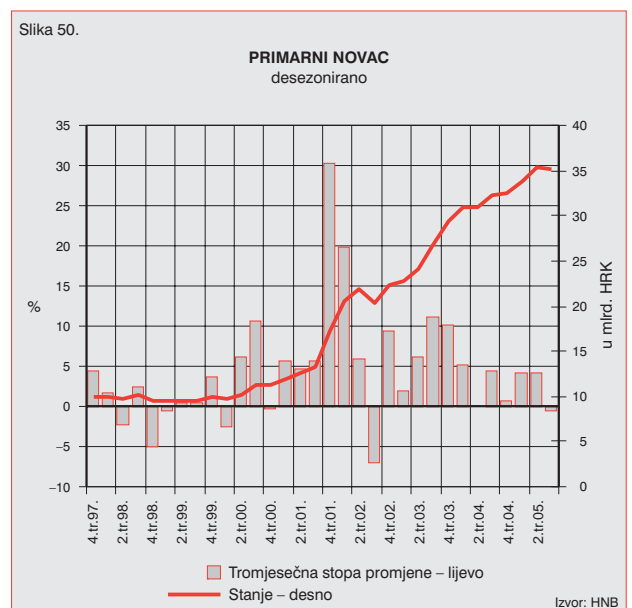
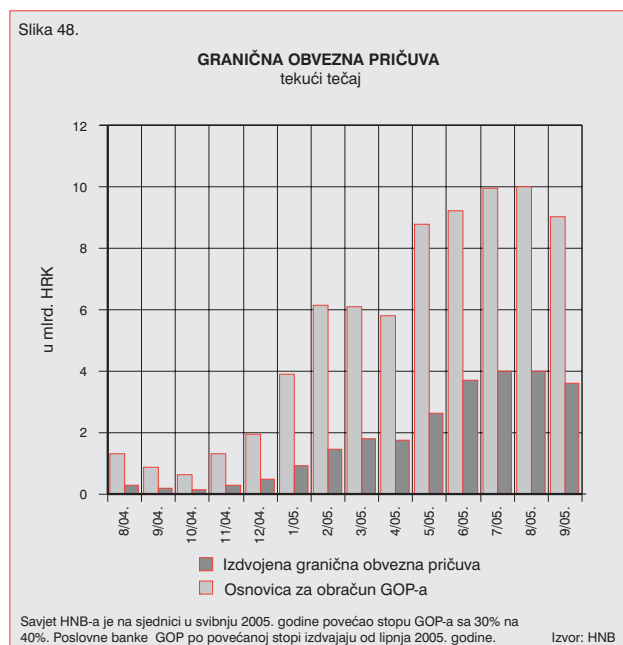
obvezne pričuve. Granična obvezna pričuva je početkom trećeg tromjesečja ipak znatno porasla zbog inozemnog zaduživanja poslovnih banaka prije lipanjskog povećanja stope granične obvezne pričuve sa 30% na 40%, a utjecaj smanjenja inozemne pasive tijekom ljetnih mjeseci osjetio se tek pri rujanskom obračunu. To je bilo moguće zbog priljeva deviznih sredstava koji omogućava bankama smanjenje obveza prema inozemstvu i umanjuje njihovu osnovicu za obračun GOP-a. Tako je na razini trećeg tromjesečja GOP smanjen za 83 mil. kuna.

Priljev deviza i poboljšanje inozemne pozicije poslovnih banaka, ponajprije zbog povećanja plasmana u inozemstvo, a tek zatim zbog smanjenja obveza prema inozemstvu, doveo je do povećanja pokrivenosti deviznih obveza likvidnim deviznim potraživanjima poslovnih banaka u trećem tromjesečju s prosječno 34,0% u lipnju na 35,8% u kolovozu.

Primarni novac i međunarodne pričuve

Stabilan rast primarnog novca (M0) iz drugog tromjesečja nastavljen je i tijekom ljetnih mjeseci. Dok je krajem drugog tromjesečja zabilježeni rast M0 bio posljedica strukturnih promjena u bilanci središnje banke proizašlih iz promjene instrumenta obvezne pričuve (povećanje obračunatoga dijela devizne obvezne pričuve koji se izvršava u kunama sa 42% na 50%), u trećem je tromjesečju došlo do sezonski pojačanoga kreiranja primarnog novca zbog ljetne potražnje za gotovim novcem. Tako je prosječno stanje primarnog novca u trećem tromjesečju 2005. godine bilo za 9,4% više nego u drugom tromjesečju, te za 10,1% više nego u istom razdoblju prošle godine. Na kraju rujna primarni novac iznosio je 35,7 mlrd. kuna, uz godišnju stopu rasta od 8,5%, dok je u istom mjesecu 2004. godine godišnja stopa rasta iznosila 20,4%.

U strukturi primarnog novca tijekom trećeg tromjesečja depoziti banaka kod HNB-a najviše su oscilirali, a prosječno su bili za 9,1% viši nego u prethodnom tromjesečju. No, na samome kraju trećeg tromjesečja vratili su se na razinu s kraja lipnja (23,4 mlrd. kuna). Na rast razine depozita banaka

kod HNB-a u trećem tromjesečju utjecao je porast obvezne pričuve u kunama (za 0,8 mlrd. kuna), dok je njihovom smanjenju pridonio pad sredstava na računima za namirenje i u blagajnama poslovnih banaka za 0,9 mlrd. kuna. Utjecaj gotovine u optjecaju na kretanje primarnog novca slabio je kako se bližio kraj trećeg tromjesečja. To je uobičajeno sezonsko kretanje gotovog novca, koji nakon najviših vrijednosti koje ostvaruje sredinom kolovoza na vrhuncu turističke sezone i uobičajene unutarmjesečne sezonalnosti, počinje opadati te se povlači iz optjecaja. Tako je na kraju rujna gotov novac iznosio 12,3 mlrd. kuna i bio je za 0,2 mlrd. kuna veći nego na kraju drugog tromjesečja. U prvih devet mjeseci ove godine primarni novac povećan je za 1,4 mlrd. kuna, od čega se 80% odnosi na porast gotovog novca u optjecaju, a preostali dio (20%) na porast depozita banaka kod HNB-a.

Depoziti središnje države kod HNB-a nisu se značajnije mijenjali u trećem tromjesečju, a njihovom prosječnom rastu pridonijela je srpanjska (15. srpnja) prodaja deviza državi u iznosu od 455 mil. kuna. Naime, kupljene devize od HNB-a država je deponirala kao devizni depozit te je nakon tjedan dana njime platila svoje obveze inozemstvu. Također, dio sredstava prikupljenih izdanjem državnih obveznica (14. kolovoza) slio se u kunski depozit države, a upravo ta sredstva poslužila su za spomenutu kupnju deviza. Tako je prosječno stanje depozita središnje države tijekom trećeg tromjesečja 2005. godine iznosilo 589 mil. kuna, što je za 5,2% više nego u istom razdoblju prošle godine.

Nakon kontinuiranog rasta u prvoj polovici godine međunarodne pričuve HNB-a stagnirale su tijekom trećeg tromjesečja. Glavni doprinos rastu međunarodnih pričuva tijekom ljetnih mjeseci prethodnih godina davale su devizne intervencije HNB-a, kojima su se otkupljivale devize od poslovnih banaka. No taj doprinos izostao je u 2005. godini, pa su se međunarodne pričuve uglavnom mijenjale na osnovi promjena devizne obvezne pričuve banaka i kretanja tečaja kune prema euru i dolaru. Krajem rujna ukupne međunarodne pričuve iznosile su 6.997 mil. EUR, što je povećanje od 560 mil. EUR u odnosu na početak godine. U istom razdoblju neto raspoložive međunarodne pričuve povećane su

za 257 mil. EUR, te su na kraju rujna iznosile 5.283 mil. EUR.

Monetarna kretanja

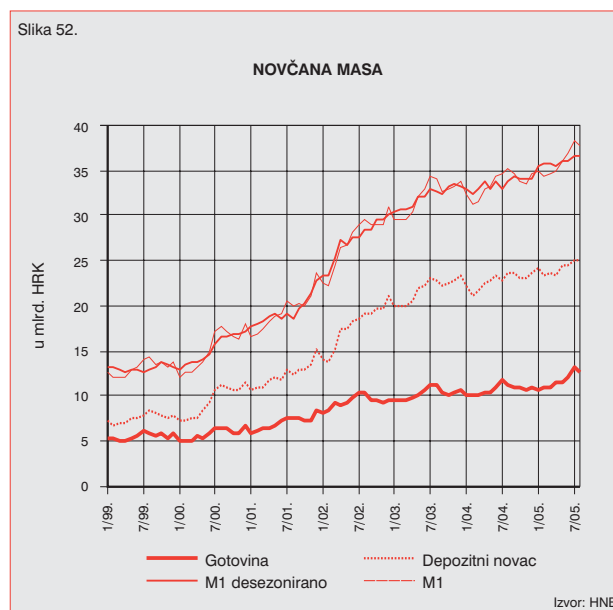
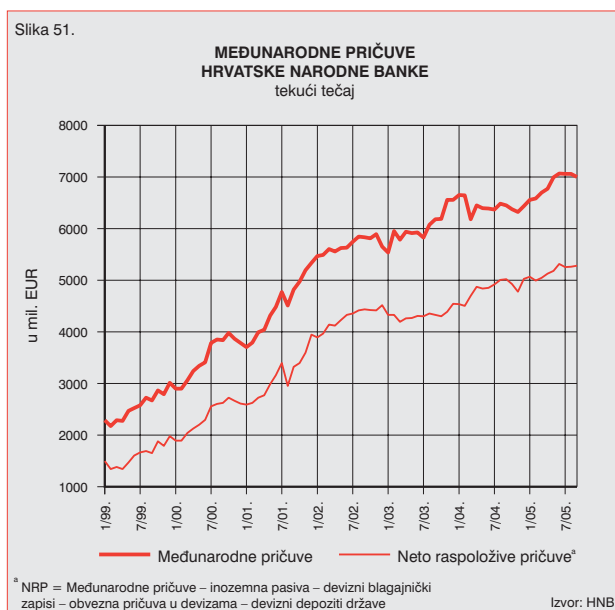
Monetarna kretanja u drugom i trećem tromjesečju obilježilo je snažan sezonski rast domaćih izvora sredstava. U drugom se tromjesečju najviše povećala novčana masa, dok je ljetne mjeseci obilježilo porast kvazinovca, osobito deviznih depozita. Kreditna aktivnost poslovnih banaka i dalje je usmjerena prije svega prema sektoru stanovništva. Plasmani banaka sektoru stanovništva se nakon prvog tromjesečja ubrzavaju, a istodobno se znatno usporava rast plasmana središnjoj državi. Povećanje domaćih izvora sredstava početkom trećeg tromjesečja poslovne su banke, osim za plasmane, iskoristile i za poboljšanje svoje inozemne pozicije.

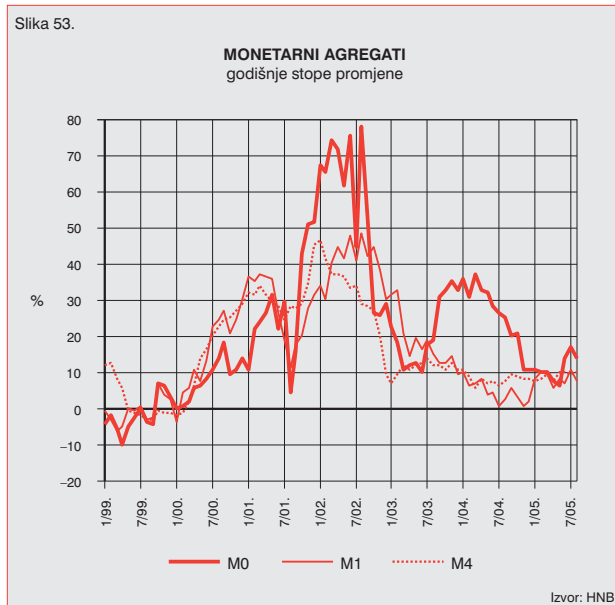
Novčana masa

Novčana masa (M1) je nakon stagnacije u prva tri mjeseca, sezonski porasla u drugom i početkom trećeg tromjesečja, pri čemu je rast u tim mjesecima bio znatno brži od rasta u istom razdoblju prošle godine. To se ogleda i u rastu desezonirane vrijednosti novčane mase. Povećale su se obje komponente M1. Na kraju kolovoza novčana masa iznosila je 37,8 mlrd. kuna, što je 7,8% više nego u kolovozu prošle godine.

Gotov novac u optjecaju rastao je brže od ostalih komponentata novčane mase, te je, unatoč udjelu manjem od jedne trećine, pridonio polovici ukupnog porasta M1 u promatranom razdoblju. Godišnja stopa rasta gotovog novca kontinuirano raste od početka ove godine, te je se sa 3,6% na kraju prosinca 2004. godine povisila na 11,2% na kraju kolovoza 2005. godine. Svoj maksimum gotov novac dosegno je sredinom kolovoza, na vrhuncu turističke sezone. Prosječna razina gotovog novca u kolovozu bila je za 10,4% viša nego u istom mjesecu prošle godine. Na kraju kolovoza gotov novac iznosio je 12,7 mlrd. kuna.

Depozitni novac je nakon stagnacije u prvom tromjesečju znatno povećan u drugom tromjesečju. Ukupna promjena u

drugom tromjesečju ostvarena je u svibnju (1,1 mlrd. kuna). Rast se nastavio i u trećem tromjesečju, tako da je na kraju kolovoza depozitni novac iznosio 25,1 mlrd. kuna, pri čemu je godišnja stopa rasta bila 6,2%.

Od ukupnog porasta depozitnog novca u drugom i u prva dva mjeseca trećeg tromjesečja (1,6 mlrd. kuna) nešto više od polovine odnosi se na porast depozitnog novca sektora stanovništva (0,9 mlrd. kuna). Postojan rast depozitnog novca ovog sektora, koji traje od početka godine, zaustavljen je u kolovozu stagniranjem na razini od 10,4 mlrd. kuna. Unatoč tome godišnja stopa rasta depozitnog novca stanovništva na kraju kolovoza iznosila je 21,3%. Depozitni se novac sektora poduzeća, uz velike fluktuacije tijekom drugoga i početkom trećeg tromjesečja, popeo na razinu od početka godine, i tako je nadoknađen njegov pad u prvom tromjesečju. Na kraju kolovoza depozitni novac sektora poduzeća iznosio je 12,1 mlrd. kuna, a godišnja stopa rasta u tom je mjesecu iznosila -0,6%.

Ukupna likvidna sredstva

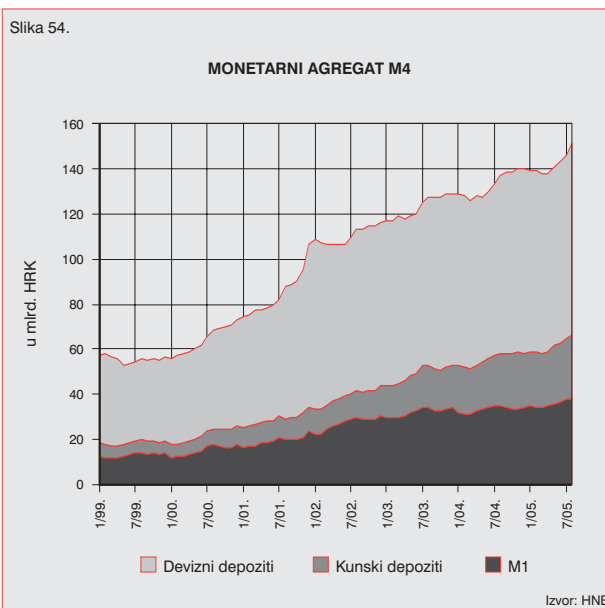
Kunski nemonetarni depoziti su nakon stagnacije u prvom tromjesečju, u drugom i početkom trećeg tromjesečja ubrzali svoj rast, tako da se njihova godišnja stopa rasta približila visokoj stopi rasta ostvarenoj u prošloj godini, kad je iznosila 22,4%. Ukupni kunski nemonetarni depoziti su na kraju kolovoza narasli na 27,3 mlrd. kuna, što je za 20,2% više nego u istom mjesecu prošle godine. U snažnom rastu kunskih nemonetarnih depozita osobito se ističe porast kunskih depozita uz valutnu klauzulu, koji postaju sve zastupljeniji oblik štednje sektora stanovništva.

U strukturi kunskih nemonetarnih depozita, u drugom i početkom trećeg tromjesečja nastavljen je postojan rast depozita sektora stanovništva. Tako je ukupna kunška štednja spomenutog sektora na kraju kolovoza iznosila 14,1 mlrd. kuna, uz godišnju stopu rasta od čak 42,6%. Pritom su osobito porasli oročeni kunski depoziti stanovništva s valutnom klauzulom, koji postaju zanimljiva alternativa deviznoj štednji. Poslovne banke znatno povoljnijim kamatnim stopama (u odnosu na kamatne stope kunskih depozita bez valutne

klauzule) potiču kunsku štednju uz valutnu klauzulu, tako da su oročeni kunski depoziti stanovništva uz valutnu klauzulu povećani sa 3,4 mlrd. kuna na kraju lipnja prošle godine na 6,1 mlrd. kuna na kraju lipnja ove godine, odnosno za 79,2% na godišnjoj razini. Istodobno je i kunška štednja sektora poduzeća porasla, osobito na početku trećeg tromjesečja. No, spomenuti rast nije bio dovoljan da nadoknadi smanjenje zabilježeno u prvom tromjesečju, tako da je godišnja stopa rasta kunskih depozita poduzeća na kraju kolovoza iznosila -4,0%. U drugom i početkom trećeg tromjesečja svoje kunske depozite za ukupno 1,2 mlrd. kuna povećale su i ostale bankarske i nebankarske financijske institucije (poput stambenih štedionica, štedno-kreditnih zadruga, investicijskih fondova). Njihov udio u ukupnim kunskim depozitima dosegnuo je na kraju kolovoza 10,0%.

Ostvareni rast deviznih depozita odražava dobre rezultate privredne aktivnosti poduzeća i uobičajeno povećanje tih depozita u ljetnim mjesecima kad je tečaj kune najpovoljniji za kupnju deviza. S druge strane, nastavak jačanja tečaja kune iz prvog tromjesečja doveo je do blagog nominalnog smanjenja deviznih depozita u drugom tromjesečju. Ako se isključi utjecaj tečaja, devizni depoziti su u drugom tromjesečju povećani, uz godišnju stopu rasta od 7,7% na kraju lipnja. Ljetni devizni priljevi doveli su do snažnog povećanja deviznih depozita tijekom trećeg tromjesečja, a posebice u kolovozu, kada su posebno jako porasli devizni depoziti poduzeća. Tako su ukupni devizni depoziti na kraju kolovoza u kunskoj protuvrijednosti iznosili 85,0 mlrd. kuna, što je za 8,4% više nego u istom mjesecu prošle godine.

Devizna štednja stanovništva je u cijelom drugom i trećem tromjesečju rasla, te je na kraju kolovoza dosegla razinu od 70,9 mlrd. kuna, pri čemu je godišnja stopa rasta bila 7,9%. Sektor poduzeća je, uz blago smanjenje u drugom i početkom trećeg tromjesečja, u kolovozu zabilježio osobito snažan rast deviznih depozita. No ostvarena kretanja nisu značajnije promijenila strukturu ukupnih deviznih depozita, te je udio sektora poduzeća na kraju kolovoza iznosio 15,2%, dok je sektor stanovništva s udjelom od 83,4% i nadalje najvažniji izvor deviznih sredstava na domaćem tržištu.

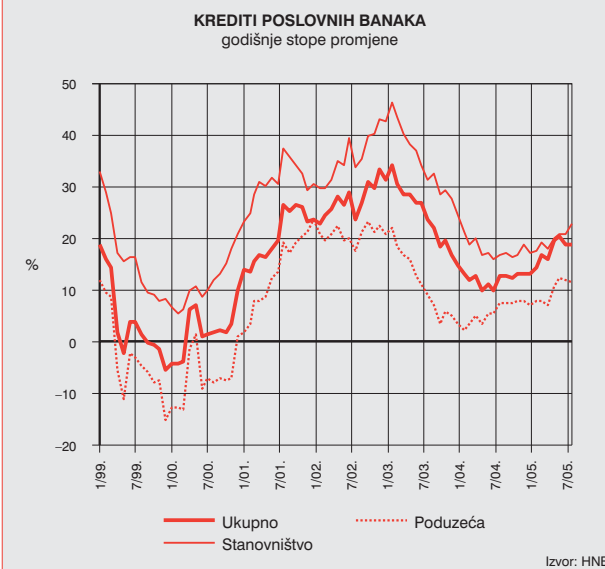
Sezonsko povećanje gotovog novca i deviznih depozita tijekom turističke sezone odredilo je kretanje ukupnih likvidnih sredstava (M4) u drugom i početkom trećeg tromjesečja. Tako je nakon izostanka sezonskog smanjenja u prvom tromjesečju, M4 povećan za 3,4% u drugom, odnosno za 6,0% u prva dva mjeseca trećeg tromjesečja. Na kraju kolovoza ukupna likvidna sredstva iznosila su 151,1 mlrd. kuna, a njihov godišnji porast 10,4%.

Plasmani

Ukupni plasmani nebankarskom sektoru iznosili su na kraju kolovoza 138,2 mlrd. kuna, uz godišnji porast od 16,2%, dok je njihov godišnji porast u prosincu 2004. iznosio 14,0%. Nakon što su u prvom tromjesečju 2005. godine plasmani porasli za 0,6%, u drugom su porasli za 4,4%, a u prva dva mjeseca trećeg tromjesečja za 3,4%. Tako je snažan rast domaćih izvora sredstava poslovnih banaka tijekom ljetnih mjeseci utjecao i na ostvareno povećanje domaćih plasmana.

U strukturi plasmana banaka nebankarskom sektoru, plasmani sektoru stanovništva i nadalje bilježe najsnažniji rast s tendencijom ubrzanja od kraja 2004. godine. Na kraju kolovoza ukupni plasmani banaka stanovništvu iznosili su 73,0 mlrd. kuna, a godišnja stopa rasta bila je 23,0%. Najznačajniji rast u ukupnim kreditima odobrenim stanovništvu u

Slika 56.

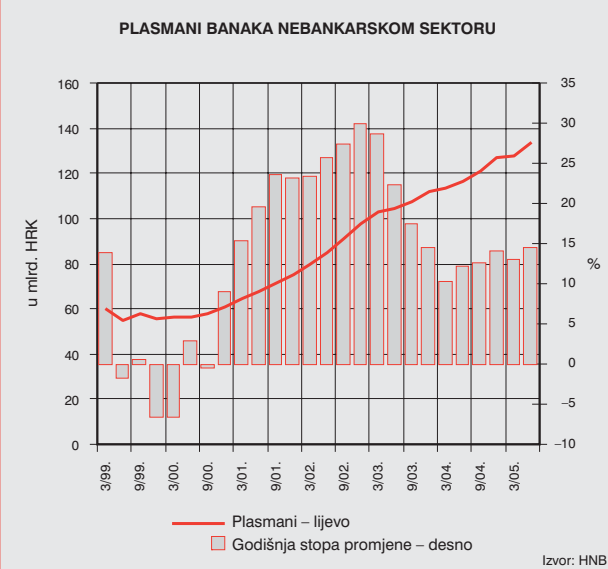

Izvor: HNB

drugom tromjesečju imali su stambeni krediti i ostali kunske krediti, tako da je njihov udio u ukupnim kreditima stanovništvu na kraju kolovoza iznosio 34,4% za stambene kredite i 45,8% za ostale kredite stanovništvu. Godišnja stopa rasta stambenih kredita na kraju kolovoza iznosila je 29,9%, dok je ista stopa za ostale kunske kredite iznosila 19,0%. Prema veličini udjela u ukupnim kreditima na trećem mjestu su još krediti za kupnju automobila sa 11,8% i godišnjom stopom rasta od 23,4%.

Na kraju kolovoza ukupni plasmani banaka poduzećima iznosili su 61,3 mlrd. kuna, uz godišnju stopu rasta od 8,2%, dok su krediti poduzećima u istom razdoblju rasli nešto brže, za 11,5%, a njihov udio u plasmanima na kraju kolovoza iznosio je 93,1%. Najznačajniji rast kredita poduzećima odnosio se na kredite ostalim trgovačkim društvima. Sektorska struktura ukupnih kredita nije se znatnije mijenjala i na kraju kolovoza dva najznačajnija sektora, stanovništvo i poduzeća, u ukupnim kreditima sudjeluju sa 50,4%, odnosno sa 39,4%. Valja naglasiti da se poduzeća, za razliku od stanovništva, osim kreditima od banaka, koriste i drugim izvorima financiranja. Osim vlastitih izvora i kredita od banaka poduzeća se koriste i uslugama lizinga i izravno se zadužuju u inozemstvu.

Slika 55.

Izvor: HNB

Tablica 2. Financiranje privatnog sektora, na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	Stanje						Godišnje stope rasta				Apsolutna promjena				
	2003.		2004.		2005.		2003.		2004.		2003.		2005.		
	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	III.	XII.	III.	VI.	XII.	III.	I.-III.	I.-VI.		
1. Stanovništvo	56.072,9	56.775,9	59.114,2	62.737,1	67.026,2	68.160,7	71.747,4	28,1	19,5	20,1	21,4	12.307,7	10.953,3	1.134,5	4.721,3
1.1. Banke	55.001,4	55.537,0	57.753,6	61.276,7	65.276,7	66.327,7	69.761,9	27,7	18,7	19,4	20,8	11.928,8	10.275,3	1.051,0	4.485,2
1.2. Društva za lizing ^a	903,4	1.059,9	1.157,0	1.243,6	1.439,0	1.475,4	1.650,1	71,7	59,3	39,2	42,6	377,3	535,7	36,4	211,1
1.3. Inozemno zaduživanje ^b	168,2	179,1	203,7	216,8	310,5	357,6	335,4	1,0	84,6	99,7	64,7	1,7	142,3	47,1	25,0
2. Poduzeća	90.737,9	92.851,6	96.698,0	99.015,6	104.889,4	105.467,6	110.621,2	11,6	15,6	13,6	14,4	9.421,1	14.151,5	578,2	5.731,8
2.1. Banke	53.809,8	54.823,5	56.083,0	56.310,7	58.643,3	58.215,3	60.490,6	4,0	9,0	6,2	7,9	2.086,4	4.833,5	-428,0	1.847,3
1.2. Društva za lizing ^a	5.372,8	6.621,8	7.183,1	7.756,3	9.122,5	9.439,8	10.568,2	82,1	69,8	42,6	47,1	2.422,4	3.749,7	317,3	1.445,7
1.3. Inozemno zaduživanje ^b	31.555,3	31.406,3	33.431,9	34.948,7	37.123,6	37.812,5	39.562,3	18,4	17,6	20,4	18,3	4.912,3	5.568,2	688,9	2.438,8

^a Imovina dana u operativni lizing i potraživanja po financijskom lizingu.

^b Korišten srednji tečaj HNB-a na kraju razdoblja.

Plasmani središnjoj državi

Snažno financiranje države iz prvog tromjesečja usporilo se u nastavku godine. Tako su i plasmani banaka središnjoj državi, koji su u prvom tromjesečju porasli za 7,7 mlrd. kuna, u drugom tromjesečju porasli za 1,2 mlrd. kuna, od čega se najveći dio odnosi na kredite republičkim fondovima (1,0 mlrd. kuna). Nakon snažnog rasta u ožujku, upisi trezorskih zapisa od strane banaka (koji bankama služe kao kolateral za obratne repo operacije HNB-a) povećani su do kraja kolovoza za 0,9 mlrd. kuna. Tako su poslovne banke svoj višak likvidnosti iskoristile za financiranje potreba države za sredstvima na domaćem tržištu. Na kraju kolovoza ukupni plasmani banaka središnjoj državi iznosili su 29,4 mlrd. kuna, a godišnja stopa njihova rasta iznosila je 35,4%.

Depoziti središnje države kod banaka i HNB-a u prvju polovici godine zabilježili su umjeren i postojan rast. Uz stagnaciju u prva dva mjeseca trećeg tromjesečja, depoziti središnje države na kraju kolovoza iznosili su 8,4 mlrd. U skladu s opisanim kretanjima, neto plasmani banaka središnjoj državi bili su pod dominantnim utjecajem promjene samih plasmana. Tako su, nakon snažnog rasta u prvom i znatno sporijeg rasta u drugom tromjesečju, u srpnju i kolovozu neto plasmani banaka središnjoj državi smanjeni za 0,5 mlrd. kuna. Na kraju kolovoza iznosili su 21,0 mlrd. kuna, uz godišnju stopu rasta od 47,5%.

Inozemna aktiva i pasiva

Nakon što su se u drugom tromjesečju (unatoč povećanju granične obvezne pričuve u lipnju sa 30% na 40%) nastavile financirati u inozemstvu, poslovne su banke veliki priljev domaćih depozita tijekom ljetnih mjeseci iskoristile za smanjenje svoje inozemne pasive. U prva dva mjeseca trećeg tromjesečja banke su smanjile svoju inozemnu pasivu za 2,8 mlrd. kuna, tako da je ukupna inozemna pasiva poslovnih banaka na kraju kolovoza iznosila 60,8 mlrd. kuna (godišnja stopa rasta 14,6%). Inozemna aktiva poslovnih banaka je nakon smanjenja u drugom tromjesečju, u prva dva mjeseca trećeg tromjesečja povećana za 2,4 mlrd. kuna, tako da je na kraju kolovoza iznosila 35,7 mlrd. kuna, uz godišnje smanjenje od 11,0%.

Ostvarena kretanja rezultirala su, nakon blagog pogoršanja u drugom tromjesečju, poboljšanjem inozemne pozicije poslovnih banaka u trećem tromjesečju. Povećanjem inozemne aktive i smanjenjem inozemne pasive poslovne banke su u srpnju i kolovozu povećale svoju NIA za 5,3 mlrd. kuna, koja je na kraju kolovoza iznosila –25,1 mlrd. kuna.

Tržište novca

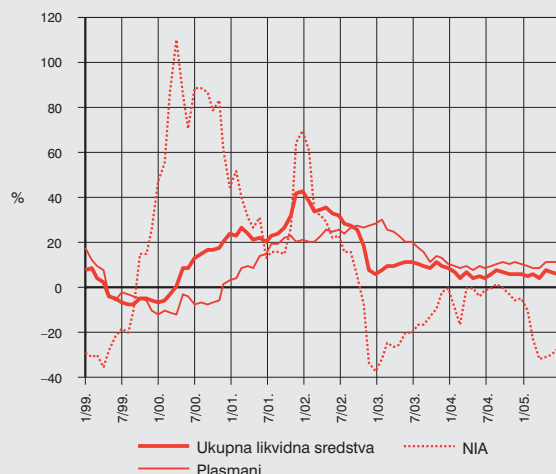
Relativno visoka likvidnost bankarskog sustava koja je obilježila prvo tromjesečje 2005. godine, nastavila se i u drugom tromjesečju, što je rezultiralo smanjenjem kamatnih stopa i prometa na novčanom tržištu. Smanjenju kamatnih stopa na novčanom tržištu pridonijela je i devizna intervencija središnje banke u travnju, kojom je na tržište plasirano 670,7 mil. kuna. U tom su mjesecu započele također operacije na otvorenom tržištu HNB-a koje, zbog vrlo dobre likvidnosti na novčanom tržištu, u početku nisu izazvale veliko zanimanje banaka. Međutim, u lipnju raste potražnja za kunama, na što je osim turističke sezone utjecala i odluka Savjeta HNB-a o povećanju dijela obvezne pričuve na devizne izvore banaka koji se izvršava u kunama. To je potaknulo zanimanje banaka za redovite obratne repo operacije. Nadalje, iako je dvjema deviznim intervencijama, kojima je od banaka otkupljeno 85,4 mil. EUR, HNB u lipnju pozitivno utjecao na likvidnost banaka, sa sezonskim rastom potražnje za kunama već u srpnju započinje razdoblje smanjene likvidnosti bankarskog sektora. Potražnju za kunama u srpnju dodatno je pospješilo izdavanje nove državne obveznice u protuvrijednosti 350 mil. EUR.

Zanimanje ulagača za trezorske zapise Ministarstva financija u drugom je tromjesečju 2005. godine bilo veće nego u prvom i to je dovelo do smanjenja njihovih kamatnih stopa, što je uobičajena pojava u razdobljima visoke likvidnosti bankarskog sustava. U lipnju započinje pad zanimanja ulagača za ove kratkoročne vrijednosne papire, koji se nastavio i u iduća dva mjeseca.

Aktivne kamatne stope poslovnih banaka na kratkoročne

Slika 57.

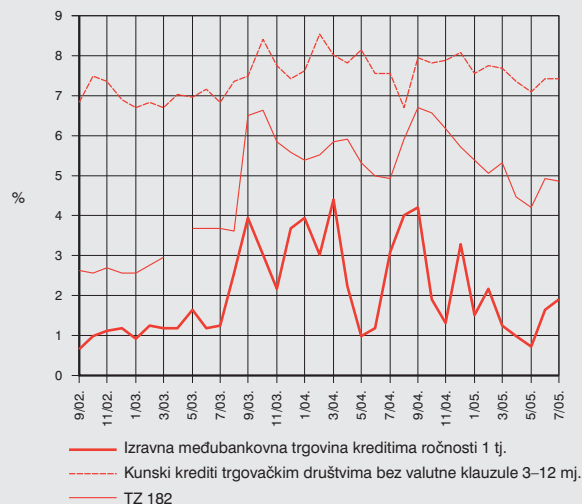
NETO INOZEMNA AKTIVA, UKUPNA LIKVIDNA SREDSTVA I PLASMANI BANAKA PRIVATNOM SEKTORU
stopa rasta realne vrijednosti u usporedbi s istim mjesecom prethodne godine, 2001. = 100

Izvor: HNB

Slika 58.

GLAVNE KRATKOROČNE KAMATNE STOPE

Izvor: HNB

kredite u drugom tromjesečju 2005. blago su smanjene, no još uvijek njihovo jače snižavanje implicitno ograničavaju relativno visoke kamatne stope na trezorske zapise. Aktivne kamatne stope na dugoročne kredite trgovačkim društvima porasle su, dok su se one na dugoročne kredite stanovništvu znatno smanjile. Pasivne kamatne stope na devizne depozite nisu se izrazito mijenjale, a one na kunske depozite smanjene su istodobno s kamatnim stopama na novčanom tržištu.

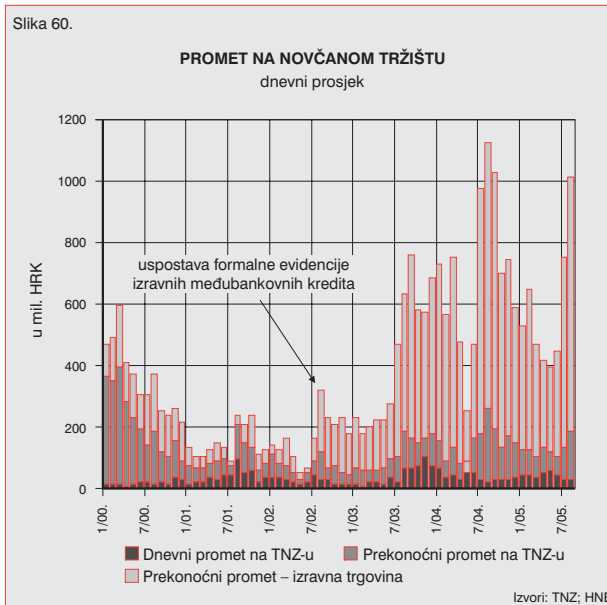
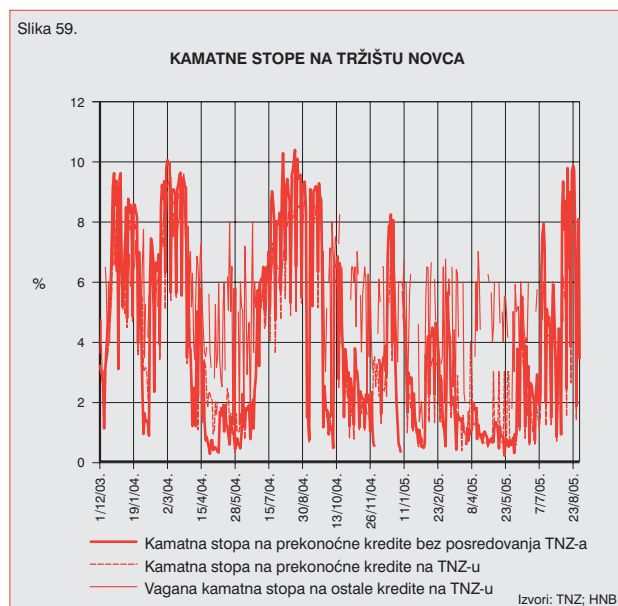
Kamatne stope na tržištu novca

Tijekom drugog tromjesečja 2005. godine, prema podacima Tržišta novca Zagreb, prosječna prijavljena potražnja za kreditima smanjena je u odnosu na prvo tromjesečje, pa su i kamatne stope na novčanom tržištu smanjene.

Vagana kamatna stopa na prekonoične kredite uz posredovanje Tržišta novca Zagreb snizila se sa 2,04% u ožujku na 0,73% u svibnju, zatim je u lipnju porasla na 1,96%. Do kraja kolovoza vagana kamatna stopa na ove kredite porasla je na 5,55%. Vagana kamatna stopa na ostale kredite uz posredovanje Tržišta novca Zagreb smanjila se u odnosu na kraj prošlog tromjesečja, kada je iznosila 5,60%, te je u lipnju iznosila 5,01%. Nakon dodatnog smanjenja u srpnju, u kolovozu je vagana kamatna stopa na ostale kredite uz posredovanje Tržišta novca Zagreb porasla na 5,19%.

Ukupan promet ostvaren na Tržištu novca Zagreb u drugom je tromjesečju 2005. blago smanjen, sa 7,5 mlrd. kuna, koliko je iznosio u prvom tromjesečju 2005., na 7,3 mlrd. kuna. Prosječni dnevni promet prekonoičnih kredita u drugom je tromjesečju iznosio 65,3 mil. kuna, a u kolovozu 155,8 mil. kuna. Prosječni dnevni promet ostalih kredita u drugom je tromjesečju 2005. u odnosu na prethodno tromjesečje porastao, sa 42,3 mil. kuna na 51,3 mil. kuna. U srpnju i kolovozu prosječni dnevni promet ostalih kredita osjetno je pao, te je na kraju kolovoza iznosio 28 mil. kuna.

U drugom se tromjesečju 2005. nastavila dominacija prekonoičnih kredita u ročnoj strukturi kredita uz posredovanje Tržišta novca Zagreb, iako je ona smanjena u odnosu na prethodno tromjesečje, sa 65% na 56%. Smanjenje udjela

prekonoičnih kredita karakteristično je za razdoblja povećane kunske likvidnosti bankarskog sektora. Među ostalim kreditima oko 80% činili su krediti odobreni na rok od jednog mjeseca, što je povećanje u odnosu na prošlo tromjesečje kada je njihov udio iznosio oko dvije trećine.

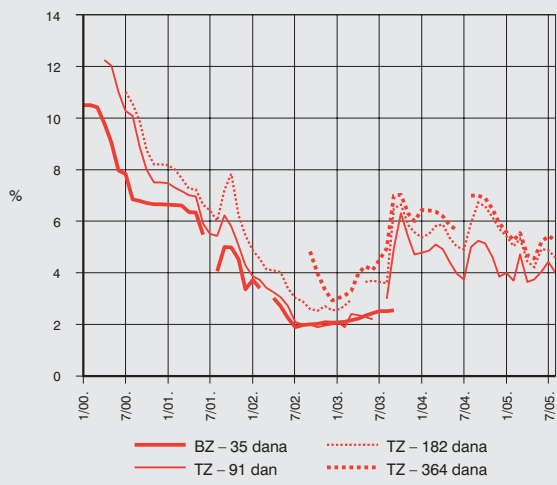
U drugom tromjesečju 2005. smanjen je intenzitet izravna međubankovna prekonoičnoga kreditiranja u odnosu na prethodno tromjesečje. Ostvaren je prosječni dnevni promet od 300 mil. kuna (u usporedbi sa 426,9 mil. kuna u prvom tromjesečju). U srpnju i kolovozu dolazi do naglog rasta međubankovna prekonoičnoga kreditiranja pa tako u kolovozu prosječni dnevni promet iznosi 827,8 mil. kuna. Vagana kamatna stopa na izravne međubankovne prekonoične kredite, koja je u ožujku iznosila 2,15%, u lipnju je porasla na 2,77%, a do kraja kolovoza na 6,75%, što je njezina najviša razina u posljednjih godinu dana.

Kamatne stope na tržištu kratkoročnih vrijednosnih papira

Tijekom drugog tromjesečja 2005. zanimanje ulagača za trezorske zapise Ministarstva financija bilo je relativno veliko zahvaljujući njihovoj dobroj likvidnosti. Zbog toga se stanje upisanih trezorskih zapisa kontinuirano povećavalo pa je na kraju lipnja 2005. ono iznosilo 12,85 mlrd. kuna. U srpnju zanimanje ulagača za ove kratkoročne vrijednosne papire pada, pa tako na kraju kolovoza, kad su dodatno smanjene i kamatne stope, stanje upisanih trezorskih zapisa iznosi 11,96 mlrd. kuna.

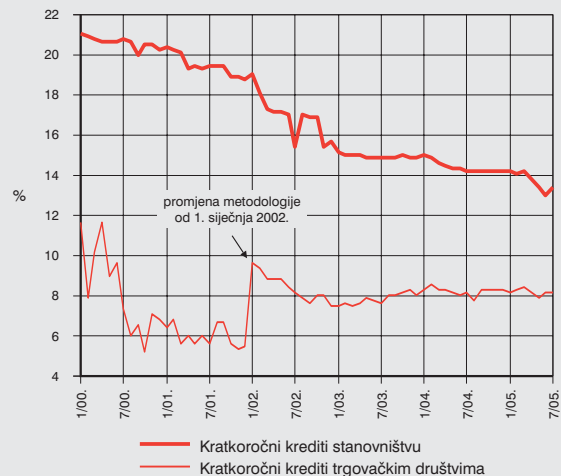
U drugom tromjesečju 2005. kamatne stope na trezorske zapise sa svim rokovima dospjeća kontinuirano su se smanjivale, pa su se vagane kamatne stope na trezorske zapise s rokovima dospjeća od 91, 182 i 364 dana smanjile sa 4,71%, 5,32% i 5,54% u ožujku na 4,04%, 4,92% i 5,19% u lipnju 2005. U srpnju su se kamatne stope na trezorske zapise svih rokova dospjeća povećale, a već u kolovozu počele su padati. Na kraju kolovoza vagane kamatne stope na trezorske zapise s rokovima dospjeća od 91, 182 i 364 dana iznosile su 3,99%, 4,58% i 5,25%.

Slika 61.

**KAMATNE STOPE NA BLAGAJNIČKE
ZAPISE HNB-a I TREZORSKE ZAPISE MF-a**
ročna struktura

Izvori: MF; HNB

Slika 62.

**PROSJEČNE AKTIVNE KAMATNE STOPE POSLOVNIH BANAKA
NA KRATKOROČNE KREDITE BEZ VALUTNE KLAUZULE**

Izvor: HNB

Na kraju drugog tromjesečja 2005. u strukturi ukupno upisanih trezorskih zapisa, kao što je već uobičajeno, prevladavali su zapisi s najdužim rokom dospijeca, koji su činili oko 53% ukupno upisanih zapisa. Slijede trezorski zapisi s rokom dospijeca od 182 dana, čiji se udio na kraju drugog tromjesečja 2005. zadržao približno na 41%, dok je udio zapisa s najkraćim rokom dospijeca porastao na razinu od oko 6%. U srpnju i kolovozu promijenila se struktura upisanih trezorskih zapisa zbog dodatnog rasta udjela trezorskih zapisa s najdužim rokom dospijeca. Na kraju kolovoza udio upisanih trezorskih zapisa s rokovima dospijeca od 91, 182 i 364 dana u ukupnim upisanim trezorskim zapisima iznosi otprilike 2%, 28% i 69%.

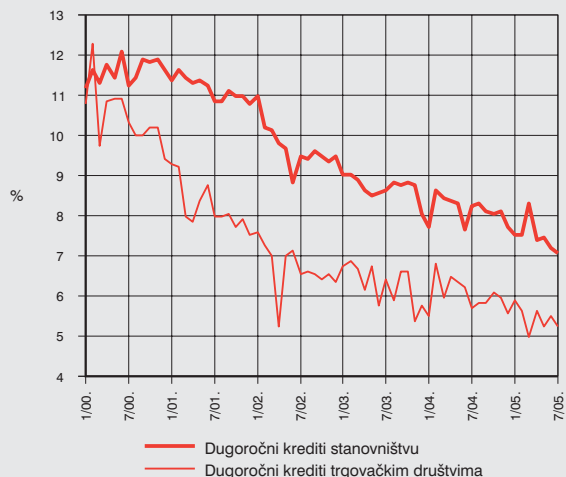
Krajem lipnja i kolovoza 2005. Ministarstvo financija RH izdalo je i trezorske zapise nominirane u eurima, u iznosu od 26,1 i 84,1 mil. EUR, a njihovo je ukupno stanje na kraju kolovoza iznosilo 110,6 mil. EUR.

Kamatne stope poslovnih banaka

Tijekom drugog tromjesečja 2005. smanjene su kamatne stope na kratkoročne kredite. Nakon što je u ožujku dosegla svoju najvišu razinu u posljednjih 18 mjeseci od 8,37%, vagana kamatna stopa na kratkoročne kunske kredite trgovačkim društvima bez valutne klauzule počela se smanjivati pa je u lipnju iznosila 8,19%, a do kraja kolovoza još se smanjila – na 7,85%. Vagana kamatna stopa na kratkoročne kredite stanovništvu bez valutne klauzule, koja je u ožujku iznosila 14,16%, do lipnja se smanjila na 13,00%, a u kolovozu je iznosila 13,32%.

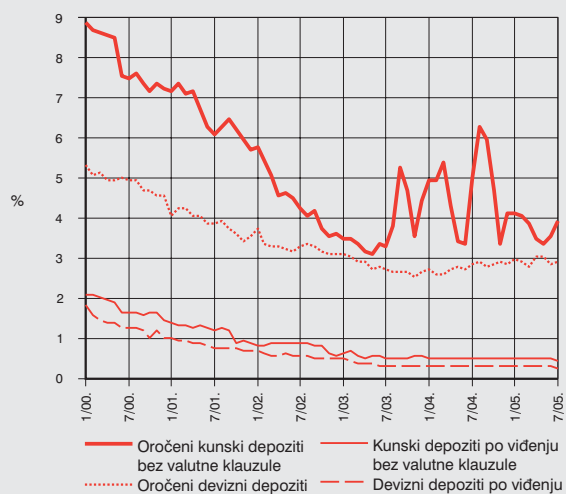
Pošto je na kraju prvog tromjesečja 2005. zabilježena najniža razina vagane kamatne stope na dugoročne kredite trgovačkim društvima, od 4,97%, u drugom je tromjesečju ona porasla te je u lipnju iznosila 5,47%. Nakon smanjenja u srpnju u kolovozu ova kamatna stopa opet raste te iznosi 5,40%. Vagana kamatna stopa na dugoročne kredite stanovništvu osjetno je smanjena: sa 8,31% u ožujku na 7,22% u lipnju, koliko je, nakon što je u srpnju opet smanjena, iznosila i na kraju kolovoza. To je najvećim dijelom posljedica

Slika 63.

**PROSJEČNE AKTIVNE KAMATNE STOPE
POSLOVNIH BANAKA NA DUGOROČNE
KREDITE S VALUTNOM KLAUZULOM**

Izvor: HNB

Slika 64.

**PROSJEČNE PASIVNE
KAMATNE STOPE POSLOVNIH BANAKA**

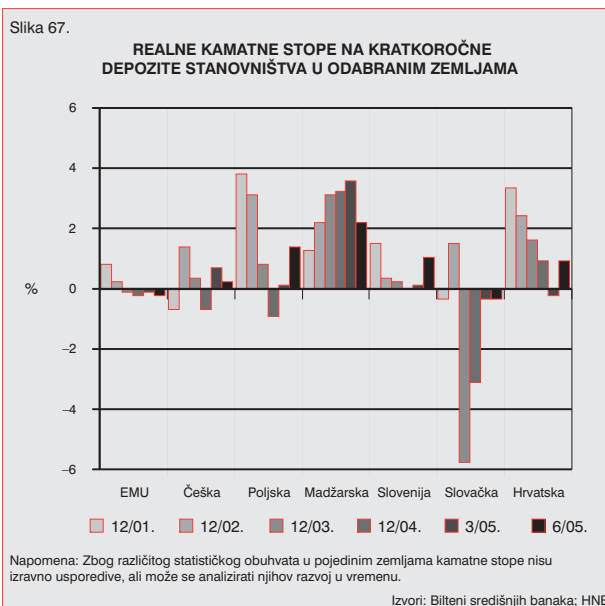
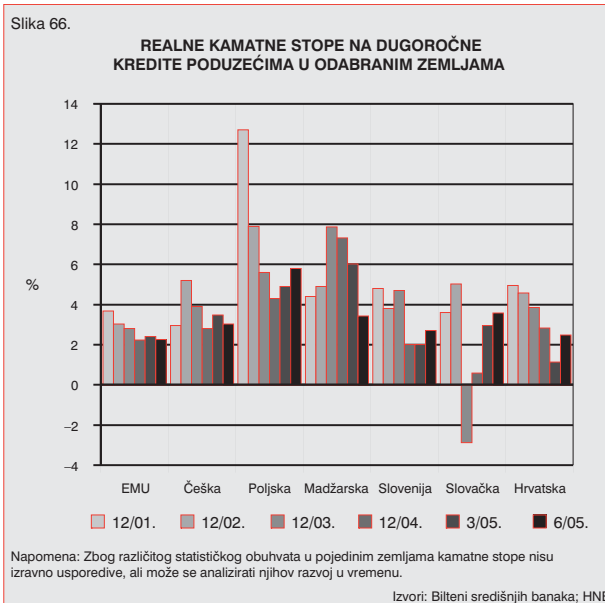
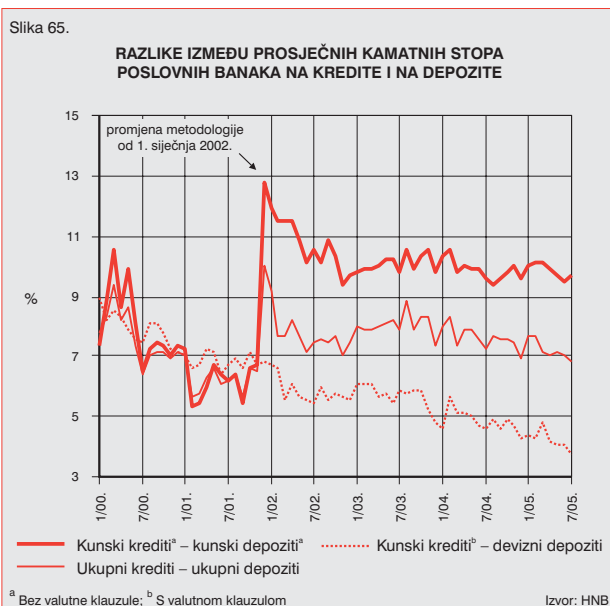
Izvor: HNB

znatnog smanjenja udjela kredita za kupnju automobila u ukupnim dugoročnim kreditima te istodobnog znatnog smanjenja vagane kamatne stope na ove kredite, sa 8,45% u ožujku na 6,08% u lipnju.

Vagana kamatna stopa na oročene kunske depozite bez valutne klauzule, koja je u ožujku iznosila 3,88%, do lipnja je smanjena na 3,55%. U srpnju i kolovozu ova je kamatna stopa rasla, te je na kraju kolovoza iznosila 4,79%. Što se tiče deviznih depozita, vagana kamatna stopa na oročene devizne depozite u drugom je tromjesečju neznatno povećana, pa je u lipnju iznosila 2,86%, a u kolovozu 2,99%. S druge strane, vagana kamatna stopa na devizne depozite po viđenju u drugom je tromjesečju stagnirala oko razine od 0,3%, te je na kraju kolovoza iznosila 0,28%.

Pošto je u prvom tromjesečju 2005. razlika između aktivnih i pasivnih kamatnih stopa poslovnih banaka blago porasla, u drugom se tromjesečju smanjila. Razlika između kamatnih stopa na ukupne kredite i na ukupne depozite, koja je u ožujku iznosila 7,18 postotnih bodova, u lipnju je smanjena na 7,01, no nakon daljnjeg smanjenja u srpnju u kolovozu je porasla na 7,12 postotnih bodova. Razlika između kamatnih stopa na kunske kredite s valutnom klauzulom i kamatnih stopa na devizne depozite u drugom je tromjesečju smanjena sa 4,77 postotnih bodova na 4,05 postotnih bodova. U srpnju se nastavila smanjivati, a na kraju kolovoza iznosila je 4,14 postotnih bodova. Smanjila se i razlika između kamatnih stopa na kunske kredite bez valutne klauzule i na kunske depozite, sa 10,07 u ožujku na 9,49 postotnih bodova u lipnju. Iako je u srpnju zabilježen rast ove razlike, do kraja kolovoza se smanjila te je iznosila 9,34 postotna boda.

Dok se u EMU razina nominalnih kamatnih stopa na dugoročne kredite poduzećima zadržala otprilike na istoj razini kao i u prošlom tromjesečju, u odabranim zemljama srednje i istočne Europe te su stope uglavnom smanjene, a rast je zabilježen u Hrvatskoj i Slovačkoj. Nominalne kamatne stope na kratkoročne depozite stanovništva nisu se znatno mijenjale u većini odabranih zemalja srednje i istočne Europe kao ni u EMU. Njihov je pad primjetan samo u Poljskoj i Mađarskoj.

Realne kamatne stope na dugoročne kredite poduzećima u EMU bile su jednake onima iz prošlog tromjesečja jer su inflacija i nominalne kamatne stope ostale približno na istoj razini. U Mađarskoj i Češkoj realne su kamatne stope na kredite poduzećima smanjene zbog pada nominalnih kamatnih stopa i porasta inflacije. Suprotno tome, u ostalim odabranim zemljama srednje i istočne Europe ove su stope porasle zbog smanjenje inflacije i porasta nominalnih kamatnih stopa na dugoročne kredite poduzećima.

Realne kamatne stope na depozite stanovništva već su duže vrijeme negativne u Slovačkoj, dok su u ostalim tranzicijskim zemljama pozitivne. U Hrvatskoj su smanjenje inflacije i neznatan rast nominalnih kamatnih stopa na depozite u drugom tromjesečju prouzročili porast realnih kamatnih stopa na depozite stanovništva.

Tržište kapitala

Za razliku od prvog tromjesečja 2005., tijekom kojeg su kretanja na tržištu kapitala bila izrazito dinamična, drugo tromjesečje obilježilo je smirivanje tržišta. Nakon primjetnog pada prometa, cijena te burzovnih indeksa u travnju, silazni trend nastavio se sve do srpnja. Tako je drugo tromjesečje prije svega karakterizirao pad prometa dionica. U srpnju 2005. izdana je nova korporacijska obveznica te nova eurska državna obveznica. Promet obveznica na domaćem tržištu u drugom je tromjesečju bio nešto slabijeg intenziteta nego u prvom tromjesečju 2005. Rast prinosa na hrvatske euroobveznice u drugom tromjesečju 2005. doveo je do porasta razlike prinosa u odnosu na referentne njemačke obveznice. U srpnju prinosi na hrvatske euroobveznice počinju padati.

Tržište vlasničkih vrijednosnih papira

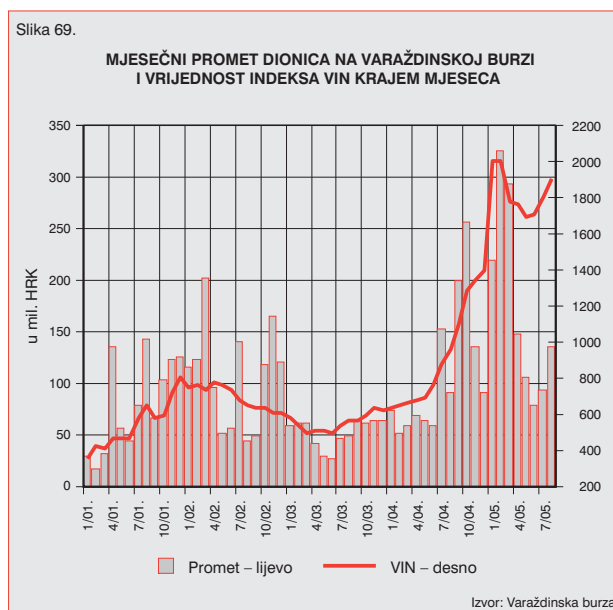
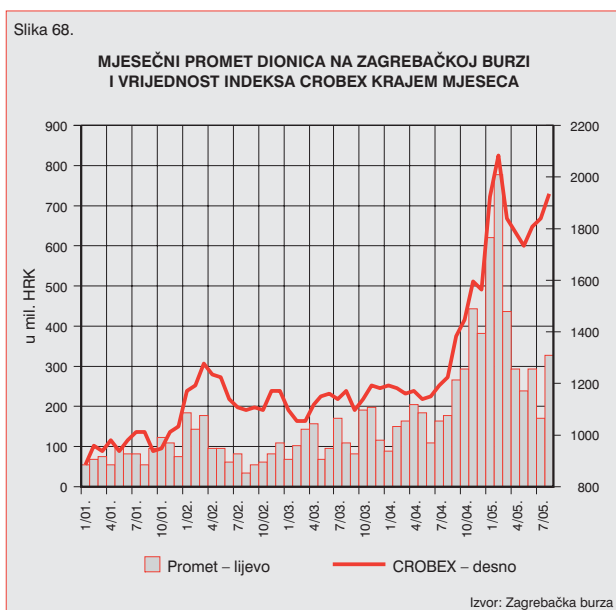
Promet dionica na Zagrebačkoj burzi u drugom tromjesečju 2005. godine iznosio je 824,7 mil. kuna, što je za 55% manje nego u prvom tromjesečju ove godine, odnosno za 67% više nego u istom razdoblju prethodne godine. Nakon godinu dana dominacije dionice Adris grupe u tromjesečnom prometu, u drugom tromjesečju 2005. godine najviše se trgovalo Plivinom dionicom (11% ukupnog prometa dionica), a nju slijede dionica Adris grupe (10%) te Podravkina dionica (4%). U srpnju 2005. godine promet dionica na Zagrebačkoj burzi smanjen je na 173,1 mil. kuna što je najniža mjesečna razina prometa zabilježena u posljednjih godinu dana. U kolozovu je taj promet porastao na 325,5 mil. kuna.

Pošto je indeks CROBEX u prvom tromjesečju rastao i dosegao najvišu ikad zabilježenu razinu od 2085 bodova, u drugom tromjesečju 2005. njegova se vrijednost smanjila, te je na kraju lipnja iznosila 1807,5 bodova. Stagniranje vrijednosti CROBEX-a na kraju drugog u odnosu na kraj prvog tromjesečja odraz je istodobnog rasta cijena Plivine i Podravkine dionice ili stagniranja cijena svih ostalih dionica koje

ulaze u njegov sastav. CROBEX je na svojoj najnižoj razini u 2005. godini bio u svibnju, kada je iznosio 1736 bodova. Do kraja kolovoza njegova je vrijednost porasla na 1934 boda.

Tržišna kapitalizacija dionica na Zagrebačkoj burzi smanjila se tijekom drugog tromjesečja 2005. i na kraju lipnja iznosila je 68.776 mil. kuna (odnosno 31,1% procijenjenog BDP-a za 2005. godinu), što je za 775 mil. kuna ili 1,1% manje nego što je iznosila na kraju prvog tromjesečja ove godine. Smanjenje tržišne kapitalizacije na Zagrebačkoj burzi rezultat je istodobnog smanjenja likvidnosti dionica i smanjenja njihovih cijena u travnju i svibnju. Naime, u izračun tržišne kapitalizacije na Zagrebačkoj burzi uključuje se puni iznos tržišne kapitalizacije za one dionice kojima se u prethodna tri mjeseca redovno trgovalo, dok se za dionice kojima se nije trgovalo u posljednjih mjesec dana, odnosno tri mjeseca, iznos tržišne kapitalizacije umanjuje za polovicu, odnosno za tri četvrtine. Zbog porasta cijena većine dionica na Zagrebačkoj burzi tijekom kolovoza 2005. do kraja tog mjeseca tržišna kapitalizacija dionica porasla je na 73.391 mil. kuna.

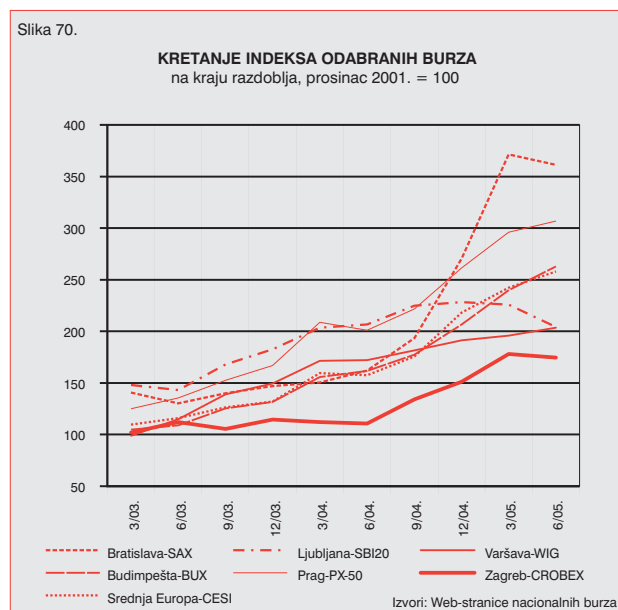
Na Varaždinskoj burzi tržišna kapitalizacija aktivnih dionica na kraju lipnja 2005. iznosila je 55.011 mil. kuna ili za 4,0 mil. kuna više nego na kraju prvog tromjesečja ove godine, odnosno za 116% više nego na kraju lipnja prošle godine. U drugom tromjesečju 2005. i na Varaždinskoj je burzi zabilježeno smanjenje u trgovanju dionicama. Ostvaren je ukupan promet od 333,4 mil. kuna, što je za 60% manje nego u prvom tromjesečju 2005., odnosno za 73% više nego u istom razdoblju 2004. godine. Najviše je na smanjenje prometa na Varaždinskoj burzi utjecalo redovno trgovanje. U ukupnoj strukturi prometa oko 38% ostvareno je trgovanjem dionicama javnih dioničkih društava, dok je udio prometa u kotaciji slobodnog tržišta iznosio 54%. Promet u segmentu druge kotacije, u kojoj se nalazi samo jedna dionica, već je duže vrijeme zanemariv, a u kotaciji prava, u kojoj se trguje pravima nekadašnjeg Ministarstva javnih radova, obnove i graditeljstva i pravima Ministarstva financija, promet je u drugom tromjesečju 2005. iznosio 13,7 mil. kuna, odnosno 4% ukupnog prometa na Varaždinskoj burzi. Pošto je u lipnju pao

Tablica 3. Usporedba pokazatelja tržišta kapitala

Lipanj 2005.	Bratislava	Budimpešta	Ljubljana	Prag	Varšava	Zagreb
Prosječni dnevni promet, dionice (u mil. EUR)	0,5	69,6	2,0	99,4	153,9	1,8
Prosječni dnevni promet, obveznice (u mil. EUR)	121,1	3,3	7,1	58,8	4,1	10,9
Promet ^a /BDP ^c , godišnja razina (%)	0,4	22,9	2,1	30,4	20,8	1,7
Promet ^b /BDP ^c , godišnja razina (%)	96,6	1,1	7,2	18,0	0,6	10,4
Brzina prometa ^d	2,8	69,5	8,6	63,4	70,7	5,1
Tržišna kapitalizacija ^a (u mil. EUR), na kraju mjeseca	4.359	26.440	6.214	41.415	57.457	9.411
Tržišna kapitalizacija ^b (u mil. EUR), na kraju mjeseca	10.377	37.510	5.449	20.929	n.a.	3.535
Tržišna kapitalizacija ^a /BDP ^c , na kraju mjeseca (%)	13,2	32,9	24,0	48,0	29,5	34,1
Tržišna kapitalizacija ^b /BDP ^c , na kraju mjeseca (%)	31,4	46,7	21,0	24,3	n.a.	12,8
Kretanje indeksa dionica od početka godine (%)	33,5	27,1	-10,4	17,3	6,4	15,5
Kretanje indeksa dionica od početka mjeseca (%)	1,2	10,9	-4,9	4,7	5,3	4,1

^a Dionice; ^b Obveznice; ^c 2004.; ^d Anualizirani mjesečni promet dionica × 100/tržišna kapitalizacija dionica
Izvori: Bloomberg, izvješća sa BSSE, BSE, PSE, LJSE, WSE i Zagrebačke burze

na najnižu mjesečnu razinu u posljednjih godinu dana (86,3 mil. kuna), ukupan promet na Varaždinskoj burzi u kolovozu je porastao na 135,7 mil. kuna.

Smanjivanje vrijednosti indeksa VIN, koje je započelo u veljači, nastavilo se i u drugom tromjesečju 2005. godine. Na kraju drugog tromjesečja ona je iznosila 1706,9 bodova što je za 4% manje nego na kraju prvog tromjesečja. Smanjenje vrijednosti ovog indeksa rezultat je smanjenja cijena dionica koje ulaze u njegov sastav, a to se pogotovo odnosi na dionicu društva Ericsson Nikola Tesla, koja je u prvih osam mjeseci 2005. godine imala najveći udio u redovitom prometu. Nakon smanjivanja u travnju i svibnju nastaje preokret te u lipnju indeks VIN opet počinje rasti pa na kraju kolovoza iznosi 1902,4 boda.

Dok je rast burzovnih indeksa na tržištima zemalja srednje i istočne Europe u prvom tromjesečju 2005. godine bio znatan, u drugom tromjesečju dolazi do usporavanja. Unatoč tome vrijednost kombiniranog indeksa srednjoeuropskih burza, CESI-ja, u drugom je tromjesečju nastavila rasti do razine od 2669 bodova, što je za 6,5% više nego na kraju prethodnog tromjesečja. U izračun CESI-ja ulaze cijene dionica odabranih prvorazrednih kompanija koje su uvrštene na Budimpeštansku, Bratislavsku, Ljubljansku, Prašku i Varšavsku burzu, a najveće pondere imaju dionice s Varšavske i Praške burze. Porast u drugom tromjesečju 2005. godine zabilježili su indeksi Budimpeštanske (9,5%), Varšavske

(3,9%) i Praške (3,6%) burze, a smanjenje indeksi Ljubljanske (9,5%), Bratislavske (2,8%) i Zagrebačke (1,9%) burze.

Osim na Budimpeštanskoj i Ljubljanskoj burzi, u promatranim zemljama srednje i istočne Europe tržišna kapitalizacija dionica i obveznica uglavnom raste još od početka 2003. godine. Tijekom drugog tromjesečja 2005. u prometu dionica sve su burze, osim Bratislavske, zabilježile smanjenje, dok je u prometu obveznica rast zabilježen na Bratislavskoj, Ljubljanskoj i Varšavskoj burzi. Od svih burza promet dionica u usporedbi sa Zagrebačkom burzom slabiji je samo na Bratislavskoj burzi kao što je već uobičajeno.

Tržište dužničkih vrijednosnih papira

Na hrvatskom tržištu obveznica u drugom tromjesečju 2005. godine nije bilo izdanja novih ni dospjeća starih obveznica. Sredinom srpnja Medika d.d. izdala je trogodišnju korporacijsku obveznicu od 16,5 mil. EUR u kunskoj protuvrijednosti, s kuponskom kamatnom stopom od 4,5%. Cijena obveznice pri izdavanju bila je 99,778. Republika Hrvatska u srpnju je na domaćem tržištu izdala državnu obveznicu s dospjećem 2015. godine u iznosu od 350 mil. EUR, uz kuponsku kamatnu stopu od 4,25%. Cijena pri izdavanju iznosila je 98,845, dok je razlika prinosa pri izdavanju u odnosu na referentnu njemačku državnu obveznicu iznosila 104 bazna boda.

Na kraju kolovoza 2005. na domaćim burzama kotiralo je osam državnih obveznica, dvije municipalne obveznice, dvije obveznice državnih agencija (obveznica Državne agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka i obveznica HBOR-a) te osam korporacijskih obveznica.

Tržišna kapitalizacija državnih obveznica, municipalnih obveznica i obveznica državnih agencija na kraju drugog tromjesečja 2005. iznosila je 3,1 mlrd. EUR (22,4 mlrd. kuna), odnosno 10,1% procijenjenog BDP-a za 2005. godinu. Tržišna kapitalizacija korporacijskih obveznica iznosila je 612 mil. EUR (4,4 mlrd. kuna), odnosno 2% procijenjenog BDP-a za 2005. godinu. Na kraju kolovoza tržišna kapitalizacija državnih obveznica, municipalnih obveznica i obveznica državnih agencija iznosila je 11,4% procijenjenog BDP-a za 2005. godinu, što je za 1,2 postotna boda manje nego na kraju prošle godine. Tržišna kapitalizacija korporacijskih obveznica do kraja kolovoza zadržala se na razini od 2,1% procijenjenog BDP-a za 2005. godinu, a to je za 0,2 postotna boda manje nego na kraju prosinca 2004. godine.

Trgovanje obveznicama na Zagrebačkoj burzi u drugom

Tablica 4. Izdanja obveznica na domaćem tržištu

Simbol	Izdavatelj	Datum izdavanja	Dospijeće	Valuta	Nominalna vrijednost izdanja	Nominalna kamatna stopa	Posljednja cijena ^a	Tekući prinos 31.8.2005.
DAB-O-05CA	DAB	19.12.2000.	19.12.2005.	EUR	225.000.000	8,375%	103,60	8,084%
RHMF-O-08CA	Republika Hrvatska	14.12.2001.	14.12.2008.	EUR	200.000.000	6,875%	110,65	6,213%
RHMF-O-125A	Republika Hrvatska	23.5.2002.	23.5.2012.	EUR	500.000.000	6,875%	116,00	5,927%
RHMF-O-085A	Republika Hrvatska	28.5.2003	28.5.2008.	HRK	1.000.000.000	6,125%	102,20	5,993%
RHMF-O-142A	Republika Hrvatska	10.2.2004.	10.2.2014.	EUR	650.000.000	5,500%	108,00	5,093%
RHMF-O-077A	Republika Hrvatska	7.7.2004.	7.7.2007.	EUR	400.000.000	3,875%	101,55	3,816%
RHMF-O-19BA	Republika Hrvatska	29.11.2004.	29.11.2019.	EUR	200.000.000	5,375%	105,00	5,119%
RHMF-O-103A	Republika Hrvatska	8.3.2005.	8.3.2010.	HRK	3.000.000.000	6,750%	104,35	6,469%
RHMF-O-157A	Republika Hrvatska	14.7.2005.	14.7.2015.	EUR	350.000.000	4,250%	100,90	4,212%
GDKC-O-116A	Grad Koprivnica	29.6.2004.	29.6.2011.	HRK	60.000.000	6,500%	100,15	6,490%
GDZD-O-119A	Grad Zadar	1.9.2004.	1.9.2011.	EUR	18.500.000	5,500%	–	–
HBOR-O-112A	Hrvatska banka za obnovu i razvoj	11.2.2004.	11.2.2011.	EUR	300.000.000	4,875%	–	–
BLSC-O-091A	Belišće d.d.	14.1.2005.	14.1.2009.	EUR	8.000.000	5,500%	–	–
HYBA-O-086A	Hypo-Alpe-Adria Bank	6.6.2003.	6.6.2008.	HRK	150.000.000	6,500%	101,50	6,404%
BNAI-O-22CA	Bina Istra d.d.	15.12.2002.	15.12.2022.	EUR	210.000.000	8,000%	–	–
PODR-O-072A	Podravka d.d.	20.2.2004.	20.2.2007.	EUR	27.000.000	5,000%	101,40	4,931%
AGRK-O-074A	Agrokro d.d.	3.4.2002.	3.4.2007.	EUR	230.000.000	11,000%	107,15	10,266%
PLVA-O-115A	Pliva d.d.	12.5.2004.	12.5.2011.	EUR	75.000.000	5,750%	103,50	5,556%
ATGR-O-077A	Atlantic Grupa d.o.o.	15.7.2004.	15.7.2007.	EUR	15.000.000	5,750%	100,70	5,710%
MDKA-O-087A	Medika d.d.	11.7.2005.	11.7.2008.	EUR	16.500.000	4,500%	–	–

^a U redovitom prometu. Izvor: Zagrebačka burza, mjesečno izvješće za kolovoz 2005.

Tablica 5. Izdanja međunarodnih obveznica Republike Hrvatske

Obveznica	Datum izdavanja	Valuta	Iznos	Nominalna kamatna stopa	Prinos pri izdavanju	Razlika prinosa pri izdavanju	Razlika prinosa ^a 30.9.2004.	Razlika prinosa ^a 31.12.2004.	Razlika prinosa ^a 31.3.2005.	Razlika prinosa ^a 30.6.2005.
Londonski klub, serija A, 2006.	31.7.1996.	USD	604.426.000	6-mjesečni LIBOR + 81,25 b.b.			93	87	91	79
Londonski klub, serija B, 2010.	31.7.1996.	USD	857.796.000	6-mjesečni LIBOR + 81,25 b.b.			117	116	117	111
Euroobveznice, 2006.	10.3.1999.	EUR	300.000.000	7,375%	7,45%	375	32	15	30	17
Euroobveznice, 2011.	14.3.2001.	EUR	750.000.000	6,750%	6,90%	215	69	42	59	67
Euroobveznice, 2009.	11.2.2002.	EUR	500.000.000	6,250%	6,45%	158	60	38	46	61
Euroobveznice, 2010.	14.2.2003.	EUR	500.000.000	4,625%	4,65%	102	64	41	53	62
Euroobveznice, 2014.	15.4.2004.	EUR	500.000.000	5,000%	5,11%	101	72	42	59	61
Samurajske obveznice, 2007.	11.7.2000.	JPY	40.000.000.000	3,000%	3,00%	135	62	39	29	33
Samurajske obveznice, 2006.	23.2.2001.	JPY	25.000.000.000	2,500%	2,50%	152	41	34	25	25
Samurajske obveznice, 2008.	26.6.2002.	JPY	25.000.000.000	2,150%	2,15%	144	67	44	43	42
Samurajske obveznice, 2009.	26.6.2003.	JPY	25.000.000.000	1,230%	1,23%	99	69	62	46	49

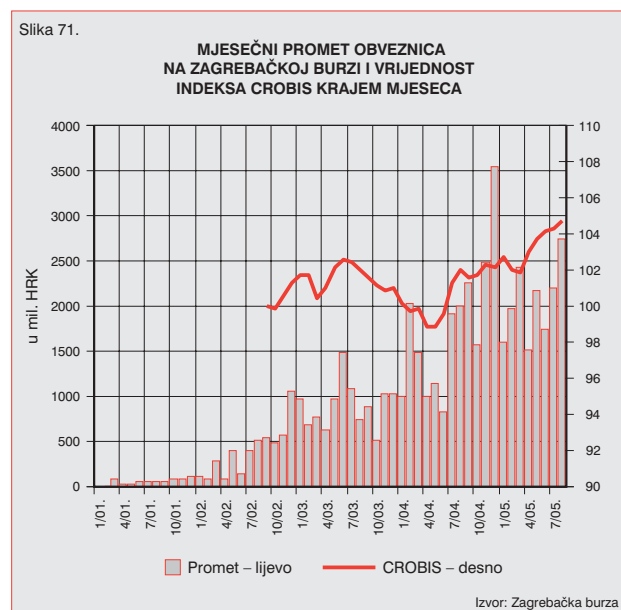
^a Prema usporedivoj obveznici. Izvor: Bloomberg

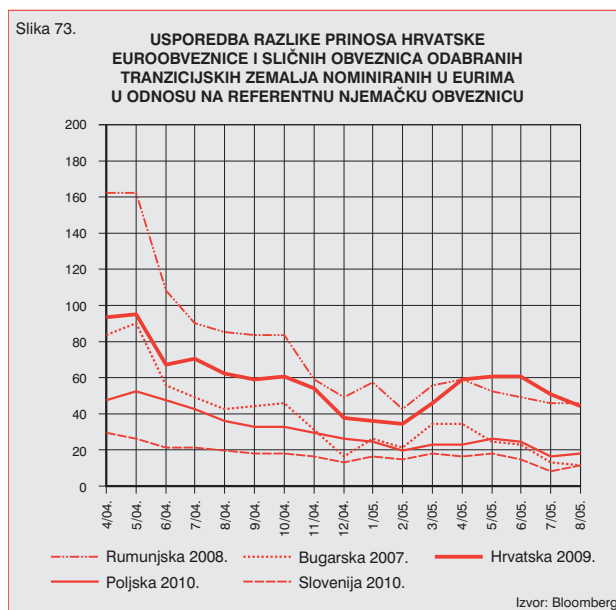
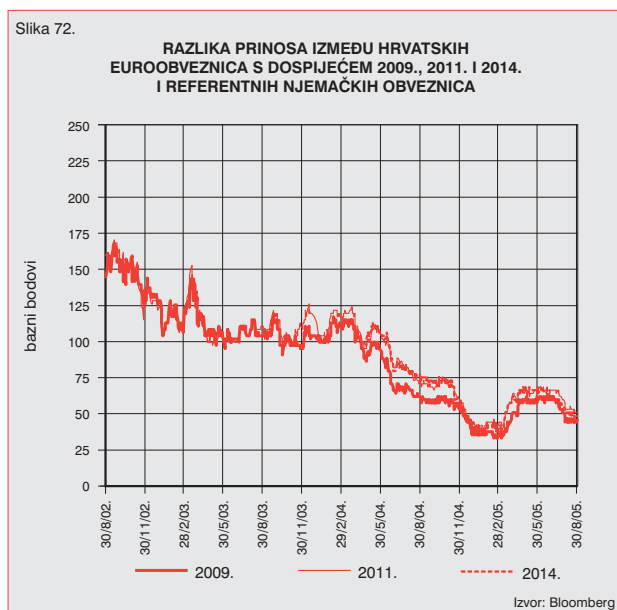
tromjesečju 2005. bilo je nešto manje intenzivno nego u prethodnom tromjesečju. Ukupan promet obveznica iznosio je 5,4 mlrd. kuna, što je približno za 0,6 mlrd. kuna manje nego u prvom tromjesečju. U srpnju je započeo rast prometa obveznica, pa je u kolovozu zabilježen najviši mjesečni pro-

met u 2005. godini, u iznosu od 2,7 mlrd. kuna. Najviše se trgovalo obveznicama Republike Hrvatske s dospijećima 2014., 2012. i 2019. godine, čiji je udio u ukupnom tromjesečnom prometu obveznica iznosio 62%. U srpnju se počelo trgovati novom državnom obveznicom s rokom dospijeća 2015. godine, koja je već u kolovozu postala obveznica s najvećim mjesečnim prometom.

Nakon smanjivanja tijekom prvog tromjesečja 2005. godine, u drugom tromjesečju vrijednost obvezničkog indeksa Zagrebačke burze, CROBIS-a, počela je rasti pa je na kraju lipnja iznosila 104,1 bod. Rast se nastavio u srpnju i kolovozu stoga je na kraju kolovoza vrijednost CROBIS-a iznosila 104,7 bodova.

U skladu s planiranim smanjenjem inozemnog zaduživanja i orijentacijom na domaće tržište kapitala, Republika Hrvatska u drugom tromjesečju 2005. nije izdavala obveznice na inozemnim tržištima. Tako je na inozemnim tržištima krajem lipnja 2005. kotiralo ukupno 11 izdanja hrvatskih obveznica: dva izdanja nominirana su u američkim dolarima (riječ je o državnim obveznicama koje su zamijenile dug gospodarskih subjekata iz RH Londonskom klubu), pet ih je nominirano u eurima i četiri u japanskim jenima. Ukupna nominalna vrijednost svih 11 izdanja hrvatskih euroobveznica na kraju kolovoza 2005. iznosila je 33,9 mlrd. kuna, odnosno 4,6 mlrd. EUR.

Razlike prinosa hrvatskih euroobveznica u odnosu na referentne njemačke obveznice krajem ožujka porasle su zbog neizvjesnosti glede datuma početka pregovora s EU i porasta prinosa obveznica zemalja u razvoju. U drugom tromjesečju te su razlike dodatno porasle pa su za rokove dospijeća 2011. i 2014. na kraju lipnja iznosile 61 i 67 baznih bodova, tj. za 15 i 8 baznih bodova više nego na kraju ožujka. Kako je optimizam zbog nastavka pregovora o ulasku u EU obnovljen, u lipnju su se ove razlike počele smanjivati, pa su na kraju kolovoza za rokove dospijeća 2009. i 2011. iznosile 45 i 51 bazni bod.

Dok su u prvom tromjesečju 2005. godine razlike prinosa euroobveznica zemalja kandidata za EU rasle, u drugom tromjesečju razlike prinosa euroobveznica zemalja novih članica počele su opadati, a spomenuta je razlika za hrvatske euroobveznice rasla do kraja tromjesečja, te se smanjivala u srpnju i kolovozu. Na kraju kolovoza razlika prinosa hrvatske euroobveznice u odnosu na usporedivu njemačku obveznicu bila je manja od razlike prinosa rumunjske euroobveznice što je posljednji put zabilježeno u ožujku. Razlika prinosa bugarske euroobveznice s dospijećem 2007. godine u odnosu na referentnu njemačku obveznicu unatoč slabijim ekonomskim pokazateljima i dalje je znatno niža od razlike prinosa hrvatske euroobveznice s dospijećem 2009. godine.

Međunarodne transakcije

Drugo tromjesečje 2005. obilježio je naglašeniji rast deficita na tekućem računu platne bilance, pri čemu treba istaknuti da širenje vanjske neravnoteže nije rezultat pogoršanja ekonomskih fundamenata, već uvelike odražava učinke eksternih šokova. Inozemni je dug Hrvatske, promatramo li apsolutne iznose, nastavio rasti, iako sporije nego prethodne godine, pri čemu su kretanja indeksa pritiska na devizno tržište i dalje povoljna, odnosno pokazuju da Hrvatska nema nikakvih poteškoća u servisiranju svojih inozemnih obveza.

Račun tekućih transakcija

Platna bilanca pokazuje da je deficit na računu tekućih transakcija u drugome tromjesečju 2005. godine dosegao 1,1 mlrd. EUR, što odgovara godišnjem porastu od 0,4 mlrd. EUR ili 65,8%. Godišnjem rastu deficita u razdoblju od travnja do lipnja 2005. najviše su pridonijeli naglašen rast rashoda po faktorskim dohocima, koji su ove godine koncentrirani u drugome tromjesečju, rast robnoga uvoza potaknut višom cijenom sirove nafte na svjetskome tržištu, ali i blagi pad prihoda od pruženih usluga u turizmu.

Tablica 6. Platna bilanca, preliminarni podaci, u milijunima EUR

	I.–III.2004.	IV.–VI.2004.	1. pol. 2004.	I.–III.2005.	IV.–VI.2005.	Indeksi	
						I.–III.05./I.–III.04.	IV.–VI.05./IV.–VI.04.
A. Tekuće transakcije	-1.426	-683	-2.109	-1.543	-1.132	108,2	165,8
1. Roba	-1.436	-1.950	-3.387	-1.569	-2.046	109,2	104,9
2. Usluge	-17	1.211	1.195	3	1.127	-	93,0
3. Dohodak	-242	-249	-491	-276	-537	114,3	215,7
4. Tekući transferi	269	305	575	300	324	111,3	106,2
B. Kapitalne i financijske transakcije	880	910	1.790	1.238	1.350	140,7	148,4
1. Kapitalne transakcije	7	7	14	2	2	33,4	26,8
2. Izravna ulaganja	233	230	463	168	650	72,0	282,1
3. Portfeljna ulaganja	-68	410	342	-375	-156	550,1	-
4. Financijski derivati	0	0	0	-88	0	-	-
5. Ostala ulaganja	286	464	751	1.719	1.137	600,4	244,8
6. Međunarodne pričuve	422	-203	219	-188	-283	-	139,6
C. Neto pogreške i propusti	546	-227	319	305	-217	55,9	95,8

Izvor: HNB

U drugome tromjesečju 2005. godine zadržana dobit koja je pripala inozemnim ulagačima uvećala je rashodnu stranu računa faktorskih dohodaka za 0,4 mlrd. EUR, a to je više nego dvostruko od iznosa zabilježenog u istome razdoblju lani. Što je zadržana dobit i zašto je imala tako visoki godišnji rast? Zadržana dobit (nedistribuirani dio dobiti) dio je ukupne dobiti tvrtke za proteklu financijsku godinu, koju su vlasnici tvrtke (dioničari) na svojoj godišnjoj skupštini odlučili ne raspodijeliti u obliku dividenda (distribuirani dio dobiti). U platnoj se bilanci iskazuju samo transakcije između rezidenata i nerezidenata, pa se tako i evidentirana zadržana dobit u platnoj bilanci odnosi na dio nedistribuirane dobiti koja je pripala inozemnim vlasnicima poduzeća (nerezidentima). Zadržanu dobit vlasnik može uložiti u daljnji razvoj poduzeća (u kupnju zemljišta, zgrada, modernizaciju tehnologije) ili ta dobit može povećati raspoloživa financijska sredstva tvrtke. Drugim riječima, sredstva evidentirana kao zadržana dobit inozemnih vlasnika nisu povučena iz Hrvatske, već pridonose uvećavanju fizičkoga ili financijskoga kapitala tvrtki u zemlji.

Naglašen godišnji rast zadržane dobiti, zabilježen u razdoblju od travnja do lipnja 2005., najvećim je dijelom rezultat toga što tvrtke sa značajnim vlasničkim udjelima inozemnih investitora mogu u različitim razdobljima prijaviti i knjižiti u svojim bilancama dobit za prethodnu financijsku godinu, a manjim je dijelom odraz veće prijavljene dobiti spomenutih tvrtki. U 2004. godini najveći dio zadržane dobiti prijavljen je u drugom i trećem tromjesečju, dok 2005. nije bilo tako. Podaci platne bilance za drugo tromjesečje 2005. pokazuju da je najveći dio poduzeća s izraženom inozemnom vlasničkom strukturom prijavio svoju dobit te odluku o njezinoj raspodjeli (na distribuirani i nedistribuirani dio) upravo u drugom tromjesečju. Obuhvat podataka koji se odnosi na inozemna izravna ulaganja u drugome tromjesečju 2005. u ovome je trenutku dosta cjelovit te osim svih banaka i tvrtki koje pružaju usluge u telekomunikacijskom posredovanju, obuhvaća i većinu velikih poduzeća s izraženim inozemnim vlasničkim udjelom, izuzevši Inu.

Robni uvoz rastao je tijekom drugoga tromjesečja nešto brže od očekivanja. Analiza robnoga uvoza pokazuje da je njegov rast pod dominantnim utjecajem porasta cijene sirove nafte. Više o rastu robnoga uvoza koji je rezultat iznimno snažnog rasta cijena nafte vidi u Okviru 1. Utjecaj poskupljenja sirove nafte i naftnih derivata na svjetskom tržištu na inflaciju i tekući račun platne bilance Republike Hrvatske. Ako se iz vremenske serije podataka o ukupnom robnom uvozu isključiti uvoz nafte i naftnih derivata, slika je sasvim drugačija, odnosno upućuje na to da se rast robnoga uvoza u drugome tromjesečju usporio za 4,7 postotnih bodova: sa 12,3% u drugome tromjesečju 2004., izraženo po stalnome tečaju, na 7,6% u drugome tromjesečju 2005. Istodobno, analiza ukupnoga robnoga izvoza koji isključuje volatilne komponente, uzrokovane cijenom (izvoz naftnih derivata) ili vremenskom dinamikom isporuke (izvoz brodova), pokazuje da je i na tom području ostvaren značajan napredak. Robni izvoz iz kojeg su isključeni naftni derivati i brodovi, imao je u drugome tromjesečju 2005. godišnji rast od 19,4% ili za 7,4 postotna boda više u usporedbi s istim razdobljem 2004. Opći je zaključak da su kretanja u robnoj razmjeni Hrvatske

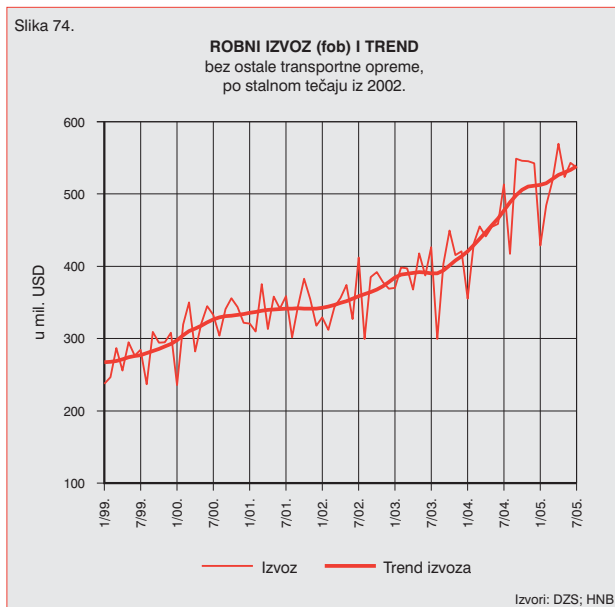
s inozemstvom, kada se isključe eksterni šokovi na koje Hrvatska ne može utjecati, povoljna. Više i detaljnije o njima bit će riječi u sljedećem odjeljku.

Što se tiče prihoda od turizma, u drugome tromjesečju 2005. godine zabilježen je blagi godišnji pad. Prije odgovora na pitanje zašto se to dogodilo, valja napomenuti da se od drugoga tromjesečja 2005. godine prihodi od turizma procjenjuju primjenom nove metodologije. Od najznačajnijih promjena u metodologiji potrebno je istaknuti veći obuhvat inozemnih gostiju obrađenih anketom, šire dimenzije statističkih stratuma te nov način procjene populacije inozemnih putnika. U skladu s napucima iz nove metodologije revidirana je i serija podataka koja se odnosi na prihode od turizma za 2003. i 2004. godinu, što je rezultiralo značajnim promjenama u odnosu na do sada zabilježena tromjesečna ostvarenja prihoda u turizmu, pri čemu su, na razini kalendarske godine, smanjeni ukupni prihodi u turizmu i u 2003. i u 2004. godini.

Unatoč rastu fizičkih pokazatelja u drugome tromjesečju 2005. godine zabilježen je godišnji pad prihoda u turizmu (3,9%), u čemu se ogledaju pad udjela inozemnih gostiju u plaćenom smještaju te pad prosječne potrošnje po inozemnom putniku. Fizički pokazatelji u turizmu koje objavljuje DZS, a koji se odnose samo na komercijalne smještajne objekte, pokazuju kako je u drugome tromjesečju 2005. godine na godišnjoj razini zabilježen porast dolazaka stranih gostiju (3,5%), kao i rast ostvarenog broja noćenja. Ipak, ne smije se zaboraviti da je broj dolazaka inozemnih turista prema DZS-u znatno užeg obuhvata u usporedbi s međunarodno prihvaćenom metodologijom za sastavljanje platne bilance. Stoga su u procjeni prihoda od turizma izračunom obuhvaćeni inozemni putnici koji su ostvarili barem jedno noćenje u plaćenom smještaju (koje velikim dijelom registrira DZS), kao i strani gosti u neplaćenom smještaju te jednostavni posjetitelji (izleti i tranzit). Rezultati anketnog istraživanja, na temelju kojih se djelomično utvrđuju ukupni prihodi u turizmu, upućuju na promjene u strukturi inozemnih gostiju prema vrsti smještaja, koja je nepovoljnija nego u prethodnome razdoblju. U razdoblju od travnja do lipnja 2005. anketirani uzorak tako karakterizira smanjenje udjela inozemnih gostiju u plaćenom smještaju (što je bilo osobito vidljivo u lipnju), uz istodobni porast udjela jednodnevnih posjetitelja. Valja istaknuti da upravo gosti u plaćenom smještaju najviše pridonose prihodima u turizmu, dok je doprinos izletnika i inozemnih gostiju na proputovanju kroz Hrvatsku mnogo manji. Štoviše, kod gostiju u plaćenom smještaju, ali i kod ostalih skupina inozemnih gostiju, zabilježeno je i blago smanjenje prosječne potrošnje. Teško je dati potpuni odgovor na pitanje što je pridonijelo padu prosječne potrošnje po putniku, ali nedvojbeno treba uzeti u obzir činjenicu da gospodarska kretanja i podaci o nezaposlenosti za Italiju ili Njemačku, važna emitivna tržišta za naš turizam, nisu povoljna. Promjene u strukturi inozemnih gostiju i blagi pad prosječne potrošnje pridonijeli su smanjenju prihoda od turizma.

Robna razmjena

Privremeni podaci DZS-a pokazuju da je u prvih sedam mjeseci 2005. ukupan robni izvoz iznosio 5 mlrd. USD (iz-

raženo prema paritetu fob), dok je ukupan robni uvoz (izraženo prema paritetu cif) dosegao 10,7 mlrd. USD. Hrvatska je tako u robnoj razmjeni s inozemstvom ostvarila negativan saldo u vrijednosti 5,7 mlrd. USD, što je na godišnjoj razini porast od 15%. Blago se pogoršao i pokazatelj pokrivenosti uvoza izvozom, koji je u razdoblju od siječnja do srpnja 2005. iznosio 46,8%, odnosno 0,8 postotnih bodova manje od prosječne pokrivenosti zabilježene u istome razdoblju 2004. godine.

Kretanja u robnoj razmjeni izražena po stalnome tečaju (isključujuju utjecaj međuvalutnih promjena) pokazuju da godišnji rast ukupnoga robnog izvoza u prvih sedam mjeseci 2005. iznosi 9,3%, što je gotovo dvostruko sporije od rasta ostvarenog u istome razdoblju lani. Kao što je već spomenuto, izrazito usporavanje ukupnog izvoza robe poglavito je rezultat slabijeg izvoza brodova, za koji je u prvih sedam mjeseci 2005. zabilježen godišnji pad od 24,5%. Budući da bi prema podacima iz knjige narudžba hrvatskih brodogradilišta na razini cijele 2005. trebalo biti izvezeno brodova u ukupnoj vrijednosti koja nadmašuje rezultate iz 2004., analizu robnoga izvoza ispravnije je temeljiti na vrijednostima koje isključuju izvoz brodova.

Godišnja stopa rasta ukupnoga robnog izvoza bez brodova u prvih sedam mjeseci 2005. iznosila je 15,9%, odnosno za 3,4 postotna boda više nego u istome razdoblju 2004. godine. Promatrajući po odsjecima SMTK, može se primijetiti kako najveći doprinos porastu ukupnoga robnog izvoza daje izvoz nafte i naftnih derivata, čija godišnja stopa rasta iznosi 24%, izraženo po tekućem tečaju, a što je uvelike rezultat rasta cijena naftnih derivata. Ako se, uz brodove, iz ukupnoga robnoga izvoza isključuje i izvoz naftnih derivata, dinamiziranje hrvatskoga robnoga izvoza još je izrazitije. Tako je u prvih sedam mjeseci 2005. godine robni izvoz bez brodova i naftnih derivata porastao na godišnjoj razini za 14,6%, izraženo po stalnom tečaju, što je za 5,1 postotni bod više nego u istome razdoblju prethodne godine.

Osim naftnih derivata značajan doprinos porastu ukupnoga robnog izvoza u prvih sedam mjeseci 2005. daju porast izvoza: šećera, proizvoda od šećera, meda (prema podacima

Tablica 7. Struktura robnog izvoza prema odsjecima SMTK, udjeli u postocima

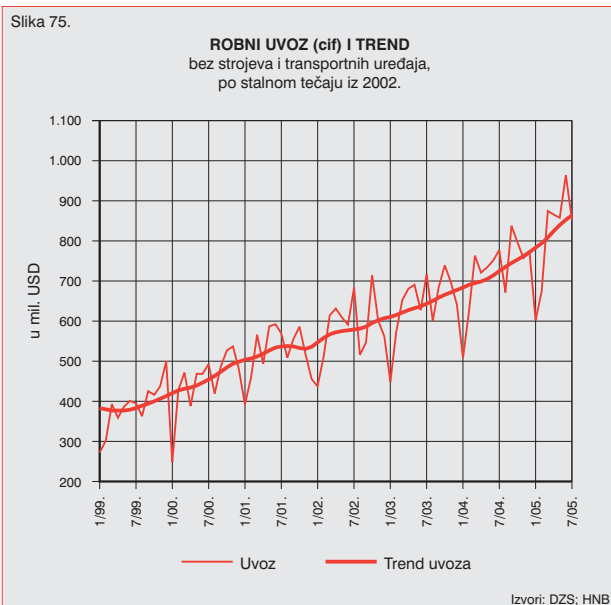
SMTK odsjek	Izvoz			
	2003.	2004. ^a	I.-VII. 2004. ^a	I.-VII. 2005. ^a
Ostala transportna oprema	12,5	13,6	16,2	11,2
Nafta i naftni derivati	6,8	8,2	7,1	7,9
Električni strojevi, aparati, uređaji	7,5	8,3	8,9	7,5
Odjeća	9,6	7,9	8,4	7,3
Razni gotovi proizvodi, nespomenuti	2,9	3,4	3,4	4,0
Proizvodi od nemetalnih minerala	3,8	3,3	3,2	3,5
Medicinski i farmaceutski proizvodi	3,3	3,1	3,2	3,2
Specijalni strojevi za pojed. industr. grane	1,9	2,5	2,2	3,2
Pluto i drvo	3,3	2,9	3,2	3,1
Proizvodi od metala, ostali	2,7	2,8	2,7	3,1
Ostali	45,8	44,1	41,7	46,2

^a Privremeni podaci. Izvor: DZS

DZS-a bilježi se godišnji rast od 354,7%), specijalnih strojeva za pojedine industrijske grane (prosječno za 63,2%; najizrazitiji je unutar ovog odsjeka rast izvoza strojeva i opreme za niskogradnju i građevinske poslove, strojeva za obradu gume ili plastike te poljoprivrednih strojeva izuzevši traktore), raznih gotovih proizvoda (32,2%; uključuju nakit i dijelove nakita od plemenitih metala, novine i časopise, revolvere i pištolje, proizvode od plastike za prenošenje ili pakiranje) te plastičnih tvari u primarnim oblicima (55,4%; gotovo u potpunosti obuhvaća izvoz polimera etilena te polistirola).

Promatrajući strukturu ukupnoga robnog izvoza RH, primjećuje se kako brodovi (službeni naziv odsjeka: ostala transportna oprema) i dalje imaju najveći udio (11,2%) unatoč znatnoj negativnoj godišnjoj promjeni. Zatim slijede nafta i naftni derivati, električni strojevi, aparati i uređaji (posebno keramički kondenzatori, konstantni otpornici, električni vodiči za napon veći od 80 V, transformatori s tekućim izolatorom) te odjeća (sportske vunene majice, puloveri, pleteni prsluci; majice, vunene potkošulje i ostale potkošulje; muški i ženski kratki kaputi).

Ukupan robni uvoz u prvih sedam mjeseci 2005. godine bilježi godišnji rast od 10,9%, izraženo po stalnome tečaju. Iako je to blago ubrzanje u odnosu na isto razdoblje 2004. godine, valja imati na umu snažan utjecaj porasta cijena ključnih sirovina (sirove nafte, željeza i čelika) na svjetskim

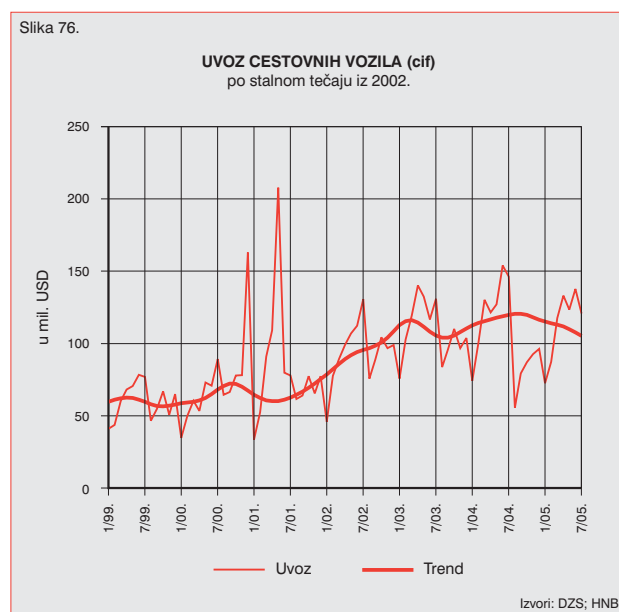
tržištima na porast vrijednosti hrvatskoga robnog uvoza. Tako se samo porastom vrijednosti uvoza nafte i naftnih derivata može objasniti oko trećine ukupnog porasta vrijednosti robnoga uvoza. Isto tako, pod utjecajem primjetnog rasta globalne potražnje, osobito u Kini, kontinuirano raste cijena željeza i čelika, koji imaju priličan udio u ukupnome robnom uvozu RH. Prosječna cijena željeza i čelika, prema podacima HWWA¹⁴, tako je u prvih sedam mjeseci 2005. godine viša za 38,5% na godišnjoj razini.

Svojim doprinosom porastu ukupnoga robnog uvoza još se mogu izdvojiti porast uvoza: električne energije (godišnja stopa rasta po tekućem tečaju iznosi 76,4%), raznih gotovih proizvoda (u prosjeku za 12,7%, pri čemu se unutar odsjeka to ponajviše odnosi na nakit i dijelove nakita od plemenitih metala, proizvode od plastike za prenošenje ili pakiranje) te plina, zemnog i industrijskog (32,4%). U strukturi ukupnoga robnog uvoza, nakon nafte i naftnih derivata, najveći udio imaju cestovna vozila, električni strojevi, aparati i uređaji (izdvajaju se keramički kondenzatori, konstantni otpornici, električni vodiči, hladnjaci, pećnice i kuhala), industrijski strojevi za opću upotrebu (slavine, pipci, ventili i slični pribor; ostali strojevi za pakiranje ili zamatanje; strojevi za klimatizaciju) te željezo i čelik.

Tablica 8. Struktura robnog uvoza prema odsjecima SMTK, udjeli u postocima

SMTK odsjek	Uvoz			
	2003.	2004. ^a	I.–VII. 2004. ^a	I.–VII. 2005. ^a
Nafta i naftni derivati	7,9	8,9	7,7	10,7
Cestovna vozila	11,1	10,0	11,8	10,0
Električni strojevi, aparati, uređaji	5,9	6,1	5,8	5,1
Industrijski strojevi za opću upotrebu	5,2	4,7	5,1	4,8
Željezo i čelik	3,7	4,5	4,2	4,5
Razni gotovi proizvodi, nespomenuti	3,4	4,0	3,9	3,9
Proizvodi od metala, ostali	3,7	3,7	3,8	3,6
Ostala transportna oprema	3,7	3,5	3,6	3,3
Specijalni strojevi za pojed.ind.grane	4,0	3,4	3,5	3,2
Medicinski i farmaceutski proizvodi	2,8	3,0	3,0	3,0
Ostali	48,7	48,2	47,6	47,8

^a Privremeni podaci. Izvor: DZS

¹⁴ HWWA je kratica za Hamburgisches Welt-Wirtschafts-Archiv, odnosno Hamburški institut za međunarodnu ekonomiju.

Iako i dalje s visokim udjelom u strukturi ukupnoga robnog uvoza, apsolutna vrijednost uvezenih cestovnih vozila na godišnjoj se razini nastavlja smanjivati (7,1%, izraženo po stalnome tečaju), za razliku od istog razdoblja prethodne godine, kada je došlo do godišnjeg porasta njihova uvoza, između ostaloga i zbog uvođenja trošarina na uvoz i prodaju automobila. Isti zaključak potkrepljuje i podatak o novoregistriranim osobnim automobilima, kojih je u prvih sedam mjeseci 2005. godine evidentirano za 4,2% manje nego u istome razdoblju lani. Osim kod cestovnih vozila smanjenje apsolutne vrijednosti uvoza zamjetno je i kod stočne hrane, žitarica te povrća i voća.

Geografska struktura robnoga izvoza u razdoblju od siječnja do srpnja 2005. godine upućuje na blago smanjenje udjela hrvatskoga izvoza u zemlje Europske unije, i to zbog pada udjela koji se odnosi na robni izvoz u 15 “starih” članica. Istodobno se, međutim, bilježi apsolutni rast izvoza u Njemačku i Italiju, kao najvažnije trgovinske partnere u Europskoj uniji, s time da je još naglašeniji bio porast izvoza u Grčku (što je posljedica izvoza brodova). S druge strane, smanjuje se izvoz u Austriju. Među “novim” članicama Europske unije može se izdvojiti porast izvoza u Sloveniju, Maltu i Mađarsku. Porast udjela zemalja u razvoju u strukturi ukupnoga robnog izvoza ponajviše je rezultat izrazitog rasta izvoza u Srbiju i Crnu Goru (kamo se najviše izvoze naftni derivati, cigarete, polimeri etilena te proizvodi za prijevoz i pakiranje robe), Nigeriju (naftni derivati) te Bosnu i Hercegovinu (naftni derivati, cigarete, električna energija i cement).

Iako se na zemlje Europske unije odnosi oko dvije trećine ukupnoga robnog uvoza, zamjetno je postupno smanjenje njihova udjela u strukturi ukupnoga hrvatskog uvoza robe.

Tablica 9. Robni izvoz i uvoz RH prema ekonomskim grupacijama zemalja, udjeli u postocima

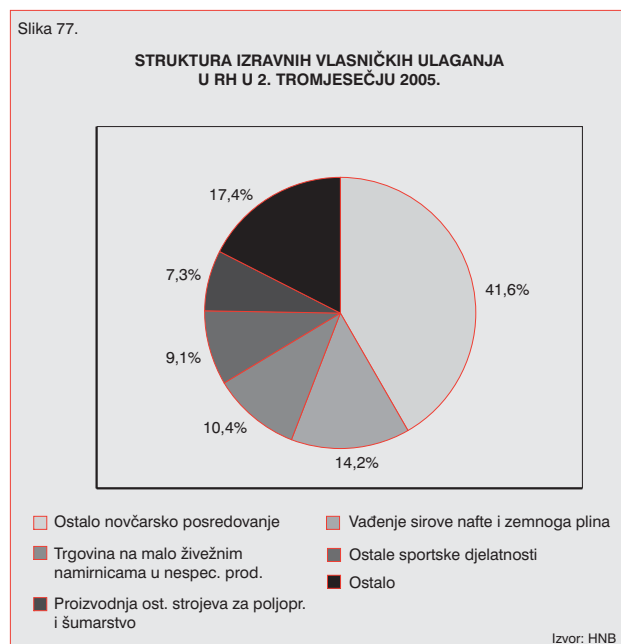
	2003.	2004. ^a	I.–VII. 2004. ^a	I.–VII. 2005. ^a
Izvoz				
Razvijene zemlje	74,6	71,7	73,1	69,3
EU-25	67,6	64,6	65,7	63,7
Slovenija	8,3	7,5	7,3	8,0
Mađarska	1,3	1,3	1,2	1,5
EU-15	54,7	51,4	53,2	50,2
Austrija	7,7	9,4	9,7	7,8
Italija	26,7	22,9	23,7	22,0
Njemačka	11,9	11,2	11,3	10,8
Efta	0,8	1,0	1,0	1,0
Zemlje u razvoju	25,4	28,3	26,9	30,7
Cefta	0,7	1,2	0,8	1,4
Bosna i Hercegovina	14,4	14,4	13,2	12,9
Srbija i Crna Gora	3,1	3,7	3,0	4,1
Rusija	1,2	1,4	1,3	1,3
Uvoz				
Razvijene zemlje	80,8	77,4	79,2	74,8
EU-25	72,0	69,5	71,1	66,4
Slovenija	7,4	7,1	7,3	7,0
Mađarska	3,0	3,1	2,9	3,1
EU-15	56,6	54,2	55,6	51,3
Austrija	6,6	6,8	6,8	5,9
Italija	18,2	17,0	17,4	15,9
Njemačka	15,6	15,5	15,7	14,9
Efta	1,8	1,6	1,5	1,6
Zemlje u razvoju	19,2	22,6	20,8	25,2
Cefta	1,2	1,5	1,2	2,3
Bosna i Hercegovina	1,6	2,1	2,1	2,4
Srbija i Crna Gora	0,5	0,8	0,7	0,8
Rusija	4,8	7,3	6,4	8,3

^a Privremeni podaci. Izvor: DZS

Tome ponajviše pridonosi pad udjela Italije, Austrije i Njemačke, s time da od te tri zemlje vrijednost uvoza u apsolutnim iznosima pada samo kad je riječ o Austriji. Primjetan rast uvoza bilježi se u razmjeni sa Slovenijom (odakle se najviše uvoze lijekovi, električna energija i pokućstvo), Mađarskom (naftni derivati, papir i karton, valjani proizvodi od željeza, živa goveda i svinjsko meso) i Poljskom (osobni automobili i druga motorna vozila, pokućstvo, dječje pelene, motorna vozila za prijevoz robe i živa goveda). Smanjenje udjela zemalja Europske unije u ukupnome robnom uvozu poglavito je rezultat sve izrazitijeg uvoza iz zemalja u razvoju. Pritom se može izdvojiti porast uvoza iz Rusije (uvoz sirove nafte i naftnih plinova), Kine (razni tekstilni proizvodi, računala, odašiljači radiotelefonijske) te Rumunjske (naftni derivati, živa goveda, osobni automobili i druga motorna vozila).

Račun kapitalnih i financijskih transakcija

Neto izravna inozemna ulaganja u Hrvatsku dosegla su u drugome tromjesečju 2005. godine 0,6 mlrd. EUR, što je gotovo tri puta više nego u istome razdoblju prethodne godine. Više od polovine godišnjeg porasta izravnih ulaganja u Hrvatsku rezultat je snažnog rasta zadržane dobiti. Naime, kao što je već rečeno, prilikom osvrta na recentna kretanja koja su obilježila račun faktorskih dohodaka, velik broj poduzeća u čijoj vlasničkoj strukturi znatan udio imaju nerezidenti, prijavio je zadržanu dobit u drugome tromjesečju 2005. godine. Osim zadržane dobiti u drugome tromjesečju 2005. bilježi se naglašen porast vlasničkih, kao i ostalih izravnih ulaganja u Hrvatsku. U strukturi izravnih vlasničkih ulaganja u Hrvatsku najveći udio odnosi se na ulaganja u ostalo novčarsko posredovanje, koje obuhvaća dokapitalizacije pojedinih banaka u Hrvatskoj u inozemnom vlasništvu. Isto tako, zabilježena su ulaganja u vađenje sirove nafte i zemnoga plina, u trgovinu na malo živežnim namirnicama u nespješivim prodavaonicama, u ostale sportske djelatnosti te u proizvodnju ostalih strojeva za poljoprivredu i šumarstvo.

Na računu portfeljnih ulaganja u drugome tromjesečju 2005. godine ostvaren je neto odljev financijskih sredstava u vrijednosti od 0,2 mlrd. EUR. Usporedbe radi, u istome razdoblju prethodne godine zaveden je neto priljev u iznosu od 0,4 mlrd. EUR. Na godišnjoj razini nije došlo do znatnijih promjena kada je riječ o sredstvima na osnovi portfeljnih ulaganja, koja se poglavito odnose na porast sredstava banaka na osnovi ulaganja u inozemne obveznice. S druge strane, obveze po portfeljnim ulaganjima u drugome tromjesečju tekuće i 2004. godine znatno se razlikuju. Takva kretanja rezultat su činjenice da u prvih šest mjeseci 2005. nije zabilježeno ni jedno inozemno izdanje obveznica, dok je u drugome tromjesečju 2004. država na inozemnom tržištu izdala obveznice u vrijednosti od 0,5 mlrd. EUR, čemu treba pridodati 0,1 mlrd. EUR vrijednu emisiju koju je uspješno plasirao Agrokor.

Neto priljev financijskih sredstava na računu ostalih ulaganja, koji obuhvaća trgovinske kredite, kredite te gotovinu i depozite, u drugome tromjesečju 2005. godine iznosio je 1,1 mlrd. EUR, što je znatno više nego u istome razdoblju prošle godine, kada je neto priljev iznosio 0,5 mlrd. EUR. Izrazit godišnji rast neto priljeva sredstava po ostalim ulaganjima poglavito je odraz smanjenja inozemne aktive banaka, odnosno povlačenja depozita u iznosu 0,3 mlrd. EUR, dok su u istome razdoblju prethodne godine banke povećale svoju inozemnu aktivu za 0,2 mlrd. EUR. Istodobno se bilježi i rast neto obveza po ostalim ulaganjima (0,8 mlrd. EUR), od čega se najveći dio odnosi na neto korištenja kredita. Pritom prevladavaju neto korištenja dugoročnih kredita, gdje glavninu čine krediti banaka i ostalih domaćih sektora. Znatno niži iznos koji se odnosi na državu u ovoj je godini rezultat strategije Vlade RH da se u financiranju proračunskog manjka više oslanja na domaće, a manje na inozemne izvore kapitala. Ova kretanja na računu ostalih ulaganja odražavaju se na promet inozemnog duga i na rast apsolutnog iznosa inozemnog duga RH.

Inozemni dug

Promet inozemnoga duga u prvih sedam mjeseci 2005. pokazuje kako je inozemni dug Hrvatske nastavio rasti i u 2005. godini. Na kraju srpnja 2005. godine bruto inozemni dug RH tako je dosegnuo 24,2 mlrd. EUR, što je za 1,5 mlrd. EUR ili 6,5% više u odnosu na kraj 2004. godine. Promatrano prema sektoru dužnika apsolutnom porastu duga u prvih sedam mjeseci 2005. najviše su pridonijeli ostali domaći sektori i banke, dok se manjim doprinosom rastu ukupnoga inozemnoga duga još izdvajaju i izravna ulaganja u trgovačka društva (uključuju ulaganja u banke i poduzeća). Otplate značajnih dospjelih inozemnih obveza, uz manje nove obveze, rezultirale su apsolutnim smanjenjem inozemnog duga države.

Struktura duga prema sektoru dužnika pokazuje kako se svojim udjelom u ukupnome inozemnom dugu i dalje izdvajaju banke. Na kraju srpnja njihov je dug iznosio 8,4 mlrd. EUR ili 34,8% ukupnoga duga. Ako se tom iznosu pribroje i izravna ulaganja u banke (hibridni i podređeni instrumenti), dug banaka doseže iznos od 8,7 mlrd. EUR ili čak 35,9% ukupnoga duga RH. Podaci iz Tablice 10. govore da je tije-

Tablica 10. Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima, na kraju razdoblja, u milijunima EUR i postocima

	2004.	III.2005.	VI.2005.	VII.2005.	Struktura		Indeksi	
					2004.	VII.2005.	2004./03.	VII.2005./04.
1. Država	7.236	6.741	7.010	6.911	31,9	28,6	109,6	95,5
2. Središnja banka (HNB)	2	2	3	2	0,0	0,0	0,6	102,3
3. Banke	7.652	8.184	8.498	8.402	33,7	34,8	125,0	109,8
4. Ostali domaći sektori	5.798	6.084	6.433	6.546	25,6	27,1	118,9	112,9
5. Izravna ulaganja	1.986	2.102	2.271	2.299	8,8	9,5	107,7	115,8
Ukupno (1+2+3+4+5)	22.675	23.112	24.215	24.160	100,0	100,0	114,5	106,5

Izvor: HNB

Tablica 11. Bruto inozemni dug ostalih domaćih sektora, na kraju razdoblja, u milijunima EUR i postocima

	2004.	III.2005.	VI.2005.	VII.2005.	Struktura		Indeksi	
					2004.	VII.2005.	2004./03.	VII.2005./04.
1. Ostale bankarske institucije	25	25	25	25	0,4	0,4	97,9	99,4
2. Nebankarske financijske institucije	851	873	902	921	14,7	14,1	130,6	108,3
3. Javna poduzeća	946	972	986	1.062	16,3	16,2	95,5	112,3
4. Mješovita poduzeća	337	339	344	326	5,8	5,0	89,3	96,9
5. Ostala trgovačka društva	3.557	3.780	4.086	4.121	61,3	63,0	128,9	115,9
6. Neprofitne institucije	1	5	5	5	0,0	0,1	53,8	329,9
7. Obrtnici i trgovci	41	42	39	38	0,7	0,6	82,0	92,8
8. Domaćinstva	40	49	47	47	0,7	0,7	184,0	116,0
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7+8)	5.798	6.084	6.433	6.546	100,0	100,0	118,9	112,9

Izvor: HNB

Tablica 12. Inozemni dug RH i procjena budućih otplata glavnice prema sektoru dužnika, u milijunima EUR

	Stanje duga 31.7.2005.	Trenutačno dospijeće	Procjena budućih otplata glavnice							
			3.tr.05.	4.tr.05.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	Ostalo
1. Država	6.911	2	135	59	195	845	675	684	1.030	3.504
2. Središnja banka (HNB)	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2
3. Banke	8.402	14	1.153	163	1.316	1.119	536	508	830	3.859
4. Ostali domaći sektori	6.546	518	274	400	674	1.095	1.066	794	644	1.941
5. Izravna ulaganja	2.299	153	71	122	193	350	236	246	200	965
Ukupno (1+2+3+4+5)	24.160	687	1.633	745	2.378	3.408	2.514	2.231	2.704	10.271
Dodatak:										
Procjena plaćanja kamata	–	0	31	161	192	672	560	474	401	1.119
Ukupno glavnica i kamate	–	687	1.664	906	2.570	4.080	3.074	2.705	3.105	11.390

Izvor: HNB

kom prvih sedam mjeseci 2005. udio duga banaka u ukupnome dugu porastao, pri čemu je, promatrano po mjesecima, snažan apsolutni porast inozemnoga duga banaka obilježio poglavito ožujak tekuće godine (0,8 mlrd. EUR). Kretanja u ožujku velikim se dijelom mogu pripisati sredstvima koja su banke pribavile na inozemnom financijskom tržištu kako bi mogle odobriti sindicirani devizni kredit državi u iznosu od 0,5 mlrd. EUR i upisati nove državne obveznice (3 mlrd. kuna), za što je bankama bila potrebna veća količina sredstava.

Osim banaka, svojim udjelom u ukupnom dugu RH ističu se ostali domaći sektori, čiji je dug na kraju srpnja 2005. dosegnuo 6,5 mlrd. EUR ili 27,1% ukupnoga inozemnoga duga RH. Pridodaju li se tom iznosu i izravna ulaganja u ostale domaće sektore, iznos inozemnoga duga ostalih domaćih sektora povisuje se na 8,6 mlrd. EUR ili 35,5% bruto inozemnoga duga RH. Rast udjela ostalih domaćih sektora u ukupnome inozemnom dugu još je izrazitiji od relativnog porasta udjela koji se odnosi na banke.

Struktura inozemnoga duga ostalih domaćih sektora pokazuje da je u prvih sedam mjeseci 2005. godine najviše porastao dug ostalih trgovačkih društava, odnosno poduzeća u većinskom privatnom vlasništvu, i to ukupno za 0,6 mlrd. EUR. Opisano kretanje uglavnom je odraz rasta inozemne zaduženosti kuća za lizing (u prvih je sedam mjeseci 2005. njihov dug povećan za 0,3 mlrd. EUR). Dug javnih poduzeća u promatranom je razdoblju porastao za 0,1 mlrd.

EUR, dok je dug mješovitih poduzeća¹⁵ neznatno smanjen. Inozemni dug obrtnika i trgovaca te kućanstava čini tek oko 0,4% ukupnog bruto duga RH te se u prvih sedam mjeseci 2005. nije značajnije promijenio.

Suprotno kretanjima bruto inozemnoga duga banaka i poduzeća, inozemni dug države u razdoblju od siječnja do srpnja 2005. godine smanjen je za 0,3 mlrd. EUR pa njegov udio u ukupnome inozemnom dugu RH sada iznosi 28,6%. Spomenuto smanjenje duga posljedica je provedbe državne strategije kojom se inozemni izvori financiranja proračunskog manjka nastoje što više zamijeniti domaćim izvorima kako bi se relativna razina inozemnoga duga, izraženog u eurima, stabilizirala približno na 4/5 BDP-a. Država se tako u 2005. nije okrenula izdavanju novih dužničkih instrumenata na inozemnim tržištima, pri čemu je istodobno otplatila značajne dospjele iznose. U ožujku je podmirena dospjela petogodišnja euroobveznica izdana 2000. godine (0,5 mlrd. EUR), dok su u siječnju i srpnju plaćene dvije redovite obveze prema Londonskome klubu. Potpuna zamjena izvora financiranja proračunskoga manjka u srednjem roku nije moguća jer je ograničena nedostatnom domaćom štednjom.

Do kraja 2005. Hrvatskoj na naplatu dopijeva još 2,4 mlrd. EUR glavnica i 0,2 mlrd. EUR kamata. Više od polovi-

¹⁵ Javna poduzeća su poduzeća u kojima država ima 100%-tni udio u vlasništvu, dok su mješovita ona u kojima je državni udio u vlasništvu veći od 50%.

ne spomenutog iznosa odnosi se na banke, koje će do kraja godine morati otplatiti 1,1 mlrd. EUR glavnica kratkoročnih te 0,2 mlrd. EUR glavnica dugoročnih kredita. Ostalim domaćim sektorima, uključujući izravna ulaganja u poduzeća, do kraja godine na naplatu dospijeva ukupno 0,9 mlrd. EUR, od čega se 0,6 mlrd. EUR odnosi na dugoročne obveze. Najveći dio svojih obveza koje dospijevaju u 2005. godini, država je već vratila u prvih sedam mjeseci (ukupno 1,1 mlrd. EUR glavnica i kamata), a do kraja će godine morati izdvojiti još 0,2 mlrd. EUR, ponajviše po dospjelim dugoročnim kreditima, a manji dio po obveznicama izdanim na inozemnom tržištu.

Likvidnost u međunarodnim plaćanjima

U prvih sedam mjeseci 2005. godine vrijednost indeksa pritiska na devizno tržište (IPDT)¹⁶ stalno je bila znatno ispod granice koja upozorava na moguće probleme u međunarodnim plaćanjima.¹⁷ Takva kretanja indeksa rezultat su aprecijacijskih pritisaka na tečaj kune, što potvrđuju i intervencije HNB-a na deviznom tržištu kojima je od banka ukupno otkupljeno 0,3 mlrd. EUR. Aprecijacijski se pritisci djelomično mogu objasniti nastavkom financiranja kreditne aktivnosti banka sredstvima iz inozemstva, upisom nove obveznice Ministarstva financija na domaćem tržištu kao i povećanim priljevom deviza vezanim uz početak turističke sezone. Istodobno je nastavljen rast međunarodnih pričuva RH, pri čemu su relativno visoke stope rasta ostvarene u siječnju i svibnju. Tijekom kolovoza zabilježena je sezonski neuobičajena deprecijacija tečaja kune prema euru koja je, uz stagnaciju međunarodnih pričuva, djelovala na rast indeksa pritiska na devizno tržište, no njegova je vrijednost i

dalje bila znatno niža od granice koja bi upućivala na eventualne poteškoće vezane uz sposobnost Hrvatske da uredno servisira svoje inozemne obveze.

Državne financije

Obilježja proračuna u prvom polugodištu 2005.

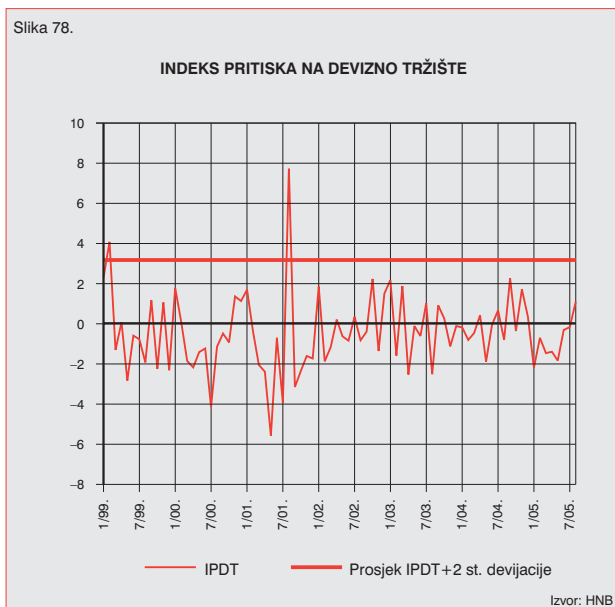
Nakon što je u prvom tromjesečju ove godine zabilježeno da je rast prihoda konsolidirane opće države znatno sporiji od rasta rashoda, u drugom su tromjesečju bila ostvarena znatno povoljnija kretanja, a gotovinski je manjak za prvih šest mjeseci 2005. godine dosegao iznos od 7,1 mlrd. kuna, što je za 3,5% manje nego u istom razdoblju 2004. godine. U skladu s namjerom države da se za financiranje manjka i za druge financijske potrebe više oslanja na domaće nego na strano tržište, unutarnji dug konsolidirane opće države nastavio je rasti, dok je inozemni dug istodobno smanjen za 4,2 mlrd. kuna.

Već početkom druge polovice 2005. godine proveden je rebalans državnog proračuna na temelju Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršavanju državnog proračuna Republike Hrvatske za 2005. godinu, kojim su prihodi planirani za 2005. korigirani, a rashodi su preraspodijeljeni i znatno uvećani (za 310,6 mil. kuna ili 0,4%). Privremeno usporavanje rasta gospodarske aktivnosti u prvom tromjesečju 2005. negativno se odrazilo na proračunske prihode, pa su novim planom državnog proračuna za 2005. godinu, između ostaloga, smanjeni očekivani prihodi od PDV-a, trošarina i socijalnih doprinosa, a zbog jasnih znakova da će se vjerojatno značajnije prekoračiti pojedine stavke proračunskih rashoda predviđene originalnim planom, uvećani su rashodi za mirovine, za plaće i za kapitalne pomoći stambenoj štednji. Novim su planom za državni proračun predviđene i korektivne mjere, tj. uštede na rashodnoj strani proračuna, pa su tako značajno smanjeni materijalni rashodi, rashodi za usluge i rashodi za nabavu nefinancijske imovine da bi utjecaj na proračunske ciljeve zacrtane Memorandumom o ekonomskoj i financijskoj politici iz srpnja 2004. bio što manji (vidi Okvir 2. Srpanjski rebalans državnog proračuna).

Proračunski prihodi

Prema podacima Ministarstva financija na razini konsolidirane opće države u prvih šest mjeseci 2005. godine ukupno je prikupljeno 47,5 mlrd. kuna, što je za 7,4% više nego u istom razdoblju prošle godine. Pri tome su prihodi konsolidirane središnje države, na koje se odnosi gotovo 90% ukupnih prihoda konsolidirane opće države, rasli znatno sporije od prihoda lokalne države. Najznačajniji doprinos rastu ukupnih prihoda konsolidirane opće države dali su prihodi od doprinosa za socijalno osiguranje, prihodi od administrativnih taksa, prihodi od poreza na dobit te prihodi od poreza na dodanu vrijednost.

Porezni prihodi, koji su najznačajniji izvor sredstava konsolidirane opće države, u prvoj polovici godine dosegli su iznos od 28,1 mlrd. kuna, odnosno za 6,4% više nego u istom razdoblju 2004. godine. Takva kretanja u najvećoj mjeri

¹⁶ IPDT se računa kao ponderirani prosjek mjesečne stope rasta tečaja kune prema euru (kraj razdoblja) i mjesečne stope rasta bruto međunarodnih pričuva, izraženih u eurima, uz standardne devijacije kao pondere.

¹⁷ Kritična granica odgovara prosječnoj vrijednosti IPDT-a uvećanoj za dvije standardne devijacije, pri čemu vrijednost indeksa iznad kritične granice upozorava na potencijalne poteškoće u međunarodnim plaćanjima.

odražavaju rast prihoda od poreza na dodanu vrijednost i poreza na dobit, koji zajedno čine oko 60% svih poreznih prihoda ove razine državne vlasti. Prihodi od poreza na dodanu vrijednost u prvih su šest mjeseci 2005. godine iznosili 14,5 mlrd. kuna i pritom ostvarili godišnji rast od 4,8%. Iako je u prvom tromjesečju zabilježen godišnji pad prihoda od PDV-a, oporavak maloprodaje, osobito nominalni rast prometa od trgovine na malo motornim gorivima i mazivima¹⁸ u drugome tromjesečju rezultirali su spomenutim polugodišnjim ostvarenjima prihoda od PDV-a. Porezom na dobit ukupno je prikupljeno 3,2 mlrd. kuna ili za 33,6% više nego u istom razdoblju prošle godine. Ostvareni porast prihoda od poreza na dobit rezultat je rasta dobiti odnosno dobrog poslovanja poduzeća u 2004. godini¹⁹ kao i uplate poreza na zadržane dobiti iz prethodnih godina koje su isplaćene inozemnom vlasniku jednoga hrvatskoga trgovačkoga društva. Prihodi na osnovi poreza na dohodak ostvareni su u iznosu od 3,6 mlrd. kuna, što je u odnosu na prvo polugodište 2004. rast od 1,7%. Zabilježeno povećanje znatno je blaže od rasta mase plaća, odnosno od osnovice za obračun tog poreza, koja je jednaka umnošku prosječne bruto plaće i broja zaposlenih (obveznika). Prosječna bruto plaća tako je u prvih šest mjeseci 2005. rasla po godišnjoj stopi od 4,7%, dok je porast broja osiguranika HZMO-a, koji su dobar kratkoročan pokazatelj dinamike zaposlenosti, iznosio 1,2%. To razilaženje između dinamike prihoda od poreza na dohodak i rasta njegove porezne osnovice uglavnom je proizišlo iz primjene novog Zakona o porezu na dohodak, koji je stupio na snagu u siječnju ove godine, a kojim su, među ostalim, povećani osobni odbici, a smanjen kumulativni iznos poreznih olakšica.²⁰ Negativni fiskalni učinci (koji uglavnom proizlaze iz spomenutog povećanja osnovnoga osobnog odbitka i osobnih odbitaka za uzdržavane članove obitelji) utječu na prihode od poreza na dohodak tijekom tekuće godine, dok će se pozitivni učinci (npr. smanjenje kumulativnog iznosa poreznih olakšica) realizirati tek sljedeće godine, tj. nakon godišnjeg obračuna poreza na dohodak.

Prihodi od trošarina koji čine treći najvažniji izvor prihoda državnog proračuna²¹ te najznačajniji izvor prihoda HAC-a i HC-a u promatranom su razdoblju na razini opće države dosegli 4,9 mlrd. kuna. Iako je u prvom tromjesečju 2005. zabilježena njihova godišnja stagnacija, drugo tromjesečje donijelo je blagi oporavak pa je na razini prvog polugodišta ostvaren godišnji rast od 2,1%. Naj snažniji doprinosu rastu ukupnih prihoda od trošarina dali su prihodi od trošarina na osobne automobile, koji su u prvih šest mjeseci na godišnjoj razini uvećani za 87,2 mil. kuna ili visokih 19,6%. Budući da je u prvom polugodištu 2005. u odnosu na isto razdoblje prošle godine smanjen broj novoregistriranih automobila (-1,9%), cjelokupno povećanje spomenutih prihoda posljedica je prošlogodišnjih izmjena Zakona, kojima su trošarine na osobne automobile prosječno povećane za

25%.²² Prihodi od trošarina na duhanske prerađevine u prvih su šest mjeseci 2005. dosegli iznos od 1,1 mlrd. kuna te su u odnosu na isto prošlogodišnje razdoblje uvećani za 3,4%. Kako su u srpnju 2004. donesene izmjene Zakona o posebnom porezu na duhanske proizvode²³, kojima su trošarine na cigarete povećane u rasponu od 10% do 22,5%, ostvareno povećanje prihoda uglavnom je posljedica upravo spomenutih zakonskih izmjena. Prihodi od trošarina na naftne derivate, koji čine više od 50% ukupnih prihoda od trošarina, u promatranom su razdoblju iznosili 2,7 mlrd. kuna ili za 0,8% manje nego u istom razdoblju 2004. Kako se trošarine na naftne derivate naplaćuju po litri odnosno kilogramu derivata, spomenuti nominalni rast prometa od trgovine na malo motornim gorivima i mazivima proizišao je iz porasta njihove cijene²⁴ pa se stoga nije odrazio na prihode po toj osnovi. Što se tiče ostalih trošarina, godišnji rast prihoda ostvaren je kod trošarina na kavu (17,8%) i bezalkoholna pića (12,3%), dok su istodobno smanjeni prihodi od trošarina na pivo (3,9%), alkohol (4,1%) te luksuzne proizvode (6,0%).

Doprinosi za socijalno osiguranje, koji čine gotovo trećinu ukupnih prihoda konsolidirane opće države, u promatranom su razdoblju iznosili 15,2 mlrd. kuna te su u odnosu na isto razdoblje 2004. povećani za 6,4%. Takvo kretanje rezultat je već spomenutog godišnjeg rasta prosječne bruto plaće i porasta broja osiguranika HZMO-a u prvom polugodištu 2005. godine.

Ostali prihodi, koji u promatranom razdoblju čine 9% prihoda konsolidirane opće države, u promatranom su razdoblju porasli za 18%, što odražava rast prihoda od administrativnih taksa te prihoda od zakupnina odnosno koncesija. Snažan rast prihoda od koncesija rezultat je ulaska na hrvatsko tržište trećega mobilnog operatera, koji je u veljači uplatio naknade za prvu godinu pružanja telekomunikacijskih usluga i za uporabu radijskih frekvencija u ukupnom iznosu od gotovo 200 mil. kuna.

Proračunski rashodi

U prvom polugodištu ove godine na razini konsolidirane opće države ukupno je utrošeno 49,8 mlrd. kuna, što je za 3,7 mlrd. kuna ili 8,1% više nego u istom razdoblju prošle godine. Dinamika rashoda konsolidirane opće države, promatrana po razinama državne vlasti, ne razlikuje se bitno od dinamike prihoda, pa su tako rashodi konsolidirane središnje države (čine 92,3% ukupnih rashoda) rasli više nego dvostruko sporije od rashoda lokalne države.

U razdoblju od siječnja do lipnja 2005. godine najveći doprinosu rastu ukupnih rashoda konsolidirane opće države dali su rashodi za socijalne naknade²⁵, koji su se na godišnjoj razini povećali za 5,2% zbog blagog rasta broja korisnika mi-

18 Promet od trgovine na malo motornim gorivima i mazivima u prvih šest mjeseci 2005. na godišnjoj je razini uvećan za 11,8%, što odražava visok rast cijena naftnih derivata.

19 Prema podacima Fine ukupna dobit hrvatskih poslovnih subjekata u 2004. povećana je u odnosu na 2003. za 18,1%. Podaci se odnose na 68.981 poslovni subjekt koji je Fini dostavio financijska izvješća za 2004.

20 Vidi Okvir br. 1 u Biltenu 105.

21 Iza prihoda od socijalnih doprinosa i prihoda od PDV-a

22 Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o posebnim porezima na osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove stupio je na snagu 15. srpnja 2004. (NN, br. 95/2004.).

23 Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o posebnom porezu na duhanske proizvode stupio je na snagu 15. srpnja 2004. (NN, br. 95/2004.).

24 Cijene goriva i maziva za osobne automobile u prvih su šest mjeseci na godišnjoj razini povećane za 9,3%.

25 Snažan doprinos socijalnih naknada rastu ukupnih rashoda u velikoj je mjeri rezultat i njihova visokog udjela u ukupnim rashodima konsolidirane opće države.

rovina (1,2%) te rasta prosječno isplaćene mirovine (5,8%). Socijalne naknade iz osiguranja (uključuju najveći dio mirovina, naknade za bolovanje i naknade nezaposlenima) u promatranom su razdoblju na godišnjoj razini uvećane za 5,2%, dok je rast naknada za socijalnu pomoć (uključuje doplatka za djecu, invalidske mirovine, trajna prava hrvatskih branitelja te dodatak uz mirovinu) bio nešto brži te je iznosio 7,1%.

Osim socijalnih naknada svojim doprinosom rastu ukupnih rashoda konsolidirane opće države u prvih šest mjeseci 2005. ističu se rashodi za korištenja dobra i usluga, rashodi za kamate, subvencije i rashodi za naknade za zaposlene.

Prema podacima Ministarstva financija rashodi za korištenje dobara i usluga (uključuju korištenje telefona, pošte, prijevoza, energije te intelektualne i osobne usluge) u prvih šest mjeseci 2005. godine dosegli su iznos od 5,2 mlrd. kuna ili 13,5% više nego u istom razdoblju 2004. godine. Takva su kretanja prije svega rezultat snažnog rasta rashoda za korištenja dobra i usluga u prvom tromjesečju 2005. (ostvaren je godišnji rast od 25%), dok je doprinos drugog tromjesečja neznatan.

Rashodi za kamate u promatranom su razdoblju iznosili 3,1 mlrd. kuna te su na godišnjoj razini uvećani za 16,5%. Domaće kamate, koje čine 40% ukupno plaćenih kamata, u prvih su šest mjeseci rasle dvostruko brže od inozemnih, a to među ostalim odražava intenzivnije zaduživanje države na domaćem nego na inozemnom tržištu.

U promatranom razdoblju rashodi za subvencije dosegli su iznos od 3,1 mlrd. kuna ili 14,9% više nego u prvoj polovici 2004. godine. Subvencije dane trgovačkim društvima u javnom sektoru (između ostalog uključuju subvencije Hrvatskim željeznicama) gotovo dvostruko su više pridonijele rastu ukupnih subvencija nego subvencije isplaćene trgovačkim društvima izvan javnog sektora (uključuju subvencije poljoprivredi).

Rashodi za naknade zaposlenima u prvih su šest mjeseci dosegli 13 mlrd. kuna, što je u odnosu na prvu polovicu 2004. godine porast od 2,9%. Rashodi za plaće i nadnice zabilježeni su u iznosu od 11 mlrd. kuna te su na godišnjoj razini uvećani za 3,2%, a to je posljedica rasta prosječne mjesečne bruto plaće zaposlenika (3,5%) i istodobnog smanjenja broja zaposlenika u državnoj upravi (−0,3%)²⁶.

Operativni saldo i transakcije u nefinancijskoj imovini te financijskoj imovini i obvezama

Prema podacima Ministarstva financija neto operativni saldo, kao razlika između ostvarenih prihoda i rashoda na razini konsolidirane opće države, u prvih je šest mjeseci 2005. godine iznosio −2,3 mlrd. kuna, što je godišnji porast od 26,6%. U istom je razdoblju neto nefinancijska imovina povećana za 4,0 mlrd. kuna pa je neto zaduživanje doseglo iznos od 6,3 mlrd. kuna. Spomenuti iznos od 6,3 mlrd. kuna u potpunosti je financiran povećanjem obveza (7,2 mlrd. kuna), dok se financijska imovina istodobno povećala (0,9 mlrd. kuna).

Nefinancijska imovina konsolidirane opće države, kako je spomenuto, povećala se u prvih šest mjeseci 2005. godine za 4,0 mlrd. kuna, što je rezultat povećanja nefinancijske imovine republičkih fondova²⁷ od 2,6 mlrd. kuna, jedinica lokalne i područne samouprave od 0,9 mlrd. kuna te povećanja na razini državnog proračuna od 0,5 mlrd. kuna. Nabava nefinancijske imovine u velikoj se mjeri odnosi na nabavu zgrada i građevina (86,6%), što u prvom redu odražava nastavak izgradnje cesta i autocesta. Ipak, u usporedbi s istim razdobljem 2004. godine bilježi se pad nabave dugotrajne imovine od 12%, djelomično zbog završetka radova na pojedinim cestovnim pravcima. Istodobno je ukupna prodaja nefinancijske imovine iznosila 431 mil. kuna, od čega se najveći dio

Tablica 13. Operativni saldo, transakcije u nefinancijskoj imovini te financijskoj imovini i obvezama; prema metodologiji GFS 2001, u milijunima kuna

	Konsolidirana opća država		
	I.–VI. 2004.	I.–VI. 2005.	I.–VI. 2005. / I.–VI. 2004.
Transakcije koje utječu na neto vrijednost			
1. Promjena neto vrijednosti (neto operativni saldo)	−1.804	−2.283	
1.1. Prihodi	44.265	47.532	107,4
1.2. Rashodi	46.069	49.815	108,1
Transakcije u nefinancijskoj imovini			
2. Promjena neto nefinancijske imovine	4.566	3.981	
2.1. Nabava nefinancijske imovine	4.901	4.412	90,0
2.2. Prodaja nefinancijske imovine	335	431	128,6
1–2 3. Neto posuđivanje (+) / zaduživanje (−) (1–2)	−6.370	−6.264	
5–4 3. Financiranje (5–4) Transakcije u financijskoj imovini i obvezama (% BDP-a)	6.370 (3,08)	6.264 (2,82)	
Transakcije u financijskoj imovini			
4. Promjena financijske imovine	846	939	
4.1. Domaće	840	944	
4.2. Inozemne	6	−5	
Transakcije u obvezama			
5. Promjena obveza	7.215	7.203	
5.1. Domaćih	2.740	11.151	
5.2. Inozemnih	4.475	−3.948	

Izvor: Ministarstvo financija

26 Uključuje djelatnosti javne uprave i obrane, u kojima je zaposlenost tijekom promatranog razdoblja značajno smanjena (−3,5% korigirano za promjenu metodologije prikupljanja podataka o zaposlenosti u vojsci i policiji) te djelatnosti obrazovanja i zdravstvene zaštite i socijalne skrbi, u kojima je zaposlenost porasla (2,1% odnosno 0,8%).

27 HAC, HC, DAB, HFP, FZOEU i Hrvatske vode

(263,4 mil. kuna) odnosi na prodaju zgrada i građevina (među ostalim uključuje prodaju stanova u državnom vlasništvu), a ostatak na prodaju zemljišta.

Financijska imovina konsolidirane opće države, prema podacima Ministarstva financija, u prvih se šest mjeseci povećala za 939 mil. kuna, a to je rezultat povećanja domaće financijske imovine za 944 mil. kuna i istodobnog smanjenja inozemne financijske imovine za 5 mil. kuna. Rast domaće financijske imovine proizlazi iz povećanja novca i depozita u iznosu od 649,2 mil. kuna te povećanja zajmova, dionica i ostalih potraživanja u ukupnom iznosu od 294,4 mil. kuna. Slična su kretanja ostvarena i u istom razdoblju 2004., kada je ostvareno povećanje domaće financijske imovine od 839,9 mil. kuna, ali i inozemne financijske imovine od 5,8 mil. kuna.

Iako je neto operativni saldo konsolidirane opće države u prvoj polovici 2005. snižen, smanjena nabava nefinancijske imovine rezultirala je i manjom potrebom za financijskim sredstvima, pa su obveze uvećane za 7,2 mlrd. kuna ili za 0,2% manje nego u istome razdoblju 2004. godine. U skladu s namjerom države da se za potrebe financiranja više okrene domaćem financijskom tržištu, domaće obveze uvećane su za 11,2 mlrd. kuna, što je rezultat izdavanja obveznica i upisivanja trezorskih zapisa (povećanje od 6,6 mlrd. kuna) te neto korištenja zajmova (4,5 mlrd. kuna). Spomenuto povećanje domaćih obveza djelomično je iskorišteno za vraćanje dospjelih inozemnih obveza, koje su u promatranom razdoblju smanjene za 3,9 mlrd. kuna.

Saldo konsolidirane opće države na gotovinskom načelu

Manjak konsolidirane opće države bez kapitalnih prihoda na gotovinskom načelu (prema metodologiji GFS 1986) u prvih šest mjeseci 2005. godine iznosio je 7,1 mlrd. kuna. Promatrano po razinama državne vlasti glavnina manjka ostvarena je na razni državnog proračuna (5,4 mlrd. kuna), slijede izvanproračunski korisnici²⁸ (1,7 mlrd. kuna), dok se ostatak odnosi na jedinice lokalne i područne samouprave (34 mil. kuna). U usporedbi s istim razdobljem prethodne godine zabilježeno je smanjenje manjka od 0,3 mlrd. kuna ili 3,5%, što je prije svega posljedica smanjenja nabave nefinancijske imovine republičkih fondova, ponajviše HAC-a i

HC-a, zbog smanjenja kapitalnih investicija u cestogradnji.

Smanjenje manjka konsolidirane opće države ostvareno je unatoč tome što je rast rashoda bio intenzivniji od rasta prihoda jer se kategorija nabave dugotrajne nefinancijske imovine (koja je u promatranom razdoblju znatno smanjena) prema GFS-u 2001 ne smatra rashodom, ali se uključuje u izračun manjka u skladu s metodologijom GFS 1986.

Državni dug

Prema podacima HNB-a dug opće države s dugom HBOR-a u prvom je polugodištu 2005. uvećan za 6,7 mlrd. kuna odnosno 6,8% u usporedbi sa stanjem duga zabilježenim na kraju 2004. godine. Za usporedbu, u istom je razdoblju 2004. dug na godišnjoj razini uvećan za 8,2 mlrd. kuna ili 9,5% u odnosu na kraj 2003. godine. Krajem lipnja iznosio je 105,3 mlrd. kuna, odnosno 47,4% očekivane vrijednosti nominalnog BDP-a za 2005. godinu. Istodobno, izdana državna jamstva dosegla su iznos od 12,4 mlrd. kuna, tj. 5,6% očekivanog BDP-a. Pribrojimo li dugu opće države iznos izdanih državnih jamstava (potencijalni dug), ukupni dug države na kraju drugog tromjesečja doseže 117,7 mlrd. kuna ili 53% očekivane nominalne vrijednosti BDP-a za 2005. godinu.

Ukupno povećanje duga u prvoj polovici 2005. godine u cijelosti se odnosi na zaduživanje na domaćem tržištu (ostvaren je rast od 10,84 mlrd. kuna), dok se inozemni dug smanjio (4,16 mlrd. kuna). Takva politika zaduživanja, u kojoj se ogleda namjera države da se u većoj mjeri oslanja na domaće izvore financiranja, utjecala je i na strukturu duga pa se udio unutarnjeg duga u dugu opće države (s dugom HBOR-a) povećao za 7,5 postotnih bodova (sa 43,7% na kraju prosinca 2004. na 51,2% na kraju lipnja 2005.), dok je udio inozemnog duga razmjerno smanjen.

Budući da je tijekom prvih šest mjeseci ove godine unutarnji dug HBOR-a smanjen za 62,5 mil. kuna, povećanje unutarnjeg duga (10,84 mlrd. kuna) isključivo je rezultat rasta duga opće države. Najveći dio povećanja duga opće države ostvaren je na razini zaduživanja RH (9,3 mlrd. kuna), i to izdavanjem trezorskih zapisa (neto povećanje od 4,4 mlrd. kuna), korištenjem kredita banaka (3,9 mlrd. kuna) te izdavanjem obveznica (1 mlrd. kuna). Unutarnji dug repub-

Tablica 14. Saldo konsolidirane opće države prema gotovinskom načelu, u milijunima kuna

	I. – VI. 2005.				
	Državni proračun	Izvanproračunski korisnici	Konsolidirana središnja država	Jedinice lokalne i područne samouprave	Konsolidirana opća država
Prihodi	39.607	3.345	42.467	5.815	47.532
Ukupni rashodi i neto posudbe	44.969	5.083	49.559	5.848	54.657
Rashodi ^a	43.970	2.475	45.961	4.604	49.815
Nabava nefinancijske imovine ^a	631	2.590	3.221	1.191	4.412
Neto pozajmljivanje – zajmovi ^a	264	-8	248	31	278
Izdaci	352	99	443	54	497
Primici	88	107	195	23	219
Izdaci za dionice i ostale udjele ^a	103	27	130	10	140
Izdaci za ostala potraživanja ^a	0	0	0	12	12
Manjak/višk prema GFS-u 1986	-5.362	-1.739	-7.092	-34	-7.125

^a Napomena: GFS 2001. Izvor: Ministarstvo financija

²⁸ Republički fondovi i fondovi socijalnog osiguranja (HZMO, HZZO i HZZ)

Tablica 15. Unutarnji dug središnje države, na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	Stanje				Promjena	
	XII. 2003.	XII. 2004.	VI. 2005.*	VII. 2005.	I. – VI. 2004.	I. – VI. 2005.
1. Unutarnji dug središnje države	34.736	41.517	52.400	53.688	2.905	10.883
1.1. Unutarnji dug Republike Hrvatske	28.161	37.224	46.496	47.676	2.686	9.272
Trezorski zapisi	6.548	9.022	13.442	12.977	1.715	4.420
Instrumenti tržišta novca	0	–	–	1	54	–
Obveznice	17.422	23.080	24.072	26.492	889	992
Krediti banaka	4.190	5.121	8.981	8.206	28	3.860
1.2. Unutarnji dug republičkih fondova	6.576	4.293	5.904	6.012	219	1.611
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–
Obveznice	3.616	2.040	1.853	1.829	–58	–187
Krediti banaka	2.959	2.253	4.051	4.183	277	1.798
Napomena: Izdana jamstva	6.895	4.632	5.177	4.711	–1.048	545

Izvor: HNB.

ličkih fondova krajem lipnja ove godine iznosio je 5,6 mlrd. kuna te je u odnosu na stanje zabilježeno na kraju 2004. godine povećan za 1,7 mlrd. kuna. Rast unutarnjeg duga republičkih fondova rezultat je zaduživanja kod banaka (neto povećanje od 1,8 mlrd. kuna), dok su istodobno dugovanja po izdanim obveznicama smanjena (0,1 mlrd. kuna). U prvoj polovici godine unutarnji dug lokalne države smanjen je za 0,04 mlrd. kuna u odnosu na stanje na kraju prosinca 2004. godine, te sada iznosi 1,5 mlrd. kuna.

Inozemni dug opće države s dugom HBOR-a tijekom prvog polugodišta 2005. smanjen je za 4,2 mlrd. kuna, što je rezultat smanjenja inozemnog duga opće države za 4,7 mlrd. kuna i povećanja inozemnog duga HBOR-a za 0,5 mlrd. kuna. Unutar duga opće države inozemni dug na razini zaduživanja RH smanjen je za 5,1 mlrd. kuna, inozemni dug republičkih fondova povećan je za 0,5 mlrd. kuna, dok je inozemni dug lokalne države smanjen za 0,05 mlrd. kuna. Kako je uz inozemni dug znatan dio unutarnjeg duga nominiran u stranoj valuti, međuvalutna kretanja utječu na ukupno stanje duga izraženo u nacionalnoj valuti. U promatranom razdoblju došlo je do 4,7%-tne aprecijacije tečaja kune prema euru, što je rezultiralo statističkim smanjenjem duga, pa je ukupno povećanje duga (6,7 mlrd. kuna) manje od proračunskog manjka ostvarenog u istom razdoblju (7,1 mlrd. kuna).

Ukupno izdana državna jamstva, prema podacima HNB-a, krajem lipnja iznosila su 12,4 mlrd. kuna, što je za 0,2 mlrd. kuna više u odnosu na stanje zabilježeno na kraju 2004. godine. Pri tome je spomenuto povećanje rezultat rasta domaćih jamstava (za 0,6 mlrd. kuna), dok su inozemna jamstva u istom razdoblju smanjena (za 0,4 mlrd. kuna).

Tijekom srpnja 2005. ukupni dug opće države nastavio je rasti pa je na kraju tog mjeseca u odnosu na kraj lipnja bio veći za 0,5 mlrd. kuna, pri čemu domaći dug i dalje raste, a inozemni se smanjuje. Unutarnji je dug opće države tijekom srpnja uvećan za 1,3 mlrd. kuna što je rezultat novog izdavanja državnih obveznica na domaćem tržištu (u iznosu od 350 mil. EUR) i smanjenja duga po primljenim kreditima od domaćih banaka (0,7 mlrd. kuna). Smanjenje inozemnog duga opće države nastavilo se prvenstveno zbog plaćanja druge polugodišnje obveze Londonskome klubu te otplate dospjelih dugoročnih kredita.

Ukupni javni dug, koji osim unutarnjeg i vanjskog duga opće države uključuje izdana domaća i inozemna jamstva, na kraju srpnja dosegao je 111,2 mlrd. kuna ili 50% očekivane

vrijednosti nominalnog BDP-a za 2005.

Unutarnji dug središnje države

Prema podacima HNB-a unutarnji dug središnje države iznosio je krajem lipnja 52,4 mlrd. kuna, što je za 10,9 mlrd. kuna ili 26,2% više nego na kraju 2004. godine. Od navedenog povećanja 1,7 mlrd. kuna odnosi se na povećanje unutarnjeg duga republičkih fondova (u koji je uključen i dug HBOR-a), pri čemu su najveća bila nova zaduživanja HAC-a i HC-a kod domaćih banaka. Ostatak zabilježenog porasta duga ostvaren je na razini zaduživanja Republike Hrvatske, i to na osnovi trezorskih zapisa (4,4 mlrd. kuna), kredita primljenih od domaćih banaka (3,9 mlrd. kuna) te izdanih obveznica (ostvaren je porast od 1 mlrd. kuna).

U ožujku 2005. godine Vlada RH donijela je odluku o izdavanju petogodišnjih državnih obveznica na domaćem tržištu u vrijednosti od 3 mlrd. kuna. Najveći dio sredstva prikupljenih tim izdavanjem planira se iskoristiti za vraćanje obveza koje dospijevaju tijekom 2005. te za kupnju deviznih sredstava, a samo manjim dijelom namjerava se financirati tekući proračunski manjak.

Krajem ožujka ove godine Ministarstvo financija potpisalo je sa sedam hrvatskih banaka Ugovor o sindiciranom deviznom kreditu u iznosu od 500 mil. EUR, koji je namijenjen vraćanju dospjelih petogodišnjih euroobveznica izdanih u ožujku 2000. godine. Prva tranša zajma u iznosu od 250 mil. kuna dospijeva krajem siječnja 2009., a druga (u istom iznosu) godinu dana poslije.

Inozemni dug središnje države

Prema podacima HNB-a inozemni dug središnje države krajem prve polovice 2005. godine dosegao je 51,1 mlrd. kuna, što je za 4,1 mlrd. kuna ili 7,4% manje od stanja zabilježenog na kraju 2004. godine. Pri tome je inozemni dug RH smanjen za 5,1 mlrd. kuna, dok je inozemni dug republičkih fondova (u koji je uključen i dug HBOR-a) uvećan za 1 mlrd. kuna. Smanjenje inozemnog duga na razini zaduživanja RH u najvećoj je mjeri posljedica otplate petogodišnjih euroobveznica izdanih 2000. u iznosu od 500 mil. EUR i otplate prve polugodišnje tranše Londonskom klubu (62 mil. EUR). Istodobno je inozemni dug republičkih fondova uvećan za 1 mlrd. kuna što je prije svega rezultat novog zaduživanja HAC-a i HC-a (ukupno 618,4 mil. kuna) i no-

Tablica 16. Inozemni dug središnje države, na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	Stanje				Promjena	
	XII. 2003.	XII. 2004.	VI. 2005.*	VII. 2005.	I.-VI. 2004.	I.-VI. 2005.
1. Inozemni dug središnje države	50.138	55.248	51.038	50.245	5.011	-4.210
1.1. Inozemni dug Republike Hrvatske	41.049	41.952	36.730	36.023	2.421	-5.222
Instrumenti tržišta novca	-	-	-	-	-	-
Obveznice	32.145	32.793	27.652	27.069	2.234	-5.141
Kredit	8.904	9.159	9.077	8.954	188	-81
1.2. Inozemni dug republičkih fondova	9.089	13.296	14.309	14.222	2.590	1.012
Instrumenti tržišta novca	-	-	-	-	-	-
Obveznice	821	2.765	2.781	2.810	1.884	17
Kredit	8.269	10.532	11.527	11.413	705	996
Napomena: Izdana jamstva	8.619	7.810	7.400	7.074	-257	-410

Izvor: HNB.

vog zaduživanja HBOR-a. U travnju 2005. godine HBOR je sa sindikatom inozemnih banaka potpisao Ugovor o sindiciranom kreditu u iznosu od 160 mil. EUR. Kredit je odobren

na rok od tri godine uz mogućnost produljenja za dvije godine, a sredstva su namijenjena financiranju programa kreditiranja HBOR-a.

Okvir 2. Srpanjski rebalans državnog proračuna

Hrvatski sabor prihvatio je početkom srpnja ove godine prijedlog Vlade Republike Hrvatske za izmjene i dopune Zakona o izvršenju Državnog proračuna za 2005. godinu, u skladu s člankom 2. stavkom 4. Ustava Republike Hrvatske. Zakonom o proračunu propisano je da se proračunska sredstva mogu preraspodijeliti samo pod uvjetima i na način utvrđen Zakonom o proračunu te Zakonom o izvršavanju proračuna. Preraspodjela sredstava na proračunskim stavkama kod proračunskih korisnika ili između proračunskih korisnika može se izvršiti do 5% iznosa rashoda i izdataka na stavci koja se umanjuje, s time da ne postoji mogućnost preraspodjele između Računa prihoda i rashoda i Računa financiranja. Rebalans državnog proračuna, pak, obuhvaća izmjenu iznosa pojedinih proračunskih stavka iznad tog limita, odnosno njihove promjene kojima se smanjuju ili povećavaju ukupni prihodi i/ili rashodi proračuna u odnosu na plan donesen na početku fiskalne godine. U posljednjih deset godina gotovo redovito je sredinom godine bio donošen rebalans državnog proračuna²⁹, stoga su izmjene i dopune proračuna postale sastavni dio proračunske politike.

Glavnim razlogom donošenja izmjena i dopuna državnog proračuna Republike Hrvatske za 2005. godinu smatra se privremeno, ali značajno usporavanje ekonomske aktivnosti u prvom tromjesečju 2005. u odnosu na očekivanja (godišnja stopa rasta BDP-a u prvom tromjesečju ove godine iznosila je 1,8%)³⁰ te rizik od prekoračivanja planiranih iznosa kod pojedinih proračunskih rashoda, a prije svega kod stavka socijalnih rashoda (civilne i braniteljske mirovine, naknade za dodatni rodiljni dopust i naknade za nezaposlene), kod stavka plaća (zbog sudskih presuda) i kod kapitalnih rashoda za stambenu štednju. Eventualni podbačaji pri-

hoda i prekoračivanja planiranih rashoda za ovu godinu ugrozili bi i ostvarivanje proračunskih ciljeva zacrtanih Memorandumom o ekonomskoj politici iz srpnja 2004. godine te su rebalansom poduzete korektivne mjere kojima će se ograničiti odstupanja manjka od ciljanih 3,7% BDP-a.

Inicijalnu potrebu za izradom rebalansa državnog proračuna za 2005. godinu uzrokovala je previsoka razina planiranih prihoda u državnom proračunu za 2005., koja je proizašla iz precijenjenosti prihoda za 2004. godinu, kao i činjenica da je odgođena primjena "švicarske formule" za obračun isplate mirovina u ovoj godini za šest mjeseci – s početka prvog na početak drugog polugodišta ove godine.

Sporiji gospodarski rast od očekivanog u prvom tromjesečju ove godine potencirao je raskorak između očekivanih proračunskih prihoda i njihovih ostvarenja u tom razdoblju pa su očekivani prihodi rebalansom usklađeni s novim okolnostima. Izmjenama državnog proračuna RH za 2005. godinu nisu uvedene nikakve dodatne mjere na strani proračunskih prihoda, već je plan, prvenstveno zbog slabijih ostvarenja prihoda tijekom prvog tromjesečja, na razini državnog proračuna smanjen za 0,9% ili 0,8 mlrd. kuna, što je 0,35% očekivanog BDP-a za 2005. godinu.

Smanjenje planiranih prihoda državnog proračuna pretežno se odnosi na prihode od poreza, koji su smanjeni za 2,2% (1,1 mlrd. kuna) u odnosu na prvotni plan, tako da se novim proračunom planira njihov porast od 7,1% u odnosu na ostvarenje iz protekle godine. Glavni je uzrok navedenoga smanjenje očekivanih prihoda od PDV-a (za 3,3% ili 1,07 mlrd. kuna) u odnosu na inicijalni plan za 2005. godinu. Korekcija očekivanih prihoda od PDV-a rezultat je najprije usporavanja maloprodaje, odnosno osobne potrošnje, u prvom tromjesečju. No, i dalje se očekuje zamjetan godišnji rast tih prihoda (6,2%), čemu će umnogome pridonijeti ubrzan rast potrošačkih cijena (osobito cijena motornih goriva i maziva). Značajan doprinos smanjenju očekivanih poreznih prihoda predviđen je i na stavci trošarina (7,6% ili 0,68 mlrd. kuna manje nego prema inicijalnom planu). Promatrano po pojedinim komponentama prihoda od trošarina, država očekuje smanjenje prihoda od

29 Samo dvaput tijekom razdoblja neovisnosti Republike Hrvatske, 1996. i 1997. godine, nije bilo rebalansa državnog proračuna.

30 Pošto je u prvom tromjesečju ostvareni rast BDP-a bio slabiji nego što se očekivalo, Ministarstvo financija prilagodilo je očekivane godišnje stope rasta nominalnog BDP-a (na 7,2%) i realnog BDP-a (na 3,7%).

Tablica 17. Prihodi državnog proračuna, u tisućama kuna i postocima

Naziv prihoda	Prihodi u 2004.	Prvobitni plan prihoda za 2005.	Rebalans prihoda 2005.	Indeks 4/2	Indeks 4/3
1	2	3	4	5	6
Porezi	47.149.862	51.621.141	50.497.917	107,1	97,8
Porezi na prihod, dobit i kapitalnu dobit	6.259.713	6.813.536	7.299.917	116,6	107,1
Porezi na imovinu	355.823	387.152	377.173	106,0	97,4
Porezi na dobra i usluge	38.602.221	42.503.153	40.844.907	105,8	96,1
Porezi na međunarodnu trgovinu i transakcije	1.590.727	1.527.469	1.563.913	98,3	102,4
Ostali porezi	341.377	389.831	412.008	120,7	105,7
Socijalni doprinosi	29.477.597	32.318.444	31.485.291	106,8	97,4
Pomoći	10.122	48.413	80.424	794,6	166,1
Ostali prihodi	3.825.938	2.369.028	3.507.151	91,7	148,0

Izvor: MF

trošarina na naftne derivate (na razini proračuna) od 9,5%. Smanjuju se i planirani prihodi od trošarina na pivo (22,7%) i na duhanske preradevine (6,8%). Uz to, Ministarstvo financija značajno je smanjilo i prvotne projekcije rasta prihoda od socijalnih doprinosa (2,6% ili 0,83 mlrd. kuna), što se može povezati s usporenim rastom prosječnih plaća početkom ove godine.

Značajno smanjenje očekivanih prihoda na navedenim stavkama trebali bi djelomično nadomjestiti prihodi od poreza na dobit (povećani su za 16,7% ili 0,58 mlrd. kuna u usporedbi s prvotnim planom). Takva očekivanja temelje se prije svega na dobrim financijskim rezultatima poduzeća u 2004. godini i predstavljaju povećanje od 30% u odnosu na prethodnu godinu. Rebalansom se također predviđa izniman godišnji rast prihoda od imovine (82,9% ili 0,98 mlrd. kuna više nego lani), prije svega prihoda od dividenda (u ukupnom iznosu od 1,54 mlrd. kuna, odnosno 0,85 mlrd. kuna više nego u prvotnom proračunu), od kojih se najveći dio odnosi na dividende HT – Hrvatskih telekomunikacija d.d.

Novim planom proračuna za 2005. godinu pojedine su stavke rashoda povećane ukupno za 1,0 mlrd. kuna, što iznosi 0,46% očekivanog BDP-a za 2005. godinu. Na rashodnoj strani rebalansom su najviše povećani rashodi za mirovine, i to za 469,4 mil. kuna (dodatnih 340 mil. za civilne i 129,4 mil. za braniteljske mirovine), tako da bi na godišnjoj razini ti rashodi trebali porasti za 3,2%³¹. Nadalje, rashodi za plaće povećani su za 346,4 mil. kuna, što je posljedica isplata dugova za regres (dugovanje na temelju Aneksa kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama potpisanog 2001. godine, u iznosu od 210 mil. kuna), isplata dugova za smjenski rad (oko 90 mil. kuna na temelju Kolektivnog ugovora za zaposlenike u srednjoškolskim ustanovama) te isplata dugova za božićnice odnosno jubilarne nagrade (50 mil. kuna za 2000. i 2001. godinu na temelju Kolektivnog ugovora za znanost i visoko obrazovanje). U predviđenom godišnjem rastu rashoda za naknade zaposlenima od 4,4% stoga se ne ogleđaju u potpunosti očekivana dinamika zaposlenosti i prosječnih plaća u javnom sektoru tijekom ove godine. Rashodi za poticanje stambene štednje rebalansom su povećani zbog iznimmog rasta iznosa stambene štednje potkraj 2004. godi-

31 Početkom srpnja još nije bilo poznato da će polugodišnji nominalni rast bruto plaća u prvoj polovici ove godine, s kojim se usklađuju mirovine za drugu polovicu godine, iznositi 2,2%, ali nova projekcija ukupnih rashoda za mirovine u skladu je s takvom dinamikom prosječne mirovine.

Tablica 18. Korekcije rashoda državnog proračuna, u milijunima kuna

Naziv rashoda	Povećanje/smanjenje
Povećanja	1.019,5
Plaće	346,4
Mirovine – civilne	340,0
Mirovine – branitelji	129,4
Stambena štednja	70,0
Naknade za nezaposlene	60,0
Dodatni roditeljni dopust	38,7
Trajna prava hrvatskih branitelja	35,0
Smanjenja	1.006,4
Materijalni rashodi	223,0
Pomoći dane u inozemstvo i unutar opće države	149,8
Naknade građanima i kućanstvima	111,0
Subvencije	84,5
Financijski rashodi	74,0
Ostali rashodi	59,1
Donacije i kapitalne pomoći	9,1
Rashodi za nabavu nefinancijske imovine ^a	295,9

^a Ne ulazi u rashode prema GFS 2001. Izvor: NN, br. 89/2005.

ne, odnosno nakon pripreme proračuna za ovu godinu (rebalansom je predviđeno 38,1% više poticajnih sredstava nego u 2004. godini). Sredstva namijenjena naknadama za nezaposlene povećana su jer je porastao broj korisnika novčane naknade u ovoj godini zbog povećanja najveće naknade (sa 900 na 1000 kuna), a početkom 2004. godine produženo je i njezino maksimalno trajanje (sa 12 na 15 mjeseci). Konačno, isplata sredstava za dodatni roditeljni dopust³² započela je u travnju prethodne godine tako da je rebalansom predviđeno 73,7% više tih sredstava nego lani.

Rebalansom su predviđene i uštede na pojedinim stavkama rashoda, odnosno korektivne mjere za ublažavanje utjecaja smanjenja prihoda i povećanja rashoda po pojedinim proračunskim stavkama na proračunski manjak. Zahvaljujući tim mjerama, ukupni su rashodi državnog proračuna rebalansom povećani samo za 0,4% (310,6 mil. kuna), pa je takvom preraspodjelom značajno smanjen pritisak na povećanje rashoda. Iz rebalansa proračuna, promatraju li se ukupni učinci, proiziđao je značajan porast rashoda za socijalne naknade i rashoda za naknade zaposlenima, dok se uštede planiraju ostvariti na rashodima za korištenje dobara i usluga, subvencijama i pomoćima.

Zbog ukupnih smanjenja prihoda i povećanja rashoda izmjenama i dopunama proračuna izmijenjen je i Račun financiranja. Novim planom proračuna za 2005. godinu predviđeni su prihodi državnog proračuna u iznosu od

32 Dodatni roditeljni dopust reguliran je Zakonom o radu, Zakonom o roditeljnog dopustu majki koje obavljaju samostalnu djelatnost i nezaposlenih majki te Zakonom o zdravstvenom osiguranju.

Tablica 19. Rashodi državnog proračuna, u tisućama kuna i postocima

Naziv rashoda	Rashodi u 2004.	Prvobitni plan rashoda za 2005.	Rebalans rashoda za 2005.	Indeks 4/2	Indeks 4/3
1	2	3	4	5	6
Naknade zaposlenima	22.268.287	22.878.611	23.240.776	104,4	101,6
Korištenje dobara i usluga	4.358.721	5.288.551	5.003.119	114,8	94,6
Kamate	3.972.466	4.017.344	3.995.124	100,6	99,4
Subvencije	4.968.069	5.337.399	5.250.879	105,7	98,4
Pomoći	3.420.327	3.818.647	3.668.927	107,3	96,1
Socijalne naknade	39.730.887	40.938.015	41.440.984	104,3	101,2
Ostali rashodi	4.412.359	5.044.267	5.033.599	114,1	99,8

Izvor: MF

Tablica 20. Izračun salda državnog proračuna (bez kapitalnih prihoda), prema metodologiji GFS 1986, u milijunima kuna

	Proračun za 2004.	Prvobitni plan za 2005.	Rebalans proračuna za 2005.
Prihodi ^a	80.467	86.357	85.571
Ukupni rashodi i neto posudbe	86.205	90.741	90.897
Rashodi ^a	83.145	87.323	87.633
Nabava nefinancijske imovine ^a	1.664	2.486	2.188
Neto pozajmljivanje – zajmovi ^a	938	668	814
Izdaci	1.264	1.068	1.064
Primici	326	400	250
Izdaci za dionice i ostale udjele ^a	458	264	261
Izdaci za ostala potraživanja ^a	0	0	0
Saldo bez kapitalnih prihoda (GFS 1986)	-5.738	-4.384	-5.327
Udio u BDP-u	-2,8%	-2,0%	-2,4%

^a GFS 2001. Izvor: MF.

Tablica 21. Izračun proračunskog salda konsolidirane opće države (bez kapitalnih prihoda), prema metodologiji GFS 1986, u milijunima kuna

	Opća država 2004.	Opća država – prvobitni plan za 2005.	Opća država – nakon rebalansa 2005.
Prihodi ^a	96.345	103.490	102.729
Ukupni rashodi i neto posudbe	106.407	111.878	112.060
Rashodi ^a	94.520	99.709	100.045
Nabava nefinancijske imovine ^a	10.537	11.292	10.994
Neto pozajmljivanje – zajmovi ^a	812	588	734
Izdaci	1.485	1.095	1.092
Primici	673	507	357
Izdaci za dionice i ostale udjele ^a	527	289	286
Izdaci za ostala potraživanja ^a	11	0	0
Saldo bez kapitalnih prihoda (GFS 1986)	-10.062	-8.389	-9.331
Udio u BDP-u	-4,9%	-3,8%	-4,2%

^a GFS 2001. Izvor: MF.

85,6 mlrd. kuna, dok su rashodi planirani u iznosu od 90,9 mlrd. kuna (GFS 1986) pa planirani manjak državnog proračuna tako sada iznosi 5,3 mlrd. kuna, odnosno 2,4% očekivanog BDP-a za 2005. godinu. Ciljani manjak konsolidirane opće države za 2005. godinu planiran je u iznosu od 4,2% očekivanog BDP-a za 2005. godinu, što je 0,42 postotna boda više od cilja predviđenog prvotnim pro-

računom i Memorandumom o ekonomskoj politici iz 2004. godine. Kada bi izostale uštede na strani rashoda, ukupan manjak konsolidirane opće države bio bi značajno veći i vjerojatno bi dosegnuo 4,7% očekivanog BDP-a. Stoga je rebalans proračuna, unatoč smanjenju predviđenih prihoda i povećanju rashoda, važan korak u fiskalnoj prilagodbi.

Statistički pregled

Klasifikacija i iskazivanje podataka o potraživanjima i obvezama

Podaci o potraživanjima i obvezama financijskih institucija klasificiraju se prema institucionalnim sektorima i financijskim instrumentima. Institucionalni sektori su sljedeći: financijske institucije, središnja država, ostali domaći sektori i inozemstvo. Sektor financijske institucije obuhvaća sljedeće podsektore: središnju banku, banke, ostale bankarske institucije i nebankarske financijske institucije. Središnja banka je Hrvatska narodna banka. Banke su institucije kojima je Hrvatska narodna banka izdala odobrenje za obavljanje bankarskih poslova u skladu sa Zakonom o bankama, uključujući i štedionice u prijelaznom razdoblju. U sektor banke ne uključuju se banke u stečaju i bivše filijale banaka čije je sjedište izvan Republike Hrvatske. Ostale bankarske institucije su stambene štedionice, štedno-kreditne zadruge i investicijski fondovi. Nebankarske financijske institucije su financijske institucije koje nisu klasificirane kao banke ili kao ostale bankarske institucije (npr. društva za osiguranje, mirovinski fondovi).

Središnja država obuhvaća podsektor Republika Hrvatska i podsektor republički fondovi. Do prosinca 2003. godine podsektor Republika Hrvatska obuhvaćao je organe državne uprave, uključujući Hrvatske ceste, Hrvatske autoceste, Državnu agenciju za osiguranje

štednih uloga i sanaciju banaka, a podsektor republički fondovi obuhvaća Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Hrvatski fond za privatizaciju, Hrvatske vode i Hrvatsku banku za obnovu i razvitak.

Od siječnja 2004. godine Hrvatske ceste, Hrvatske autoceste, Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka reklasificirani su iz podsektora Republika Hrvatska u podsektor republički fondovi.

Ostali domaći sektori su: organi lokalne države, državna i ostala trgovačka društva te stanovništvo, uključujući obrtnike i neprofitne institucije koje pružaju usluge stanovništvu. Podsektor ostala trgovačka društva obuhvaća i banke u stečaju. U pojedinim tablicama ostali domaći sektori dijele se u sljedeće podsektore: lokalnu državu, koja obuhvaća jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, trgovačka društva koja obuhvaćaju državna i ostala trgovačka društva, te stanovništvo, koje uključuje i obrtnike i neprofitne institucije.

Sektor inozemstvo obuhvaća strane fizičke i pravne osobe.

Svi podaci o potraživanjima i obvezama odnose se na stanje na kraju razdoblja, pri čemu se devizne pozicije iskazuju u kunskoj protuvrijednosti prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja.

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati

na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Primarni novac	Novčana masa M1	Novčana masa M1a	Ukupna likvidna sredstva M4	Neto domaća aktiva	Plasmani	Mjesečne stope rasta					
								Primarni novac	Novčana masa M1	Novčana masa M1a	Ukupna likvidna sredstva M4	Neto domaća aktiva	Plasmani
1994.	prosinac	4.714,2	6.642,6	6.996,7	17.679,9	16.540,1	27.661,5	11,73	2,20	3,83	2,26	11,84	3,45
1995.	prosinac	6.744,1	8.234,9	8.503,2	24.623,0	21.576,3	32.819,5	2,97	0,89	1,54	3,41	1,00	1,88
1996.	prosinac	8.770,4	11.368,9	11.494,9	36.701,1	24.960,4	33.831,2	11,35	7,83	7,67	4,88	-5,41	-11,61
1997.	prosinac	10.346,1	13.731,4	13.848,8	50.742,0	33.829,0	48.863,4	7,86	3,93	3,85	2,16	4,98	4,96
1998.	prosinac	9.954,2	13.531,4	13.615,2	57.340,3	44.626,8	59.792,0	7,24	6,92	6,59	2,51	3,73	0,25
1999.	prosinac ^a	10.310,0	13.858,9	13.965,7	56.659,3	40.003,8	55.875,8	4,53	5,46	5,48	2,28	0,35	-4,58
2000.	prosinac	11.717,3	18.030,3	18.256,4	73.061,1	44.043,9	60.883,8	7,32	10,04	9,89	3,66	10,46	2,66
2001.	prosinac	17.803,2	23.703,5	23.936,5	106.071,4	57.410,0	74.964,5	8,01	13,00	11,96	11,65	3,40	1,16
2002.	prosinac	23.027,9	30.869,8	31.876,7	116.141,8	83.324,4	97.463,7	10,72	6,11	6,79	1,65	7,92	2,15
2003.	prosinac	30.586,2	33.888,7	34.630,9	128.893,1	96.121,7	111.661,4	8,90	1,78	1,93	0,14	3,11	0,66
2004.	kolovoz	32.327,9	35.024,3	35.818,7	136.825,8	101.771,0	118.889,6	2,14	1,16	1,75	2,87	-0,09	0,86
	rujan	32.851,8	34.492,3	35.234,5	138.742,8	103.362,9	120.614,7	1,62	-1,52	-1,63	1,40	1,56	1,45
	listopad	32.654,4	33.852,4	34.478,5	138.356,9	104.170,9	121.318,6	-0,60	-1,86	-2,15	-0,28	0,78	0,58
	studenj	31.211,5	33.600,7	34.268,9	139.632,6	105.932,6	124.824,3	-4,42	-0,74	-0,61	0,92	1,69	2,89
2005.	prosinac	33.924,4	34.562,1	35.186,5	139.947,7	108.205,1	127.308,6	8,69	2,86	2,68	0,23	2,15	1,99
2005.	siječanj	32.618,7	34.908,8	35.381,4	138.919,6	109.215,0	127.047,2	-3,85	1,00	0,55	-0,73	0,93	-0,21
	veljača	32.483,7	34.386,9	34.957,3	138.850,4	111.148,3	128.084,1	-0,41	-1,49	-1,20	-0,05	1,77	0,82
	ožujak	33.070,9	34.547,4	35.149,4	137.974,5	115.802,7	128.059,8	1,81	0,47	0,55	-0,63	4,19	-0,02
	travanj	33.358,8	34.819,1	35.450,3	137.879,2	116.714,0	129.723,4	0,87	0,79	0,86	-0,07	0,79	1,30
	svibanj	33.230,9	36.034,9	36.681,9	140.608,0	119.838,9	131.713,7	-0,38	3,49	3,47	1,98	2,68	1,53
	lipanj	35.529,7	36.735,0	37.395,6	142.609,9	121.230,6	133.670,3	6,92	1,94	1,95	1,42	1,16	1,49
	srpanj	37.057,8	38.304,6	39.027,4	145.578,3	122.331,7	134.993,7	4,30	4,27	4,36	2,08	0,91	0,99
2005.	kolovoz	36.828,9	37.768,4	38.601,7	151.113,8	124.090,7	138.196,0	-0,62	-1,40	-1,09	3,80	1,44	2,37

^a Plasmani su jednokratno smanjeni u iznosu od 2.759,4 milijuna kuna.

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati

U tablici se iskazuju podaci o nekim osnovnim monetarnim i kreditnim agregatima te njihove mjesečne stope rasta. U rujnu 1999. godine provedena je revizija svih monetarnih agregata. U starijim publikacijama HNB-a podaci o potraživanjima i obvezama štedionica nisu obuhvaćeni u izračunu monetarnih agregata.

Primarni novac u cijelosti je preuzet iz Bilance Hrvatske narodne banke (Tablica C1).

Novčana masa M1 definirana je jednako kao i istoimena pozicija u Bilanci monetarnih institucija (Tablica B1) te obuhvaća gotov novac izvan banaka, depozite ostalih bankarskih institucija i ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke te depozitni novac kod banaka. Novčana masa M1a obuhvaća gotov novac izvan banaka i depozitni novac kod banaka uvećan za depozitni novac središnje države kod banaka.

Ukupna likvidna sredstva M4 obuhvaćaju novčanu masu M1, štedne i oročene depozite, devizne depozite te obveznice i instrumente tržišta novca (navedene komponente preuzete su iz Bilance monetarnih institucija (Tablica B1)).

Neto domaća aktiva definirana je kao razlika između ukupnih likvidnih sredstava i inozemne aktive (neto).

Plasmani su potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. udio tih banaka u monetarnom agregatu M1 iznosio je 259,3 mil. kuna, a u monetarnom agregatu M4 iznosio je 4.035,8 mil. kuna. Podaci za lipanj 1999. godine bit će uspoređivi s podacima za srpanj 1999. godine ako se stavka Plasmani banaka poveća za iznos od 3.513,5 mil. kuna.

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.					
	XII.	XII. ^a	XII.	XII.	XII.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
AKTIVA											
1. Inozemna aktiva (neto)	29.017,2	48.661,3	32.817,4	32.771,4	31.742,6	22.171,9	21.165,1	20.769,0	21.379,3	23.246,6	27.023,0
2. Plasmani	72.051,4	87.637,6	112.518,9	126.371,6	141.278,1	149.340,5	150.347,2	153.543,9	155.203,9	156.555,7	159.194,6
2.1. Potraživanja od središnje države (neto)	11.167,6	12.673,1	15.055,2	14.710,1	13.969,6	21.280,7	20.623,8	21.830,3	21.533,6	21.561,9	20.998,6
2.2. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	60.653,4	74.513,0	96.329,0	110.467,8	125.790,7	126.371,2	127.949,0	130.054,5	132.088,1	133.449,2	136.102,0
2.3. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	68,7	170,2	219,5	431,8	624,0	537,2	541,9	565,6	588,3	639,6	1.247,6
2.4. Potraživanja od nebankarskih financijskih institucija	161,7	281,4	915,3	761,8	893,9	1.151,4	1.232,5	1.093,6	993,9	904,9	846,5
Ukupno (1+2)	101.068,7	136.298,9	145.336,3	159.143,0	173.020,7	171.512,3	171.512,4	174.313,0	176.583,2	179.802,3	186.217,6
PASIVA											
1. Novčana masa	18.030,3	23.703,5	30.869,8	33.888,7	34.562,1	34.547,4	34.819,1	36.034,9	36.735,0	38.304,6	37.768,4
2. Štedni i oročeni depoziti	7.651,1	10.213,1	13.001,1	18.370,7	22.479,2	22.531,9	23.268,6	24.426,2	24.957,6	25.748,8	27.264,2
3. Devizni depoziti	46.901,6	71.836,9	72.054,6	76.035,3	81.742,9	79.977,3	78.744,7	78.903,1	79.752,8	80.974,4	85.025,4
4. Obveznice i instrumenti tržišta novca	478,2	317,8	216,3	598,4	1.163,5	918,0	1.046,8	1.243,8	1.164,5	550,4	1.055,7
5. Ograničeni i blokirani depoziti	2.864,5	1.926,2	1.729,5	1.721,6	2.067,0	2.408,0	2.341,9	2.333,3	2.023,2	2.148,5	2.121,6
U tome: Blokirani devizni depoziti stanovništva	1.695,1	770,2	319,3	167,8	40,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6. Ostalo (neto)	25.143,1	28.301,4	27.465,1	28.528,2	31.006,1	31.129,7	31.291,3	31.371,7	31.950,1	32.075,5	32.982,3
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	101.068,7	136.298,9	145.336,3	159.143,0	173.020,7	171.512,3	171.512,4	174.313,0	176.583,2	179.802,3	186.217,6

^a U međunarodne pričuve HNB-a sa stanjem na dan 31. prosinca 2001. uključen je učinak prve revalorizacije vrijednosnica u iznosu od 165,5 milijuna kuna. U međunarodne pričuve uključene su i obračunate kamate na depozite, a čiji je učinak iznosio 63,8 milijuna kuna. Analogno, na osnovi pripisa obračunatih kamata obveze HNB-a prema inozemstvu povećane su za 6,4 milijuna kuna, a obveze na osnovi izdvajanja devizne obvezne pričuve za 8,6 milijuna kuna.

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija

Bilanca monetarnih institucija prikazuje konsolidirane podatke iz Bilance Hrvatske narodne banke (Tablica C1) i Konsolidirane bilance banaka (Tablica D1).

Inozemna aktiva (neto) jest razlika između zbroja inozemnih aktiva Hrvatske narodne banke i banaka i zbroja inozemnih pasiva Hrvatske narodne banke i banaka.

Plasmani su zbroj odgovarajućih stavki iz Bilance Hrvatske narodne banke i Konsolidirane bilance banaka, s tim da su potraživanja od središnje države iskazana neto, tj. umanjena za depozite središnje države kod Hrvatske narodne banke i kod banaka.

Novčana masa zbroj je gotovog novca izvan banaka, depozita ostalih bankarskih institucija kod Hrvatske narodne banke, depozita ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke i depozitnog novca kod banaka (stavka Depozitni novac iz Konsolidirane bilance banaka, Tablica D1.).

Stavke Štedni i oročeni depoziti, Devizni depoziti te Obveznice i instrumenti tržišta novca u cijelosti su preuzete iz Konsolidirane bilance banaka, dok je stavka Ograničeni i blokirani depoziti zbroj pripadnih stavki iz Bilance Hrvatske narodne banke (isključujući blokirane depozite banaka kod Hrvatske narodne banke) i Konsolidirane bilance banaka. Ostalo (neto) su neraspoređene stavke pasive umanjene za neraspoređene pozicije aktive.

Tablica B2: Broj banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija po veličini bilančne aktive

Godina	Mjesec	Ukupan broj banaka	Banke klasificirane po veličini bilančne aktive						Ukupan broj štedionica	Štedionice klasificirane po veličini bilančne aktive		
			Manje od 100 mil. kn	Od 100 do manje od 500 mil. kn	Od 500 mil. do manje od 1 mlrd. kn	Od 1 do manje od 2 mlrd. kn	Od 2 do manje od 10 mlrd. kn	10 i više mlrd. kn		Manje od 10 mil. kn	Od 10 do manje od 100 mil. kn	100 i više mil. kn
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1994.	prosinac	50	13	21	6	6	2	2	33	22	9	2
1995.	prosinac	53	15	20	7	7	2	2	21	7	13	1
1996.	prosinac	57	10	26	6	9	4	2	22	10	11	1
1997.	prosinac	60	4	28	9	8	9	2	33	12	18	3
1998.	prosinac	60	3	26	8	11	10	2	33	4	25	4
1999.	prosinac	53	4	23	7	7	10	2	30	5	21	4
2000.	prosinac	45	3	15	9	6	10	2	29	5	19	5
2001.	prosinac	44	3	13	7	7	10	4	21	4	12	5
2002.	prosinac	46	4	13	7	9	8	5	10	3	5	2
2003.	prosinac	42	2	13	8	5	8	6	7	3	2	2
2004.	kolovoz	40	2	11	10	5	6	6	6	3	3	–
	rujan	40	2	12	9	5	6	6	6	3	3	–
	listopad	40	2	12	9	5	6	6	6	3	3	–
	studeni	39	2	12	8	6	5	6	6	3	3	–
	prosinac	39	1	12	9	6	5	6	6	3	3	–
2005.	siječanj	38	1	12	8	6	5	6	6	3	3	–
	veljača	38	1	12	8	6	5	6	6	3	3	–
	ožujak	38	2	11	8	6	5	6	3	2	1	–
	travanj	37	1	11	9	5	5	6	3	2	1	–
	svibanj	37	1	11	9	5	5	6	3	2	1	–
	lipanj	36	1	10	8	6	5	6	3	2	1	–
	srpanj	36	–	11	9	5	5	6	3	2	1	–
	kolovoz	36	1	10	9	5	5	6	3	2	1	–

Tablica B2: Broj banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija prema veličini bilančne aktive

U tablici se iskazuje ukupan broj banaka i štedionica u prijelaznom razdoblju, koje mjesečno izvješćuju Hrvatsku narodnu banku i čije je poslovanje prikazano u Konsolidiranoj bilanci banaka. Monetarnom statistikom obuhvaćene su i institucije u likvidaciji, a do veljače 2005. godine i institucije koje su izgubile odobrenje za rad, a nisu pokrenule postupak likvidacije.

Posebna pravila izvješćivanja vrijedila su za štedionice do lipnja

1995. godine. Štedionice nisu bile obvezne izvješćivati središnju banku o svom poslovanju, tako da su u podacima do lipnja 1995. obuhvaćene samo štedionice koje su o svom poslovanju dragovoljno izvješćivale Hrvatsku narodnu banku. Od srpnja 1995. godine podacima su obuhvaćene sve registrirane štedionice. Štedionice koje su dobile odobrenje za rad kao banke, dužne su do 31. prosinca 2006. uskladiti svoje poslovanje s odredbama Zakona o bankama.

U tablici se također iskazuje klasifikacija banaka i štedionica prema veličini bilančne aktive.

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
AKTIVA											
1. Inozemna aktiva	28.747,4	39.308,9	42.058,8	50.118,6	49.373,4	49.863,2	49.871,8	51.082,1	51.653,6	51.526,6	52.122,6
1.1. Zlato	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.2. Posebna prava vučenja	1.204,2	905,8	17,4	5,0	4,8	5,3	7,0	4,7	4,8	10,1	6,2
1.3. Pričuvna pozicija kod MMF-a	1,8	1,8	1,6	1,5	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
1.4. Efektivna i depoziti po viđenju u stranim bankama	7,4	6,1	6,4	5,8	5,7	5,5	5,9	5,4	5,4	5,3	5,5
1.5. Oročeni depoziti u stranim bankama	20.986,9	25.565,9	28.183,2	25.580,7	24.337,7	25.410,2	25.795,7	26.594,8	26.710,8	26.924,7	27.192,5
1.6. Plasmani u vrijednosne papire u devizama	6.545,7	12.829,3	13.850,0	24.525,5	25.023,7	24.440,9	24.061,8	24.475,8	24.931,1	24.585,1	24.916,9
1.7. Nekonvertibilna devizna aktiva	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Potraživanja od središnje države	0,0	-	0,5	1,4	3,3	1,7	2,2	0,7	-	1,2	0,6
2.1. Potraživanja u kunama	0,0	-	0,5	1,4	3,3	1,7	2,2	0,7	-	1,2	0,6
2.2. Potraživanja u devizama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	289,5	229,2	110,6	93,6	82,9	77,5	77,5	77,5	77,5	77,5	77,5
4. Potraživanja od banaka	329,9	18,5	17,9	972,0	408,9	14,6	15,9	14,4	1.574,1	3.572,7	3.107,4
4.1. Krediti bankama	313,6	-	-	954,4	394,0	-	-	-	1.559,6	3.558,2	3.092,7
Lombardni krediti	-	-	-	954,4	-	-	-	-	-	-	-
Kratkoročni kredit za likvidnost	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti	14,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Obratne repo transakcije	299,6	-	-	-	394,0	-	-	-	-	-	-
4.2. Depoziti središnje banke kod banaka	15,2	16,6	17,6	14,5	15,0	14,6	14,5	14,4	14,5	14,5	14,7
4.3. Dospjela nenaplaćena potraživanja	1,1	1,9	0,3	3,1	-	-	1,4	-	-	-	-
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno (1+2+3+4+5)	29.366,8	39.556,6	42.187,7	51.185,6	49.868,5	49.957,1	49.967,4	51.174,7	53.305,2	55.178,0	55.308,1
PASIVA											
1. Primarni novac	11.717,3	17.803,2	23.027,9	30.586,2	33.924,4	33.070,9	33.358,8	33.230,9	35.529,7	37.057,8	36.828,9
1.1. Gotov novac izvan banaka	6.636,7	8.507,4	9.680,9	10.573,1	10.955,6	11.061,7	11.408,0	11.535,9	12.161,5	13.142,6	12.659,9
1.2. Blagajna banaka	532,3	538,8	1.214,8	1.683,2	1.871,0	1.665,0	1.805,6	1.908,6	1.855,9	2.063,8	1.975,1
1.3. Depoziti banaka	4.540,7	8.741,5	12.109,4	18.329,3	21.082,6	20.344,0	20.124,1	19.767,5	21.503,1	21.851,4	22.193,9
Računi za namirenje banaka	459,5	2.450,1	3.923,4	5.616,0	6.408,2	5.582,3	4.265,0	5.008,6	5.388,5	5.319,3	5.488,7
Izdvojena obvezna pričuva	4.081,2	6.291,4	8.186,0	12.603,9	14.674,4	14.761,7	14.317,7	14.558,1	16.114,6	16.422,1	16.645,2
Obvezno upisani blagajnički zapisi HNB-a	-	-	-	109,4	-	-	-	-	-	-	-
Prekonoćni depoziti	-	-	-	-	-	-	1.541,4	200,8	-	110,0	60,0
1.4. Depoziti ostalih bankarskih institucija	7,5	15,5	19,1	-	-	-	-	-	-	-	-
1.5. Depoziti ostalih domaćih sektora ^b	0,0	0,1	3,5	0,6	15,1	0,3	21,1	18,9	9,2	-	-
2. Ograničeni i blokirani depoziti	5.805,5	6.030,5	7.091,2	6.699,2	10.777,1	12.301,7	12.094,6	13.219,2	12.770,8	13.149,1	13.291,2
2.1. Izdvojena devizna obvezna pričuva	5.490,5	5.705,1	7.042,3	6.686,6	10.764,7	12.289,7	12.082,6	13.207,4	12.762,1	13.140,6	13.274,7
2.2. Ograničeni depoziti	315,0	325,4	49,0	12,6	12,4	12,0	12,0	11,8	8,6	8,5	16,4
2.3. Blokirani devizni depoziti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Inozemna pasiva	1.630,8	1.597,5	195,7	2.798,0	18,1	15,2	13,9	19,4	18,7	17,7	16,2
3.1. Krediti MMF-a	1.290,3	1.025,5	2,8	0,0	-	-	-	-	-	-	-
3.2. Obveze prema međunarodnim organizacijama	9,5	12,2	12,6	19,6	18,1	15,2	13,9	19,4	18,7	17,7	16,2
3.3. Obveze prema stranim bankama ^a	331,0	559,8	180,2	2.778,5	-	-	-	-	-	-	-
4. Depoziti središnje države	1.157,4	1.752,1	768,1	1.551,1	263,2	590,7	807,8	983,6	872,5	913,3	678,7
4.1. Depozitni novac	1.008,5	1.752,1	608,3	600,2	228,0	590,7	807,8	983,6	872,5	913,3	678,6
Depozitni novac Republike Hrvatske	980,8	1.564,8	569,5	548,5	123,0	186,0	578,8	580,8	552,4	646,4	468,7
Depozitni novac republičkih fondova	27,7	187,3	38,7	51,7	105,0	404,7	229,0	402,8	320,1	266,9	210,0
4.2. Devizni depoziti Republike Hrvatske	-	-	-	950,9	35,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
4.3. Blagajnički zapisi HNB-a	148,8	-	159,9	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Blagajnički zapisi HNB-a	4.207,3	6.372,3	6.212,4	4.920,2	-	-	-	-	-	-	-
5.1. Blagajnički zapisi HNB-a u kunama	2.394,6	3.458,9	4.986,2	-	-	-	-	-	-	-	-
5.2. Blagajnički zapisi HNB-a u stranoj valuti	1.812,7	2.913,4	1.226,3	4.920,2	-	-	-	-	-	-	-
6. Kapitalski računi	5.216,6	6.425,2	5.353,5	5.039,0	5.096,5	4.426,6	4.134,9	4.181,9	4.580,5	4.511,3	4.959,5
7. Ostalo (neto)	-368,1	-424,2	-461,1	-408,1	-210,8	-448,0	-442,7	-460,3	-467,0	-471,1	-466,4
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7)	29.366,8	39.556,6	42.187,7	51.185,6	49.868,5	49.957,1	49.967,4	51.174,7	53.305,2	55.178,0	55.308,1

^a Od listopada 2001. do svibnja 2003. Obveze prema stranim bankama obuhvaćaju i obveze po osnovi blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke kod nerezidenata.^b Od prosinca 2002. računi SDA kod HNB za bruto i neto namire kupovine vrijednosnih papira reklasificirani su iz sektora "središnja država" u sektor "ostale financijske organizacije".

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke

U tablici se iskazuju podaci o potraživanjima i obvezama monetarnih vlasti.

Inozemna aktiva obuhvaća sljedeće oblike deviznih i kunskih potraživanja od stranih fizičkih i pravnih osoba: zlato, posebna prava vučenja, pričuvnu poziciju kod Međunarodnoga monetarnog fonda, efektivni strani novac u trezoru, sredstva na tekućim računima kod stranih banaka, oročene depozite kod stranih banaka i pripadajuće obračunate kamate, plasmane u vrijednosne papire u devizama i ostala potraživanja.

Potraživanja od središnje države su krediti i dospjela potraživanja od državnog proračuna Republike Hrvatske. Prema Zakonu o Hrvatskoj narodnoj banci, koji je na snazi od travnja 2001. godine, Hrvatska narodna banka ne može odobravati kredite Republici Hrvatskoj, pa se u okviru te stavke iskazuju samo dospjela potraživanja od državnog proračuna nastala na osnovi obavljanja platnog prometa, te na osnovi obveza izvršenih prema Međunarodnome monetarnom fondu i stranim bankama. Do travnja 2001. godine u kunske kredite državnog proračunu bili su svrstavani kratkoročni krediti odobreni za premošćivanje neusklađenosti između pritjecanja prihoda i izvršavanja rashoda državnog proračuna, dugoročni krediti odobreni na osnovi posebnih uređaba Vlade Republike Hrvatske i dospjela potraživanja od državnog proračuna, dok je stavka Devizni kredit državnog proračunu bila protustavka obvezi prema Međunarodnome monetarnom fondu nastaloj na osnovi sukcesije članstva u toj instituciji.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora su krediti i dospjela nenaplaćena potraživanja od ostalih domaćih sektora, uključujući banke u stečaju.

Potraživanja od banaka su krediti bankama, depoziti Hrvatske narodne banke kod banaka i dospjela nenaplaćena potraživanja od banaka. Krediti bankama su lombardni krediti, kratkoročni krediti za likvidnost, ostali krediti te obratne repo transakcije. U stavku Lombardni krediti uključeni su i krediti bankama za premošćivanje nelikvidnosti, koji su u prosincu 1994. godine zamijenjeni lombardnim kreditima. Kratkoročni krediti za likvidnost, koji se odobravaju od početka 1999. godine, također služe za premošćivanje nelikvidnosti. Ostali krediti jesu: interventni krediti, specijalni krediti za premošćivanje nelikvidnosti banaka odobravani prijašnjih godina (inicijalni krediti, pređanacijski krediti) i dospjeli, a nenaplaćeni krediti. Od travnja 2005. godine obratne repo transakcije provode se tjedno. Dospjela nenaplaćena potraživanja od banaka uključuju prekoračenja raspoloživih sredstava na njihovim računima za namirenje (do polovice 1994.) te neurednosti banaka pri izdvajanju i održavanju obvezne pričuve.

Od svibnja 1999. potraživanja od ostalih domaćih sektora uključuju i potraživanja HNB-a po kreditima iz primarne emisije ne-

naplaćenih od banaka nad kojima je pokrenut stečajni postupak. Pri reklasifikaciji štedionica iz podsektora ostale bankarske institucije u podsektor banke revidirani su podaci u stavkama Potraživanja od banaka i Potraživanja od ostalih bankarskih institucija.

Primarni novac čine gotov novac izvan banaka, novčana sredstva u blagajnama banaka, depoziti banaka kod Hrvatske narodne banke, depoziti ostalih bankarskih institucija kod Hrvatske narodne banke i depoziti ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke. Depozite banaka čine novčana sredstva na računima za namirenje banaka, sredstva obvezne pričuve izdvojena na posebne račune kod Hrvatske narodne banke, obvezno upisani blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke te prekonoćni depoziti banaka. Depoziti ostalih bankarskih institucija su do rujna 2003. godine novčana sredstva na računima za namirenje stambenih štedionica. Depoziti ostalih domaćih sektora su novčana sredstva na žiroračunima ostalih domaćih sektora, koji se na temelju zakona i drugih pravnih propisa uključuju u depozit kod Hrvatske narodne banke.

Ograničeni i blokirani depoziti obuhvaćaju izdvojenu deviznu obveznu pričuvu i pripadajuću obračunatu kamatu, ograničene depozite i blokirane devizne depozite. Na određene devizne izvore sredstava banke izdvajaju na posebne račune HNB-a deviznu obveznu pričuvu, a od kolovoza 2004. i graničnu obveznu pričuvu. Ograničeni depoziti su kunska sredstva izdvojena po nalogu suda ili na osnovi propisa te u razdoblju od svibnja 1999. do travnja 2002. i depoziti banaka u stečaju. Blokirani devizni depoziti su sredstva koja su bila izdvajana na posebne račune kod Hrvatske narodne banke za podmirenje dospjelih neplaćenih obveza prema inozemnim vjerovnicima.

Inozemna pasiva obuhvaća kredite primljene od Međunarodnoga monetarnog fonda, obveze prema međunarodnim financijskim institucijama i stranim bankama s pripisanim obračunatim kamatama.

Depoziti središnje države su depozitni novac i devizni računi Republike Hrvatske i republičkih fondova kod Hrvatske narodne banke, te blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke koje su dragovoljno upisale institucije iz sektora središnja država.

Blagajnički zapisi su dragovoljno upisani blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke u kunama i stranoj valuti, osim blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke koje su dragovoljno upisale institucije iz sektora središnja država.

Kapitalski računi uključuju pričuve, rezervacije i račune prihoda i troškova.

Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjeni za neraspoređene račune aktive Bilance Hrvatske narodne banke.

Radi reklasifikacije štedionica iz podsektora ostale bankarske institucije u podsektor banke revidirani su podaci u stavkama Gotov novac izvan banaka, Blagajne banaka, Depoziti banaka i Depoziti ostalih bankarskih institucija.

Tablica D1: Konsolidirana bilanca banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
AKTIVA											
1. Pričuve banaka kod središnje banke	10.588,9	15.002,7	20.373,5	26.783,7	33.718,2	34.295,8	34.013,4	34.886,7	36.163,5	37.069,9	37.461,9
1.1. Kunske pričuve kod središnje banke	5.098,4	9.306,2	13.340,0	20.103,4	22.962,9	22.016,4	21.939,1	21.688,8	23.406,7	23.934,6	24.192,9
1.2. Devizne pričuve kod središnje banke	5.490,5	5.696,5	7.033,5	6.680,2	10.755,3	12.279,5	12.074,2	13.197,9	12.756,8	13.135,4	13.269,0
2. Inozemna aktiva	19.710,4	32.807,6	25.977,8	35.382,9	43.551,0	34.971,7	33.298,1	32.136,8	33.246,2	34.420,9	35.716,1
3. Potraživanja od središnje države	19.055,5	20.059,9	21.917,7	21.543,6	21.051,3	28.786,7	28.458,0	29.863,6	29.975,8	29.845,0	29.415,7
3.1. Obveznice za blokiranu deviznu štednju građana	4.484,4	3.420,1	2.473,5	1.531,9	532,0	22,3	21,9	21,7	21,7	21,6	21,5
3.2. Ostala potraživanja	14.571,0	16.639,7	19.444,3	20.011,7	20.519,3	28.764,4	28.436,1	29.841,8	29.954,0	29.823,5	29.394,1
4. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	60.363,9	74.283,8	96.218,4	110.374,3	125.707,9	126.293,7	127.871,5	129.977,0	132.010,6	133.371,8	136.024,5
4.1. Potraživanja od lokalne države	1.174,9	1.280,0	1.422,4	1.563,1	1.787,9	1.750,7	1.729,8	1.733,0	1.758,2	1.678,1	1.682,5
4.2. Potraživanja od trgovačkih društava	35.890,7	42.882,0	51.723,4	53.809,8	58.643,3	58.215,3	58.946,0	60.035,7	60.490,6	60.577,9	61.333,5
4.3. Potraživanja od stanovništva	23.298,3	30.121,9	43.072,6	55.001,4	65.276,7	66.327,7	67.195,6	68.208,3	69.761,9	71.115,8	73.008,4
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	68,7	170,2	219,5	431,8	624,0	537,2	541,9	565,6	588,3	639,6	1.247,6
6. Potraživanja od nebankarskih financijskih institucija	161,7	281,4	915,3	761,8	893,9	1.151,4	1.232,5	1.093,6	993,9	904,9	846,5
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	109.949,1	142.605,6	165.622,2	195.278,0	225.546,2	226.036,5	225.415,3	228.523,2	232.978,3	236.252,1	240.712,2
PASIVA											
1. Depozitni novac	11.386,0	15.180,6	21.166,2	23.315,0	23.591,3	23.485,4	23.390,0	24.480,0	24.564,3	25.162,0	25.108,5
2. Štedni i oročeni depoziti	7.651,1	10.213,1	13.001,1	18.370,7	22.479,2	22.531,9	23.268,6	24.426,2	24.957,6	25.748,8	27.264,2
3. Devizni depoziti	46.901,6	71.836,9	72.054,6	76.035,3	81.742,9	79.977,3	78.744,7	78.903,1	79.752,8	80.974,4	85.025,4
4. Obveznice i instrumenti tržišta novca	478,2	317,8	216,3	598,4	1.163,5	918,0	1.046,8	1.243,8	1.164,5	550,4	1.055,7
5. Inozemna pasiva	17.809,7	21.857,8	35.023,5	49.932,0	61.163,7	62.647,9	61.990,9	62.430,5	63.501,8	62.683,2	60.799,5
6. Depoziti središnje države	6.730,5	5.634,7	6.094,9	5.283,3	6.821,8	6.917,0	7.028,6	7.050,4	7.569,7	7.371,0	7.739,0
7. Krediti primljeni od središnje banke	328,8	16,6	17,6	968,9	408,9	14,6	14,5	14,4	1.574,1	3.572,7	3.107,4
8. Ograničeni i blokirani depoziti	2.549,6	1.600,8	1.680,5	1.709,0	2.054,6	2.396,1	2.329,9	2.321,5	2.014,5	2.140,0	2.105,2
u tome: Blokirani devizni depoziti stanovništva	1.695,1	770,2	319,3	167,8	40,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
9. Kapitalni računi	24.953,1	25.455,1	26.323,2	27.389,5	28.666,4	29.301,6	29.519,8	29.727,5	29.758,0	30.010,2	30.448,4
10. Ostalo (neto)	-8.839,4	-9.507,8	-9.955,6	-8.324,2	-2.546,3	-2.153,3	-1.918,3	-2.074,1	-1.879,0	-1.960,7	-1.941,1
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10)	109.949,1	142.605,6	165.622,2	195.278,0	225.546,2	226.036,5	225.415,3	228.523,2	232.978,3	236.252,1	240.712,2

Tablica D1: Konsolidirana bilanca banaka

U konsolidiranu bilancu banaka uključeni su podaci o potraživanjima i obvezama banaka. Konsolidirana su međusobna potraživanja i obveze između banaka.

Pričuve banaka kod središnje banke su kunske i devizne. Kunske pričuve su novčana sredstva banaka u blagajnama i kunska novčana sredstva banaka na računima kod središnje banke. Devizne pričuve su devizna novčana sredstva na deviznim računima Hrvatske narodne banke.

Inozemna aktiva su sljedeći oblici deviznih i kunskih potraživanja od stranih fizičkih i pravnih osoba: strani efektivni novac u blagajnama, sredstva na tekućim računima i oročeni depoziti kod inozemnih banaka (uključujući loro akreditivne i ostala pokrića), vrijednosni papiri, krediti i dionice.

Potraživanja od središnje države su sljedeći oblici kunskih i deviznih potraživanja: vrijednosni papiri i krediti. Posebno su iskazane obveznice izdane na osnovi Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora obuhvaćaju sljedeće oblike kunskih i deviznih potraživanja: instrumente tržišta novca, obveznice, kredite (uključujući akceptne kredite) i dionice.

Potraživanja od ostalih bankarskih institucija i nebankarskih fi-

nancijskih institucija obuhvaćaju iste oblike kunskih i deviznih potraživanja, s tim da potraživanja od ostalih bankarskih institucija obuhvaćaju još i depozite.

Stavke Depozitni novac, Štedni i oročeni depoziti, Devizni depoziti te Obveznice i instrumenti tržišta novca obuhvaćaju obveze banaka prema ostalim domaćim sektorima, ostalim bankarskim institucijama te nebankarskim financijskim institucijama.

Depozitni novac uključuje novčana sredstva na žiroračunima i tekućim računima te obveze banaka po izdanim kunskim instrumentima plaćanja, a umanjuje se za novčana sredstva u platnom prometu (odnosno za čekove u blagajnama banaka i čekove poslana na naplatu).

Štedni i oročeni depoziti su kunski štedni depoziti po viđenju te kunski oročeni depoziti i kunski depoziti s otkaznim rokom.

Devizni depoziti su devizni depoziti po viđenju, oročeni devizni depoziti i devizni depoziti s otkaznim rokom.

Obveznice i instrumenti tržišta novca su neto obveze banaka po izdanim vrijednosnim papirima i primljeni krediti. Izdani podređeni i hibridni instrumenti koje su upisali inozemni investitori nisu obuhvaćeni ovom stavkom.

Inozemna pasiva obuhvaćaju sljedeće oblike deviznih i kunskih obveza prema stranim fizičkim i pravnim osobama: žiroračune i tekuće račune, štedne depozite (uključujući loro akreditivne i ostala pok-

rića), oročene depozite, primljene kredite i dospjele obveze. U sklopu primljenih kredita iskazuju se i izdani podređeni i hibridni instrumenti koje su upisali inozemni investitori.

Depoziti središnje države su svi oblici kunskih i deviznih obveza (osim ograničenih i blokiranih depozita) banaka prema središnjoj državi.

Kreditni primljeni od središnje banke su krediti primljeni od Hrvatske narodne banke i depoziti Hrvatske narodne banke kod banaka, pri čemu se kao krediti tretiraju i poslovi reotкупа vrijednosnih papira.

Ograničeni i blokirani depoziti obuhvaćaju sljedeće obveze banaka: kunske i devizne ograničene depozite ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija, nebankarskih financijskih institucija, središnje države te stranih pravnih i fizičkih osoba i blokirane devizne depozite stanovništva regulirane Zakonom o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Kapitalski računi su dionički kapital, dobit ili gubitak prethodne i tekuće godine, zadržana dobit (gubitak), zakonske pričuve, statutarne i ostale kapitalne pričuve, rezerve proizašle iz transakcija zaštite, nerealizirana dobit (gubitak) s osnove vrijednosnog usklađivanja financijske imovine raspoložive za prodaju te ispravci vrijednosti i posebne rezerve za neidentificirane gubitke.

Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjeni za neraspoređene račune aktive, uključujući fer vrijednost deriviranih financijskih instrumenata.

Tablice D2 – D12

Ovaj skup tablica (osim Tablice D5) razradeni je prikaz odgovarajućih pozicija aktive i pasive Konsolidirane bilance banaka (Tablica D1).

Tablica D2: Inozemna aktiva banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
1. Devizna inozemna aktiva	19.619,2	32.763,6	25.924,4	35.261,9	43.428,1	34.892,1	33.194,3	32.010,5	33.071,4	34.129,2	35.511,8
1.1. Potraživanja od stranih banaka	19.154,9	31.660,3	21.333,5	31.877,6	35.911,0	27.732,8	25.909,2	24.949,0	25.440,3	26.023,3	27.147,6
Efektivni strani novac	1.002,8	7.324,7	1.019,8	1.268,6	1.190,0	1.069,4	979,5	1.054,2	1.206,8	1.416,6	1.287,4
Tekući računi	995,0	1.231,9	757,7	1.057,0	906,2	862,9	1.284,8	956,6	972,1	1.000,3	824,7
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	16.286,7	21.765,2	17.569,8	27.969,4	30.943,7	22.843,4	20.882,9	19.821,0	19.982,1	20.211,7	20.873,2
Vrijednosni papiri	454,9	1.008,5	1.690,2	1.364,2	2.674,1	2.763,5	2.549,4	2.920,0	3.080,4	3.194,9	3.960,4
Kreditni	370,9	290,3	278,7	203,1	189,0	185,7	204,7	189,4	191,2	192,1	194,1
Dionice stranih banaka	44,6	39,7	17,2	15,4	8,1	7,8	7,7	7,7	7,7	7,7	7,8
1.2. Potraživanja od stranaca	464,3	1.103,3	4.590,8	3.384,4	7.517,1	7.159,3	7.285,1	7.061,5	7.631,1	8.105,9	8.364,3
Potraživanja od stranih država	137,8	596,2	3.855,5	2.905,0	7.066,6	6.805,0	6.936,1	6.685,6	7.220,4	7.701,1	7.869,2
Potraživanja od stranih osoba	322,4	505,5	733,7	478,9	450,2	353,9	348,6	375,6	410,2	404,3	494,6
Vrijednosni papiri	–	72,1	191,3	32,1	77,4	–	–	–	–	–	36,8
Kreditni	322,4	433,4	542,4	446,8	372,8	353,9	348,6	375,6	410,2	404,3	457,8
Dionice stranih osoba	4,1	1,6	1,6	0,4	0,3	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5
2. Kunska inozemna aktiva	91,2	44,1	53,4	120,9	122,9	79,6	103,7	126,3	174,8	291,6	204,2
2.1. Potraživanja od stranih banaka	66,1	29,2	19,6	99,1	77,8	33,9	58,6	81,9	133,6	248,4	160,5
2.2. Potraživanja od stranaca	25,1	14,8	33,8	21,9	45,1	45,6	45,1	44,4	41,2	43,2	43,7
U tome: Kreditni	23,3	13,9	33,0	21,0	44,3	44,8	44,3	43,6	40,4	42,3	42,9
Ukupno (1+2)	19.710,4	32.807,6	25.977,8	35.382,9	43.551,0	34.971,7	33.298,1	32.136,8	33.246,2	34.420,9	35.716,1

Tablica D2: Inozemna aktiva banaka

U tablici se iskazuju potraživanja banaka od stranih fizičkih i pravnih osoba.

Inozemna aktiva banaka obuhvaća deviznu inozemnu aktivu i kunsku inozemnu aktivu. I u sklopu devizne i u sklopu kunske inozemne aktive posebno su prikazana potraživanja od stranih banaka i potraživanja od stranaca (ukupno i po financijskim instrumentima).

Tablica D3: Potraživanja banaka od središnje države

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
1. Obveznice za blokiranu deviznu štednju građana	4.484,4	3.420,1	2.473,5	1.531,9	532,0	22,3	21,9	21,7	21,7	21,6	21,5
2. Ostala potraživanja	14.571,0	16.639,7	19.444,3	20.011,7	20.519,3	28.764,4	28.436,1	29.841,8	29.954,0	29.823,5	29.394,1
2.1. Kunska potraživanja	12.887,7	14.358,6	15.970,9	16.475,2	15.738,1	20.390,7	20.052,4	21.562,9	21.695,4	21.804,5	21.234,8
2.1.1. Potraživanja od Republike Hrvatske	11.288,4	12.810,0	13.969,9	14.500,7	13.933,5	17.651,6	17.368,3	18.273,8	17.992,6	18.018,5	17.470,5
Vrijednosni papiri	10.063,5	11.983,1	11.515,6	10.238,1	11.247,1	14.947,8	15.222,8	15.379,9	15.035,2	15.803,0	16.006,4
Krediti	1.224,9	826,9	2.454,3	4.262,6	2.686,5	2.703,8	2.145,5	2.893,9	2.957,4	2.215,5	1.464,2
2.1.2. Potraživanja od republičkih fondova	1.599,4	1.548,5	2.001,0	1.974,5	1.804,6	2.739,1	2.684,1	3.289,1	3.702,8	3.786,0	3.764,3
Vrijednosni papiri	627,3	560,1	560,7	723,6	621,1	652,2	687,4	690,4	710,9	579,8	596,8
Krediti	972,1	988,4	1.440,3	1.250,9	1.183,5	2.086,9	1.996,7	2.598,7	2.991,9	3.206,2	3.167,5
2.2. Devizna potraživanja	1.683,3	2.281,2	3.473,3	3.536,4	4.781,1	8.373,7	8.383,7	8.278,9	8.258,6	8.019,0	8.159,3
2.2.1. Potraživanja od Republike Hrvatske	1.492,7	1.390,9	2.359,1	3.196,9	3.548,4	7.137,3	7.127,9	7.032,4	7.021,4	6.885,0	7.004,4
Vrijednosni papiri	869,2	1.065,5	1.733,4	1.805,4	1.117,0	1.058,9	1.107,3	1.085,1	997,3	896,0	952,6
Krediti	623,5	325,5	625,7	1.391,5	2.431,3	6.078,4	6.020,6	5.947,3	6.024,0	5.989,0	6.051,8
2.2.2. Potraživanja od republičkih fondova	190,6	890,3	1.114,2	339,5	1.232,8	1.236,4	1.255,8	1.246,5	1.237,3	1.134,0	1.155,0
Vrijednosni papiri	35,0	75,4	195,0	96,4	163,1	209,4	203,9	198,8	178,0	157,0	159,9
Krediti	155,5	814,8	919,2	243,1	1.069,7	1.026,9	1.051,9	1.047,7	1.059,3	977,1	995,1
Ukupno (1+2)	19.055,5	20.059,9	21.917,7	21.543,6	21.051,3	28.786,7	28.458,0	29.863,6	29.975,8	29.845,0	29.415,7

Tablica D3: Potraživanja banaka od središnje države

U tablici se iskazuju kunska i devizna potraživanja banaka od središnje države.

Obveznice za blokiranu deviznu štednju građana su obveznice

izdane na osnovi Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Ostala potraživanja su sva ostala kunska i devizna potraživanja banaka od Republike Hrvatske i republičkih fondova: vrijednosni papiri, krediti i dionice.

Tablica D4: Potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
1. Kunska potraživanja	53.739,5	66.626,8	85.418,7	100.365,0	114.635,7	115.132,8	116.435,4	118.038,7	119.920,6	121.376,3	123.860,0
1.1. Instrumenti tržišta novca	231,9	544,7	1.394,7	1.314,1	2.510,0	1.600,3	1.630,6	1.696,3	1.635,3	1.567,0	1.639,5
1.2. Obveznice	1,0	7,7	72,4	56,2	559,8	554,1	523,1	501,1	457,0	337,3	312,7
1.3. Krediti	49.566,8	72.180,6	80.887,6	96.081,7	109.523,9	110.959,3	112.288,0	113.846,3	115.787,9	117.436,4	119.869,3
1.4. Dionice	3.939,8	3.893,8	3.064,0	2.912,9	2.042,0	2.019,1	1.993,7	1.995,0	2.040,4	2.035,5	2.038,5
2. Devizna potraživanja	6.624,3	7.657,0	10.799,8	10.009,3	11.072,2	11.160,9	11.436,1	11.938,3	12.090,0	11.995,5	12.164,4
2.1. Vrijednosni papiri	112,4	126,6	243,2	130,6	213,5	265,5	253,8	268,8	295,8	314,5	311,0
2.2. Krediti	6.512,0	7.530,5	10.556,6	9.878,7	10.858,6	10.895,4	11.182,4	11.669,5	11.794,1	11.681,0	11.853,5
Ukupno (1+2)	60.363,9	74.283,8	96.218,4	110.374,3	125.707,9	126.293,7	127.871,5	129.977,0	132.010,6	133.371,8	136.024,5

Tablica D4: Potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora

U tablici se iskazuju kunska i devizna potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora, klasificirana prema financijskim instrumenti-

ma: instrumenti tržišta novca (uključujući faktoring i forfaiting od siječnja 2004. godine), krediti (uključujući akceptne kredite i kupljena potraživanja) i dionice.

Tablica D5: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
KUNSKI KREDITI											
1. Krediti središnjoj državi	2.196,9	1.815,4	3.894,6	5.513,5	3.870,0	4.790,7	4.142,1	5.492,7	5.949,4	5.421,6	4.631,6
1.1. Krediti Republici Hrvatskoj	1.224,9	826,9	2.454,3	4.262,6	2.686,5	2.703,8	2.145,5	2.893,9	2.957,4	2.215,5	1.464,2
1.2. Krediti republičkim fondovima	972,1	988,4	1.440,3	1.250,9	1.183,5	2.086,9	1.996,7	2.598,7	2.991,9	3.206,2	3.167,5
2. Krediti lokalnoj državi	996,8	1.069,1	1.202,9	1.485,1	1.701,9	1.666,1	1.647,7	1.646,1	1.673,0	1.616,7	1.621,7
3. Krediti trgovačkim društvima	25.328,0	31.049,4	36.708,1	39.777,4	42.844,7	43.266,9	43.750,1	44.303,5	44.704,2	45.048,1	45.595,9
4. Krediti stanovništvu	23.242,1	30.062,1	42.976,6	54.819,3	64.977,2	66.026,2	66.890,2	67.896,7	69.410,7	70.771,6	72.651,7
U tome: Stambeni krediti	8.257,8	9.450,0	12.363,4	16.896,2	21.397,9	21.865,2	22.161,1	22.535,3	23.239,5	23.931,4	24.898,0
5. Krediti ostalim bankarskim institucijama	33,5	34,7	17,6	82,3	154,5	51,8	86,6	42,0	53,8	77,9	684,3
6. Krediti nebankarskim financijskim institucijama	105,5	240,9	521,3	427,9	558,0	525,3	562,0	567,2	517,1	626,8	502,8
A. Ukupno (1+2+3+4+5+6)	51.902,8	64.271,6	85.321,1	102.105,4	114.106,4	116.327,2	117.078,6	119.948,2	122.308,1	123.562,7	125.688,0
DEVIZNI KREDITI											
1. Krediti središnjoj državi	779,1	1.140,3	1.544,9	1.634,7	3.501,0	7.105,4	7.072,5	6.995,1	7.083,4	6.966,1	7.046,8
1.1. Krediti Republici Hrvatskoj	623,5	325,5	625,7	1.391,5	2.431,3	6.078,4	6.020,6	5.947,3	6.024,0	5.989,0	6.051,8
1.2. Krediti republičkim fondovima	155,5	814,8	919,2	243,1	1.069,7	1.026,9	1.051,9	1.047,7	1.059,3	977,1	995,1
2. Krediti lokalnoj državi	171,6	179,1	152,3	47,1	31,9	23,5	23,2	23,0	23,1	15,7	15,9
3. Krediti trgovačkim društvima	6.284,0	7.291,7	10.308,3	9.649,4	10.527,3	10.570,4	10.853,7	11.334,9	11.419,9	11.321,1	11.480,9
4. Krediti stanovništvu	56,3	59,7	96,0	182,1	299,5	301,5	305,4	311,6	351,2	344,1	356,7
5. Krediti ostalim bankarskim institucijama	–	–	1,2	174,3	52,9	6,0	–	8,1	–	55,5	51,9
6. Krediti nebankarskim financijskim institucijama	–	–	28,3	58,8	255,3	567,8	613,5	470,0	421,7	222,0	287,2
B. Ukupno (1+2+3+4+5+6)	7.291,0	8.670,7	12.131,0	11.746,4	14.667,8	18.574,6	18.868,4	19.142,7	19.299,2	18.924,6	19.239,4
UKUPNO (A+B)	59.193,9	72.942,3	97.452,1	113.851,8	128.774,2	134.901,8	135.947,1	139.090,9	141.607,3	142.487,2	144.927,4

Tablica D5: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima

U tablici se iskazuju podaci o kuskim i deviznim kreditima ba-

naka domaćim sektorima, pri čemu krediti obuhvaćaju i akceptne kredite, financijski najam (leasing), izvršena plaćanja na osnovi garancija i drugih jamstva i kupljena potraživanja, a do prosinca 2003. godine i faktoring i forfaiting.

Tablica D6: Depozitni novac kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
1. Lokalna država	573,6	907,0	1.910,4	2.006,2	2.020,7	1.878,0	2.069,1	2.070,8	1.913,7	1.739,7	1.812,1
2. Trgovačka društva	7.087,1	8.981,6	12.344,5	12.872,9	12.036,9	11.455,3	10.984,7	11.759,1	11.728,9	12.201,4	12.240,0
3. Stanovništvo	3.499,7	4.872,0	6.307,4	7.873,1	8.773,0	9.476,7	9.612,9	9.835,3	10.092,5	10.403,4	10.365,6
4. Ostale bankarske institucije	11,6	17,0	42,1	98,9	245,4	139,4	256,0	286,0	265,6	351,1	152,7
5. Nebankarske financijske institucije	221,7	407,1	568,1	468,1	517,5	537,7	469,3	530,8	565,3	468,2	539,8
6. Manje: Čekovi banaka i obračun čekova banaka	-7,6	-4,2	-6,4	-4,2	-2,2	-1,8	-2,0	-1,9	-1,8	-1,8	-1,7
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	11.386,0	15.180,6	21.166,2	23.315,0	23.591,3	23.485,4	23.390,0	24.480,0	24.564,3	25.162,0	25.108,5

Tablica D6: Depozitni novac kod banaka

U tablici se iskazuje depozitni novac kod banaka, klasificiran prema domaćim institucionalnim sektorima.

Depozitni novac je zbroj novčanih sredstava na žiroračunima i

tekućim računima ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija umanjeno za novčana sredstva u platnom prometu (odnosno za čekove u blagajnama banaka i čekove poslane na naplatu). Obveze banaka po izdanim kuskim instrumentima plaćanja uključene su u sektor stanovništvo.

Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
1. Štedni depoziti	1.676,1	2.006,8	2.236,2	2.527,9	2.233,9	2.327,6	2.341,6	2.321,5	2.335,8	2.390,6	2.417,4
1.1. Lokalna država	137,6	118,3	14,8	14,4	4,6	4,7	4,8	4,7	4,8	4,7	4,9
1.2. Trgovačka društva	142,4	88,0	213,3	190,5	38,8	45,5	44,2	61,4	62,0	78,0	96,9
1.3. Stanovništvo	1.348,3	1.712,2	1.996,3	2.288,8	2.190,5	2.277,4	2.292,6	2.255,4	2.269,1	2.307,9	2.315,5
1.4. Ostale bankarske institucije	0,6	20,8	0,0	-	-	-	-	-	-	-	-
1.5. Nebankarske financijske institucije	47,2	67,5	11,8	34,2	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
2. Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	5.975,0	8.206,3	10.764,9	15.842,9	20.245,4	20.204,3	20.927,0	22.104,7	22.621,8	23.358,2	24.846,8
2.1. Lokalna država	230,7	340,7	482,8	551,6	550,8	695,6	693,0	676,7	675,8	702,1	749,1
2.2. Trgovačka društva	2.871,4	3.618,3	4.633,6	7.165,3	8.698,5	7.522,2	7.712,5	8.320,8	8.346,1	8.601,9	9.557,0
2.3. Stanovništvo	1.789,8	2.554,1	3.793,8	6.194,5	9.321,4	10.455,7	10.660,4	10.884,8	11.190,4	11.508,8	11.822,7
2.4. Ostale bankarske institucije	20,8	24,7	58,4	129,3	215,9	143,7	283,0	571,6	532,4	898,8	906,2
2.5. Nebankarske financijske institucije	1.062,2	1.668,5	1.796,3	1.802,2	1.458,8	1.387,1	1.578,2	1.650,7	1.877,1	1.646,5	1.811,8
Ukupno (1+2)	7.651,1	10.213,1	13.001,1	18.370,7	22.479,2	22.531,9	23.268,6	24.426,2	24.957,6	25.748,8	27.264,2

Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod banaka

U tablici se iskazuju kunski štedni i oročeni depoziti ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija kod banaka.

Tablica D8: Devizni depoziti kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
1. Štedni depoziti	14.566,3	23.748,8	21.074,4	21.547,0	22.144,6	21.005,7	20.716,7	21.238,6	21.410,7	21.865,7	23.475,5
1.1. Lokalna država	16,8	13,2	12,2	14,7	15,6	14,6	14,5	14,5	14,8	13,3	13,6
1.2. Trgovačka društva	2.408,0	2.884,2	3.346,7	3.620,2	4.273,2	3.948,4	3.889,6	4.277,4	4.230,0	4.182,2	4.984,3
1.3. Stanovništvo	12.041,5	20.688,3	17.537,3	17.690,2	17.708,9	16.864,1	16.675,2	16.834,7	17.069,2	17.407,5	18.226,2
1.4. Ostale bankarske institucije	10,3	23,9	34,7	9,0	15,4	16,2	15,7	11,9	11,1	25,8	37,1
1.5. Nebankarske financijske institucije	89,8	139,2	143,5	212,9	131,6	162,3	121,7	100,2	85,6	236,9	214,4
2. Oročeni depoziti	32.335,3	48.088,1	50.980,3	54.488,4	59.598,3	58.971,7	58.028,0	57.664,5	58.342,1	59.108,7	61.549,9
2.1. Lokalna država	8,2	1,7	9,5	3,8	0,3	0,3	0,3	0,3	31,8	31,7	32,8
2.2. Trgovačka društva	2.753,1	4.619,1	6.009,6	7.154,0	8.518,6	8.267,1	7.698,6	7.206,2	7.125,9	6.953,1	7.954,2
2.3. Stanovništvo	29.097,2	42.705,4	44.159,2	46.805,1	50.636,0	50.298,2	49.936,5	49.977,4	50.617,7	51.304,2	52.703,1
2.4. Ostale bankarske institucije	4,2	11,5	41,5	21,7	20,7	81,8	66,0	94,0	120,2	122,8	159,4
2.5. Nebankarske financijske institucije	472,7	750,3	760,5	503,7	422,7	324,3	326,6	386,7	446,5	696,9	700,3
Ukupno (1+2)	46.901,6	71.836,9	72.054,6	76.035,3	81.742,9	79.977,3	78.744,7	78.903,1	79.752,8	80.974,4	85.025,4

Tablica D8: Devizni depoziti kod banaka

U tablici se iskazuju štedni i oročeni devizni depoziti ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih finan-

cijskih institucija kod banaka. Devizni štedni depoziti su svi devizni depoziti po videnju i izdani devizni instrumenti plaćanja, a oročeni devizni depoziti obuhvaćaju i devizne depozite s otkaznim rokom.

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
1. Instrumenti tržišta novca (neto)	–	–	5,1	–	–	–	–	–	–	–	–
2. Obveznice (neto)	353,5	104,4	92,8	151,9	170,5	170,3	166,7	167,1	159,6	161,4	160,1
3. Primljeni krediti	124,7	213,4	118,4	446,5	993,0	747,6	880,2	1.076,7	1.005,0	389,0	895,6
3.1. Lokalna država	–	–	–	0,9	–	–	–	–	–	–	0,0
3.2. Trgovačka društva	15,2	158,1	46,3	92,7	40,3	49,3	49,3	81,3	80,3	91,8	74,8
3.3. Ostale bankarske institucije	1,3	4,6	10,0	222,1	842,8	494,2	515,4	565,1	623,4	226,6	772,1
3.4. Nebankarske financijske institucije	108,2	50,7	62,0	130,9	109,9	204,2	315,5	430,3	301,2	70,7	48,6
Ukupno (1+2+3)	478,2	317,8	216,3	598,4	1.163,5	918,0	1.046,8	1.243,8	1.164,5	550,4	1.055,7

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca

U tablici se iskazuju neto obveze banaka na osnovi izdanih vrijednosnih papira i krediti primljeni od ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija.

Instrumenti tržišta novca (neto) obuhvaćaju neto obveze banaka na osnovi izdanih blagajničkih zapisa, izdanih mjenica, akceptiranih

mjenica i ostalih izdanih vrijednosnih papira.

Obveznice (neto) obuhvaćaju neto obveze banaka na osnovi izdanih kunskih i deviznih obveznica, te izdanih podređenih i hibridnih instrumenata, osim onih koje su upisali inozemni investitori.

Primljeni krediti iskazani su ukupno i klasificirani su prema institucionalnim sektorima.

Tablica D10: Inozemna pasiva banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
1. Devizna inozemna pasiva	17.669,8	21.692,7	34.198,5	44.574,3	54.536,7	53.735,4	52.424,1	52.238,8	52.808,8	51.219,1	49.711,8
1.1. Obveze prema stranim bankama	11.957,6	16.407,4	28.662,3	38.623,1	48.894,3	47.865,2	46.573,9	46.376,0	46.704,8	45.034,1	43.447,0
Tekući računi	176,3	147,1	130,9	266,6	127,6	96,2	118,6	95,7	106,6	112,6	96,8
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	345,9	1.208,3	9.002,9	12.885,2	16.056,8	14.254,3	13.426,6	13.647,9	13.554,8	12.410,9	10.261,5
Kredit	11.435,4	15.052,1	19.528,5	25.471,4	29.296,3	30.198,7	29.734,3	29.363,0	29.772,0	29.245,1	29.786,5
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	194,2	2.558,3	2.801,4	2.949,2	2.326,3	2.017,4	1.846,7	1.832,4	1.833,2	1.829,8	1.850,2
Obveznice	–	–	–	–	3.413,6	3.315,9	3.294,5	3.269,4	3.271,4	3.265,5	3.302,2
1.2. Obveze prema strancima	5.712,2	5.285,2	5.536,2	5.951,2	5.642,4	5.870,2	5.850,2	5.862,8	6.104,0	6.185,0	6.264,8
Štedni i oročeni depoziti	2.868,1	3.777,8	4.160,2	4.753,2	5.002,2	5.280,5	5.264,5	5.280,9	5.516,2	5.641,5	5.714,6
Depoziti po viđenju	745,5	873,7	875,6	898,6	1.052,5	1.073,3	1.064,6	1.131,1	1.156,6	1.197,8	1.275,0
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	2.122,6	2.904,1	3.284,6	3.854,6	3.949,6	4.207,1	4.199,9	4.149,8	4.359,7	4.443,7	4.439,5
Kredit	2.844,1	1.507,4	1.376,0	1.198,0	640,2	589,8	585,7	581,9	587,8	543,5	550,2
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	66,0	39,3	39,7	39,1	73,4	71,1	70,4	69,8	69,8	69,6	70,4
2. Kunska inozemna pasiva	140,0	165,1	825,0	5.357,7	6.627,0	8.912,5	9.566,8	10.191,7	10.693,0	11.464,1	11.087,6
2.1. Obveze prema stranim bankama	37,0	46,9	690,9	5.087,8	6.103,9	8.293,2	8.931,3	9.524,8	9.992,7	10.755,2	10.363,8
Depozitni novac	14,4	38,2	53,6	86,4	145,1	199,8	248,0	162,0	223,4	159,0	176,8
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	22,0	4,2	635,8	2.664,1	2.846,9	4.471,8	4.225,7	4.097,8	4.136,9	4.978,4	5.098,7
Kredit	0,7	4,5	1,5	2.337,3	3.111,9	3.621,6	4.457,6	5.265,0	5.632,3	5.617,9	5.088,2
2.2. Obveze prema strancima	103,0	118,2	134,1	269,9	523,1	619,3	635,5	666,9	700,4	708,9	723,9
Depozitni novac	50,8	60,1	56,2	76,8	95,9	108,3	111,6	119,8	121,6	113,2	103,2
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	52,2	58,1	77,9	191,4	419,2	503,2	519,9	543,1	574,8	591,7	616,7
Kredit	–	–	–	1,7	8,0	7,7	4,0	3,9	3,9	3,9	4,0
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	1,7	8,0	7,7	4,0	3,9	3,9	3,9	4,0
Ukupno (1+2)	17.809,7	21.857,8	35.023,5	49.932,0	61.163,7	62.647,9	61.990,9	62.430,5	63.501,8	62.683,2	60.799,5

Tablica D10: Inozemna pasiva banaka

U tablici se iskazuju ukupne devizne i kunske obveze banaka prema stranim fizičkim i pravnim osobama, osim ograničenih kunskih i deviznih depozita stranih fizičkih i pravnih osoba.

Inozemna pasiva banaka obuhvaća deviznu inozemnu pasivu i

kunsku inozemnu pasivu.

I u sklopu devizne i u sklopu kunske inozemne pasive posebno su prikazane obveze prema stranim bankama i obveze prema strancima (ukupno i po financijskim instrumentima). Stavke Krediti obuhvaćaju i izdane podređene i hibridne instrumente koje su upisali inozemni investitori.

Tablica D11: Depoziti središnje države kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
1. Kunski depoziti	3.073,3	3.335,1	4.036,8	4.104,4	5.627,2	5.961,7	5.897,0	5.864,9	6.105,4	6.205,3	6.633,0
1.1. Depoziti Republike Hrvatske	430,0	295,9	634,3	506,4	445,1	426,4	454,3	512,0	554,8	502,2	529,3
Depozitni novac	116,7	33,9	476,4	448,0	373,3	330,4	372,8	390,4	428,4	376,9	397,2
Štedni depoziti	26,1	41,6	3,3	3,0	4,2	3,3	3,2	2,9	2,1	2,0	2,1
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	259,5	217,6	153,6	54,2	66,5	91,7	77,3	117,7	123,2	122,2	129,1
Krediti	27,7	2,8	1,1	1,1	1,1	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
1.2. Depoziti republičkih fondova	2.643,3	3.039,2	3.402,5	3.598,0	5.182,2	5.535,4	5.442,7	5.352,9	5.550,6	5.703,1	6.103,6
Depozitni novac	116,9	214,6	553,2	294,8	266,3	271,9	279,7	275,6	241,5	345,9	436,1
Štedni depoziti	15,2	10,8	0,0	0,3	3,5	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	32,6	195,2	144,3	156,2	262,3	638,9	428,7	176,9	251,0	143,0	270,1
Krediti	2.478,6	2.618,6	2.705,0	3.146,7	4.650,0	4.622,7	4.732,5	4.898,6	5.056,2	5.212,4	5.395,6
2. Devizni depoziti	3.657,1	2.299,6	2.058,1	1.178,9	1.194,6	955,3	1.131,6	1.185,5	1.464,3	1.165,6	1.106,0
2.1. Depoziti Republike Hrvatske	3.622,6	2.275,0	1.938,9	1.158,2	891,0	818,6	787,3	816,9	887,7	761,5	732,0
Štedni depoziti	1.256,1	329,8	263,0	198,5	189,7	206,5	188,5	189,0	236,6	224,2	193,8
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	27,0	55,8	293,1	–	23,2	23,7	17,1	30,1	30,1	26,6	27,4
Refinancirani krediti	2.339,4	1.889,5	1.382,8	959,6	678,1	588,3	581,7	597,8	620,9	510,6	510,8
2.2. Depoziti republičkih fondova	34,6	24,5	119,2	20,8	303,6	136,7	344,3	368,5	576,6	404,2	374,0
Štedni depoziti	25,0	22,9	114,1	20,8	156,5	136,7	148,9	138,4	172,1	205,7	189,5
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	9,5	1,6	5,0	–	147,1	–	195,4	120,6	240,8	–	73,8
Krediti	–	–	–	–	–	–	–	109,6	163,8	198,5	110,7
Ukupno (1+2)	6.730,5	5.634,7	6.094,9	5.283,3	6.821,8	6.917,0	7.028,6	7.050,4	7.569,7	7.371,0	7.739,0

Tablica D11: Depoziti središnje države kod banaka

U tablici se iskazuju ukupne kunske i devizne obveze banaka prema središnjoj državi, osim ograničenih (kunskih i deviznih) depozita središnje države kod banaka.

U tablici su odvojeno iskazani kunski i devizni depoziti Republi-

ke Hrvatske i republičkih fondova. Kunski depoziti obuhvaćaju depozitni novac, štedne depozite, oročene depozite i depozite s otkaznim rokom te kredite primljene od središnje države. Devizni depoziti obuhvaćaju štedne depozite, oročene depozite i depozite s otkaznim rokom te refinancirane kredite.

Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
1. Ograničeni depoziti	854,4	830,6	1.361,2	1.541,2	2.014,6	2.396,0	2.329,9	2.321,4	2.014,5	2.140,0	2.105,2
1.1. Kunski depoziti	131,6	100,3	789,6	730,1	1.267,4	1.473,5	1.515,3	1.344,4	1.221,6	1.190,1	1.179,0
1.2. Devizni depoziti	722,8	730,3	571,6	811,1	747,2	922,5	814,6	977,0	792,9	949,9	926,2
2. Blokirani devizni depoziti stanovništva	1.695,1	770,2	319,3	167,8	40,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ukupno (1+2)	2.549,6	1.600,8	1.680,5	1.709,0	2.054,6	2.396,1	2.329,9	2.321,5	2.014,5	2.140,0	2.105,2

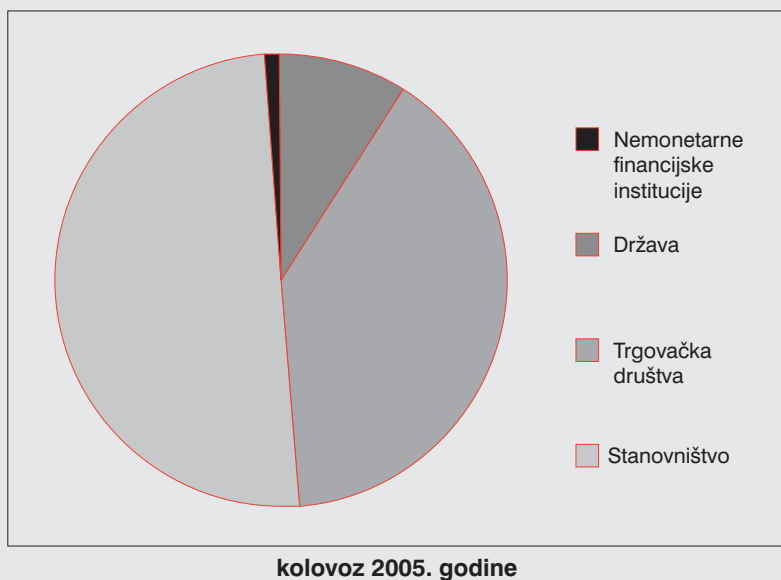
Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod banaka

U tablici se iskazuju ograničeni depoziti (kunski i devizni) i blokirani depoziti stanovništva.

Blokirani devizni depoziti uključuju devizne depozite stanovništva regulirane Zakonom o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

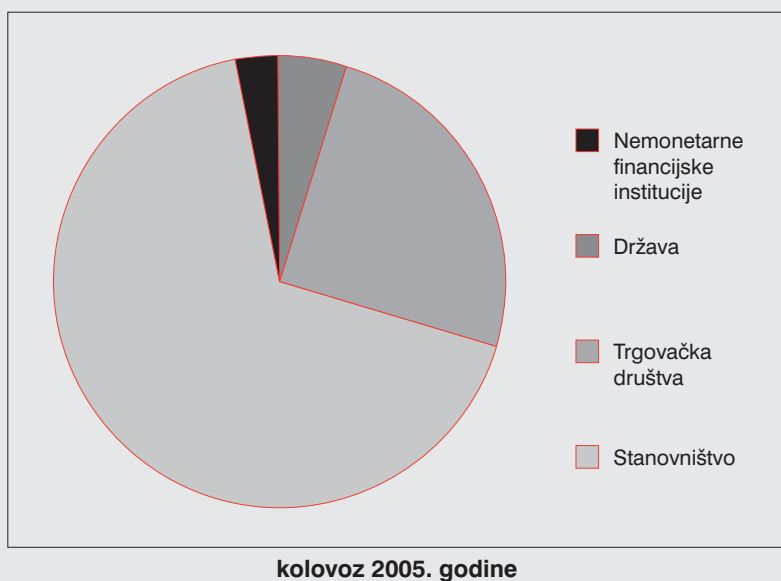
Slika D1.

**DISTRIBUCIJA KREDITA BANAKA
PO INSTITUCIONALNIM SEKTORIMA**

Slika D2.

**DISTRIBUCIJA DEPOZITA KOD BANAKA
PO INSTITUCIONALNIM SEKTORIMA**

Napomena:

Sektor "Država" obuhvaća središnju i lokalnu državu.

Sektor "Nemonetarne financijske institucije" obuhvaća ostale bankarske institucije i nebankarske financijske institucije.

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
AKTIVA											
1. Pričuve kod središnje banke	7,6	15,5	19,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Potraživanja od središnje države	497,6	1.208,8	1.983,9	3.033,5	3.779,1	3.660,1	3.644,2	3.646,5	3.666,1	3.676,3	3.759,5
3. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	1,1	11,6	93,3	187,9	373,2	557,4	571,1	588,6	610,9	627,8	653,0
u tome: Potraživanja od stanovništva	0,6	11,6	91,3	187,9	373,2	403,0	418,2	436,5	458,9	476,6	499,0
4. Potraživanja od banaka	7,6	18,1	37,2	247,2	824,2	666,0	663,7	659,1	693,0	684,6	716,0
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ukupno (1+2+3+4+5)	513,8	1.254,0	2.133,6	3.468,6	4.976,6	4.883,5	4.879,0	4.894,3	4.970,1	4.988,7	5.128,6
PASIVA											
1. Oročeni depoziti	437,8	1.137,5	2.012,9	3.265,2	4.728,2	4.686,9	4.663,4	4.647,9	4.678,9	4.696,9	4.793,0
2. Obveznice i instrumenti tržišta novca	10,0	10,0	–	11,1	10,7	10,4	10,3	10,2	10,2	10,2	10,3
3. Kapitalni računi	112,5	124,0	141,1	159,7	206,7	172,4	206,3	228,5	238,1	243,3	262,0
4. Ostalo (neto)	–46,5	–17,5	–20,4	32,6	30,8	13,8	–1,0	7,7	42,9	38,3	63,3
Ukupno (1+2+3+4)	513,8	1.254,0	2.133,6	3.468,6	4.976,6	4.883,5	4.879,0	4.894,3	4.970,1	4.988,7	5.128,6

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica

U agregiranu bilancu stambenih štedionica uključeni su podaci o potraživanjima i obvezama stambenih štedionica. Sva potraživanja i sve obveze stambenih štedionica odnose se isključivo na domaće sektore.

Pričuve stambenih štedionica kod središnje banke su novčana sredstva stambenih štedionica u blagajnama, a do rujna 2003. godine i kunska novčana sredstva stambenih štedionica na računima kod središnje banke.

Potraživanja od središnje države su kunska potraživanja od Republike Hrvatske i republičkih fondova.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora obuhvaćaju prije svega kunske kredite dane lokalnoj državi i stanovništvu.

Potraživanja od banaka obuhvaćaju kredite dane bankama kao i depozite kod banaka, uključujući, od listopada 2003. godine, raču-

ne za redovno poslovanje kod banaka.

Potraživanja od ostalih bankarskih institucija obuhvaćaju plasmane u investicijske fondove.

Stavka Oročeni depoziti su oročeni depoziti lokalne države i stanovništva.

Obveznice i instrumenti tržišta novca su neto obveze stambenih štedionica na osnovi izdanih obveznica i primljeni krediti.

Kapitalni računi su dionički kapital, dobit ili gubitak prethodne i tekuće godine, zadržana dobit (gubitak), zakonske pričuve, statutarne i ostale kapitalne pričuve, rezerve proizašle iz transakcija zaštite, nerealizirana dobit (gubitak) s osnove vrijednosnog usklađivanja financijske imovine raspoložive za prodaju te ispravci vrijednosti i posebne rezerve za neidentificirane gubitke. Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjeni za neraspoređene račune aktive.

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

u postocima, na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Eskontna stopa HNB-a	Repo stopa HNB-a ^a	Aktivne kamatne stope					
				Na lombardne kredite ^b	Na interventne kredite za premošćivanje nelikvidnosti	Na kredite korištene unutar jednog dana ^b	Na kratkoročni kredit za likvidnost	Na nepravilno obračunatu ili manje izdvojenu obveznu pričuvu ^b	Na nepropisno korištena sredstva i dospelje nenaplaćene obveze
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1994.	prosinac	8,50	–	18,00	19,00	17,00	14,00	19,00	22,00
1995.	prosinac	8,50	–	25,49	19,00	17,00	–	19,00	22,00
1996.	prosinac	6,50	–	11,00	19,00	17,00	–	19,00	18,00
1997.	prosinac	5,90	–	9,50	19,00	17,00	–	19,00	18,00
1998.	prosinac	5,90	–	12,00	19,00	7,00	14,00	19,00	18,00
1999.	prosinac	7,90	–	13,00	19,00	–	14,00	19,00	18,00
2000.	prosinac	5,90	–	12,00	18,00	–	13,00	18,00	18,00
2001.	prosinac	5,90	–	10,00	–	–	11,00	15,00	18,00
2002.	prosinac	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
2003.	prosinac	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
2004.	kolovoz	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
	rujan	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
	listopad	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
	studenj	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
	prosinac	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
2005.	siječanj	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
	veljača	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
	ožujak	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
	travanj	4,50	4,75	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
	svibanj	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
	lipanj	4,50	3,61	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
	srpanj	4,50	3,52	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
	kolovoz	4,50	3,50	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00

^a Vagani prosjek vaganih repo stopa ostvarenih na redovitim obratnim repo aukcijama HNB-a u izvještajnom mjesecu.

^b Lomovi u serijama podataka nastali zbog izmjena instrumentarija HNB-a.

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

U tablici su iskazane kamatne stope prema kojima Hrvatska narodna banka obračunava i naplaćuje kamate na plasmane iz primarne emisije i na sva druga potraživanja.

Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke utvrđuju se odlukama Savjeta Hrvatske narodne banke na godišnjoj razini. Iznimno, od lipnja 1995. godine Hrvatska narodna banka je na lombardne kredite obračunavala i naplaćivala kamate po stopi koja je za 1,5 postotnih bodova bila veća od vagane prosječne kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke, koji su služili kao zalag za lombardne kredite, onda kada je ta vagana prosječna kamatna stopa bila veća od 16,5%. U skladu s tim, u tablici se od lipnja 1995. godine do kolovoza 1996. godine iskazuje vagana prosječna kamatna stopa na lombardne kredite.

Vremenske serije iskazane u tablici sadrže određene lomove zbog izmjena instrumentarija Hrvatske narodne banke.

U stupcu 4 prikazane su vagane kamatne stope vaganih repo stopa ostvarenih na redovitim obratnim repo aukcijama Hrvatske narodne banke u izvještajnom mjesecu.

Podaci iskazani u stupcu 7 se do rujna 1994. godine odnose na kamatne stope na posebne kredite za isplate štednih uloga i za

plaćanja s tekućih računa građana, a od listopada 1994. godine do rujna 1997. godine na kamatne stope na dnevne kredite za štedne uloge i tekuće račune građana u kunama. Za razliku od posebnih kredita, dnevni se krediti vraćaju istoga dana. Od listopada 1997. godine taj instrument zamjenjuje se dnevnim kreditom za premošćivanje tekuće nelikvidnosti do visine nominalne vrijednosti blagajničkih zapisa HNB-a založenih u tu svrhu, a od prosinca 1998. godine do travnja 1999. godine inkorporira se u lombardni kredit, s diferenciranom kamatnom stopom za njegovo korištenje tijekom jednoga dana.

Podaci iskazani u stupcu 8 odnose se, za razdoblje do prosinca 1994. godine, na kamatne stope na inicijalne kredite za premošćivanje nelikvidnosti, a od 18. ožujka 1998. na kamatnu stopu na kredit za premošćivanje nelikvidnosti bankama nad kojima je pokrenut postupak za ocjenu mogućnosti i ekonomske opravdanosti sanacije i restrukturiranja banke, a od veljače 1999. godine na kamatnu stopu na kratkoročni kredit za likvidnost. Od prosinca 1999. godine ta se kamatna stopa odnosi na kratkoročne kredite za likvidnost korištene s rokom dužim od 3 mjeseca te se određuje kao kamatna stopa na lombardni kredit uvećana za 1 postotni bod. Za korištenje kratkoročnoga kredita za likvidnost s rokom do 3 mjeseca primjenjuje se kamatna stopa na lombardni kredit uvećana za 0,5 postotnih bodova.

Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

u postocima, na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na sredstva izdvojene obvezne pričuve ^a	Kamatne stope na obvezno upisane blag. zapise HNB-a	Kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise HNB-a s rokom dospeljeća ^a				Kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise HNB-a u stranoj valuti s rokom dospeljeća				Kamatne stope na prekonocne depozite kod HNB-a	
				Od 7 dana	Od 35 dana	Od 70 dana	Od 105 dana	Od 35 dana	Od 63 dana	Od 91 dana	Od 182 dana		Od 364 dana
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1994.	prosinac	5,15	–	9,00	12,00	14,00	–	–	–	–	–	–	–
1995.	prosinac	5,50	16,50	12,00	25,54	27,00	–	–	–	–	–	–	–
1996.	prosinac	5,50	–	–	8,00	9,50	–	–	–	–	–	–	–
1997.	prosinac	4,50	–	–	8,00	9,00	10,00	–	–	–	–	–	–
1998.	prosinac	5,90	–	–	9,50	10,50	11,00	–	4,60	3,12	3,08	–	–
1999.	prosinac	5,90	–	–	10,50	11,55	12,50	–	4,83	3,56	–	–	–
2000.	prosinac	4,50	–	–	6,65	7,00	7,70	–	5,51	4,83	–	–	–
2001.	prosinac	2,00	–	–	3,36	4,26	4,85	–	2,62	3,06	–	–	–
2002.	prosinac	1,75	–	–	2,08	–	–	2,30	2,68	–	–	–	–
2003.	prosinac	1,25	0,50	–	–	–	–	1,75	1,48	–	–	–	–
2004.	kolovoz	1,25	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	rujan	1,25	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	listopad	1,25	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	studenj	1,25	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	prosinac	1,25	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2005.	siječanj	1,25	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	veljača	1,25	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	ožujak	1,25	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	travanj	1,25	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	svibanj	1,25	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	lipanj	0,75 ^b	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	srpanj	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	kolovoz	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50

^a Lomovi u serijama podataka nastali zbog izmjena instrumentarija HNB-a. ^b Od 8. lipnja 2005.

Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

U tablici su iskazane kamatne stope prema kojima Hrvatska narodna banka obračunava i plaća kamate na sredstva deponirana kod Hrvatske narodne banke te na izdane vrijednosne papire.

Kamatne stope Hrvatske narodne banke na sredstva izdvojene obvezne pričuve utvrđuju se odlukom Savjeta Hrvatske narodne banke. Do travnja 2005. godine izdvojena sredstva obvezne pričuve obuhvaćaju sredstva obračunate obvezne pričuve izdvojena na posebnom računu obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke te sredstva koja se, u svrhu održavanja obvezne pričuve u prosjeku, izdvajaju na račune za namirenje banaka i na poseban račun u Hrvatskoj narodnoj banci za namirenje neto pozicije iz Nacionalnoga kliničkog sustava, a od travnja 2005. godine obuhvaćaju sredstva obračunate obvezne pričuve izdvojena na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke (stupac 3).

Kamatne stope na obvezno upisane blagajničke zapise Hrvatske

narodne banke utvrđuju se odlukom Savjeta Hrvatske narodne banke. Kamatna stopa na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke formira se na aukcijama blagajničkih zapisa. U stupcima 5, 6 i 7 iskazuju se vagane prosječne kamatne stope postignute na aukcijama blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke.

Od studenoga 1994. godine do siječnja 2001. godine iskazane su kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke s rokom dospeljeća od 91 dan (stupac 7), odnosno 182 dana (stupac 8).

Od travnja 1998. godine u stupcima od 9 do 13 iskazuju se prosječne vagane kamatne stope postignute na aukcijama dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa u stranoj valuti. Blagajnički zapisi upisuju se u eurima i američkim dolarima (do prosinca 1998. godine u njemačkim markama i američkim dolarima). Kamatna stopa izračunata je kao vagani prosjek upisanih iznosa tih dviju valuta.

U stupcu 14 iskazuje se kamatna stopa na prekonocni depozit kod Hrvatske narodne banke.

Tablica F3: Obvezne pričuve banaka

prosječna dnevna stanja i stope, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Vagana prosječna stopa obvezne pričuve	Obračunata obvezna pričuva			Ostali obvezni depoziti kod HNB-a	Izdvojena obvezna pričuva		Prosječna stopa remuneracije na kunska imobilizirana sredstva	Prosječna stopa remuneracije na devizna izdvojena sredstva
			Ukupno	U kunama	U stranoj valuti		U kunama	U stranoj valuti		
1	2	3	4=5+6	5	6	7	8	9	10	11
1994.	prosinac	26,20	1.826,0	1.826,0	–	188,3	1.779,2	–	5,63	–
1995.	prosinac	30,90	2.431,8	2.431,8	–	826,5	2.215,9	–	7,93	–
1996.	prosinac	35,91	3.652,9	3.652,9	–	–	3.312,0	–	4,99	–
1997.	prosinac	32,02	4.348,8	4.348,8	–	–	3.914,2	–	4,05	–
1998.	prosinac	29,57	13.112,7	3.967,2	9.145,4	57,4	3.469,8	1.467,6	5,28
1999.	prosinac	30,50	13.579,0	4.210,1	9.368,9	37,3	3.695,1	4.606,5	5,62
2000.	prosinac	23,22	16.245,8	4.646,8	11.599,0	5,0	4.191,6	5.544,6	4,05
2001.	prosinac	19,67	21.187,1	8.691,5	12.495,5	–	6.287,8	5.950,0	1,97	2,73
2002.	prosinac	19,00	25.985,1	11.447,1	14.538,0	–	8.156,7	7.139,9	1,72	2,16
2003.	prosinac	19,00	31.009,4	18.023,8	12.985,6	109,4	12.459,8	6.850,2	1,17	1,47
2004.	kolovoz	19,00	33.748,9	20.036,4	13.712,5	253,9	14.327,8	10.477,5	1,17	1,10
	rujan	19,00	34.298,8	20.440,5	13.858,3	232,0	14.672,2	10.469,5	1,20	1,16
	listopad	19,00	34.720,2	20.731,8	13.988,4	163,8	15.024,9	10.503,0	1,20	1,40
	studenj	18,23	33.750,6	20.128,7	13.621,9	279,3	14.749,5	10.196,5	1,22	1,31
	prosinac	18,00	33.615,7	20.040,9	13.574,8	430,1	14.664,1	10.171,3	1,22	1,36
2005.	siječanj	18,00	33.813,7	20.138,1	13.675,7	844,2	14.702,2	10.263,1	1,22	1,49
	veljača	18,00	34.231,3	20.353,1	13.878,2	1.341,2	14.844,8	10.444,8	1,21	1,41
	ožujak	18,00	34.369,6	20.506,3	13.863,3	1.752,0	14.790,3	10.436,4	1,21	1,30
	travanj	18,00	34.273,3	20.475,9	13.797,4	1.769,2	14.421,3	10.403,7	0,95	1,41
	svibanj	18,00	34.619,1	20.713,2	13.905,9	2.426,0	14.496,1	10.542,8	0,87	1,24
	lipanj	18,00	34.918,4	22.506,3	12.412,1	3.447,3	15.751,4	9.427,2	0,61	0,86
	srpanj	18,00	35.414,2	23.365,0	12.049,2	3.921,7	16.352,7	9.151,9	0,52	0,74
	kolovoz	18,00	35.792,5	23.710,5	12.082,0	4.024,6	16.594,8	9.150,1	0,52	0,68

Tablica F3: Obvezne pričuve banaka

U tablici se iskazuju osnovni podaci o mjesečnim prosjecima dnevnih stanja obveznih pričuva banaka kod Hrvatske narodne banke u kunama i u stranoj valuti. Štedionice se uključuju od srpnja 1999. godine.

U stupcu 3 iskazana je ukupna vagana prosječna stopa obvezne pričuve kao postotni udio ukupno obračunate obvezne pričuve u kunama i u stranoj valuti (stupac 4) u osnovici za obračun obvezne pričuve.

Obračunata obvezna pričuva (stupac 4) jest propisani iznos sredstava koji su banke dužne izdvojiti na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke ili održavati u prosjeku na svojim računima za namirenje i u blagajni, odnosno na računima likvidnih deviznih potraživanja (koja uključuju efektivni strani novac i čekove u stranoj valuti, likvidna devizna potraživanja na računima kod prvoklasnih inozemnih banaka i blagajničke zapise Hrvatske narodne banke u stranoj valuti).

U stupcu 5 iskazuje se iznos obračunate obvezne pričuve u kunama. Od siječnja 1995. godine do prosinca 2000. godine taj se iznos poklapa s instrumentom obvezne pričuve, dok je do prosinca 1994. godine obuhvaćao dva instrumenta: obveznu pričuvu i zahtjev za održavanje minimalne likvidnosti banaka (osim u dijelu u kojem su banke tom zahtjevu udovoljavale dragovoljnim upisom blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke). U prosincu 2000. obavljena je unifikacija obvezne pričuve u kunama i u stranoj valuti. U tom smislu unificirani su stopa obvezne pričuve, obračunska razdoblja te rokovi izdvajanja i održavanja obvezne pričuve, kao i postotak minimalnog izdvajanja obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke. Od rujna 2001. godine stupac 5 obuhvaća i dio obvezne pričuve u stranoj valuti koji se izdvaja/održava u kunama.

U stupcu 6 iskazuje se iznos obračunate obvezne pričuve u stranoj valuti, tj. propisani iznos sredstava koje su banke dužne izdvojiti na devizne račune Hrvatske narodne banke ili održavati u prosjeku na računima likvidnih potraživanja. Do studenoga 2000. godine osnovicu za obračun čini prosječno stanje devizne štednje stanovništva s preostalim rokom dospijeaća do 3 mjeseca, a od prosinca 2000. godine osnovica se sastoji od deviznih izvora sredstava, i to redovnih deviznih računa, posebnih deviznih računa, deviznih računa i štednih uloga po viđenju, primljenih deviznih depozita, primljenih deviznih kredita te obveza po izdanim vrijednosnim papirima u stranoj valuti (osim vlasničkih vrijednosnih papira banke). Od studenoga 2001. godine osnovica uključuje i hibridne i podređene instrumente.

U stupcu 7 iskazuje se ukupan iznos ostalih obveznih depozita kod Hrvatske narodne banke koji obuhvaća obvezno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke, dio dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke koji su banke koristile za održavanje propisane minimalne likvidnosti, posebnu obveznu pričuvu (do srpnja 1995. godine), obveznu pričuvu na devizne depozite, devizne kredite inozemnih banaka i garancije za takve kredite te graničnu obveznu pričuvu (od kolovoza 2004. godine).

U stupcu 8 iskazuje se dio ukupno obračunate obvezne pričuve u kunama koji su banke izdvojile na račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke (do prosinca 1994. godine taj se iznos poklapa s instrumentom obvezne pričuve, a od siječnja 1995. godine utvrđuje se minimalni postotak obračunate obvezne pričuve koji su banke dužne izdvojiti na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke). Od travnja 2005. godine postotak izdvajanja kuskog dijela obvezne pričuve je fiksni i iznosi 70%.

U stupcu 9 iskazuje se dio ukupno obračunate obvezne pričuve u stranoj valuti koji su banke izdvojile na devizne račune Hrvatske narodne banke. Postotak izdvajanja deviznog dijela obvezne pričuve

Tablica F4: Indikatori likvidnosti banaka

prosječna dnevna stanja i stope, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Slobodna novčana sredstva		Stopa primarne likvidnosti	Korišteni sekundarni izvori likvidnosti	Blagajnički zapisi HNB-a u kunama	Blagajnički zapisi HNB-a u stranoj valuti	Trezorski zapisi MF-a u kunama
		U kunama	U stranoj valuti					
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1994.	prosinac	119,5	1,72	393,7	210,2	–	–
1995.	prosinac	49,4	0,63	199,4	218,7	–	–
1996.	prosinac	267,9	2,63	98,5	780,9	–	183,8
1997.	prosinac	396,3	2,92	32,7	728,9	–	260,7
1998.	prosinac	221,9	1,65	445,5	850,4	1.377,4	141,3
1999.	prosinac	179,6	1,30	1.183,6	1.311,1	1.507,6	373,9
2000.	prosinac	638,8	10.721,4	3,32	80,1	2.485,3	1.692,7	2.006,5
2001.	prosinac	794,4	17.247,4	3,23	2,6	2.656,2	2.630,8	3.360,9
2002.	prosinac	1.225,0	10.398,0	3,53	0,6	4.965,5	1.273,9	4.279,5
2003.	prosinac	451,6	20.561,4	0,98	501,6	0,0	4.316,0	3.073,2
2004.	kolovoz	672,0	26.737,0	1,26	153,8	0,0	0,0	3.950,8
	rujan	978,6	26.988,7	1,79	0,0	0,0	0,0	3.633,8
	listopad	1.119,7	27.157,8	2,01	0,0	0,0	0,0	4.029,1
	studen	1.580,1	26.854,9	2,81	0,0	0,0	0,0	4.417,6
	prosinac	1.495,5	26.126,1	2,64	0,0	0,0	0,0	4.581,7
2005.	siječanj	1.592,1	24.923,7	2,80	0,0	0,0	0,0	4.859,1
	veljača	1.472,0	23.212,0	2,57	0,0	0,0	0,0	5.266,7
	ožujak	1.132,5	21.380,6	1,95	0,0	0,0	0,0	6.050,3
	travanj	683,1	19.812,8	1,17	1,1	0,0	0,0	7.164,1
	svibanj	542,2	18.697,5	0,92	0,0	0,0	0,0	7.253,5
	lipanj	577,5	19.221,1	0,95	0,0	0,0	0,0	5.476,5
	srpanj	504,7	20.669,4	0,80	0,0	0,0	0,0	4.370,8
	kolovoz	605,3	21.540,2	0,94	0,0	0,0	0,0	3.639,2

obračunatog na osnovi deviznih sredstava nerezidenata i deviznih sredstava primljenih od pravnih osoba u posebnom odnosu prema banci iznosi 100%, a postotak izdvajanja preostalog deviznog dijela obvezne pričuve iznosi 60%.

U stupcu 10 iskazuje se vagana prosječna stopa remuneracije svih oblika kunkskih imobiliziranih sredstava, koja uključuju obračunatu obveznu pričuvu i ostale obvezne depozite kod HNB-a.

U stupcu 11 iskazuje se vagana prosječna stopa remuneracije na izdvojena sredstva u stranoj valuti uključujući sredstva granične obvezne pričuve (od kolovoza 2004. godine). Od lipnja 2005. godine Hrvatska narodna banka plaća naknadu po stopi koja je za izdvojena sredstva u američkim dolarima jednaka 50% *U.S. Federal Funds Target Rate*, a u eurima 50% *ECB Minimum Bid Refinance Rate* na dan izdvajanja deviznog dijela obvezne pričuve.

Tablica F4: Indikatori likvidnosti banaka

U tablici se iskazuju mjesečni prosjeci dnevnih stanja nekih indikatora likvidnosti banaka. Štedionice se uključuju od srpnja 1999. godine.

Stupac 3 iskazuje slobodna novčana sredstva u kunama, definirana kao ukupna novčana sredstva banke (na računu za namirenje i u blagajni) umanjena za minimalno prosječno stanje na računu za namirenje i u blagajni, propisano instrumentima Hrvatske narodne banke.

U stupcu 4 iskazuju se slobodna novčana sredstva u stranoj valu-

ti, definirana kao sredstva za održavanje obvezne pričuve u stranoj valuti (efektivni strani novac i čekovi u stranoj valuti, likvidna devizna potraživanja na računima kod prvoklasnih inozemnih banaka i blagajnički zapisi u stranoj valuti) umanjena za minimalno potrebno stanje tih sredstava u istom razdoblju.

U stupcu 5 iskazuje se stopa primarne likvidnosti kao postotni udio mjesečnoga prosjeka dnevnih stanja slobodnih novčanih sredstava u kunama (stupac 3) u mjesečnom prosjeku dnevnih stanja depozita koji čine osnovicu za obračun obvezne pričuve.

U stupcu 6 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja korištenih sekundarnih izvora likvidnosti. Sekundarni izvori likvidnosti obuhvaćaju: lombardne kredite (od prosinca 1994. godine), kratkoročne kredite za likvidnost (od veljače 1999. godine) te nepodmirene dospjele obveze prema Hrvatskoj narodnoj banci.

U stupcu 7 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke u kunama (do prosinca 1994. godine taj je iznos bio umanjeno za dio dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke kojima su se banke služile za održavanje propisane minimalne likvidnosti).

U stupcu 8 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke u stranoj valuti (u eurima i američkim dolarima).

U stupcu 9 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja upisanih trezorskih zapisa Ministarstva financija u kunama. Do rujna 2002. iskazuje se diskontirana vrijednost trezorskih zapisa, a od listopada 2002. godine iskazuje se njihova nominalna vrijednost.

Tablica G1: Kamatne stope banaka na kunske kredite bez valutne klauzule

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na tržištu novca		Kamatne stope na kunske kredite bez valutne klauzule									
		Na prekonocne kredite	Na ostale kredite	Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite						Na dugoročne kredite		
					Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu			Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu	
Ukupni prosjek	Okvirni	Ostali	Ukupni prosjek	Okvirni			Ostali	Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima				Stanovništvu
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1994.	prosinac	8,50	17,76	15,39	15,43	13,82	
1995.	prosinac	27,26	27,15	22,32	22,56	22,23	23,81	23,75	25,58	13,48	13,39	14,38	
1996.	prosinac	9,66	10,72	18,46	19,35	19,18	20,18	19,90	23,12	11,51	11,29	14,28	
1997.	prosinac	8,46	9,49	14,06	14,12	13,17	19,26	19,34	18,11	13,24	12,98	13,75	
1998.	prosinac	10,00	15,91	16,06	16,22	14,89	20,77	20,80	19,92	11,73	11,48	13,16	
1999.	prosinac	9,92	12,78	13,54	13,52	10,55	20,83	20,84	20,39	15,14	15,31	14,16	
2000.	prosinac	2,39	4,45	10,45	10,45	6,81	20,30	20,33	19,05	9,90	9,64	12,97	
2001.	prosinac	2,49	2,18	9,51	9,49	5,43	18,81	18,85	14,88	11,42	10,06	13,14	
2002.	prosinac	1,58	1,89	10,91	11,24	7,44	15,16	15,28	9,84	7,32	6,48	7,88	
2003.	prosinac	5,47	7,02	11,45	11,80	8,02	14,89	15,01	12,38	8,51	6,14	10,69	
2004.	kolovoz	7,69	6,99	11,44	11,58	7,72	14,22	14,29	12,80	9,96	6,88	11,50	
	rujan	6,67	7,50	11,80	12,06	8,24	14,21	14,28	12,60	9,76	6,21	11,43	
	listopad	3,77	6,71	11,84	12,00	8,32	14,23	14,31	12,51	10,35	7,64	10,87	
	studen	1,81	6,27	11,74	11,96	8,28	14,25	14,31	12,45	9,38	6,87	10,80	
	prosinac	3,55	6,02	11,44	11,71	8,33	14,19	14,27	12,29	9,31	6,90	11,16	
2005.	siječanj	2,26	4,21	11,80	11,95	8,21	14,16	14,26	12,09	10,39	6,63	11,15	
	veljača	2,55	4,94	11,88	12,03	8,31	14,05	14,27	9,81	9,97	6,68	10,88	
	ožujak	2,04	5,60	11,82	12,08	8,37	14,16	14,25	11,93	9,24	6,42	11,33	
	travanj	0,89	5,14	11,57	11,79	8,21	13,74	14,02	9,50	10,07	6,30	11,62	
	svibanj	0,77	4,50	11,38	11,44	7,95	13,43	14,15	6,96	10,66	6,13	11,63	
	lipanj	1,96	5,01	11,21	11,26	8,19	13,00	13,86	6,59	10,71	6,75	11,74	
	srpanj	3,38	4,50	11,42	11,52	8,16	13,39	13,89	7,51	10,21	7,43	11,25	
	kolovoz	5,55	5,19	11,17	11,32	7,85	13,32	13,88	7,26	9,38	5,38	11,34	
Relativna važnost ^a		-	-	64,98	59,95	21,89	38,06	34,81	3,25	5,04	1,66	3,38	

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije kredita u ukupnim kreditima puštenim u tečaj u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Napomena: Zbog promjene metodologije statistike kamatnih stopa od 1. siječnja 2002. došlo je do loma u vremenskoj seriji, što se posebice odražava na kamatne stope prikazane u kolonama 5, 6 i 7. Naime, iz kratkoročnih kredita trgovačkim društvima isključeni su, između ostaloga, međubankovni krediti, odobravani uz relativno niske kamatne stope. Na porast kamatnih stopa utječe i metodologija ponderiranja, pri čemu se za sve komponente koriste iznosi novoodobrenih kredita, uz iznimku okvirnih kredita, za koje se kao ponder koriste knjigovodstvena stanja, a čiji je relativan udio novim obuhvatom porastao.

Tablica G1: Kamatne stope banaka na kunske kredite bez valutne klauzule

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite bez valutne klauzule, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske kredite bez valutne klauzule odobrene pravnim osobama (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite bez valutne klauzule odobrene samo trgovačkim društvima i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Do veljače 1996. godine u stupcima 3 i 4 iskazuju se kamatne stope na međubankovnom tržištu novca, prema podacima Tržišta novca Zagreb. Od ožujka 1996. godine nadalje iskazuju se kamatne

stope na tržištu novca izračunate kao vagani mjesečni prosjek vaganih dnevnih stopa ostvarenih posebno u trgovini prekonocnim kreditima, a posebno u trgovini ostalim kreditima na Tržištu novca Zagreb. U razdoblju od svibnja 1998. godine do siječnja 2001. godine povrat kredita dobivenih na prekonocnom međubankovnom tržištu bio je osiguran sredstvima obvezne pričuve banaka izdvojene kod HNB-a. U stupcima od 5 do 13 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka razvrstani prema ročnosti i prema sektorima, pri čemu kamatne stope na kratkoročne kredite trgovačkim društvima uključuju i kamatne stope na kredite s dospijecem na zahtjev.

Podaci o kamatnim stopama banaka na kunske kredite bez valutne klauzule dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka. Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka su iznosi kredita koji su uz pripadajuću kamatnu stopu pušteni u tečaj u izvještajnom mjesecu, osim kamatnih stopa na okvirne kredite na žiroračunima i tekućim računima, za koje su vagani prosjeci izračunavani na osnovi stanja tih kredita na kraju izvještajnog mjeseca.

Tablica G2: Kamatne stope banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na kunske kredite s valutnom klauzulom									Kamatne stope na kredite u eurima		
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite			Na dugoročne kredite					Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite	Na dugoročne kredite
			Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu	Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1994.	prosinac	11,99	12,38	11,65
1995.	prosinac	19,56	21,62	21,09	18,10	14,33	15,79	10,48	17,18	19,06	12,27
1996.	prosinac	18,97	22,56	22,40	27,00	12,12	13,15	11,30	19,50	21,46	10,77
1997.	prosinac	14,40	16,92	17,00	14,02	12,25	13,00	11,02	13,61	14,95	9,71
1998.	prosinac	13,04	14,28	14,25	13,64	11,15	10,55	12,12	6,95	8,37	5,71
1999.	prosinac	12,53	13,66	13,54	17,21	10,81	10,46	11,65	6,75	7,43	6,07
2000.	prosinac	10,74	11,17	11,10	13,59	10,52	9,41	11,64	7,70	7,49	8,05
2001.	prosinac	9,29	9,45	9,45	11,30	9,20	7,52	10,79	5,94	5,70	7,27
2002.	prosinac	8,25	9,34	8,72	11,37	7,98	6,37	9,50	7,42	10,11	5,91	6,66	5,44
2003.	prosinac	7,07	7,21	7,00	8,66	7,03	5,76	8,04	6,02	9,70	5,62	6,22	5,18
2004.	kolovoz	7,49	7,47	7,21	8,80	7,50	5,82	8,28	5,79	9,83	5,43	6,21	4,96
	rujan	7,16	6,78	6,55	8,57	7,32	5,82	8,08	5,73	9,57	4,99	5,77	4,26
	listopad	7,51	7,47	7,31	8,32	7,52	6,06	8,06	6,74	9,29	5,08	5,69	4,42
	studenj	7,26	7,03	6,77	8,64	7,33	5,94	8,11	5,87	9,06	5,65	5,90	5,32
	prosinac	6,89	7,25	7,09	8,47	6,77	5,55	7,73	5,71	8,79	5,34	5,92	4,83
2005.	siječanj	6,97	7,03	6,86	8,13	6,95	5,91	7,52	5,71	8,51	5,45	5,63	5,29
	veljača	6,89	6,95	6,80	7,92	6,87	5,66	7,52	5,52	8,42	5,46	6,22	4,65
	ožujak	7,44	6,86	6,72	7,65	7,55	4,97	8,31	5,44	8,79	5,47	5,80	5,03
	travanj	6,92	7,11	7,04	7,50	6,89	5,64	7,38	6,33	8,41	5,53	5,85	5,21
	svibanj	6,71	6,73	6,62	7,54	6,70	5,24	7,43	5,30	8,34	5,31	5,33	5,25
	lipanj	6,60	6,56	6,49	6,94	6,62	5,47	7,22	5,14	8,21	5,20	5,62	4,64
	srpanj	6,29	6,09	5,96	7,16	6,36	5,22	7,06	5,02	8,05	5,13	5,14	5,09
	kolovoz	6,67	6,78	6,77	6,84	6,63	5,40	7,22	5,03	8,51	4,71	6,10	4,15
Relativna važnost ^a		28,98	7,31	6,49	0,82	21,67	7,03	14,64	5,40	9,24	6,04	1,73	4,31

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije kredita u ukupnim kreditima puštenim u tečaj u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Tablica G2: Kamatne stope banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske kredite s valutnom klauzulom i kredite u eurima (odnosno njemačkim markama) odobrene pravnim osobama (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite u eurima odobrene samo trgovačkim društvima i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite u eurima dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka. Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka su iznosi kredita koji su uz pripadajuću kamatnu stopu pušteni u tečaj u izvještajnom mjesecu.

U stupcima od 3 do 11 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka razvrstani prema ročnosti i prema sektorima, pri čemu kamatne stope na kratkoročne kredite trgovačkim društvima uključuju i kamatne stope na kredite s dospijanjem na zahtjev.

Kamatne stope na kredite odobrene u eurima, prikazane u stupcima 12, 13 i 14, odnose se do prosinca 2001. godine na kredite puštene u tečaj u njemačkim markama u izvještajnom mjesecu, a od siječnja 2002. godine na kredite puštene u tečaj u eurima, pri čemu se vagani prosjeci izračunavaju na osnovi njihove protuvrijednosti u kunama, obračunate po tekućem tečaju. Krediti pušteni u tečaj u ostalim stranim valutama nisu obuhvaćeni ovom tablicom.

Tablica G3: Kamatne stope banaka na kunske depozite bez valutne klauzule

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na kunske depozite bez valutne klauzule								
		Ukupni prosjek	Na žiroračunima i tekućim računima	Ukupni prosjek	Na oročene depozite			Na dugoročne depozite		
					Ukupni prosjek	Stanovništva	Trgovačkih društava	Ukupni prosjek	Stanovništva	Trgovačkih društava
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1994.	prosinac	5,03	3,55	9,65
1995.	prosinac	6,10	3,88	13,65	13,80	10,56	14,28	9,88	10,67	9,62
1996.	prosinac	4,15	2,19	10,19	10,11	9,84	10,26	12,36	15,49	9,88
1997.	prosinac	4,35	2,19	9,10	9,08	9,30	8,96	9,48	11,24	8,06
1998.	prosinac	4,11	2,31	7,73	7,63	9,47	7,15	10,19	10,72	9,56
1999.	prosinac	4,27	2,24	8,87	8,79	9,62	8,38	10,96	11,56	10,18
2000.	prosinac	3,40	1,64	7,20	7,13	7,44	7,03	8,89	9,19	8,63
2001.	prosinac	2,76	1,40	5,68	5,60	6,35	5,38	7,35	7,93	6,70
2002.	prosinac	1,55	0,94	3,64	3,53	4,39	2,86	6,05	7,24	3,23
2003.	prosinac	1,66	0,75	4,46	4,46	3,62	4,69	4,58	4,90	2,82
2004.	kolovoz	2,11	0,75	6,25	6,28	3,80	6,57	3,68	4,90	2,10
	rujan	2,17	0,74	5,93	5,95	3,87	6,16	3,56	4,69	2,20
	listopad	2,06	0,74	4,67	4,68	3,92	4,76	3,80	4,76	3,05
	studenj	1,76	0,75	3,36	3,34	4,01	3,26	4,53	4,67	4,45
	prosinac	1,83	0,74	4,11	4,11	3,93	4,13	4,10	4,65	3,30
2005.	siječanj	1,79	0,74	4,13	4,13	4,06	4,14	3,87	4,28	3,17
	veljača	1,73	0,74	4,05	4,06	4,04	4,06	3,73	4,39	2,74
	ožujak	1,75	0,74	3,87	3,87	3,90	3,86	4,03	4,93	2,99
	travanj	1,70	0,73	3,46	3,44	3,98	3,32	4,09	4,97	2,78
	svibanj	1,66	0,72	3,34	3,31	3,94	3,17	4,53	5,17	4,01
	lipanj	1,72	0,70	3,55	3,54	4,01	3,45	4,04	4,88	3,34
	srpanj	1,68	0,62	3,92	3,91	4,00	3,90	4,18	5,29	2,93
	kolovoz	1,83	0,63	4,78	4,79	3,99	4,90	4,09	4,97	2,95
Relativna važnost ^a		46,60	30,95	12,40	12,22	1,46	10,76	0,19	0,11	0,08

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Tablica G3: Kamatne stope banaka na kunske depozite bez valutne klauzule

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite bez valutne klauzule, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske depozite bez valutne klauzule primljene od pravnih osoba (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite bez valutne klauzule primljene od trgovačkih društava i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama na kunske depozite bez valutne klauzule banaka dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka.

U stupcu 3 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite (depozite na žiroračunima i tekućim

računima, štedne depozite stanovništva po viđenju i oročene depozite) bez valutne klauzule. U stupcu 4 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na depozite na žiroračunima i tekućim računima trgovačkih društava bez valutne klauzule (do prosinca 2001. godine pravnih osoba) i stanovništva, dok se u stupcu 5 iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne oročene depozite bez valutne klauzule.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka kod kunskih oročenih depozita bez valutne klauzule su iznosi primljeni tijekom izvještajnog mjeseca, dok su kod žiroračuna i tekućih računa osnova za izračunavanje vaganih prosjeka knjigovodstvena stanja tih depozita na kraju izvještajnog mjeseca. Pri izračunavanju prosječnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite bez valutne klauzule (stupac 3) sve su komponente vagane na osnovi stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Kunski i devizni depoziti koji služe kao polog za odobravanje kredita obuhvaćeni su podacima u tablici, dok se ograničeni depoziti (sredstva deponirana za plaćanje uvoza i ostali ograničeni depoziti) ne uključuju u izračunavanje vaganih prosjeka.

Tablica G4a: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na štedne depozite po viđenju i oročene depozite s valutnom klauzulom				Kamatne stope na devizne depozite				
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne depozite	Na dugoročne depozite	Ukupni prosjek	Na štedne depozite po viđenju				
						Ukupni prosjek	Stanovništva		Trgovačkih društava	
							EUR	USD	EUR	USD
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1994.	prosinac	6,95
1995.	prosinac	12,69	11,46	19,36	4,57	2,82	3,53	4,20	1,10	1,53
1996.	prosinac	9,46	9,56	8,80	5,09	1,44	1,32	1,95	1,47	1,39
1997.	prosinac	7,63	7,24	11,77	4,77	1,75	1,89	2,43	0,83	1,40
1998.	prosinac	7,47	7,67	5,58	3,98	2,09	2,38	2,40	0,72	0,74
1999.	prosinac	6,62	6,91	1,10	4,23	1,80	1,95	2,04	0,78	1,30
2000.	prosinac	5,54	5,94	2,16	3,47	1,03	0,99	1,23	0,65	1,29
2001.	prosinac	4,58	4,92	2,56	2,60	0,71	0,71	0,81	0,82	0,40
2002.	prosinac	2,92	3,45	1,48	2,55	0,50	0,52	0,41	0,52	0,38
2003.	prosinac	3,48	3,74	5,55	2,22	0,31	0,35	0,23	0,23	0,15
2004.	kolovoz	3,89	3,63	4,96	2,54	0,31	0,34	0,22	0,28	0,31
	rujan	3,89	3,40	4,69	2,56	0,31	0,34	0,22	0,25	0,22
	listopad	3,94	3,58	4,59	2,64	0,32	0,35	0,22	0,26	0,20
	studenj	3,94	3,65	5,06	2,57	0,31	0,34	0,22	0,26	0,23
	prosinac	4,17	3,61	5,19	2,65	0,31	0,34	0,22	0,22	0,21
2005.	siječanj	4,27	3,65	5,02	2,59	0,29	0,32	0,21	0,24	0,30
	veljača	4,24	3,74	4,98	2,65	0,29	0,32	0,21	0,24	0,27
	ožujak	4,31	3,69	5,27	2,67	0,29	0,31	0,21	0,24	0,31
	travanj	4,19	3,61	4,80	2,70	0,29	0,31	0,21	0,24	0,40
	svibanj	4,13	3,66	4,64	2,67	0,29	0,30	0,21	0,27	0,41
	lipanj	3,86	3,54	3,82	2,55	0,30	0,30	0,21	0,31	0,47
	srpanj	4,00	3,41	4,53	2,53	0,27	0,27	0,18	0,31	0,47
	kolovoz	4,05 ^b	3,59	4,83	2,53	0,28	0,27	0,18	0,33	0,50
Relativna važnost ^a		2,33	1,90	0,42	51,07	28,88	19,80	3,23	5,18	0,67

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici); ^b Od ukupnog iznosa depozita na koje se odnosi ova kamatna stopa, 18,12 posto odnosi se na trgovačka društva.

Tablica G4 a i b: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite primljene od pravnih osoba (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite primljene od trgovačkih društava i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite banaka dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka.

U stupcu 3 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kunske štedne depozite po viđenju i oročene depozite s valutnom klauzulom trgovačkih društava (do prosinca 2001. godine pravnih osoba) i stanovništva, dok se u stupcima 4 i 5 iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na kratkoročne odnosno dugoročne oročene depozite.

Kamatne stope na devizne depozite odnose se do prosinca 2001. godine na depozite primljene u njemačkim markama i američkim dolarima, dok se od siječnja 2002. godine odnose na depozite prim-

ljene u eurima i američkim dolarima, pri čemu se vagani prosjeci izračunavaju na osnovi njihove protuvrijednosti u kunama, obračunavane po tekućem tečaju. Depoziti primljeni u ostalim stranim valutama nisu obuhvaćeni podacima iskazanim u ovoj tablici.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka kod kunskih oročenih depozita s valutnom klauzulom i oročenih deviznih depozita su iznosi primljeni tijekom izvještajnog mjeseca, dok su kod štednih depozita po viđenju s valutnom klauzulom osnova za izračunavanje vaganih prosjeka knjigovodstvena stanja tih depozita na kraju izvještajnog mjeseca. Pri izračunavanju prosječnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite s valutnom klauzulom (stupac 3), od siječnja 2002. godine sve su komponente vagane na osnovi stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Prosječna kamatna stopa na ukupne devizne depozite, prikazana u stupcu 6, odnosi se na vagani prosjek mjesečnih kamatnih stopa na štedne depozite po viđenju i na oročene depozite s valutnom klauzulom, pri čemu su sve komponente vagane na osnovi stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka mjesečnih kamatnih stopa na ukupne devizne štedne depozite po viđenju (stupac 7) su stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka mjesečnih kamatnih stopa na ukupne devizne oročene depozite (stupac 12) su iznosi pripadajućih depozita koji su primljeni tijekom izvještajnog mjeseca. Isto se odnosi i na vagane prosjeke mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kratkoročne devizne oročene depozite (stupac 13) i na ukupne dugoročne devizne oročene depozite (stupac 18).

Tablica G4b: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na devizne depozite										
		Na oročene depozite										
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne depozite				Ukupni prosjek	Na dugoročne depozite				
			Stanovništva		Trgovačkih društava			Stanovništva		Trgovačkih društava		
		EUR	USD	EUR	USD	EUR	USD	EUR	USD	EUR	USD	
1	2	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1994.	prosinac
1995.	prosinac	6,83	6,66	7,10	6,97	5,86	6,68	8,73	8,78	8,81	3,27	4,50
1996.	prosinac	7,77	6,95	5,65	6,21	9,86	5,47	12,24	7,71	7,97	19,92	1,50
1997.	prosinac	6,36	6,07	6,03	6,42	5,09	7,10	7,32	7,87	8,71	5,09	6,76
1998.	prosinac	4,89	4,49	5,42	6,16	2,84	5,37	7,29	7,68	8,59	4,93	6,92
1999.	prosinac	5,43	5,17	4,93	6,39	3,97	6,00	6,59	6,64	8,09	3,66	6,77
2000.	prosinac	4,57	4,36	3,65	5,15	4,59	6,62	5,56	5,17	6,61	5,97	8,53
2001.	prosinac	3,54	3,35	3,42	3,23	3,60	2,44	4,59	4,72	4,42	4,58	0,23
2002.	prosinac	3,13	2,96	3,27	2,21	2,89	1,43	4,59	4,69	3,84	3,46	2,30
2003.	prosinac	2,64	2,46	2,83	1,65	2,29	1,08	3,69	4,71	3,13	2,85	1,64
2004.	kolovoz	2,90	2,70	3,10	1,72	2,38	1,56	4,62	4,95	2,88	3,23	1,30
	rujan	2,82	2,63	3,05	1,70	2,35	1,72	4,70	4,96	3,20	3,25	2,09
	listopad	2,85	2,64	3,05	1,89	2,32	1,76	3,92	4,94	3,30	3,26	3,07
	studen	2,79	2,61	3,00	1,69	2,36	1,94	4,77	4,98	3,08	3,05	3,20
	prosinac	2,85	2,65	3,01	1,69	2,46	2,28	4,20	4,85	3,13	3,61	2,65
2005.	siječanj	2,97	2,71	3,03	1,72	2,48	2,26	4,16	4,82	2,93	3,74	2,33
	veljača	2,89	2,72	3,05	1,76	2,47	2,50	4,60	4,84	3,23	3,39	1,57
	ožujak	2,82	2,67	3,03	1,73	2,37	2,73	4,47	4,79	2,92	2,95	3,47
	travanj	3,05	2,83	3,02	1,75	2,45	3,30	4,18	4,81	2,83	3,77	4,69
	svibanj	3,02	2,87	3,05	1,70	2,69	3,04	4,60	4,78	3,00	3,71	5,95
	lipanj	2,86	2,79	3,02	1,74	2,42	3,12	3,61	3,91	1,62	3,65	2,20
	srpanj	2,93	2,79	3,04	1,75	2,40	3,32	3,63	4,05	1,54	3,47	3,20
kolovoz	2,99	2,91	3,11	1,73	2,44	3,60	3,71	4,01	1,52	3,40	0,79	
Relativna važnost ^a		22,18	19,99	8,97	0,95	6,52	3,55	2,19	1,80	0,23	0,16	0,00

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Tablica G5: Trgovanje banaka stranim sredstvima plaćanja

u milijunima EUR, tekući tečaj

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.						
						III.	IV.	V.	VI.	VII. ^b	VIII. ^b	IX. ^a
A. Kupnja stranih sredstava plaćanja												
1. Pravne osobe	3.316,4	5.012,4	4.727,8	6.433,1	7.465,3	705,1	650,8	655,8	762,0	685,6	626,3	723,4
2. Fizičke osobe	2.549,2	3.339,9	3.342,6	3.571,6	3.934,4	298,0	326,9	375,6	436,3	456,0	494,4	486,8
2.1. Domaće fizičke osobe	2.021,1	2.684,5	2.842,0	3.103,3	3.586,1	289,5	316,6	356,2	407,8	399,8	–	–
2.2. Strane fizičke osobe	528,0	655,4	500,7	468,2	348,3	8,5	10,2	19,4	28,5	56,2	–	–
3. Domaće banke	2.441,4	3.985,8	4.104,5	6.324,4	10.799,3	724,4	560,8	630,5	546,6	724,3	902,0	695,6
4. Strane banke	–	–	697,9	1.430,6	1.426,2	421,8	218,3	126,3	146,5	386,0	153,8	173,9
5. Hrvatska narodna banka	168,2	481,7	294,3	438,3	33,0	–	–	–	–	–	–	–
Ukupno (1+2+3+4+5)	8.475,2	12.819,8	13.167,1	18.197,9	24.110,1	2.149,2	1.756,7	1.788,2	1.891,4	2.251,9	2.251,9	2.079,7
B. Prodaja stranih sredstava plaćanja												
1. Pravne osobe	5.414,8	8.534,2	9.029,3	10.852,4	11.280,3	1.230,7	885,3	959,3	1.188,6	1.292,1	1.300,4	1.283,0
2. Fizičke osobe	963,6	1.253,5	1.333,6	1.403,1	1.671,1	153,7	147,4	209,4	232,5	208,9	218,2	309,3
2.1. Domaće fizičke osobe	962,8	1.252,3	1.329,7	1.393,1	1.654,5	152,9	145,2	207,2	231,0	205,1	–	–
2.2. Strane fizičke osobe	0,6	1,2	3,9	10,0	16,6	0,8	2,1	2,2	1,5	3,7	–	–
3. Domaće banke	2.441,4	3.985,8	4.104,5	6.324,4	10.799,3	724,4	560,8	630,5	546,6	724,3	902,0	695,6
4. Strane banke	–	–	334,3	765,3	1.001,1	122,4	80,6	74,7	74,9	76,5	163,6	55,6
5. Hrvatska narodna banka	284,2	915,7	745,3	84,5	543,2	108,5	90,8	–	85,4	–	–	–
Ukupno (1+2+3+4+5)	9.104,0	14.689,2	15.547,0	19.429,7	25.295,0	2.339,6	1.764,9	1.873,9	2.127,9	2.301,8	2.584,2	2.343,6
C. Neto kupnja stranih sredstava plaćanja banaka (A–B)												
1. Pravne osobe	–2.098,4	–3.521,8	–4.301,5	–4.419,4	–3.815,1	–525,5	–234,6	–303,5	–426,5	–606,5	–674,0	–559,6
2. Fizičke osobe	1.585,6	2.086,4	2.009,0	2.168,4	2.263,3	144,2	179,5	166,3	203,8	247,1	276,2	177,5
2.1. Domaće fizičke osobe	1.058,3	1.432,2	1.512,3	1.710,2	1.931,6	136,6	171,4	149,1	176,8	194,7	–	–
2.2. Strane fizičke osobe	527,4	654,2	496,7	458,2	331,7	7,7	8,1	17,2	27,0	52,5	–	–
3. Strane banke	–	–	363,6	665,3	425,1	299,4	137,7	51,6	71,6	309,5	–9,8	118,3
4. Hrvatska narodna banka	–116,0	–434,0	–451,0	353,8	–510,2	–108,5	–90,8	–	–85,4	–	–	–
Ukupno (1+2+3+4)	–628,8	–1.869,4	–2.379,9	–1.231,8	–1.636,9	–190,4	–8,2	–85,7	–236,5	–49,9	–332,3	–263,9
Bilješka: Ostale transakcije Hrvatske narodne banke												
Kupnja stranih sredstava plaćanja	405,8	536,8	197,5	570,9	145,1	–	–	0,0	0,0	–	–	–
Prodaja stranih sredstava plaćanja	86,9	2,6	3,4	94,9	239,3	13,3	0,7	–	4,8	61,4	–	–

^a Preliminarni podaci. ^b Revidirani podaci.

Napomena: U razdoblju od siječnja 1994. do rujna 2001. godine sve transakcije kupnje i prodaje stranih sredstava plaćanja u izvješćima banaka dostavljenim HNB-u evidentirane su na osnovi realiziranih kupoprodaja bez obzira koliki je bio ugovoreni rok realizacije i u cijelosti su prenesene u sadržaj tablice o trgovanju banaka stranim sredstvima plaćanja. Promjenom obuhvata izvješćivanja od 1. listopada 2001. izvješća sadrže podatke o ugovorenim kupoprodajama stranih sredstava plaćanja podijeljenim u promptne poslove, terminske poslove i swap-poslove. Na osnovi toga revidirani su podaci za 2002., 2003. i 2004. godinu, koji sada obuhvaćaju samo podatke o ugovorenim promptnim transakcijama kupnje i prodaje stranih sredstava plaćanja i u kojima strane banke više nisu uključene u grupu "pravne osobe".

Tablica G5: Trgovanje banaka stranim sredstvima plaćanja

Podaci o trgovanju banaka stranim sredstvima plaćanja obuhvaćaju promptne (spot) transakcije kupnje i prodaje stranih sredstava plaćanja na domaćem deviznom tržištu. Promptni poslovi su ugovorene transakcije kupoprodaje deviza koje se realiziraju najkasnije u roku od 48 sati.

Transakcije su klasificirane prema kategorijama sudionika (pravne i fizičke osobe, domaće i strane banke i Hrvatska narodna banka). Izvor podataka su izvješća banaka o trgovanju stranim sredstvima plaćanja i podaci iz statistike platnog prometa s inozemstvom.

Ostale transakcije HNB-a obuhvaćaju prodaje i kupnje stranih sredstava plaćanja koje Hrvatska narodna banka obavlja za Ministarstvo financija.

Tablica H1: Platna bilanca – svodna tablica

u milijunima EUR

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2004.				2005.	
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr.	1.tr.	2.tr. ^a
A. TEKUĆE TRANSAKCIJE (1+6)	-489,9	-817,7	-2.097,2	-1.866,2	-1.446,7	-1.425,5	-683,1	1.989,1	-1.327,1	-1.542,7	-1.132,5
1. Roba, usluge i dohodak (2+5)	-1.448,7	-1.917,2	-3.249,4	-3.110,7	-2.638,5	-1.694,8	-988,4	1.693,5	-1.648,8	-1.842,4	-1.456,6
1.1. Prihodi	9.788,6	11.272,5	11.583,7	13.587,1	14.891,1	2.226,9	3.623,5	6.251,5	2.789,2	2.309,1	3.827,4
1.2. Rashodi	-11.237,3	-13.189,7	-14.833,1	-16.697,8	-17.529,6	-3.921,7	-4.611,9	-4.558,0	-4.438,0	-4.151,4	-5.284,1
2. Roba i usluge (3+4)	-1.028,9	-1.301,0	-2.675,6	-2.041,2	-2.012,8	-1.452,9	-739,3	1.770,8	-1.591,4	-1.566,0	-919,1
2.1. Prihodi	9.411,3	10.800,1	11.125,4	13.137,6	14.239,8	2.102,6	3.483,6	5.988,4	2.665,2	2.176,1	3.666,6
2.2. Rashodi	-10.440,2	-12.101,1	-13.801,0	-15.178,7	-16.252,6	-3.555,5	-4.222,8	-4.217,6	-4.256,6	-3.742,2	-4.585,7
3. Roba	-3.499,4	-4.603,8	-5.960,3	-6.974,2	-6.727,8	-1.436,4	-1.950,3	-1.627,1	-1.714,0	-1.569,1	-2.045,7
3.1. Prihodi	4.969,3	5.318,8	5.293,1	5.571,7	6.603,1	1.483,3	1.622,6	1.729,7	1.767,4	1.523,6	1.877,6
3.2. Rashodi	-8.468,6	-9.922,6	-11.253,5	-12.545,9	-13.330,9	-2.919,7	-3.573,0	-3.356,8	-3.481,5	-3.092,6	-3.923,4
4. Usluge	2.470,5	3.302,8	3.284,8	4.933,0	4.715,0	-16,6	1.211,1	3.397,9	122,6	3,0	1.126,6
4.1. Prihodi	4.442,0	5.481,3	5.832,3	7.565,9	7.636,7	619,2	1.860,9	4.258,7	897,8	652,6	1.789,0
4.2. Rashodi	-1.971,5	-2.178,5	-2.547,5	-2.632,8	-2.921,7	-635,8	-649,9	-860,9	-775,1	-649,5	-662,4
5. Dohodak	-419,8	-616,2	-573,8	-1.069,5	-625,7	-241,8	-249,1	-77,4	-57,4	-276,3	-537,5
5.1. Prihodi	377,3	472,4	458,3	449,6	651,3	124,3	139,9	263,0	124,0	132,9	160,9
5.2. Rashodi	-797,2	-1.088,6	-1.032,1	-1.519,1	-1.277,0	-366,2	-389,1	-340,4	-181,4	-409,3	-698,3
6. Tekući transferi	958,9	1.099,5	1.152,2	1.244,5	1.191,8	269,2	305,3	295,6	321,7	299,6	324,2
6.1. Prihodi	1.195,5	1.333,3	1.453,2	1.538,7	1.584,6	367,3	401,9	387,9	427,6	401,1	427,7
6.2. Rashodi	-236,6	-233,8	-301,1	-294,2	-392,8	-98,1	-96,6	-92,2	-105,9	-101,5	-103,6
B. KAPITALNE I FINANCIJSKE TRANSAKCIJE	1.244,5	1.050,9	2.731,9	2.996,5	2.269,0	879,8	909,8	-233,3	712,8	1.237,8	1.349,8
B1. Kapitalne transakcije	22,2	154,1	501,2	72,4	23,1	7,0	7,4	6,4	2,3	2,3	2,0
B2. Financijske transakcije, isklj. međ. pričuve	1.899,5	2.445,8	2.972,6	4.159,5	2.289,0	451,1	1.105,1	-151,1	883,8	1.423,6	1.630,7
1. Izravna ulaganja	1.140,6	1.326,9	597,2	1.695,4	698,0	232,9	230,2	130,6	104,3	167,8	649,5
1.1. U inozemstvo	-1,5	-175,6	-597,8	-93,0	-280,9	-41,1	-18,9	-168,6	-52,3	-29,0	-48,9
1.2. U Hrvatsku	1.142,1	1.502,5	1.195,1	1.788,4	979,0	274,1	249,1	299,2	156,6	196,8	698,4
2. Portfeljna ulaganja	728,0	666,0	-440,2	868,8	244,2	-68,2	410,5	214,0	-312,2	-375,0	-155,6
2.1. Sredstva	-25,0	-143,2	-650,6	121,3	-752,5	-362,9	-184,2	10,5	-215,9	24,6	-174,5
2.2. Obveze	753,0	809,2	210,4	747,5	996,7	294,8	594,7	203,6	-96,3	-399,6	18,9
3. Financijski derivati	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-88,4	0,0
4. Ostala ulaganja	30,9	453,0	2.815,5	1.595,3	1.346,8	286,3	464,4	-495,7	1.091,7	1.719,1	1.136,8
4.1. Sredstva	-1.040,4	394,3	451,9	-2.151,8	-454,7	87,7	-159,6	-227,5	-155,3	1.005,8	344,3
4.2. Obveze	1.071,3	58,7	2.363,6	3.747,1	1.801,5	198,6	624,0	-268,2	1.247,1	713,3	792,5
B3. Međunarodne pričuve HNB-a	-677,3	-1.549,0	-741,9	-1.235,5	-43,0	421,7	-202,7	-88,6	-173,4	-188,1	-282,9
C. NETO POGREŠKE I PROPUSTI	-754,6	-233,3	-634,7	-1.130,3	-822,4	545,8	-226,7	-1.755,8	614,4	304,9	-217,3

^a Preliminarni podaci.

Tablice H1 – H6: Platna bilanca

Platna bilanca Republike Hrvatske sistematičan je prikaz vrijednosti ekonomskih transakcija hrvatskih rezidenata s inozemstvom u određenom vremenskom razdoblju. Sastavlja se u skladu s metodologijom koju je preporučio Međunarodni monetarni fond (Priručnik za sastavljanje platne bilance, 5. izdanje, 1995.). Tri su vrste izvora podataka za sastavljanje platne bilance: 1. izvješća državnih institucija (Državnog zavoda za statistiku i Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje), 2. specijalizirana izvješća Hrvatske narodne banke (o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom, dužničkim odnosima s inozemstvom, monetarnoj statistici i međunarodnim pričuvama) te 3. procjene i statistička istraživanja koje provodi Hrvatska narodna banka.

Platna bilanca Republike Hrvatske iskazuje se u tri valute: u euru (EUR), u američkom dolaru (USD) i kuni (HRK). U sva tri slučaja koriste se isti izvori podataka i primjenjuju se ista načela obuhvata transakcija i kompiliranja pojedinih stavki. Izvorni podaci iskazani su u raznim valutama pa je vrijednost transakcija potrebno preračunati iz originalne valute u izvještajnu valutu upotrebom tečajeva s tečajnice Hrvatske narodne banke na jedan od sljedećih načina:

- primjenom srednjih tečajeva na dan transakcije,
- primjenom prosječnih mjesečnih ili tromjesečnih srednjih tečajeva kada nije poznat datum transakcije,
- primjenom tečaja na kraju razdoblja za izračun promjene vrijed-

nosti transakcija između dva razdoblja; iz stanja iskazanih na kraju razdoblja u originalnoj valuti izračunava se vrijednost promjene u originalnoj valuti, koja se primjenom prosječnoga srednjeg tečaja u promatranom razdoblju preračunava u vrijednost promjene u izvještajnoj valuti.

Stavke platne bilance koje se odnose na izvoz i uvoz robe slažu se od podataka Državnog zavoda za statistiku o ostvarenoj robnoj razmjeni Republike Hrvatske s inozemstvom. Ti se podaci u skladu s preporučenom metodologijom prilagođuju za obuhvat i klasifikaciju. U skladu s tom metodologijom, izvoz i uvoz robe iskazuju se u platnoj bilanci prema paritetu fob. Vrijednost izvoza prema tom paritetu već je sadržana u spomenutom izvješću DZS-a, dok se vrijednost uvoza prema paritetu fob procjenjuje uz pomoć istraživanja Hrvatske narodne banke koje se provodi na stratificiranom uzorku uvoznika, na osnovi čijih se rezultata procjenjuje udio usluga prijevoza i osiguranja za koji se umanjuje originalna vrijednost uvoza prema paritetu cif iz navedenog izvješća DZS-a. U razdoblju od 1993. do 2001. godine taj je udio iznosio 7,10% (procijenjen samo na uzorku najvećih i velikih uvoznika), dok od 2002. godine on iznosi 3,73%. U razdoblju od 1993. do 1996. vrijednost uvoza dopunjavala se procjenom uvoza u slobodne carinske zone, koji je od 1997. uključen u statistiku robne razmjene. Od 1996. godine izvoz i uvoz robe dopunjuju se podacima o popravcima robe i opskrbi brodova i zrakoplova u pomorskim i zračnim lukama. Osim toga, od 1999. godine, na osnovi rezultata istraživanja o potrošnji inozemnih

Tablica H2: Platna bilanca – roba i usluge

u milijunima EUR

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2004.				2005.	
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr.	1.tr.	2.tr. ^a
Roba	-3.499,4	-4.603,8	-5.960,3	-6.974,2	-6.727,8	-1.436,4	-1.950,3	-1.627,1	-1.714,0	-1.569,1	-2.045,7
1. Prihodi	4.969,3	5.318,8	5.293,1	5.571,7	6.603,1	1.483,3	1.622,6	1.729,7	1.767,4	1.523,6	1.877,6
1.1. Izvoz (fob) u vanjskotrgovinskoj statistici	4.821,6	5.214,1	5.188,2	5.464,4	6.453,8	1.453,7	1.590,3	1.684,3	1.725,5	1.492,9	1.832,0
1.1. Prilagodbe za obuhvat	147,7	104,7	105,0	107,3	149,3	29,6	32,4	45,4	41,9	30,7	45,6
2. Rashodi	-8.468,6	-9.922,6	-11.253,5	-12.545,9	-13.330,9	-2.919,7	-3.573,0	-3.356,8	-3.481,5	-3.092,6	-3.923,4
2.1. Uvoz (cif) u vanjskotrgovinskoj statistici	-8.597,5	-10.244,8	-11.327,0	-12.538,0	-13.354,4	-2.922,2	-3.572,9	-3.372,4	-3.486,9	-3.097,1	-3.999,4
2.2. Prilagodbe za obuhvat	-481,5	-405,3	-348,9	-475,6	-474,7	-106,5	-133,4	-110,2	-124,6	-111,1	-73,1
2.3. Prilagodbe za klasifikaciju	610,4	727,4	422,5	467,7	498,1	109,0	133,3	125,8	130,1	115,5	149,2
Usluge	2.470,5	3.302,8	3.284,8	4.933,0	4.715,0	-16,6	1.211,1	3.397,9	122,6	3,0	1.126,6
1. Prijevoz	195,2	186,1	172,0	252,2	245,5	59,4	69,5	87,5	29,0	71,1	108,6
1.1. Prihodi	606,3	658,6	622,8	696,3	791,3	160,2	201,0	226,9	203,2	172,6	237,7
1.2. Rashodi	-411,1	-472,5	-450,8	-444,1	-545,8	-100,8	-131,5	-139,4	-174,2	-101,6	-129,1
2. Putovanja – turizam	2.399,5	3.072,9	3.138,6	4.976,6	4.822,3	14,4	1.161,3	3.422,9	223,7	53,4	1.128,3
2.1. Prihodi	3.011,8	3.749,3	3.960,8	5.572,7	5.505,6	176,6	1.326,0	3.628,3	374,7	214,4	1.274,3
2.1.1. Poslovni razlozi	288,1	305,8	341,2	260,9	328,2	36,9	139,4	90,8	61,1	43,5	157,7
2.1.2. Osobni razlozi	2.723,7	3.443,6	3.619,7	5.311,8	5.177,4	139,7	1.186,5	3.537,4	313,7	170,9	1.116,6
2.2. Rashodi	-612,3	-676,5	-822,2	-596,1	-683,3	-162,2	-164,7	-205,3	-151,1	-161,0	-146,0
2.2.1. Poslovni razlozi	-281,2	-322,7	-482,6	-292,3	-297,3	-66,7	-75,9	-66,5	-88,1	-66,2	-72,7
2.2.2. Osobni razlozi	-331,1	-353,8	-339,6	-303,8	-386,0	-95,5	-88,8	-138,9	-62,9	-94,8	-73,3
3. Ostale usluge	-124,2	43,9	-25,9	-295,8	-352,7	-90,3	-19,7	-112,6	-130,0	-121,4	-110,3
3.1. Prihodi	824,0	1.073,4	1.248,6	1.296,9	1.339,8	282,4	334,0	403,6	319,9	265,6	277,0
3.2. Rashodi	-948,1	-1.029,5	-1.274,5	-1.592,7	-1.692,5	-372,7	-353,7	-516,2	-449,9	-386,9	-387,2

^a Preliminarni podaci.

putnika u Hrvatskoj i domaćih putnika u inozemstvu, stavka izvoza robe dopunjuje se procijenjenom vrijednošću robe prodane stranim putnicima i turistima i iznesene iz Republike Hrvatske, a stavka uvoza robe dopunjuje se procijenjenom vrijednošću robe koju su hrvatski građani osobno uvezli iz susjednih zemalja (troškovi za tzv. shopping).

Na računu usluga zasebno se vode usluge prijevoza, putovanja – turizma i ostale usluge. Prihodi i rashodi s osnove usluga prijevoza su u razdoblju od 1995. do 1998. preuzimani iz evidencije platnog prometa s inozemstvom. Počevši od 1999. godine, prihodi i rashodi s osnove prijevoza robe i putnika, kao i vrijednost pratećih usluga, koji zajedno čine ukupnu vrijednost tih usluga, sastavljaju se na osnovi rezultata Istraživanja o transakcijama povezanim s uslugama međunarodnog prijevoza, što ga provodi HNB. Zbog izrazito velike populacije cestovnih prijevoznika, prihodi i rashodi s osnove cestovnog prijevoza ne preuzimaju se iz toga istraživanja, nego se sastavljaju upotrebom podataka o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom. Kod usluge prijevoza robe rashodi se dopunjuju dijelom troškova prijevoza i osiguranja koji se odnosi na uvoz robe koji pripada nerezidentima, a koji se procjenjuje na osnovi svodenja vrijednosti uvoza prema paritetu cif na vrijednost uvoza prema paritetu fob.

Prihodi od usluga pruženih stranim putnicima i turistima, kao i rashodi koje su domaći putnici i turisti imali u inozemstvu prikazuju se na poziciji Putovanja – turizam. U razdoblju od 1995. do 1998. ta se pozicija procjenjivala upotrebom različitih izvora podataka koji nisu osiguravali potpuni obuhvat u skladu s preporučenom metodologijom, pa je stoga Hrvatska narodna banka od druge polovice 1998. godine počela provoditi Istraživanje o potrošnji inozemnih putnika u Hrvatskoj i domaćih putnika u inozemstvu i koristiti se njegovim rezultatima pri kompilaciji stavaka na poziciji Putovanja – turizam. Od početka 1999. godine rezultati toga istraživanja, koje se zasniva na anketiranju putnika (stratificirani uzorak) na graničnim prijelazima, kombiniraju se s podacima Ministarstva unutarnjih

poslova o ukupnom broju stranih i domaćih putnika te s podacima o distribuciji stranih putnika prema državama iz priopćenja o turizmu Državnog zavoda za statistiku kako bi se procijenile odgovarajuće stavke platne bilance.

Pozicija Ostale usluge sastavlja se upotrebom različitih izvora podataka: osim prihoda i rashoda koji se odnose na usluge osiguranja i komunikacijske usluge, koji se od 2001. utvrđuju uz pomoć specijaliziranih statističkih istraživanja HNB-a, vrijednosti svih ostalih usluga preuzimaju se iz statistike ostvarenoga platnog prometa s inozemstvom.

Na računu dohotka transakcije se raspoređuju u četiri osnovne grupe. Stavka Naknade zaposlenima sastavlja se na osnovi ostvarenoga platnog prometa s inozemstvom. Dohoci od izravnih ulaganja, portfeljnih ulaganja, odnosno ostalih ulaganja prikazuju se odvojeno. U okviru dohotka od izravnih ulaganja, koji se izračunava na osnovi Istraživanja Hrvatske narodne banke o izravnim i ostalim vlasničkim ulaganjima, posebno se iskazuje podatak o zadržanoj dobiti. Za razliku od podataka o dividendama, taj podatak ne postoji za razdoblje od 1993. do 1996. jer se onda nije posebno iskazivao. Na osnovi statističkih podataka o dužničkim odnosima s inozemstvom, počevši od 1997., dohodak od izravnih ulaganja uključuje i podatke o kamatama za kreditne odnose između vlasnički izravno povezanih rezidenata i nerezidenata. Dohodak od vlasničkih portfeljnih ulaganja sastavlja se na osnovi istog istraživanja, dok se podaci o dohotku od dužničkih portfeljnih ulaganja sastavljaju od 1999. godine na osnovi plaćenog dohotka iz evidencije kreditnih odnosa s inozemstvom, koja obuhvaća i plaćanja koja se odnose na dužničke vrijednosne papire u vlasništvu nerezidenata. Dohodak od ostalih ulaganja obuhvaća sva plaćanja i naplate kamata prema evidenciji kreditnih odnosa s inozemstvom.

Tekući transferi odvojeno se prikazuju za sektor države i za ostale sektore. Evidencija platnog prometa s inozemstvom koristi se kao glavni izvor podataka o tekućim transferima za oba sektora. Osim poreza i trošarina, mirovina, te novčanih pomoći i darova, koji su

Tablica H3: Platna bilanca – dohodak i tekući transferi

u milijunima EUR

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2004.				2005.	
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr.	1.tr.	2.tr. ^a
Dohodak	-419,8	-616,2	-573,8	-1.074,1	-625,7	-241,8	-249,1	-77,4	-57,4	-276,3	-537,5
1. Naknade zaposlenima	76,0	143,1	167,6	183,9	233,9	54,9	62,2	55,9	60,9	61,1	68,5
1.1. Prihodi	90,2	157,4	187,2	217,3	268,3	62,7	70,6	67,4	67,6	66,1	74,0
1.2. Rashodi	-14,2	-14,3	-19,5	-33,4	-34,4	-7,8	-8,4	-11,5	-6,7	-5,0	-5,5
2. Dohodak od izravnih ulaganja	-154,1	-357,8	-353,4	-844,5	-431,7	-86,9	-245,2	-70,8	-28,8	-109,4	-484,8
2.1. Prihodi	10,4	22,8	23,6	33,4	174,5	4,2	17,1	147,4	5,8	9,8	29,0
Od čega: Zadržana dobit	7,7	17,1	7,4	30,3	165,8	3,3	12,7	144,6	5,3	9,1	26,9
2.2. Rashodi	-164,5	-380,6	-377,1	-877,8	-606,2	-91,1	-262,3	-218,1	-34,6	-119,2	-513,8
Od čega: Zadržana dobit	-87,3	-188,4	-161,8	-588,9	-292,8	-78,0	-170,8	-66,2	22,2	-86,1	-415,0
3. Dohodak od portfeljnih ulaganja	-188,1	-241,8	-214,8	-239,6	-256,6	-178,9	-22,6	-25,6	-29,5	-190,4	-53,8
3.1. Prihodi	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.2. Rashodi	-188,1	-241,9	-214,9	-239,6	-256,6	-178,9	-22,6	-25,6	-29,5	-190,4	-53,8
4. Dohodak od ostalih ulaganja	-153,6	-159,6	-173,2	-173,9	-171,4	-30,9	-43,5	-36,9	-60,0	-37,6	-67,4
4.1. Prihodi	276,7	292,2	247,4	194,4	208,4	57,4	52,2	48,3	50,5	57,0	57,8
4.2. Rashodi	-430,3	-451,8	-420,6	-368,3	-379,8	-88,3	-95,8	-85,2	-110,5	-94,6	-125,3
Tekući transferi	958,9	1.099,5	1.152,2	1.244,5	1.191,8	269,2	305,3	295,6	321,7	299,6	324,2
1. Država	24,6	65,3	32,2	70,5	2,6	-7,1	10,1	2,2	-2,6	35,8	0,6
1.1. Prihodi	129,4	142,7	143,4	213,1	180,1	40,9	56,0	43,1	40,1	80,3	49,9
1.2. Rashodi	-104,8	-77,4	-111,2	-142,6	-177,5	-48,0	-45,9	-40,9	-42,8	-44,5	-49,3
2. Ostali sektori	934,3	1.034,2	1.120,0	1.174,0	1.189,2	276,3	295,2	293,4	324,3	263,9	323,6
2.1. Prihodi	1.066,1	1.190,6	1.309,8	1.325,6	1.404,5	326,4	345,9	344,8	387,4	320,8	377,8
2.2. Rashodi	-131,8	-156,4	-189,8	-151,6	-215,3	-50,1	-50,7	-51,3	-63,1	-56,9	-54,3

^a Preliminarni podaci.

uključeni u tekuće transfere oba sektora, sektor države obuhvaća još i podatke o međudržavnoj suradnji, a ostali sektori sadrže i podatke o radničkim doznakama. U tekuće se transfere kod sektora države također dodaju podaci o uvozu i izvozu robe bez plaćanja, koje dostavlja Državni zavod za statistiku. U razdoblju od 1993. do 1998. tekući transferi ostalih sektora obuhvaćali su i procjenu neregistriranih deviznih doznaka, koja je činila 15% pozitivne razlike između neklasificiranog priljeva i neklasificiranog odljeva sektora stanovništva. Od 1993. do drugog tromjesečja 1996. Hrvatska narodna banka procjenjivala je i dio odljeva s osnove tekućih transfera. Od 2002. priljevi i odljevi po tekućim transferima ostalih sektora dopunjuju se podacima specijaliziranoga statističkog istraživanja HNB-a o međunarodnim transakcijama povezanim s uslugama osiguranja.

Kapitalni račun zasniva se na evidenciji platnog prometa s inozemstvom, i to na onom njegovom dijelu koji se odnosi na transfere iseljenika. Osim toga, u kapitalni račun se uključuju i transferi koji se ne mogu klasificirati u tekuće transfere, kao što su alokacija zlata bivše SFRJ ili ulaganja u prava i patente.

Inozemna izravna ulaganja obuhvaćaju vlasnička ulaganja, zadržanu dobit i dužničke odnose između vlasnički povezanih rezidenata i nerezidenata. Izravna vlasnička ulaganja su ulaganja kojima strani vlasnik stječe najmanje 10% udjela u temeljnom kapitalu trgovačkog društva, bez obzira je li riječ o ulaganju rezidenta u inozemstvo ili nerezidenta u hrvatske rezidente. Istraživanje Hrvatske narodne banke o inozemnim izravnim ulaganjima započelo je 1997. godine kada su poduzeća obuhvaćena istraživanjem dostavila i podatke o izravnim vlasničkim ulaganjima za razdoblje od 1993. do 1996. godine. Za isto razdoblje ne postoje podaci o zadržanoj dobiti i ostalom kapitalu izravnih ulaganja u koji se klasificiraju svi dužnički odnosi između povezanih rezidenata i nerezidenata (osim za bankarski sektor) i koji su postali dostupni tek nakon početka provođenja spomenutog istraživanja. Od 1999. godine podaci o dužničkim odnosima unutar izravnih ulaganja prikupljaju se na osnovi evidencije dužničkih odnosa s inozemstvom.

Podaci o portfeljnim vlasničkim ulaganjima prikupljaju se iz is-

tog izvora kao i podaci o izravnim vlasničkim ulaganjima. Portfeljna dužnička ulaganja obuhvaćaju sva ulaganja u kratkoročne i dugoročne dužničke vrijednosne papire koja se ne mogu klasificirati u izravna ulaganja. U razdoblju od 1997. do 1998. ti su se podaci prikupljali istraživanjem Hrvatske narodne banke o izravnim i portfeljnim ulaganjima, dok se od 1999. godine koriste podaci o dužničkim odnosima s inozemstvom i podaci monetarne statistike za ulaganja banaka. Počevši od 2002. godine, ova se pozicija sastavlja i za investicijske fondove, a od 2004. i za mirovinske fondove.

Ostala ulaganja obuhvaćaju sva ostala nespomenuta dužnička ulaganja, osim ulaganja koja čine međunarodne pričuve. Ostala se ulaganja klasificiraju prema instrumentima, ročnosti i sektorima. Trgovinski krediti u razdoblju od 1996. do 2002. obuhvaćaju procjenu Hrvatske narodne banke za avansna plaćanja i odgode plaćanja koja je napravljena na osnovi uzorka najvećih i velikih uvoznika i izvoznika. Podaci o avansima procjenjuju se od 1996., dok se podaci o kratkoročnim odgodama plaćanja (najprije do 90 dana, zatim do 150 dana, a danas od 8 dana do 1 godine) prikupljaju od 1999. Od 2003. godine to je istraživanje zamijenjeno novim istraživanjem, a podatke za njega obvezna su dostavljati izabrana poduzeća bez obzira na svoju veličinu (stratificirani uzorak). Podaci o odgodama plaćanja s originalnim dospjecom dužim od godine dana preuzimaju se iz evidencije Hrvatske narodne banke o kreditnim odnosima s inozemstvom. Krediti koje su rezidenti odobrili nerezidentima, odnosno inozemni krediti koje koriste rezidenti, a odobrili su ih nerezidenti, a koji se ne mogu svrstati u izravna ulaganja ili u trgovinske kredite, svrstani su prema institucionalnim sektorima i ročnosti u odgovarajuće pozicije ostalih ulaganja. Izvor podataka tih pozicija je evidencija Hrvatske narodne banke o kreditnim odnosima s inozemstvom. Pozicija valuta i depozita pokazuje potraživanja rezidenata od inozemstva za stranu efektivu i depozite koji se nalaze u stranim bankama, kao i obveze hrvatskih banaka za depozite u vlasništvu nerezidenata. Izvor podataka za sektore države i banaka je monetarna statistika, iz koje se na osnovi podataka o stanjima i valutnoj strukturi inozemne aktive i pasive procjenjuju transakcije iz kojih je uklo-

Tablica H4: Platna bilanca – izravna i portfeljna ulaganja

u milijunima EUR

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2004.				2005.	
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr.	1.tr.	2.tr. ^a
Izravna ulaganja	1.140,6	1.326,9	597,2	1.695,4	698,0	232,9	230,2	130,6	104,3	167,8	649,5
1. Izravna ulaganja u inozemstvo	-1,5	-175,6	-597,8	-93,0	-280,9	-41,1	-18,9	-168,6	-52,3	-29,0	-48,9
1.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	-38,1	-139,4	-594,1	-101,9	-254,8	-44,8	-21,8	-158,8	-29,4	-18,3	-35,2
1.1.1. Sredstva	-38,6	-139,4	-597,0	-101,9	-255,4	-44,8	-21,8	-159,2	-29,6	-18,3	-35,2
1.1.2. Obveze	0,5	0,0	2,9	0,0	0,5	0,0	0,0	0,4	0,2	0,0	0,0
1.2. Ostala ulaganja	36,6	-36,2	-3,7	8,9	-26,1	3,6	3,0	-9,8	-22,9	-10,7	-13,7
1.1.1. Sredstva	-11,0	5,5	-6,4	-12,8	-28,6	-4,3	3,0	-9,0	-18,2	-1,8	-13,6
1.2.2. Obveze	47,6	-41,7	2,7	21,7	2,5	8,0	0,0	-0,8	-4,7	-8,9	-0,1
2. Izravna ulaganja u Hrvatsku	1.142,1	1.502,5	1.195,1	1.788,4	979,0	274,1	249,1	299,2	156,6	196,8	698,4
2.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	835,6	1.087,8	873,8	1.345,1	604,0	238,3	205,2	238,9	-78,4	380,7	538,8
2.1.1. Sredstva	-26,4	-8,0	0,0	-1,2	-25,0	0,0	0,0	-2,8	-22,2	0,0	0,0
2.1.2. Obveze	862,0	1.095,8	873,8	1.346,4	629,0	238,3	205,2	241,6	-56,1	380,7	538,8
2.2. Ostala ulaganja	306,5	414,7	321,2	443,3	375,0	35,8	43,9	60,4	235,0	-183,9	159,6
2.2.1. Sredstva	0,0	0,1	-0,3	-1,5	-12,2	-0,1	-11,9	0,0	-0,2	-34,5	0,0
2.2.2. Obveze	306,5	414,5	321,6	444,8	387,1	35,9	55,8	60,4	235,1	-149,4	159,6
Portfeljna ulaganja	728,0	666,0	-440,2	868,8	244,2	-68,2	410,5	214,0	-312,2	-375,0	-155,6
1. Sredstva	-25,0	-143,2	-650,6	121,3	-752,5	-362,9	-184,2	10,5	-215,9	24,6	-174,5
1.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	-0,2	0,3	-78,4	-58,0	-32,9	-3,7	-18,6	-7,8	-2,8	-13,8	-60,8
1.1.1. Država	0,0	0,0	-2,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Banke	-0,1	0,4	-2,8	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.3. Ostali sektori	-0,1	-0,1	-72,7	-58,3	-32,9	-3,7	-18,6	-7,8	-2,8	-13,8	-60,8
1.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	-24,8	-143,5	-572,2	179,4	-719,6	-359,2	-165,6	18,2	-213,1	38,4	-113,8
1.2.1. Obveznice	-19,7	-128,8	-586,9	165,9	-585,0	-277,8	-136,1	35,1	-206,2	30,9	-127,4
1.2.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.1.2. Banke	-19,7	-128,8	-566,6	180,1	-592,9	-270,9	-134,9	22,1	-209,1	25,6	-113,7
1.2.1.3. Ostali sektori	0,0	0,0	-20,3	-14,1	7,9	-6,8	-1,2	13,0	2,9	5,3	-13,6
1.2.2. Instrumenti tržišta novca	-5,1	-14,8	14,7	13,5	-134,6	-81,4	-29,5	-16,8	-6,9	7,5	13,6
1.2.2.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.2.2. Banke	-5,1	-14,8	20,9	7,3	-134,7	-81,0	-29,9	-16,8	-6,9	7,5	13,6
1.2.2.3. Ostali sektori	0,0	0,0	-6,2	6,2	0,0	-0,5	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Obveze	753,0	809,2	210,4	747,5	996,7	294,8	594,7	203,6	-96,3	-399,6	18,9
2.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	-0,1	15,1	44,2	13,5	141,2	8,9	47,1	26,4	58,8	45,1	5,3
2.1.1. Banke	0,5	-5,2	4,7	-2,1	-0,8	0,7	-0,1	0,7	-2,0	-10,3	-11,5
2.1.2. Ostali sektori	-0,6	20,3	39,5	15,6	142,0	8,2	47,3	25,8	60,8	55,4	16,7
2.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	753,1	794,1	166,2	734,0	855,5	285,9	547,5	177,2	-155,1	-444,6	13,7
2.2.1. Obveznice	762,1	774,2	197,2	700,0	889,3	283,2	577,3	183,9	-155,1	-444,6	13,7
2.2.1.1. Država	762,1	774,2	67,2	527,3	417,8	272,6	482,1	-183,4	-153,5	-504,4	12,0
2.2.1.2. Banke	0,0	0,0	0,0	0,0	444,4	0,0	0,0	443,1	1,3	2,5	1,7
2.2.1.3. Ostali sektori	0,0	0,0	130,0	172,6	27,2	10,6	95,2	-75,8	-2,8	57,2	0,0
2.2.2. Instrumenti tržišta novca	-9,0	19,9	-30,9	34,0	-33,8	2,7	-29,7	-6,8	0,0	0,0	0,0
2.2.2.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2.2. Banke	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2.3. Ostali sektori	-9,0	19,9	-30,9	34,0	-33,8	2,7	-29,7	-6,8	0,0	0,0	0,0

^a Preliminarni podaci.

njen utjecaj tečaja. U razdoblju od 1993. do 1998. podaci o potraživanjima ostalih sektora na ovoj poziciji kompilirali su se na osnovi procjene Hrvatske narodne banke koja se zasnivala na dijelu neto deviznog priljeva stanovništva koji nije klasificiran u tekuće transfere. Od 1999. godine ova pozicija sadrži samo podatke prema tromjesečnim podacima Banke za međunarodne namire, dok se podaci u četvrtom tromjesečju 2001. i prva dva tromjesečja 2002. od-

nose na efekt promjene valuta država članica EMU-a u euro.

U razdoblju od 1993. do 1998. procjena transakcija u pozicijama međunarodnih pričuva napravljena je tako da su promjene u originalnim valutama pretvorene u dolare primjenom prosječnih mjesečnih tečajeva valuta sadržanih u pričuvama. Promjene salda međunarodnih pričuva od 1999. godine izračunavaju se na osnovi računovodstvenih podataka Hrvatske narodne banke.

Tablica H5: Platna bilanca – ostala ulaganja

u milijunima EUR

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2004.				2005.	
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr.	1.tr.	2.tr. ^a
Ostala ulaganja, neto	30,9	453,0	2.815,5	1.595,2	1.346,7	286,3	464,4	-495,7	1.091,7	1.719,2	1.136,8
1. Sredstva	-1.040,4	394,3	451,9	-2.151,8	-454,7	87,7	-159,6	-227,5	-155,3	1.005,8	344,3
1.1. Trgovinski krediti	100,1	57,9	-88,4	-167,2	-189,7	-157,0	-16,0	19,2	-35,9	37,6	-32,3
1.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.1.1. Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Ostali sektori	100,1	57,9	-88,4	-167,2	-189,7	-157,0	-16,0	19,2	-35,9	37,6	-32,3
1.1.2.1. Dugoročni krediti	2,8	9,2	-16,3	-23,0	16,4	-14,0	14,8	11,9	3,8	13,2	3,7
1.1.2.2. Kratkoročni krediti	97,3	48,7	-72,1	-144,1	-206,1	-142,9	-30,8	7,3	-39,7	24,3	-36,0
1.2. Krediti	-107,9	39,2	-54,7	-22,5	11,1	1,7	11,6	-5,6	3,5	3,9	-15,8
1.2.1. Država	0,0	-3,4	0,6	-1,0	-0,3	0,3	0,0	0,3	-0,9	0,1	0,0
1.2.1.1. Dugoročni krediti	0,0	-3,4	0,6	-1,0	-0,3	0,3	0,0	0,3	-0,9	0,1	0,0
1.2.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.2. Banke	1,7	-10,0	-22,0	4,3	6,1	-0,3	10,8	-7,3	2,9	1,3	-7,8
1.2.2.1. Dugoročni krediti	1,9	-3,4	-16,5	5,0	7,0	-2,1	8,3	2,0	-1,3	1,2	-6,7
1.2.2.2. Kratkoročni krediti	-0,2	-6,6	-5,5	-0,6	-0,9	1,7	2,5	-9,3	4,2	0,0	-1,1
1.2.3. Ostali sektori	-109,6	52,6	-33,3	-25,9	5,3	1,7	0,8	1,3	1,5	2,5	-8,0
1.2.3.1. Dugoročni krediti	-109,6	52,6	-33,2	-26,0	5,6	1,7	0,8	1,6	1,5	2,2	-8,4
1.2.3.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	-0,1	0,1	-0,4	0,0	-0,1	-0,3	0,0	0,3	0,3
1.3. Gotovina i depoziti	-1.032,6	297,3	594,9	-1.962,1	-276,1	243,1	-155,3	-241,1	-122,8	964,4	392,4
1.3.2. Država	-26,5	-18,1	-24,2	30,3	72,7	-83,0	-44,8	63,6	137,0	-68,6	53,3
1.3.3. Banke	-964,2	-1.790,9	1.516,5	-1.964,5	-368,7	289,2	-162,7	-270,3	-225,0	1.019,2	339,2
1.3.4. Ostali sektori	-41,9	2.106,3	-897,4	-27,9	19,8	36,8	52,3	-34,4	-34,8	13,7	0,0
1.4. Ostala aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Obveze	1.071,3	58,7	2.363,6	3.747,0	1.801,5	198,6	624,0	-268,2	1.247,1	713,3	792,5
2.1. Trgovinski krediti	318,2	96,3	501,3	-226,9	-68,8	10,1	-6,7	-82,4	10,1	11,2	117,7
2.1.1. Država	-3,5	1,2	-0,1	1,5	-0,3	-0,1	0,3	-0,4	-0,1	-0,2	-0,1
2.1.1.1. Dugoročni krediti	-0,5	1,2	-0,1	1,5	-0,3	-0,1	0,3	-0,4	-0,1	-0,2	-0,1
2.1.1.2. Kratkoročni krediti	-3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Ostali sektori	321,7	95,1	501,4	-228,4	-68,6	10,2	-7,1	-82,0	10,3	11,4	117,8
2.1.2.1. Dugoročni krediti	-13,8	-22,1	-1,2	-47,4	-31,1	-12,4	-13,6	0,0	-5,1	7,1	0,1
2.1.2.2. Kratkoročni krediti	335,5	117,2	502,6	-181,0	-37,5	22,6	6,5	-82,0	15,4	4,3	117,7
2.2. Krediti	873,0	-260,5	653,8	2.833,9	1.622,8	409,1	679,6	-10,1	544,2	529,4	772,9
2.2.1. Hrvatska narodna banka	-16,9	-4,1	-177,2	354,2	-369,6	-240,8	-128,8	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.1. Krediti i zajmovi MMF-a	-31,5	-34,3	-129,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.1.1. Povučena kreditna sredstva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.1.2. Otplate	-31,5	-34,3	-129,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.2. Kratkoročni krediti	14,7	30,3	-47,6	354,2	-369,6	-240,8	-128,8	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2. Država	345,2	-212,2	433,9	502,9	406,5	42,9	132,4	214,0	17,2	-1,4	116,7
2.2.2.1. Dugoročni krediti	5,7	185,4	433,9	502,9	406,5	42,9	132,4	214,0	17,2	-1,4	116,7
2.2.2.1.1. Povučena kreditna sredstva	286,4	363,2	598,2	697,8	700,7	131,0	183,8	271,3	114,6	58,1	177,7
2.2.2.1.2. Otplate	-280,6	-177,8	-164,3	-194,9	-294,2	-88,1	-51,4	-57,3	-97,4	-59,5	-61,1
2.2.2.2. Kratkoročni krediti	339,4	-397,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.3. Banke	117,0	87,2	79,3	1.005,7	625,1	447,0	346,5	-459,9	291,5	327,1	321,6
2.2.3.1. Dugoročni krediti	122,8	93,0	81,6	927,2	568,5	233,5	274,7	-11,4	71,7	8,8	124,3
2.2.3.1.1. Povučena kreditna sredstva	722,7	829,3	656,9	1.644,7	993,1	415,1	395,2	49,7	133,2	251,0	407,4
2.2.3.1.2. Otplate	-599,8	-736,3	-575,3	-717,5	-424,5	-181,5	-120,5	-61,0	-61,5	-242,2	-283,1
2.2.3.2. Kratkoročni krediti	-5,8	-5,8	-2,3	78,5	56,6	213,5	71,8	-448,5	219,9	318,3	197,3
2.2.4. Ostali sektori	427,6	-131,5	317,8	971,2	960,7	160,0	329,6	235,7	235,5	203,7	334,7
2.2.4.1. Dugoročni krediti	534,2	-133,6	335,4	920,7	890,4	127,8	291,2	227,2	244,1	142,9	293,8
2.2.4.1.1. Povučena kreditna sredstva	1.107,1	818,1	1.326,0	1.898,1	1.943,5	394,1	515,9	545,1	488,5	305,6	521,9
2.2.4.1.2. Otplate	-572,9	-951,7	-990,7	-977,3	-1.053,1	-266,3	-224,7	-317,8	-244,3	-162,7	-228,1
2.2.4.2. Kratkoročni krediti	-106,6	2,1	-17,6	50,4	70,3	32,2	38,4	8,5	-8,7	60,8	40,9
2.3. Gotovina i depoziti	-119,8	223,0	1.209,4	1.140,7	244,5	-221,4	-49,6	-176,5	692,0	172,0	-98,8
2.3.1. Država					0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	50,0	-50,0
2.3.2. Banke	-119,8	223,0	1.209,4	1.140,7	244,5	-221,4	-49,6	-176,5	692,0	122,0	-48,8
2.4. Ostale obveze	0,0	-0,1	-0,9	-0,7	3,0	0,7	0,8	0,7	0,8	0,7	0,6

^a Preliminarni podaci.

Tablica H6: Platna bilanca – svodna tablica

u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2004.				2005.	
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr.	1.tr.	2.tr. ^a
A. TEKUĆE TRANSAKCIJE (1+6)	-3.978,1	-6.083,1	-15.509,0	-14.210,5	-10.935,7	-10.747,7	-5.011,3	14.748,6	-9.925,2	-11.477,2	-8.252,7
1. Roba, usluge i dohodak (2+5)	-11.291,6	-14.276,1	-24.285,8	-23.915,9	-20.221,2	-12.873,0	-7.372,0	12.484,0	-12.460,2	-13.821,0	-10.711,3
1.1. Prihodi	74.468,0	84.083,8	85.563,6	102.461,4	111.062,5	16.940,3	26.928,0	46.148,6	21.045,6	17.337,2	28.099,8
1.2. Rashodi	-85.759,5	-98.359,9	-109.849,4	-126.377,3	-131.283,8	-29.813,3	-34.300,0	-33.664,6	-33.505,8	-31.158,2	-38.811,1
2. Roba i usluge (3+4)	-8.043,7	-9.950,0	-20.004,4	-15.694,7	-15.516,8	-11.053,4	-5.507,2	13.056,1	-12.012,3	-11.748,3	-6.762,9
2.1. Prihodi	71.592,3	80.321,0	82.188,2	99.169,2	106.198,2	15.994,0	25.886,7	44.207,5	20.110,1	16.338,3	26.917,5
2.2. Rashodi	-79.636,0	-90.270,9	-102.192,6	-114.863,9	-121.715,0	-27.047,3	-31.393,9	-31.151,4	-32.122,4	-28.086,6	-33.680,4
3. Roba	-26.681,2	-34.323,1	-44.135,8	-52.782,7	-50.354,9	-10.921,9	-14.489,8	-12.005,9	-12.937,2	-11.767,3	-15.021,5
3.1. Prihodi	37.909,7	39.695,8	39.198,3	42.167,2	49.480,4	11.283,3	12.073,8	12.787,5	13.335,8	11.439,7	13.794,8
3.2. Rashodi	-64.591,0	-74.018,9	-83.334,1	-94.949,9	-99.835,3	-22.205,2	-26.563,6	-24.793,5	-26.273,0	-23.207,0	-28.816,3
4. Usluge	18.637,5	24.373,1	24.131,4	37.088,0	34.838,1	-131,4	8.982,6	25.062,0	924,9	19,0	8.258,6
4.1. Prihodi	33.682,6	40.625,2	42.989,9	57.002,0	56.717,8	4.710,6	13.812,9	31.419,9	6.774,3	4.898,5	13.122,7
4.2. Rashodi	-15.045,0	-16.252,1	-18.858,5	-19.914,0	-21.879,7	-4.842,1	-4.830,3	-6.357,9	-5.849,4	-4.879,6	-4.864,1
5. Dohodak	-3.247,9	-4.326,1	-4.281,4	-8.221,2	-4.704,5	-1.819,7	-1.864,8	-572,1	-447,9	-2.072,7	-3.948,4
5.1. Prihodi	2.875,7	3.762,9	3.375,4	3.292,2	4.864,3	946,4	1.041,4	1.941,1	935,5	998,9	1.182,3
5.2. Rashodi	-6.123,5	-8.089,0	-7.656,8	-11.513,4	-9.568,8	-2.766,0	-2.906,2	-2.513,2	-1.383,4	-3.071,6	-5.130,7
6. Tekući transferi	7.313,5	8.192,9	8.776,7	9.705,4	9.285,6	2.125,3	2.360,6	2.264,6	2.535,0	2.343,8	2.458,6
6.1. Prihodi	9.118,6	9.934,0	10.761,2	11.639,9	11.872,9	2.794,0	2.989,1	2.865,1	3.224,8	3.010,9	3.141,0
6.2. Rashodi	-1.805,1	-1.741,1	-1.984,4	-1.934,6	-2.587,4	-668,7	-628,4	-600,5	-689,8	-667,1	-682,4
B. KAPITALNE I FINACIJSKE TRANSAKCIJE	9.598,4	7.343,6	20.661,6	23.316,6	17.384,1	6.615,0	6.685,0	-1.619,8	5.703,9	9.223,6	9.784,1
B1. Kapitalne transakcije	170,1	1.145,1	3.695,6	546,9	172,8	53,2	55,4	47,0	17,2	17,5	14,7
B2. Financijske transakcije, isključujući međunarodne pričuve	14.614,7	17.695,5	22.454,5	32.122,1	17.547,8	3.413,5	8.152,5	-1.013,2	6.995,0	10.616,9	11.846,8
1. Izravna ulaganja	8.738,8	9.839,3	4.888,5	13.293,9	5.465,0	1.706,0	1.707,8	998,8	1.052,5	1.123,8	4.641,4
1.1. U inozemstvo	-22,1	-1.278,4	-4.419,4	-713,8	-2.091,6	-312,9	-141,0	-1.243,7	-394,0	-217,6	-356,1
1.2. U Hrvatsku	8.761,0	11.117,7	9.307,9	14.007,7	7.556,7	2.019,0	1.848,8	2.242,5	1.446,5	1.341,4	4.997,5
2. Portfeljna ulaganja	5.658,7	4.978,9	-3.227,3	6.669,8	1.744,6	-485,5	2.995,9	1.625,9	-2.391,8	-2.758,2	-1.147,3
2.1. Sredstva	-189,8	-1.081,7	-4.839,8	936,8	-5.688,0	-2.770,2	-1.364,5	76,4	-1.629,7	185,8	-1.277,3
2.2. Obveze	5.848,4	6.060,6	1.612,6	5.733,0	7.432,5	2.284,7	4.360,4	1.549,5	-762,1	-2.944,0	130,1
3. Financijski derivati	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-659,4	0,0
4. Ostala ulaganja	217,2	2.877,2	20.793,3	12.158,4	10.338,1	2.193,0	3.448,8	-3.637,9	8.334,3	12.910,7	8.352,7
4.1. Sredstva	-7.942,6	2.569,6	3.261,5	-16.361,3	-3.343,3	691,1	-1.187,0	-1.674,7	-1.172,7	7.587,0	2.535,1
4.2. Obveze	8.159,8	307,6	17.531,8	28.519,7	13.681,4	1.501,8	4.635,8	-1.963,2	9.506,9	5.323,6	5.817,7
B3. Međunarodne pričuve HNB-a	-5.186,4	-11.497,0	-5.488,5	-9.352,4	-336,5	3.148,3	-1.522,9	-653,5	-1.308,3	-1.410,8	-2.077,5
C. NETO POGREŠKE I PROPUSTI	-5.620,3	-1.260,4	-5.152,6	-9.106,1	-6.448,4	4.132,7	-1.673,7	-13.128,9	4.221,4	2.253,6	-1.531,4

^a Preliminarni podaci.

Napomena: Pozicija "Ostala ulaganja – obveze" od 1999. godine obuhvaća repo poslove HNB-a.

Tablica H7: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve banaka^a

na kraju razdoblja, u milijunima EUR

Godina	Mjesec	Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke							Devizne pričuve banaka
		Ukupno	Posebna prava vučenja	Pričuvna pozicija u MMF-u	Zlato	Ukupno	Devize	Obveznice i zadužnice	
1994.	prosinac	1.145,7	3,7	–	–	1.142,0	1.142,0	–	716,6
1995.	prosinac	1.479,0	109,1	–	–	1.369,9	1.288,4	81,4	1.038,1
1996.	prosinac	1.867,7	101,3	0,0	–	1.766,3	1.627,6	138,7	1.549,2
1997.	prosinac	2.303,7	133,4	0,1	–	2.170,2	1.825,2	345,0	2.078,9
1998.	prosinac	2.400,2	197,1	0,1	–	2.203,0	1.642,6	560,4	1.607,0
1999.	prosinac	3.012,7	188,7	0,2	–	2.823,7	2.449,8	373,9	1.344,7
2000.	prosinac	3.783,2	158,5	0,2	–	3.624,5	2.763,0	861,5	2.310,7
2001.	prosinac	5.333,6	122,9	0,2	–	5.210,5	3.469,7	1.740,7	4.056,0
2002.	prosinac	5.651,3	2,3	0,2	–	5.648,8	3.787,8	1.861,0	2.581,6
2003.	prosinac	6.554,1	0,7	0,2	–	6.553,2	3.346,0	3.207,2	3.927,1
2004.	kolovoz	6.482,2	0,7	0,2	–	6.481,4	2.864,6	3.616,7	4.175,2
	rujan	6.451,8	0,7	0,2	–	6.450,9	2.831,4	3.619,5	4.073,4
	listopad	6.372,6	0,9	0,2	–	6.371,5	3.150,8	3.220,6	3.995,0
	studeni	6.324,5	0,6	0,2	–	6.323,7	3.129,2	3.194,5	4.016,7
	prosinac	6.436,2	0,6	0,2	–	6.435,4	3.173,3	3.262,0	4.220,1
2005.	siječanj	6.556,4	1,0	0,2	–	6.555,3	3.220,6	3.334,6	3.718,0
	veljača	6.582,1	0,7	0,2	–	6.581,3	3.254,4	3.326,8	3.235,6
	ožujak	6.700,5	0,7	0,2	–	6.699,6	3.415,3	3.284,3	3.298,1
	travanj	6.772,0	0,9	0,2	–	6.770,8	3.503,5	3.267,3	3.021,9
	svibanj	6.990,6	0,6	0,2	–	6.989,8	3.640,3	3.349,5	2.937,7
	lipanj	7.065,7	0,7	0,2	–	7.064,8	3.654,5	3.410,3	2.974,7
	srpanj	7.061,6	1,4	0,2	–	7.060,0	3.690,7	3.369,3	3.051,0
	kolovoz	7.064,3	0,8	0,2	–	7.063,2	3.686,2	3.377,0	3.084,6
	rujan ^b	6.998,7	0,8	0,2	–	6.997,7	3.607,6	3.390,0	3.064,9

^a Međunarodne pričuve Republike Hrvatske čine samo devizne pričuve HNB-a; ^b Preliminarni podaci.**Tablica H7: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve banaka**

Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke iskazuju se u skladu s Priručnikom za sastavljanje platne bilance (Međunarodni monetarni fond, 1993.) i uključuju ona potraživanja Hrvatske narodne banke od inozemstva koja se mogu koristiti za premošćivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja. Međunarodne pričuve sas-

toje se od posebnih prava vučenja, pričuvne pozicije u MMF-u, zlata, strane valute i depozita kod stranih banaka, te obveznica i zadužnica.

Devizne pričuve banaka uključuju stranu valutu i depozite domaćih banaka kod stranih banaka. Te su devizne pričuve dopunska rezerva likvidnosti za premošćivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja.

Tablica H8: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost

na kraju razdoblja, u milijunima EUR

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.					
	XII.	XII. ^b	XII.	XII.	XII.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
I. Službene međunarodne pričuve i ostale devizne pričuve (približna tržišna vrijednost)											
A. Službene međunarodne pričuve	3.683,9	5.333,6	5.651,3	6.554,1	6.436,2	6.700,5	6.772,0	6.990,6	7.065,7	7.061,6	7.064,3
(1) Devizne pričuve (u konvertibilnoj stranoj valuti)	2.755,6	3.877,9	4.246,9	5.740,1	6.235,4	6.449,8	6.570,8	6.703,3	6.744,8	6.760,0	6.863,2
(a) Dužnički vrijednosni papiri	861,5	1.740,7	1.861,0	3.207,2	3.262,0	3.284,3	3.267,3	3.349,5	3.410,3	3.369,3	3.377,0
Od toga: Izdavatelji sa sjedištem u zemlji o kojoj se izvještava, ali locirani u inozemstvu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(b) Ukupno valuta i depoziti kod:	1.894,2	2.137,2	2.385,9	2.532,9	2.973,3	3.165,5	3.303,5	3.353,7	3.334,5	3.390,7	3.486,2
(i) ostalih središnjih banaka, BIS-a i MMF-a	585,8	461,3	325,1	271,1	233,1	199,8	200,0	202,5	205,8	205,5	205,2
(ii) banaka sa sjedištem u zemlji o kojoj se izvještava	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Od toga: Locirane u inozemstvu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(iii) banaka sa sjedištem izvan zemlje o kojoj se izvještava	1.308,4	1.675,9	2.060,8	2.261,8	2.740,3	2.965,7	3.103,5	3.151,2	3.128,7	3.185,2	3.281,0
Od toga: Locirane u zemlji o kojoj se izvještava	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(2) Pričuvna pozicija u MMF-u	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
(3) Posebna prava vučenja (SDR)	158,5	122,9	2,3	0,7	0,6	0,7	0,9	0,6	0,7	1,4	0,8
(4) Zlato	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(5) Ostale devizne pričuve	769,6	1.332,6	1.401,9	813,1	200,0	249,8	200,0	286,5	320,0	300,0	200,0
- obratni repo poslovi	769,6	1.332,6	1.401,9	813,1	200,0	249,8	200,0	286,5	320,0	300,0	200,0
B. Ostale devizne pričuve	99,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- oročeni depoziti	99,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
C. Ukupno (A+B)	3.783,2	5.333,6	5.651,3	6.554,1	6.436,2	6.700,5	6.772,0	6.990,6	7.065,7	7.061,6	7.064,3
II. Obvezatni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (nominalna vrijednost)											
1. Devizni krediti, dužnički vrijednosni papiri i depoziti (ukupni neto odljevi do 1 godine)	-1.299,6	-1.350,7	-740,9	-1.538,0	-988,6	-917,9	-923,0	-929,9	-942,8	-941,7	-931,3
(a) Hrvatska narodna banka	-284,4	-443,4	-167,4	-646,9	-1,8	-2,1	-1,7	-1,1	-1,1	-1,0	-1,2
Do 1 mjesec	Glavnica	-115,5	-196,1	-136,9	-355,9	-	-	-	-	-	-
Kamate	-4,6	-3,2	-2,2	-1,9	-1,8	-2,1	-1,7	-1,1	-1,1	-1,0	-1,2
Preko 1 do 3 mjeseca	Glavnica	-125,0	-203,7	-26,5	-0,7	-	-	-	-	-	-
Kamate	-3,1	-2,1	-0,1	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 3 mjeseca do 1 godine	Glavnica	-31,1	-34,5	-1,6	-	-	-	-	-	-	-
Kamate	-5,0	-3,8	-0,1	-	-	-	-	-	-	-	-
(b) Središnja država (bez republičkih fondova)	-1.015,2	-907,4	-573,5	-891,1	-986,8	-915,8	-921,3	-928,8	-941,7	-940,7	-930,2
Do 1 mjesec	Glavnica	-95,9	-101,7	-98,1	-85,9	-76,5	-2,7	-28,3	-78,8	-0,1	-9,9
Kamate	-74,0	-55,6	-42,8	-34,4	-13,8	-27,1	-	-11,3	-	-	-
Preko 1 do 3 mjeseca	Glavnica	-100,7	-351,6	-8,6	-9,3	-510,1	-61,4	-144,4	-86,0	-85,1	-97,4
Kamate	-82,7	-125,7	-148,1	-168,3	-169,0	-	-	-	-	-	-
Preko 3 mjeseca do 1 godine	Glavnica	-533,5	-170,8	-176,2	-495,2	-143,7	-648,9	-601,5	-607,8	-635,6	-709,7
Kamate	-128,4	-102,0	-99,7	-98,0	-73,8	-175,8	-168,8	-137,0	-141,3	-145,7	-123,0
2. Agregatna kratka i duga pozicija deviznih terminskih poslova, deviznih ročnica i međuvalutnih swapova u odnosu na domaću valutu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(a) Kratke pozicije (-)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Do 1 mjesec	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 1 do 3 mjeseca	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 3 mjeseca do 1 godine	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(b) Duge pozicije (+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Do 1 mjesec	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 1 do 3 mjeseca	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 3 mjeseca do 1 godine	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Ostalo	-43,7	-75,2	-21,5	-363,5	-	-	-	-	-	-	-
- odljevi s osnove repo poslova (-)	-43,7	-75,2	-21,5	-363,5	-	-	-	-	-	-	-
Do 1 mjesec	Glavnica	-43,6	-75,1	-21,5	-363,1	-	-	-	-	-	-
Kamate	-0,1	-0,1	0,0	-0,4	-	-	-	-	-	-	-
Preko 1 do 3 mjeseca	Glavnica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kamate	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 3 mjeseca do 1 godine	Glavnica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kamate	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Ukupni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (1+2+3)	-1.343,3	-1.426,0	-762,4	-1.901,5	-988,6	-917,9	-923,0	-929,9	-942,8	-941,7	-931,3
III. Potencijalni kratkoročni neto odljevi međunarodnih pričuva (nominalna vrijednost)											
1. Potencijalne devizne obveze	-1.040,3	-1.088,8	-1.631,0	-1.300,4	-1.772,9	-2.091,4	-2.050,4	-2.164,0	-2.201,0	-2.214,3	-2.225,9
(a) Izdane garancije s dospjećem od 1 godine	-317,7	-315,9	-685,9	-426,8	-370,9	-441,3	-410,9	-420,0	-456,0	-414,1	-427,6
- Hrvatska narodna banka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Središnja država (bez republičkih fondova)	-317,7	-315,9	-685,9	-426,8	-370,9	-441,3	-410,9	-420,0	-456,0	-414,1	-427,6
Do 1 mjesec	-52,0	-49,4	-52,3	-55,8	-62,7	-65,6	-19,5	-46,7	-92,7	-18,6	-66,5

Preko 1 do 3 mjeseca	-12,3	-24,7	-35,2	-94,9	-33,9	-57,7	-95,5	-89,8	-105,7	-102,6	-60,5
Preko 3 mjeseca do 1 godine	-253,5	-241,7	-598,3	-276,1	-274,4	-318,0	-295,9	-283,6	-257,5	-292,9	-300,5
(b) Ostale potencijalne obveze	-722,6	-772,9	-945,1	-873,6	-1.402,0	-1.650,1	-1.639,5	-1.743,9	-1.745,0	-1.800,2	-1.798,4
– Hrvatska narodna banka	-722,6	-772,9	-945,1	-873,6	-1.402,0	-1.650,1	-1.639,5	-1.743,9	-1.745,0	-1.800,2	-1.798,4
Do 1 mjesec	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 1 do 3 mjeseca	-722,6	-772,9	-945,1	-873,6	-1.402,0	-1.650,1	-1.639,5	-1.743,9	-1.745,0	-1.800,2	-1.798,4
Preko 3 mjeseca do 1 godine	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
– Središnja država (bez republičkih fondova)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Izdani devizni dužnički vrijed. papiri s opcijom prodaje	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Neiskorišteni okvirni krediti ugovoreni s:	85,9	170,8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
– BIS (+)	85,9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
– MMF (+)	-	170,8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Agregatna kratka i duga pozicija deviznih opcija prema domaćoj valuti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Ukupni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (1+2+3+4)	-954,5	-918,0	-1.631,0	-1.300,4	-1.772,9	-2.091,4	-2.050,4	-2.164,0	-2.201,0	-2.214,3	-2.225,9
IV. Bilješke											
(a) kratkoročni kunski dug s valutnom klauzulom	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
U tome: Središnja država (bez republičkih fondova)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(b) devizni financijski instrumenti koji se ne honoriraju u devizama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(c) založena imovina	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(d) repo poslovi s vrijednosnim papirima	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
– posuđeni ili repo i uključeni u Dio I.	-42,9	-70,0	-20,0	-351,0	-	-	-	-	-	-	-
– posuđeni ili repo ali nisu uključeni u Dio I.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
– primljeni ili stečeni i uključeni u Dio I.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
– primljeni ili stečeni ali nisu uključeni u Dio I.	735,9	1.235,1	1.330,3	785,1	180,7	244,2	185,5	279,4	310,3	276,0	180,5
(e) financijski derivati (neto, po tržišnoj vrijednosti)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(f) valutna struktura službenih međunarodnih pričuva ^a	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
– SDR i valute koje čine SDR	3.783,2	5.333,6	5.651,3	6.554,1	6.436,2	6.700,4	6.772,0	6.990,6	7.065,7	7.061,6	7.064,2
– valute koje ne čine SDR	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
– po pojedinim valutama:											
USD	990,2	1.738,4	1.600,8	1.937,6	1.609,1	1.379,1	1.117,9	1.146,6	1.104,1	1.089,3	1.079,8
EUR	2.633,8	3.471,6	4.047,9	4.615,6	4.826,3	5.320,4	5.652,9	5.843,2	5.960,7	5.970,7	5.983,4
Ostale	159,2	123,6	2,6	0,9	0,8	0,9	1,2	0,9	0,9	1,6	1,0

^a Do siječnja 2001.: valutna struktura međunarodnih i ostalih deviznih pričuva; ^b Prema preporuci MMF-a od 31. prosinca 2001. u Službene međunarodne pričuve (I.A) uključuju se i oročeni depoziti s dospeljećem duljim od tri mjeseca. Do tada su ti depoziti bili uključeni u Ostale devizne pričuve (I.B).

Tablica H8: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost

Međunarodne pričuve i inozemna likvidnost iskazuju se u skladu s Predloškom o međunarodnim pričuvama i inozemnoj likvidnosti, koji je sastavio MMF. Detaljno objašnjenje Predloška nalazi se u materijalu MMF-a “International reserves and foreign currency liquidity: guidelines for a data template, 2001”.

Prvi dio Predloška prikazuje ukupnu imovinu Hrvatske narodne banke u konvertibilnoj stranoj valuti. Službene međunarodne pričuve (I. A) prikazuju one oblike imovine koje HNB može u bilo kojem trenutku koristiti za premošćivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja. Službene međunarodne pričuve uključuju: kratkoročne inozemne utržive dužničke vrijednosne papire, efektivni strani novac, devizne depozite po viđenju, oročene devizne depozite koji se mogu razročiti prije dospeljeca, oročene devizne depozite s preostalim rokom dospeljeca do godine dana, pričuvenu poziciju u MMF-u, posebna prava vučenja, zlato i obratne repo poslove s inozemnim utrživim dužničkim vrijednosnim papirima.

Drugi dio Predloška prikazuje fiksno ugovorene devizne neto obveze Hrvatske narodne banke i središnje države (isključujući republičke fondove), koje dospijevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Devizni krediti, dužnički vrijednosni papiri i depoziti (II. 1.) uključuju buduća plaćanja kamata na deviznu obveznu pričuvenu banaka kod HNB-a (uključeno je samo plaćanje kamata za idući mjesec), plaćanja budućih dospeljeca izdanih blagajničkih zapisa HNB-a u stranoj valuti, buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na kredite primljene od MMF-a, te buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na devizne dugove središnje države (isključujući republičke fondove). Agregatna kratka i duga pozicija deviznih terminskih poslova (II. 2.) uključuje buduće naplate (predznak +) ili plaćanja (pred-

znak –) koje rezultiraju iz međuvalutnih swapova između HNB-a i domaćih banaka (privremene prodaje ili privremene kupnje deviza). Ostalo (II. 3.) uključuje buduća plaćanja s osnove repo poslova s inozemnim utrživim dužničkim vrijednosnim papirima.

Treći dio Predloška prikazuje ugovorene potencijalne neto devizne obveze Hrvatske narodne banke i središnje države (bez republičkih fondova), koje dospijevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Potencijalne devizne obveze (III. 1.) uključuju buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na inozemne kredite za koje jamči središnja država, te stanje devizne obvezne pričuvene banaka kod HNB-a (uključivanje devizne obvezne pričuvene zasniva se na pretpostavkama da u budućnosti neće biti promjena stope ni promjena osnovice za obračun devizne pričuvene, koja se sastoji od deviznih izvora sredstava, i to redovnih deviznih računa, posebnih deviznih računa, deviznih računa i štednih uloga po viđenju, primljenih deviznih depozita, primljenih deviznih kredita te obveza po izdanim vrijednosnim papirima u stranoj valuti, osim vlasničkih vrijednosnih papira banke, te hibridnih i podređenih instrumenata). Neiskorišteni okvirni krediti prikazuju potencijalne priljeve (predznak +) ili odljeve (predznak –) koji bi nastali korištenjem tih kredita.

Četvrti dio Predloška prikazuje bilješke. Kratkoročni kunski dug s valutnom klauzulom (IV. (a)) prikazuje obveze na osnovi Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske, koje dospijevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Založena imovina (IV. (c)) prikazuje oročene devizne depozite s ugovorenim dospeljećem dužim od 3 mjeseca iz stavke I. B, koji također čine zalog. Repo poslovi s vrijednosnim papirima prikazuju vrijednost kolaterala koji su predmet repo poslova i obrnutih repo poslova s vrijednosnim papirima, kao i način evidentiranja tih poslova u Predlošku. Valutna struktura međunarodnih i ostalih deviznih pričuva odnosila se

Tablica H9: Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke

Godina	Mjesec	HRK/EUR	HRK/ATS	HRK/FRF	HRK/100 ITL	HRK/CHF	HRK/GBP	HRK/USD	HRK/DEM
1994.		7,087400	0,524804	1,079560	0,371475	4,381763	9,166192	5,995300	3,692018
1995.		6,757758	0,518734	1,047969	0,321342	4,425311	8,252950	5,229967	3,649342
1996.		6,804708	0,513722	1,062735	0,352150	4,404976	8,479850	5,433800	3,614536
1997.		6,959708	0,505322	1,056355	0,361942	4,246962	10,081567	6,157050	3,555932
1998.		7,136608	0,514421	1,079581	0,366683	4,395149	10,539883	6,362292	3,619321
1999.		7,579622	0,550834	1,155501	0,391455	4,738375	11,504100	7,112441	3,875409
2000.		7,634973	0,554855	1,163944	0,394313	4,901679	12,529639	8,276819	3,903700
2001.		7,468966	0,542791	1,138637	0,385740	4,946376	12,010492	8,339074	3,818822
2002.		7,406773				5,050089	11,788895	7,863712	
2003.		7,563414				4,977823	10,945665	6,701390	
2004.		7,495169				4,855608	11,048232	6,035494	
2004.	kolovoz	7,369254				4,791269	11,021240	6,055250	
	rujan	7,410331				4,805074	10,886861	6,069909	
	listopad	7,544859				4,888467	10,917838	6,049878	
	studen	7,554380				4,963436	10,813955	5,824814	
	prosinac	7,544991				4,916727	10,873149	5,643633	
2005.	siječanj	7,563796				4,891373	10,811869	5,741322	
	veljača	7,516931				4,849005	10,904242	5,780433	
	ožujak	7,459512				4,814920	10,770658	5,653121	
	travanj	7,395276				4,778072	10,818158	5,716584	
	svibanj	7,327121				4,743797	10,714655	5,758623	
	lipanj	7,313364				4,755423	10,937565	6,006567	
	srpanj	7,304871				4,690760	10,635671	6,062091	
	kolovoz	7,348095				4,732522	10,723305	5,975191	
	rujan	7,431614				4,799039	10,960855	6,051621	

Tablica H10: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja

Godina	Mjesec	HRK/EUR	HRK/ATS	HRK/FRF	HRK/100 ITL	HRK/CHF	HRK/GBP	HRK/USD	HRK/DEM
1994.		6,902400	0,516285	1,052510	0,346500	4,288893	8,784200	5,628700	3,632100
1995.		6,812200	0,526742	1,085365	0,335800	4,618693	8,234500	5,316100	3,705900
1996.		6,863600	0,506253	1,055662	0,362600	4,098835	9,359000	5,539600	3,562200
1997.		6,947200	0,499445	1,050510	0,357700	4,332003	10,475600	6,303100	3,511000
1998.		7,329100	0,531546	1,114954	0,377700	4,567584	10,451000	6,247500	3,739700
1999.		7,679009	0,558055	1,170657	0,396588	4,784268	12,340257	7,647654	3,926215
2000.		7,598334	0,552192	1,158359	0,392421	4,989712	12,176817	8,155344	3,884966
2001.		7,370030	0,535601	1,123554	0,380630	4,977396	12,101856	8,356043	3,768237
2002.		7,442292				5,120256	11,451442	7,145744	
2003.		7,646909				4,901551	10,860544	6,118506	
2004.		7,671234				4,971314	10,824374	5,636883	
2004.	kolovoz	7,391677				4,797921	10,979912	6,136718	
	rujan	7,547840				4,862672	11,088350	6,125996	
	listopad	7,490452				4,893801	10,760598	5,874864	
	studen	7,600835				5,012090	10,825858	5,731289	
	prosinac	7,671234				4,971314	10,824374	5,636883	
2005.	siječanj	7,551070				4,882683	10,924580	5,784488	
	veljača	7,507513				4,873743	10,888344	5,702630	
	ožujak	7,441756				4,794019	10,808651	5,744312	
	travanj	7,364438				4,792060	10,870019	5,679807	
	svibanj	7,307220				4,728980	10,648820	5,837370	
	lipanj	7,310503				4,728045	11,003165	6,062782	
	srpanj	7,296747				4,679202	10,588807	6,040353	
	kolovoz	7,378355				4,762380	10,804444	6,042879	
	rujan	7,438696				4,773291	10,897592	6,170631	

Tablica H11: Indeksi efektivnih tečajeva kune

indeksi 2001. = 100

Godina	Mjesec	Nominalni efektivni tečaj kune	Realni efektivni tečaj kune; deflator	
			Indeks cijena pri proizvođačima	Indeks potrošačkih cijena
1997.	prosinac	87,73	93,01	98,79
1998.	prosinac	91,08	95,99	95,39
1999.	prosinac	99,23	102,76	102,08
2000.	prosinac	101,51	99,96	101,79
2001.	prosinac	99,07	98,63	98,89
2002.	prosinac	95,97	95,63	96,24
2003.	prosinac	94,09	94,46	94,62
2004.	kolovoz	90,64	89,87	92,00
	rujan	91,05	90,19	92,78
	listopad	92,15	91,44	93,71
	studen	91,29	91,17	92,43
2005.	prosinac	90,43	90,61	90,85
	siječanj	91,00	91,70	91,00
	veljača	90,76	91,56	90,21
	ožujak	89,73	91,04	89,10
	travanj	89,44	91,03	89,40
	svibanj	89,01	90,27	89,13
	lipanj	89,91	91,63	90,22
	srpanj	90,06	91,73 ^a	90,66 ^a
	kolovoz	90,08	92,10 ^a	90,97 ^a
	rujan	91,16		

^a Preliminarni podaci.

Napomena: od 1.1.2001. serija cijena koja se odnosi na eurozonu uključuje i Grčku.

do prosinca 2000. godine na valutnu strukturu ukupne devizne imovine HNB-a (dio I.). Od siječnja 2001. godine valutna se struktura odnosi na službene međunarodne pričuve (dio IA).

Tablica H11: Indeksi efektivnih tečajeva kune

Indeks nominalnoga efektivnog tečaja kune ponderirani je geometrijski prosjek indeksa bilateralnih nominalnih tečajeva kune prema euru, američkom dolaru, švicarskom franku, funti sterlinga i slovenskom tolaru. Počevši od Biltena HNB-a broj 94 (lipanj 2004.) prikazane serije indeksa efektivnih tečajeva kune izračunate su u skladu s modifikacijama osnovne metodologije HNB-a za izračunavanje indeksa nominalnoga i realnoga efektivnog tečaja kune, koja je objavljena u Okviru 2. Biltena HNB-a broj 64 (listopad 2001.). Ponderi su određeni na osnovi prosječnog udjela pojedine inozemne valute u strukturi tekućeg dijela devizne bilance platnog prometa s inozemstvom u razdoblju od siječnja 2000. do prosinca 2003. godine (prije od srpnja 1996. do siječnja 2000.). Tako novi ponder pripisan euru iznosi 70,6% (prije 66,2%), američkom dolaru 27,2% (prije 30,7%), funti sterlinga 1,0% (prije 1,2%), švicarskom franku 1,0%

(prije 1,6%) te slovenskom tolaru 0,2% (kao i prije). Bazno razdoblje za izračunavanje indeksa efektivnih tečajeva kune je 2001. godina (prije 1995. godina). Indeks nominalnoga efektivnog tečaja je agregatni pokazatelj prosječne vrijednosti domaće valute prema košarici stranih valuta. Povećanje indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune u određenom razdoblju pokazatelj je deprecijacije tečaja kune prema košarici valuta i obratno. Indeks realnoga efektivnog tečaja je ponderirani geometrijski prosjek indeksa bilateralnih tečajeva kune korigiranih odgovarajućim indeksima relativnih cijena (odnos indeksa cijena u zemljama partnerima i domaćih cijena). Za deflacioniranje se koriste indeksi cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima i indeksi potrošačkih cijena, odnosno ukupni harmonizirani indeks potrošačkih cijena za zemlje članice eurozone. Serija potrošačkih cijena u Hrvatskoj konstruirana je tako da se do prosinca 1997. godine koriste indeksi cijena na malo, a od siječnja 1998. indeksi potrošačkih cijena. Podaci za posljednja dva mjeseca su preliminarni. Također su moguće određene korekcije prijašnjih podataka u skladu s naknadnim izmjenama podataka koje objavljuju statistički uredi zemalja čije cijene ulaze u izračun indeksa realnoga efektivnog tečaja kune.

Tablica H12: Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima

u milijunima EUR

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.*	IV.*	V.*	VI.*	VII.*	VIII.
1. Država	5.276,6	5.942,4	5.900,3	6.600,6	7.236,1	6.740,8	6.794,2	6.888,4	7.010,4	6.911,2	6.927,0
Kratkoročni	388,7	0,3	0,9	0,9	3,4	1,5	2,2	1,7	1,7	2,0	2,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	388,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,6	0,3	0,9	0,9	3,4	1,5	2,2	1,7	1,7	2,0	2,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,6	0,3	0,9	0,9	2,9	1,2	1,9	1,3	1,3	1,5	1,5
Kašnjenja otplate kamata	0,0	0,0	0,0	0,1	0,6	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	4.887,9	5.942,1	5.899,5	6.599,6	7.232,6	6.739,3	6.792,0	6.886,8	7.008,7	6.909,2	6.925,0
Obveznice	3.443,2	4.268,2	3.947,6	4.310,9	4.635,2	4.036,2	4.063,3	4.107,8	4.163,0	4.094,8	4.100,9
Kredit	1.444,6	1.672,7	1.950,8	2.286,4	2.595,3	2.701,0	2.726,7	2.776,9	2.843,7	2.812,7	2.822,3
Trgovinski kredit	0,1	1,3	1,1	2,3	2,1	2,0	2,0	2,0	1,9	1,8	1,8
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Središnja banka (HNB)	215,4	215,5	23,2	365,7	2,4	2,0	1,9	2,7	2,5	2,4	2,2
Kratkoročni	43,6	75,1	21,5	363,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	43,6	75,1	21,5	363,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	171,9	140,3	1,7	2,6	2,4	2,0	1,9	2,7	2,5	2,4	2,2
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	170,6	138,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	1,3	1,7	1,7	2,6	2,4	2,0	1,9	2,7	2,5	2,4	2,2
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Banke	2.195,7	2.547,1	3.789,6	6.121,1	7.652,4	8.184,0	8.213,0	8.360,3	8.497,7	8.401,6	8.048,3
Kratkoročni	23,2	18,0	14,3	617,1	673,3	2.412,7	2.405,4	2.440,3	2.411,9	2.333,5	2.296,1
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	7,8	2,6	0,3	604,2	660,8	956,7	993,2	1.015,1	1.155,1	1.085,5	1.160,7
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1.442,9	1.399,6	1.412,5	1.243,6	1.234,3	1.122,0
Ostale obveze	15,4	15,4	14,0	12,9	12,5	13,1	12,6	12,7	13,2	13,7	13,4
Kašnjenja otplate glavnice	15,4	15,4	14,0	12,9	12,4	13,1	12,6	12,7	13,0	13,5	13,1
Kašnjenja otplate kamata	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2	0,3
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	2.172,6	2.529,1	3.775,3	5.503,9	6.979,2	5.771,2	5.807,6	5.920,0	6.085,8	6.068,1	5.752,2
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	444,5	446,9	448,5	448,5	448,8	449,8	451,5
Kredit	1.708,0	1.810,8	1.878,4	2.767,7	3.315,7	3.419,4	3.511,3	3.606,7	3.565,5	3.562,4	3.431,8
Gotovina i depoziti	464,5	718,3	1.896,9	2.736,2	3.219,0	1.904,9	1.847,7	1.864,7	2.071,4	2.055,9	1.868,9
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Ostali domaći sektori	3.708,9	3.661,8	3.934,7	4.878,4	5.798,1	6.083,5	6.137,1	6.312,1	6.432,9	6.545,5	6.708,7
Kratkoročni	425,8	434,9	460,7	523,2	664,2	651,6	670,4	703,2	745,8	793,1	832,8
Instrumenti tržišta novca	10,2	31,1	0,0	33,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	46,2	53,9	27,2	70,1	125,4	174,4	171,6	191,1	205,1	245,5	249,6
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	44,5	40,4	47,5	22,2	24,9	29,7	28,0	29,1	29,7	29,7	29,4
Ostale obveze	324,9	309,6	386,0	397,4	513,9	447,5	470,8	483,0	511,0	517,9	553,8
Kašnjenja otplate glavnice	310,2	293,0	365,4	369,9	462,7	409,0	431,4	442,5	466,2	470,9	506,4
Kašnjenja otplate kamata	14,8	16,6	20,7	27,6	51,2	38,5	39,4	40,4	44,9	47,0	47,4
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	3.283,1	3.226,9	3.474,0	4.355,3	5.133,9	5.431,9	5.466,7	5.609,0	5.687,1	5.752,4	5.875,9
Obveznice	31,2	31,2	161,2	345,3	384,3	398,5	375,7	378,8	371,3	374,7	378,8
Kredit	3.003,5	2.969,0	3.103,0	3.858,3	4.637,3	4.897,3	4.952,5	5.098,8	5.179,0	5.239,9	5.358,5
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	248,5	226,7	209,9	151,7	112,3	136,0	138,5	131,4	136,8	137,8	138,5
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

5. Izravna ulaganja	712,6	1.091,4	1.407,0	1.844,8	1.986,5	2.102,2	2.147,7	2.232,2	2.271,3	2.299,4	2.328,0
Kratkoročni	81,9	49,0	73,2	124,0	247,9	163,6	177,4	202,0	217,7	222,7	226,5
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	23,1	4,4	30,0	43,9	61,9	55,6	57,6	69,4	73,0	69,5	64,2
Trgovinski krediti	43,9	1,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	15,0	43,0	43,1	80,1	186,0	108,0	119,8	132,6	144,7	153,2	162,3
Kašnjenja otplate glavnice	14,7	41,7	41,0	75,9	166,3	98,8	110,3	123,0	134,3	142,3	149,9
Kašnjenja otplate kamata	0,3	1,3	2,1	4,2	19,7	9,3	9,6	9,6	10,4	10,9	12,4
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	630,7	1.042,4	1.333,8	1.720,8	1.738,6	1.938,6	1.970,3	2.030,2	2.053,6	2.076,7	2.101,5
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	602,6	1.020,9	1.300,0	1.689,7	1.714,8	1.910,8	1.942,4	2.001,4	2.026,1	2.049,1	2.074,4
Trgovinski krediti	28,1	21,5	33,8	31,1	23,8	27,8	27,9	28,8	27,5	27,6	27,1
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ukupno (1+2+3+4+5)	12.109,3	13.458,3	15.054,8	19.810,6	22.675,4	23.112,5	23.293,9	23.795,7	24.214,9	24.160,1	24.014,2

Tablica H12: Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima

Inozemni dug obuhvaća sve obveze rezidenata na osnovi: dužničkih vrijednosnih papira izdanih na inozemnim tržištima (po nominalnoj vrijednosti), kredita (uključujući repo ugovore) neovisno o ugovorenom dospijeću, depozita primljenih od stranih osoba te trgovinskih kredita primljenih od stranih osoba s ugovorenim dospijećem dužim od 180 dana (do 11. srpnja 2001. taj je rok iznosio 90 dana, a do 31. prosinca 2002. 150 dana).

Struktura inozemnog duga prikazuje se po domaćim sektorima identično kao u financijskom računu platne bilance. Sektor država prikazuje inozemne dugove opće države, koja uključuje Republiku Hrvatsku, republičke fondove (uključujući Hrvatsku banku za obnovu i razvitak, Državnu agenciju za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka, Hrvatske ceste i Hrvatske autoceste) te lokalnu državu. Sektor središnja banka prikazuje dugove Hrvatske narodne banke. Sektor banke prikazuje dugove banaka. Ostali domaći sektori prikazuju dugove ostalih bankarskih institucija, nebankarskih fi-

nancijskih institucija, trgovačkih društava, neprofitnih institucija i stanovništva, uključujući obrtnike. Izravna ulaganja prikazuju dužničke transakcije između kreditora i dužnika ostalih sektora, koji su međusobno vlasnički povezani (minimalni vlasnički ulog je 10%).

Unutar svakoga sektora podaci se razvrstavaju prema ugovorenom dospijećem, na kratkoročne i dugoročne dugove, te prema dužničkom instrumentu na osnovi kojega je nastala dužnička obveza. Pri tome je ročnost instrumenata koji se uključuju u poziciju Gotovina i depoziti za sektor banaka raspoloživa od početka 2004. godine te se za ranija razdoblja ova pozicija u cijelosti iskazuje kao dugoročna.

Stanje bruto inozemnog duga uključuje nepodmirene dospjele obveze s osnove glavnice i kamata, obračunate nedospjele kamate te buduće otplate glavnice.

Stanja duga iskazuju se prema srednjem deviznom tečaju HNB-a na kraju razdoblja.

Objavljeni podaci preliminarni su do objave konačnih podataka platne bilance za izvještajno tromjesečje.

Tablica H13: Bruto inozemni dug javnog sektora, privatnog sektora za koji jamči javni sektor i privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor

Tablica prikazuje bruto inozemni dug strukturiran s obzirom na ulogu javnog sektora.

Javni sektor pritom obuhvaća opću državu (koja uključuje Republiku Hrvatsku, republičke fondove i lokalnu državu), središnju banku te javna i mješovita poduzeća. Javna poduzeća su poduzeća u 100%-tnom vlasništvu poslovnih subjekata iz javnog sektora. Mješovita poduzeća su poduzeća u kojima poslovni subjekt iz javnog

sektora sudjeluje u vlasništvu mješovitog poduzeća s više od 50%.

Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji jamči javni sektor čine inozemni dugovi poslovnih subjekata koji nisu obuhvaćeni definicijom javnog sektora, a za koje je jamstvo izdao bilo koji poslovni subjekt iz javnog sektora.

Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor čine inozemni dugovi poslovnih subjekata koji nisu obuhvaćeni definicijom javnog sektora, a za koje ne postoji jamstvo javnog sektora.

Vrednovanje pozicija provedeno je jednako kao u Tablici H12.

Tablica H13: Bruto inozemni dug javnog sektora, privatnog sektora za koji jamči javni sektor i privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor

u milijunima EUR

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.*	IV.*	V.*	VI.*	VII.*	VIII.
1. Bruto inozemni dug javnog sektora	6.949,7	7.486,1	7.215,3	8.334,0	8.521,2	8.053,8	8.108,6	8.227,6	8.343,3	8.302,1	8.316,2
Kratkoročni	539,5	170,3	54,8	409,5	34,9	28,6	29,7	36,7	39,4	52,2	52,5
Instrumenti tržišta novca	0,0	25,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	461,1	98,3	21,9	390,9	9,2	13,1	13,2	20,7	22,0	35,0	34,8
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	18,9	25,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	59,5	20,5	32,9	18,6	25,6	15,5	16,5	16,0	17,4	17,2	17,7
Kašnjenja otplate glavnice	59,5	20,5	32,9	18,6	24,5	15,1	16,1	15,6	16,8	16,6	17,0
Kašnjenja otplate kamata	0,0	0,0	0,0	0,1	1,2	0,4	0,4	0,4	0,6	0,7	0,7
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	6.368,4	7.315,2	7.160,0	7.924,2	8.486,1	8.025,0	8.078,7	8.190,7	8.303,7	8.249,6	8.263,5
Obveznice	3.443,2	4.268,2	3.947,6	4.310,9	4.635,2	4.036,2	4.063,3	4.107,8	4.163,0	4.094,8	4.100,9
Kredit	2.828,2	2.954,4	3.130,2	3.560,7	3.806,9	3.869,6	3.941,6	4.012,2	4.063,2	4.074,1	4.079,5
Gotovina i depoziti	1,3	1,7	1,7	2,6	2,4	52,0	1,9	2,7	2,5	2,4	2,2
Trgovinski kredit	95,7	91,0	80,5	50,0	41,6	67,1	71,9	68,0	74,9	78,3	80,9
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izravna ulaganja	41,7	0,6	0,5	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
2. Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji jamči javni sektor	597,4	565,8	500,1	428,6	343,3	310,8	312,0	315,5	317,5	293,2	293,7
Kratkoročni	2,2	9,1	22,3	32,0	42,4	34,1	35,2	35,7	37,4	37,4	37,1
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	2,2	9,1	22,3	32,0	42,4	34,1	35,2	35,7	37,4	37,4	37,1
Kašnjenja otplate glavnice	1,3	7,0	16,7	23,3	30,8	25,6	26,5	27,0	28,6	28,1	27,9
Kašnjenja otplate kamata	0,8	2,1	5,6	8,7	11,5	8,4	8,6	8,7	8,9	9,3	9,2
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	595,2	556,8	477,8	396,6	300,9	276,7	276,9	279,8	280,0	255,8	256,6
Obveznice	31,2	31,2	31,2	31,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	564,0	519,7	442,6	362,9	299,4	275,4	275,7	278,6	277,8	253,7	254,6
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,1	5,9	4,0	2,5	1,5	1,3	1,2	1,2	2,2	2,1	2,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izravna ulaganja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor	4.562,2	5.406,4	7.339,4	11.048,1	13.810,9	14.747,9	14.873,2	15.252,6	15.554,1	15.564,8	15.404,3
Kratkoročni	339,4	348,9	420,3	1.062,9	1.263,6	3.003,2	3.013,1	3.072,7	3.082,5	3.039,0	3.041,3
Instrumenti tržišta novca	10,2	5,6	0,0	33,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	24,5	33,3	27,1	646,6	777,0	1.118,0	1.151,6	1.185,5	1.338,2	1.296,0	1.375,5
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1.442,9	1.399,6	1.412,5	1.243,6	1.234,3	1.122,0
Trgovinski kredit	25,6	14,5	47,5	22,2	24,9	29,7	28,0	29,1	29,7	29,7	29,4
Ostale obveze	279,2	295,5	345,7	360,7	461,8	412,5	433,9	445,7	471,1	479,0	514,4
Kašnjenja otplate glavnice	265,4	281,1	330,6	341,8	422,6	382,5	403,2	413,9	435,0	441,3	476,1
Kašnjenja otplate kamata	13,8	14,4	15,1	18,9	39,2	30,0	30,8	31,7	36,0	37,7	38,3
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	3.551,9	3.966,7	5.512,6	8.140,6	10.561,0	9.642,8	9.712,6	9.947,9	10.200,5	10.226,7	10.035,1
Obveznice	0,0	0,0	130,0	314,1	828,8	845,4	824,3	827,3	820,2	824,5	830,3
Kredit	2.934,6	3.117,0	3.359,3	4.988,8	6.441,9	6.822,8	6.973,2	7.191,6	7.247,2	7.287,2	7.278,5
Gotovina i depoziti	464,5	718,3	1.896,9	2.736,2	3.219,0	1.904,9	1.847,7	1.864,7	2.071,4	2.055,9	1.868,9
Trgovinski kredit	152,8	131,4	126,4	101,5	71,2	69,6	67,4	64,2	61,7	59,1	57,4
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izravna ulaganja	670,9	1.090,9	1.406,5	1.844,6	1.986,3	2.102,0	2.147,5	2.232,0	2.271,1	2.299,1	2.327,8
Ukupno (1+2+3)	12.109,2	13.458,3	15.054,8	19.810,6	22.675,4	23.112,5	23.293,9	23.795,7	24.214,9	24.160,1	24.014,2

Tablica H14: Projekcija otplate bruto inozemnog duga po domaćim sektorima

u milijunima EUR

	Stanje duga 31.8.2005.	Trenutačno dospijeće	Projekcija otplate glavnice												
			3.tr.05.	4.tr.05.	1.tr.06.	2.tr.06.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	Ostalo
1. Država	6.927,0	2,0	127,9	59,5	589,4	62,8	187,3	844,8	675,3	684,1	1.029,8	806,6	1.406,4	205,7	1.085,0
Kratkoročni	2,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	2,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	1,5	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,5	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	6.925,0	0,0	127,9	59,5	589,4	62,8	187,3	844,8	675,3	684,1	1.029,8	806,6	1.406,4	205,7	1.085,0
Obveznice	4.100,9	0,0	90,7	0,0	528,0	0,0	90,7	585,5	351,9	254,8	732,4	560,8	1.031,8	16,0	477,0
Kredit	2.822,3	0,0	37,2	59,4	61,2	62,7	96,5	258,7	322,7	428,8	297,4	245,8	374,6	189,8	608,0
Trgovinski kredit	1,8	0,0	0,0	0,1	0,2	0,1	0,1	0,6	0,6	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Središnja banka (HNB)	2,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,2
Kratkoročni	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	2,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,2
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	2,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,2
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Banke	8.048,3	13,4	1.019,4	163,2	80,7	695,8	1.182,6	1.118,7	536,4	507,6	830,3	439,3	64,4	123,5	3.232,2
Kratkoročni	2.296,1	13,4	942,9	124,7	2,6	80,6	1.067,5	93,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1.122,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	1.160,7	0,0	942,9	124,7	2,6	80,6	1.067,5	93,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	1.122,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1.122,0
Ostale obveze	13,4	13,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	13,1	13,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,3	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	5.752,2	0,0	76,5	38,5	78,2	615,1	115,0	1.025,5	536,4	507,6	830,3	439,3	64,4	123,5	2.110,1
Obveznice	451,5	0,0	2,6	0,0	0,0	0,0	2,6	0,0	0,0	0,0	448,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	3.431,8	0,0	73,9	38,5	78,2	615,1	112,4	1.025,5	536,4	507,6	381,4	439,3	64,4	123,5	241,2
Gotovina i depoziti	1.868,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1.868,9
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Ostali domaći sektori	6.708,7	553,8	215,4	400,0	250,6	295,3	615,4	1.094,7	1.066,3	793,6	643,8	440,3	280,8	195,3	1.024,7
Kratkoročni	832,8	553,8	25,5	136,0	78,0	21,0	161,5	117,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	249,6	0,0	25,5	136,0	48,6	21,0	161,5	88,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	29,4	0,0	0,0	0,0	29,4	0,0	0,0	29,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	553,8	553,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	506,4	506,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	47,4	47,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	5.875,9	0,0	189,9	264,0	172,6	274,2	453,9	977,3	1.066,3	793,6	643,8	440,3	280,8	195,3	1.024,7
Obveznice	378,8	0,0	21,4	0,0	0,0	0,0	21,4	0,0	193,8	5,7	5,7	6,5	6,5	8,2	131,0
Kredit	5.358,5	0,0	157,9	248,7	163,9	242,9	406,6	911,4	849,1	774,4	630,2	432,3	274,1	187,0	893,4
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	138,5	0,0	10,6	15,3	8,7	31,3	25,9	65,8	23,4	13,5	7,9	1,5	0,2	0,1	0,2
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

5. Izravna ulaganja	2.328,0	162,3	47,2	122,1	58,6	69,9	169,3	349,6	235,8	246,0	200,5	241,5	54,8	35,8	632,4
Kratkoročni	226,5	162,3	15,3	29,7	10,7	6,5	45,0	18,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kreditni	64,2	0,0	15,3	29,7	10,7	6,5	45,0	18,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0
Trgovinski krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	162,3	162,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	149,9	149,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	12,4	12,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	2.101,5	0,0	31,9	92,4	47,9	63,4	124,3	331,4	235,8	246,0	200,5	241,5	54,8	35,8	631,4
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kreditni	2.074,4	0,0	31,2	90,6	46,8	62,3	121,8	326,9	231,0	242,0	196,8	237,5	53,5	34,8	630,0
Trgovinski krediti	27,1	0,0	0,7	1,8	1,1	1,0	2,5	4,5	4,7	4,0	3,7	4,0	1,3	1,0	1,5
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ukupno (1+2+3+4+5)	24.014,2	731,5	1.409,9	744,8	979,4	1.123,8	2.154,6	3.407,7	2.513,8	2.231,3	2.704,4	1.927,7	1.806,4	560,3	5.976,4
Dodatak: Procjena plaćanja kamata			0,8	160,9	241,4	170,7	161,7	671,9	559,9	474,0	400,7	286,7	220,7	123,7	488,4

Tablica H14: Projekcija otplate bruto inozemnog duga po domaćim sektorima

Tablica prikazuje stanje bruto inozemnog duga i projekciju otplate glavnice te procijenjena plaćanja kamata po srednjem tečaju HNB-a na kraju razdoblja.

Procijenjena plaćanja kamata ne uključuju kamate na depozite nerezidenata, repo poslove te hibridne i podređene instrumente niti

zatezne kamate s tih osnova. Buduća plaćanja kamata procijenjena su na osnovi kamatne stope koja vrijedi u trenutku zaključenja ugovora i ne obuhvaćaju varijacije kamatnih stopa koje su moguće kod kredita ugovorenih uz varijabilnu kamatnu stopu.

Projekcija otplate obračunatih nedospjelih kamata, koja je sastavni dio bruto inozemnog duga, uvećava projekciju otplate glavnice u prvom tromjesečnom razdoblju te, posljedično, umanjuje iznose procijenjene otplate kamata u prvom tromjesečnom razdoblju.

Tablica H15: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica

u milijunima EUR

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004. ^b	2004.				2005.	
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr. ^b	1.tr. ^b	2.tr. ^a
1. Stanje međunarodnih ulaganja, neto	-6.298,9	-4.544,7	-7.905,4	-11.731,6	-15.465,9	-13.720,4	-13.750,0	-15.276,8	-15.465,9	-17.156,7	-18.668,9
2. Sredstva	9.044,3	12.793,2	12.550,4	14.804,8	14.939,7	14.181,1	14.990,9	15.147,5	14.939,7	14.457,7	14.683,3
2.1. Izravna ulaganja u inozemstvo	939,2	1.095,9	1.753,2	1.646,4	1.633,7	1.771,0	2.055,2	1.960,8	1.633,7	1.786,7	1.780,1
2.2. Portfeljna ulaganja	93,3	253,0	810,1	603,1	1.317,5	987,5	1.163,1	1.128,5	1.317,5	1.324,6	1.447,2
2.2.1. Vlasnička ulaganja	15,3	25,5	39,3	40,6	39,8	42,6	48,8	46,0	39,8	41,1	40,6
2.2.2. Dužnička ulaganja	78,0	227,5	770,9	562,5	1.277,7	944,8	1.114,3	1.082,5	1.277,7	1.283,5	1.406,6
Obveznice	63,1	196,4	761,0	560,0	1.142,5	858,4	997,6	952,0	1.142,5	1.151,8	1.286,2
Instrumenti tržišta novca	14,9	31,1	9,9	2,4	135,1	86,4	116,8	130,4	135,1	131,7	120,4
2.3. Izvedeni financijski instrumenti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.4. Ostala ulaganja	4.231,3	6.110,7	4.335,8	6.001,2	5.552,4	5.244,2	5.383,2	5.606,5	5.552,4	4.645,9	4.390,3
2.4.1. Trgovinski krediti	200,0	206,1	181,0	178,1	151,9	195,6	181,4	168,0	151,9	158,6	164,9
2.4.2. Krediti	166,1	121,6	128,7	113,9	114,9	121,4	111,2	118,5	114,9	118,5	122,6
2.4.3. Gotovina i depoziti	3.865,2	5.782,9	4.026,0	5.709,2	5.285,6	4.927,1	5.090,6	5.320,0	5.285,6	4.368,7	4.102,8
2.4.4. Ostala aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.5. Međunarodne pričuve HNB-a	3.780,4	5.333,6	5.651,3	6.554,1	6.436,1	6.178,5	6.389,4	6.451,8	6.436,1	6.700,5	7.065,7
3. Obveze	15.343,1	17.337,8	20.455,8	26.536,3	30.405,7	27.901,5	28.741,0	30.424,3	30.405,7	31.614,3	33.352,2
3.1. Izravna ulaganja u Hrvatsku	3.829,6	4.806,1	6.634,4	8.398,2	9.433,3	9.021,0	8.627,0	10.274,5	9.433,3	10.303,9	11.080,9
3.2. Portfeljna ulaganja	3.601,4	4.495,2	4.282,3	4.862,0	5.747,4	5.087,8	5.676,4	5.925,9	5.747,4	5.192,1	5.316,8
3.2.1. Vlasnička ulaganja	116,8	164,8	173,6	172,3	283,4	171,4	181,1	263,3	283,4	310,5	333,6
3.2.2. Dužnička ulaganja	3.484,6	4.330,4	4.108,7	4.689,7	5.464,0	4.916,4	5.495,3	5.662,5	5.464,0	4.881,6	4.983,2
Obveznice	3.474,4	4.299,3	4.108,7	4.656,2	5.464,0	4.879,9	5.488,5	5.662,5	5.464,0	4.881,6	4.983,2
Instrumenti tržišta novca	10,2	31,1	0,0	33,5	0,0	36,5	6,8	0,0	0,0	0,0	0,0
3.3. Izvedeni financijski instrumenti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.4. Ostala ulaganja	7.912,1	8.036,5	9.539,1	13.276,1	15.224,9	13.792,8	14.437,6	14.223,9	15.224,9	16.118,3	16.954,5
3.4.1. Trgovinski krediti	293,1	268,4	258,4	176,1	139,3	165,5	155,5	162,0	139,3	167,5	167,7
3.4.2. Krediti	6.812,4	6.722,9	6.981,2	9.949,9	11.334,5	10.401,4	11.092,0	11.031,8	11.334,5	12.135,5	12.930,5
3.4.3. Gotovina i depoziti	465,8	719,9	1.898,6	2.738,7	3.221,4	2.783,4	2.737,6	2.554,9	3.221,4	3.349,9	3.317,6
3.4.4. Ostala pasiva	341,0	325,3	400,9	411,3	529,8	442,4	452,4	475,2	529,8	465,4	538,8

^a Preliminarni podaci. ^b Revidirani podaci.

Tablica H15: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica

Tablica se sastavlja u skladu s metodologijom koju je preporučio Međunarodni monetarni fond u Priručniku za platnu bilancu (Balance of Payments Manual, peto izdanje, 1995.). Izvori podataka su izvješća banaka, trgovačkih društava, Hrvatske narodne banke i Zagrebačke burze.

Međunarodna ulaganja Republike Hrvatske i u Republiku Hrvatsku iskazuju se u eurima (EUR) i američkim dolarima (USD). Ovisno o izvoru podataka, preračunavanje vrijednosti iz izvornih valuta u izvještajne obavlja se:

- primjenom tekućeg tečaja ili prosječnoga mjesečnog srednjeg tečaja Hrvatske narodne banke za transakcije,
- primjenom srednjih tečajeva Hrvatske narodne banke na izvještajni datum za stanja.

Podaci o inozemnim izravnim i portfeljnim vlasničkim ulaganjima preuzimaju se iz statističkog istraživanja Hrvatske narodne banke. Stanja vlasničkih ulaganja prate se od početka 2001. godine i korigiraju se za promjene službenog indeksa Zagrebačke burze (CROBEX).

Portfeljna dužnička ulaganja i ostala ulaganja klasificirana su prema sektorima: Hrvatska narodna banka, država, banke i ostali sektori. Sektor države obuhvaća središnju državu i organe lokalne države. Sektor banke uključuje banke.

Polozicija Portfeljna dužnička ulaganja – Sredstva i obveze obuhvaćaju podatke o ulaganjima rezidenata u dužničke vrijednosne papire koje se izdali nerezidenti (sredstva) i ulaganja nerezidenata u

dužničke vrijednosne papire koje su izdali rezidenti (obveze). Podaci o tim ulaganjima zasnovani su na registru inozemnih kredita Hrvatske narodne banke, u kojem se nalaze i potraživanja i obveze za obveznice i instrumente tržišta novca.

Polozicija Ostala ulaganja – Trgovinski krediti – Sredstva i obveze obuhvaća potraživanja spomenutih sektora od inozemstva i dugovanja spomenutih sektora inozemstvu s osnove trgovinskih kredita. Izvor podataka je registar kreditnih odnosa s inozemstvom Hrvatske narodne banke.

Polozicija Ostala ulaganja – Krediti – Sredstva i obveze obuhvaća podatke o odobrenim i primljenim kreditima između rezidenata i nerezidenata grupirane po sektorima. Izvor podataka je registar kreditnih odnosa s inozemstvom Hrvatske narodne banke.

Polozicija Ostala ulaganja – Gotovina i depoziti – Sredstva pokazuje stanja ukupnih likvidnih deviznih sredstava banaka ovlaštenih za poslovanje s inozemstvom umanjena za dio deviznih sredstava koja banke deponiraju kao dio obvezne pričuve. Osim potraživanja banaka od inozemstva, prikazana su i potraživanja sektora države od inozemstva. Izvor podataka su izvješća države i banaka.

Polozicija Ostala ulaganja – Gotovina i depoziti – Obveze pokazuje stanja ukupnih deviznih i kunskih obveza prikazanih sektora prema inozemstvu po osnovi tekućih računa, oročenih depozita i depozita s otkaznim rokom, depozita po viđenju te depozitnog novca. Izvor podataka su izvješća banaka.

Polozicija Međunarodne pričuve HNB-a sastavlja se na osnovi izvješća Direkcije računovodstva Hrvatske narodne banke koje sadrži podatke o njihovim stanjima i promjenama.

Tablica H16: Stanje međunarodnih ulaganja – izravna ulaganja

u milijunima EUR

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004. ^b	2004.				2005.	
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr. ^b	1.tr. ^b	2.tr. ^a
Izravna ulaganja, neto	-2.890,4	-3.710,2	-4.881,2	-6.751,8	-7.799,6	-7.249,9	-6.571,8	-8.313,8	-7.799,6	-8.517,2	-9.300,8
1. Izravna ulaganja u inozemstvo	939,2	1.095,9	1.753,2	1.646,4	1.633,7	1.771,0	2.055,2	1.960,8	1.633,7	1.786,7	1.780,1
1.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	884,5	1.050,2	1.712,8	1.583,2	1.526,9	1.704,5	1.979,7	1.876,7	1.526,9	1.636,8	1.610,1
1.1.1. Sredstva	884,5	1.050,2	1.712,8	1.583,2	1.526,9	1.704,5	1.979,7	1.876,7	1.526,9	1.636,8	1.610,1
1.1.2. Obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2. Ostala ulaganja	54,7	45,6	40,4	63,2	106,9	66,5	75,5	84,1	106,9	149,9	170,0
1.1.1. Sredstva	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.2. Obveze	0,0	0,0	0,0	0,0
1.3. Financijski derivati (neto)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Izravna ulaganja u Hrvatsku	3.829,6	4.806,1	6.634,4	8.398,2	9.433,3	9.021,0	8.627,0	10.274,5	9.433,3	10.303,9	11.080,9
2.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	3.117,0	3.714,7	5.227,4	6.553,4	7.446,8	7.126,0	6.670,6	8.257,8	7.446,8	8.201,6	8.811,7
2.1.1. Sredstva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Obveze	3.117,0	3.714,7	5.227,4	6.553,4	7.446,8	7.126,0	6.670,6	8.257,8	7.446,8	8.201,6	8.811,7
2.2. Ostala ulaganja	712,6	1.091,4	1.407,0	1.844,8	1.986,5	1.895,0	1.956,4	2.016,8	1.986,5	2.102,3	2.269,2
2.2.1. Sredstva
2.2.2. Obveze
2.3. Financijski derivati (neto)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Preliminarni podaci. ^b Revidirani podaci.

Tablica H17: Stanje međunarodnih ulaganja – portfeljna ulaganja

u milijunima EUR

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004. ^b	2004.				2005.	
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr. ^b	1.tr. ^b	2.tr. ^a
Portfeljna ulaganja, neto	-3.508,1	-4.242,2	-3.472,2	-4.258,9	-4.430,0	-4.100,3	-4.513,2	-4.797,4	-4.430,0	-3.867,5	-3.869,6
1. Sredstva	93,3	253,0	810,1	603,1	1.317,5	987,5	1.163,1	1.128,5	1.317,5	1.324,6	1.447,2
1.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	15,3	25,5	39,3	40,6	39,8	42,6	48,8	46,0	39,8	41,1	40,6
1.1.1. Banke	7,7	8,0	8,1	4,2	4,5	4,5	5,1	4,8	4,5	4,6	4,5
1.1.2. Ostali sektori	7,6	17,5	31,1	36,4	35,3	38,2	43,7	41,2	35,3	36,6	36,1
1.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	78,0	227,5	770,9	562,5	1.277,7	944,8	1.114,3	1.082,5	1.277,7	1.283,5	1.406,6
2. Obveze	3.601,4	4.495,2	4.282,3	4.862,0	5.747,4	5.087,8	5.676,4	5.925,9	5.747,4	5.192,1	5.316,8
2.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	116,8	164,8	173,6	172,3	283,4	171,4	181,1	263,3	283,4	310,5	333,6
2.1.1. Banke	39,2	41,1	36,2	40,4	44,4	45,4	37,3	46,5	44,4	45,1	48,4
2.1.2. Ostali sektori	77,6	123,8	137,3	132,0	239,1	126,0	143,8	216,8	239,1	265,4	285,1
2.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	3.484,6	4.330,4	4.108,7	4.689,7	5.464,0	4.916,4	5.495,3	5.662,5	5.464,0	4.881,6	4.983,2
2.2.1. Obveznice	3.474,4	4.299,3	4.108,7	4.656,2	5.464,0	4.879,9	5.488,5	5.662,5	5.464,0	4.881,6	4.983,2
Država	3.443,2	4.268,2	3.947,6	4.310,9	4.635,2	4.516,7	5.034,5	4.831,1	4.635,2	4.036,2	4.163,0
Banke	0,0	0,0	0,0	0,0	444,5	0,0	0,0	443,1	444,5	446,9	448,8
Ostali sektori	31,2	31,2	161,2	345,3	384,3	363,3	454,0	388,4	384,3	398,5	371,3
2.2.2. Instrumenti tržišta novca	10,2	31,1	0,0	33,5	0,0	36,5	6,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostali sektori	10,2	31,1	0,0	33,5	0,0	36,5	6,8	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Preliminarni podaci. ^b Revidirani podaci.

Tablica H18: Stanje međunarodnih ulaganja – ostala ulaganja

u milijunima EUR

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004. ^b	2004.				2005.	
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr. ^b	1.tr. ^b	2.tr. ^a
Ostala ulaganja, neto	-3.636,0	-1.849,1	-5.180,2	-6.909,9	-9.670,8	-8.418,8	-9.052,6	-8.615,7	-9.670,8	-11.471,0	-12.562,3
1. Sredstva	4.231,3	6.110,7	4.335,8	6.000,5	5.551,8	5.243,5	5.382,6	5.605,8	5.551,8	4.645,3	4.389,7
1.1. Trgovinski krediti	200,0	206,1	181,0	178,1	151,9	195,6	181,4	168,0	151,9	158,6	164,9
1.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Ostali sektori	200,0	206,1	181,0	178,1	151,8	195,6	181,3	167,9	151,8	158,6	164,9
Dugoročni krediti	165,7	180,2	169,6	173,5	147,5	191,0	176,8	163,3	147,5	154,0	160,1
Kratkoročni krediti	34,3	25,9	11,4	4,6	4,4	4,6	4,6	4,6	4,4	4,6	4,8
1.2. Krediti	166,1	121,6	128,7	113,3	114,3	120,8	110,6	117,9	114,3	117,9	122,0
1.2.1. Država	3,7	6,1	5,6	5,2	5,3	5,0	5,0	4,7	5,3	6,8	7,0
Dugoročni krediti	3,7	6,1	5,6	5,2	5,3	5,0	5,0	4,7	5,3	6,8	7,0
1.2.2. Banke	130,6	82,7	93,6	79,9	79,9	87,2	76,7	83,6	79,9	79,7	81,5
Dugoročni krediti	89,7	46,9	60,2	57,5	56,2	64,8	56,8	54,6	56,2	55,9	56,0
Kratkoročni krediti	40,9	35,8	33,4	22,4	23,7	22,4	19,9	29,0	23,7	23,9	25,4
1.2.3. Ostali sektori	31,7	32,8	29,5	28,2	29,1	28,5	28,8	29,6	29,1	31,4	33,5
Dugoročni krediti	31,7	32,8	29,4	28,2	28,7	28,5	28,8	29,2	28,7	30,1	32,5
Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,1	0,0	0,4	0,0	0,1	0,4	0,4	1,3	1,0
1.3. Gotovina i depoziti	3.865,2	5.782,9	4.026,0	5.709,2	5.285,6	4.927,1	5.090,6	5.320,0	5.285,6	4.368,7	4.102,8
1.3.2. Država	74,1	94,7	115,7	81,9	8,9	166,0	211,1	147,0	8,9	77,8	25,0
1.3.3. Banke	2.564,3	4.438,8	2.754,3	4.551,9	4.317,0	3.722,8	3.892,6	4.151,2	4.317,0	3.333,8	3.049,4
1.3.4. Ostali sektori	1.226,8	1.249,4	1.156,0	1.075,4	959,7	1.038,3	986,9	1.021,8	959,7	957,2	1.028,4
1.4. Ostala aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Obveze	7.867,3	7.959,7	9.515,9	12.910,4	15.222,5	13.662,3	14.435,2	14.221,6	15.222,5	16.116,3	16.952,0
2.1. Trgovinski krediti	293,1	268,4	258,4	176,1	139,3	165,5	155,5	162,0	139,3	167,5	167,7
2.1.1. Država	0,1	1,3	1,1	2,3	2,1	2,4	2,6	2,3	2,1	2,0	1,9
Dugoročni krediti	0,1	1,3	1,1	2,3	2,1	2,4	2,6	2,3	2,1	2,0	1,9
Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Ostali sektori	293,0	267,1	257,4	173,8	137,2	163,1	153,0	159,7	137,2	165,5	165,8
Dugoročni krediti	248,5	226,7	209,9	151,7	112,3	135,8	124,2	123,0	112,3	135,8	136,2
Kratkoročni krediti	44,5	40,4	47,5	22,2	24,9	27,3	28,8	36,7	24,9	29,7	29,5
2.2. Krediti	6.768,8	6.647,8	6.959,7	9.586,8	11.334,5	10.273,2	11.092,0	11.031,8	11.334,5	12.135,5	12.930,5
2.2.1. Hrvatska narodna banka	170,6	138,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit i zajmovi MMF-a	170,6	138,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2. Država	1.832,6	1.672,7	1.950,8	2.286,4	2.595,3	2.352,6	2.487,1	2.691,6	2.595,3	2.701,0	2.843,7
Dugoročni krediti	1.444,6	1.672,7	1.950,8	2.286,4	2.595,3	2.352,6	2.487,1	2.691,6	2.595,3	2.701,0	2.843,7
Kratkoročni krediti	388,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.3. Banke	1.715,8	1.813,5	1.878,7	3.372,0	3.976,4	3.838,7	4.190,1	3.715,0	3.976,4	4.376,2	4.720,6
Dugoročni krediti	1.708,0	1.810,8	1.878,4	2.767,7	3.315,7	3.021,0	3.300,6	3.273,9	3.315,7	3.419,5	3.565,6
Kratkoročni krediti	7,8	2,6	0,3	604,2	660,8	817,7	889,6	441,0	660,8	956,7	1.155,1
2.2.4. Ostali sektori	3.049,7	3.022,9	3.130,1	3.928,5	4.762,8	4.081,9	4.414,8	4.625,2	4.762,8	5.058,3	5.366,1
Dugoročni krediti	3.003,5	2.969,0	3.103,0	3.858,3	4.637,3	3.980,9	4.278,8	4.487,8	4.637,3	4.877,4	5.160,9
Kratkoročni krediti	46,2	53,9	27,2	70,1	125,4	101,0	136,1	137,5	125,4	180,8	205,2
2.3. Gotovina i depoziti	464,5	718,3	1.896,9	2.736,2	3.219,0	2.781,1	2.735,2	2.552,6	3.219,0	3.347,9	3.315,0
2.3.1. Banke	464,5	718,3	1.896,9	2.736,2	3.219,0	2.781,1	2.735,2	2.552,6	3.219,0	3.347,9	3.315,0
2.4. Ostale obveze	341,0	325,3	400,9	411,3	529,8	442,4	452,4	475,2	529,8	465,4	538,8

^a Preliminarni podaci. ^b Revidirani podaci.

Tablica 11: Ukupni prihodi i rashodi konsolidirane središnje države

u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003. ^a	2004.			
					I.	II.	III.	IV.
PRIHODI I DOTACIJE								
1. Državni proračun	44.635,7	52.747,4	66.932,2	74.953,7	5.271,3	4.903,1	6.434,6	6.324,4
2. Republički fondovi	22.099,3	18.098,2	4.026,3	6.038,3	601,0	439,3	515,7	418,8
2.1. HZMO	11.254,2	5.806,8	129,8	108,9	51,1	11,2	15,0	9,2
2.2. HZZO	8.967,4	10.314,5	473,7	822,3	43,3	50,8	48,9	37,6
2.3. HZZ	822,4	910,9	25,4	17,9	2,0	1,4	1,7	1,4
2.4. Sredstva doplatka za djecu	7,1	5,1	–	–	–	–	–	–
2.5. Hrvatske vode	1.048,2	1.060,9	1.098,8	1.144,8	123,6	59,4	73,8	75,1
2.6. FZOEU	–	–	–	–	–	–	11,3	18,1
2.7. Fond za razvoj i zapošljavanje	–	–	1.797,8	–	–	–	–	–
2.8. Fond za regionalni razvoj	–	–	500,9	–	–	–	–	–
2.9. Hrvatske autoceste	–	–	–	1.932,4	161,5	114,6	144,9	152,0
2.10. Hrvatske ceste	–	–	–	1.185,0	103,2	89,3	106,7	108,5
2.11. DAB	–	–	–	584,5	97,7	105,9	103,2	7,9
2.12. Hrvatski fond za privatizaciju	–	–	–	242,5	18,6	6,7	10,2	9,0
A. Ukupno (1+2)	66.735,0	70.845,6	70.958,5	80.992,0	5.872,3	5.342,4	6.950,3	6.743,2
RASHODI I POSUDBE UMANJENI ZA OTPLATE								
3. Državni proračun	36.730,8	44.844,5	67.543,8	74.713,8	5.177,9	6.178,6	7.445,1	7.565,1
4. Republički fondovi	37.701,4	30.044,6	7.030,5	11.920,5	1.054,5	595,4	927,8	777,6
4.1. HZMO	20.180,8	12.125,3	1.558,1	1.838,0	82,1	75,9	82,0	84,7
4.2. HZZO	13.918,1	13.192,7	1.261,1	875,0	35,2	85,4	62,7	72,5
4.3. HZZ	995,5	983,4	236,7	136,5	9,0	9,0	7,4	9,7
4.4. Sredstva doplatka za djecu	1.250,6	2.467,0	–	–	–	–	–	–
4.5. Hrvatske vode	1.356,4	1.276,1	1.409,9	1.691,0	180,5	57,2	91,1	87,1
4.6. FZOEU	–	–	–	–	0,1	0,1	0,7	0,8
4.7. Fond za razvoj i zapošljavanje	–	–	2.288,0	–	–	–	–	–
4.8. Fond za regionalni razvoj	–	–	276,6	–	–	–	–	–
4.9. Hrvatske autoceste	–	–	–	5.583,5	646,8	280,2	525,4	364,5
4.10. Hrvatske ceste	–	–	–	1.369,9	108,9	77,9	151,3	121,6
4.11. DAB	–	–	–	253,2	1,4	1,0	1,6	1,0
4.12. Hrvatski fond za privatizaciju	–	–	–	173,3	–9,3	8,7	5,6	35,8
B. Ukupno (3+4)	74.432,3	74.889,1	74.574,3	86.634,3	6.232,4	6.773,9	8.373,0	8.342,7
C. Ukupni višak/manjak (A–B)	–7.697,3	–4.043,5	–3.615,8	–5.642,3	–360,1	–1.431,6	–1.422,7	–1.599,4
5. Državni proračun (1–3)	7.904,8	7.902,9	–611,6	239,9	93,4	–1.275,5	–1.010,5	–1.240,7
6. Republički fondovi (2–4)	–15.602,1	–11.946,4	–3.004,2	–5.882,2	–453,5	–156,1	–412,2	–358,8

^a Preliminarni podaci. Izvor: Ministarstvo financija

Tablica 12: Operacije državnog proračuna

u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003. ^c	2004.			
					I.	II.	III.	IV.
1. Ukupni prihodi	44.635,7	53.503,6	69.869,1	78.249,6	5.552,5	5.244,8	6.718,9	6.616,4
1.1. Tekući prihodi	41.535,0	48.906,3	69.651,1	74.652,1	5.530,3	5.231,0	6.690,7	6.599,9
1.1.1. Porezni prihodi	39.939,0	47.274,0	67.965,5	72.697,9	5.446,3	5.128,5	6.542,8	6.493,6
1.1.2. Neporezni prihodi	1.595,9	1.632,3	1.685,6	1.954,1	84,0	102,5	147,9	106,3
1.2. Kapitalni prihodi	3.100,7	4.597,3	218,0	3.597,6	22,2	13,8	28,3	16,5
2. Potpore	0,0	0,0	0,0	10,4	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1. Tekuće potpore	0,0	0,0	0,0	10,4	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2. Kapitalne potpore	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A. Ukupno prihodi i potpore (1+2)	44.635,7	53.503,6	69.869,1	78.260,0	5.552,5	5.244,8	6.718,9	6.616,4
3. Ukupni rashodi	49.567,5	56.723,3	71.992,1	79.113,1	5.528,0	6.495,0	7.667,3	7.947,7
3.1. Tekući rashodi	44.237,4	52.819,2	68.923,5	75.041,4	5.425,5	6.386,2	7.353,6	7.539,5
3.2. Kapitalni rashodi	5.330,1	3.904,1	3.068,7	4.071,7	102,6	108,8	313,6	408,1
4. Posudbe umanjene za otplate	1.176,1	1.089,5	1.377,5	1.333,5	23,5	107,6	194,4	55,3
B. Ukupno rashodi i posudbe umanjene za otplate (3+4)	50.743,5	57.812,8	73.369,6	80.446,6	5.551,5	6.602,7	7.861,7	8.002,9
5. Višak na tekućem računu bez potpora (1.1. – 3.1.)	-2.702,4	-3.912,9	727,6	-389,3	104,8	-1.155,2	-662,9	-939,6
6. Višak na tekućem računu s tekućim potporama (5+2.1.)	-2.702,4	-3.912,9	727,6	-378,9	104,8	-1.155,2	-662,9	-939,6
7. Stvaranje bruto fiksnog kapitala ^a	-395,4	-3.101,4	966,7	-1.627,6	6,0	24,8	98,2	168,1
8. Stvaranje bruto kapitala ^b	-395,4	-3.101,4	966,7	-1.627,6	6,0	24,8	98,2	168,1
C. Ukupni višak/manjak (A-B)	-6.107,9	-4.309,1	-3.500,5	-2.186,6	1,0	-1.357,9	-1.142,8	-1.386,5
9. Strano financiranje	6.921,5	2.299,6	2.347,8	3.050,0	-666,6	-4,7	-57,0	4.823,0
10. Domaće financiranje	-813,6	2.009,6	1.152,7	-863,4	665,6	1.362,6	1.199,8	-3.436,4
10.1. Od ostale opće države	-92,0	-11,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
10.2. Od monetarnih vlasti	-12,5	-389,1	241,7	-1.026,8	670,3	355,4	-1.237,3	-3.426,3
10.3. Od depozitnih banaka	-288,8	2.559,1	782,9	168,6	-18,9	997,5	2.523,6	241,0
10.4. Ostalo domaće financiranje	-420,3	-149,4	128,1	-5,2	14,2	9,7	-86,6	-251,0
D. Ukupno financiranje (9+10)	6.107,9	4.309,1	3.500,5	2.186,6	-1,0	1.357,9	1.142,8	1.386,5

^a Neto kupnja fiksne kapitalne imovine; ^b Neto kupnja fiksne kapitalne imovine i neto kupnja dionica. ^c Preliminarni podaci. Izvor: Ministarstvo financija.

Tablica I3: Dug središnje države

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.					
	XII	XII.	XII. ^a	XII.	XII.	III.*	IV.*	V.*	VI.*	VII.*	VIII.
1. Unutarnji dug središnje države	21.324,2	24.907,3	31.421,5	34.736,4	41.517,0	51.391,3	51.180,4	51.926,2	52.400,1	53.688,1	52.971,3
1.1. Unutarnji dug Republike Hrvatske	18.509,7	21.467,9	23.320,0	28.160,8	37.223,7	46.375,7	46.253,1	46.419,0	46.495,7	47.675,8	46.958,4
Trezorski zapisi	2.564,6	4.892,3	5.632,7	6.548,1	9.022,5	13.021,3	13.648,4	13.449,1	13.442,1	12.977,0	12.780,0
Instrumenti tržišta novca	14,2	7,4	0,1	0,3	–	–	–	–	–	0,7	0,7
Obveznice	14.082,5	15.415,8	15.887,9	17.422,0	23.080,1	24.570,5	24.436,4	24.127,9	24.072,1	26.492,4	26.661,2
Krediti Hrvatske narodne banke	0,0	–	0,5	1,4	3,3	1,7	2,2	0,7	0,0	1,2	0,6
Krediti banaka	1.848,4	1.152,4	1.798,8	4.189,1	5.117,8	8.782,3	8.166,1	8.841,3	8.981,5	8.204,5	7.515,9
1.2. Unutarnji dug republičkih fondova	2.814,4	3.439,4	8.101,5	6.575,5	4.293,3	5.015,5	4.927,3	5.507,2	5.904,4	6.012,3	6.012,9
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	1.686,8	1.636,1	4.460,7	3.616,4	2.040,1	1.901,7	1.878,7	1.860,7	1.853,2	1.829,1	1.850,4
Krediti banaka	1.127,6	1.803,3	3.640,7	2.959,1	2.253,2	3.113,9	3.048,6	3.646,5	4.051,3	4.183,2	4.162,5
2. Inozemni dug središnje države	39.638,8	43.319,1	43.517,5	50.137,9	55.248,4	49.943,3	49.818,7	50.119,5	51.038,5	50.245,4	50.924,4
2.1. Inozemni dug Republike Hrvatske	36.453,4	39.487,3	37.388,3	41.048,8	41.951,9	36.698,3	36.142,1	36.335,6	36.729,6	36.023,0	36.516,2
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	25.762,8	30.746,7	28.694,2	32.144,8	32.793,2	27.258,8	27.159,2	27.257,4	27.652,2	27.069,1	27.405,0
Krediti	10.690,6	8.740,6	8.694,1	8.904,1	9.158,7	9.439,4	8.982,9	9.078,2	9.077,4	8.953,9	9.111,1
2.2. Inozemni dug republičkih fondova	3.185,4	3.831,8	6.129,2	9.089,1	13.296,4	13.245,1	13.676,5	13.783,9	14.308,8	14.222,4	14.408,2
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	400,0	709,7	684,6	820,6	2.764,8	2.777,9	2.764,7	2.759,4	2.781,5	2.809,6	2.853,2
Krediti	2.785,4	3.122,1	5.444,6	8.268,6	10.531,6	10.467,2	10.911,8	11.024,5	11.527,4	11.412,7	11.555,0
3. Ukupno (1+2)	60.963,0	68.226,4	74.939,0	84.874,3	96.765,4	101.334,6	100.999,1	102.045,7	103.438,5	103.933,5	103.895,7
Dodatak: Izdana jamstva Republike Hrvatske											
– domaća	3.412,3	6.025,6	7.528,1	6.895,4	4.632,4	4.823,6	5.245,0	5.340,9	5.177,4	4.711,0	5.118,4
– inozemna	9.850,7	8.813,6	8.261,9	8.618,5	7.809,8	7.413,7	7.377,7	7.453,5	7.400,1	7.048,5	7.138,2

^a Iznimno od napomene u dijelu "Klasifikacija i iskazivanje podataka o potraživanjima i obvezama", u ovoj tablici dug Hrvatskih cesta, Hrvatskih autocesta i Državne agencije za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka u dijelu 2. Inozemni dug središnje države, reklasificiran je iz podsektora Republika Hrvatska u podsektor republički fondovi od (uključujući) prosinca 1998. godine, a u dijelu 1. Unutarnji dug središnje države od (uključujući) prosinca 2002. godine.

Tablica I3: Dug središnje države

Podaci o dugu središnje države sastavljeni su iz raspoloživih podataka i nisu usklađeni s Ministarstvom financija Republike Hrvatske. Dug središnje države sastoji se od unutarnjeg i inozemnog duga. Izvori podataka za unutarnji dug središnje države su Mjesečni statistički prikaz Ministarstva financija, Bilanca Hrvatske narodne

banke i Konsolidirana bilanca banaka. Izvor podataka za inozemni dug središnje države je statistika inozemnog duga, koju sastavlja Hrvatska narodna banka. U dodatku je naveden podatak o izdanim jamstvima Republike Hrvatske. Izvor podataka o domaćim jamstvima su banke, a o inozemnim jamstvima statistika inozemnog duga, koju sastavlja Hrvatska narodna banka.

Tablica J1: Indeksi potrošačkih cijena i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima

Godina	Mjesec	Bazni indeksi, 2001. = 100			Lančani indeksi			Godišnji mjesečni indeksi					
		Indeksi potrošačkih cijena			Indeksi potrošačkih cijena ^a			Cijene pri proizvođačima	Indeksi potrošačkih cijena ^b				Cijene pri proizvođačima
		Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge		Ukupno	Dobra	Usluge		
1994.	prosinac	100,2	100,1	100,8	100,2	97,0	95,0	108,1	94,5	
1995.	prosinac	100,2	100,2	99,8	100,5	103,7	102,4	109,3	101,6	
1996.	prosinac	100,0	100,2	99,5	100,3	103,4	102,3	108,7	101,5	
1997.	prosinac	100,7	100,3	102,3	99,9	103,8	102,7	108,2	101,6	
1998.	prosinac	89,6	90,6	86,2	100,3	100,4	100,0	100,0	105,4	104,3	109,2	97,9	
1999.	prosinac	93,1	93,4	91,8	100,6	100,8	100,0	100,3	103,9	103,1	106,5	105,9	
2000.	prosinac	98,2	98,5	96,9	100,4	100,4	100,1	100,2	105,5	105,5	105,5	111,2	
2001.	prosinac	100,5	99,8	103,5	100,4	100,4	100,5	99,0	102,4	101,3	106,8	96,9	
2002.	prosinac	102,4	100,9	108,3	100,4	100,6	99,6	99,9	101,8	101,1	104,6	102,3	
2003.	prosinac	104,1	102,5	110,6	100,3	100,2	100,5	100,0	101,7	101,6	102,2	101,0	
2004.	kolovoz	105,4	102,7	115,8	100,1	100,1	100,2	101,0	102,0	101,6	103,1	105,1	
	rujan	105,2	102,7	115,0	99,8	100,0	99,3	100,2	101,6	100,7	104,3	105,7	
	listopad	105,7	103,5	114,3	100,4	100,7	99,4	100,8	102,0	101,4	103,9	106,3	
	studeni	106,2	104,1	114,4	100,5	100,6	100,0	99,5	102,3	101,8	103,9	105,5	
	prosinac	106,9	105,0	114,6	100,7	100,9	100,2	99,3	102,7	102,5	103,6	104,8	
2005.	siječanj	107,3	105,3	114,8	100,3	100,3	100,2	100,0	102,0	101,6	103,5	104,4	
	veljača	108,5	106,8	115,2	101,1	101,4	100,3	100,3	103,3	103,2	103,3	105,1	
	ožujak	109,3	107,8	115,3	100,7	100,9	100,1	100,3	103,9	104,1	103,2	105,1	
	travanj	109,0	107,3	115,8	99,8	99,6	100,3	100,3	103,5	103,5	103,5	104,5	
	svibanj	109,0	107,2	116,2	100,0	99,9	100,4	100,1	102,8	102,9	102,4	102,3	
	lipanj	108,8	106,8	116,8	99,9	99,7	100,5	99,8	102,9	103,1	102,2	102,4	
	srpanj	108,6	106,1	118,1	99,8	99,4	101,1	100,8	103,1	103,4	102,1	102,3	
	kolovoz	108,7	106,2	118,2	100,1	100,1	100,1	100,1	103,1	103,4	102,1	101,5	
	rujan	109,2	107,3	117,0	100,5	101,0	99,0	100,8	103,8	104,5	101,8	102,1	

^a Od siječnja 1992. do prosinca 1997. godine podaci se odnose na indeks cijena na malo. ^b Od siječnja 1992. do prosinca 1998. godine podaci se odnose na indeks cijena na malo.
Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J1: Indeksi potrošačkih cijena i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima

Početakom 2004. godine Državni zavod za statistiku je uveo indeks potrošačkih cijena. Taj je pokazatelj kretanja cijena izrađen u skladu s metodološkim načelima koja su postavili Međunarodna organizacija rada (ILO) i Statistički ured Europske unije (Eurostat). Dana 17. veljače objavljeno je priopćenje o kretanju indeksa potrošačkih cijena u siječnju 2004. te vremenska serija indeksa pot-

rošačkih cijena od siječnja 2001. DZS je naknadno izračunao i vremensku seriju indeksa potrošačkih cijena od siječnja 1998. do prosinca 2000. godine. U skladu s tim DZS je prestao objavljivati indeks cijena na malo i indeks troškova života, čija metodologija izračuna nije u zadovoljavajućoj mjeri bila usklađena s međunarodno prihvaćenim standardima. Osnovne značajke indeksa potrošačkih cijena prikazane su u Okviru 1. u Biltenu HNB-a broj 91 (2004). Prosječna godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena prikazana je u tablici Ekonomski indikatori u Biltenu HNB-a.

Tablica J2: Temeljni indeksi potrošačkih cijena

Godina	Mjesec	Bazni indeksi, 2001. = 100			Lančani indeksi			Godišnji indeksi		
		Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge
1998.	prosinac	93,2	93,7	90,6	99,9	99,9	100,0
1999.	prosinac	95,9	96,4	93,3	100,1	100,1	100,1	102,9	102,9	103,0
2000.	prosinac	99,1	99,3	98,0	100,4	100,4	100,2	103,3	103,0	105,0
2001.	prosinac	100,3	100,1	101,8	99,8	99,7	100,3	101,2	100,8	103,8
2002.	prosinac	101,5	101,1	104,2	100,0	100,1	99,4	101,2	101,0	102,4
2003.	prosinac	102,7	102,0	107,3	100,2	100,1	101,0	101,2	100,9	103,0
2004.	kolovoz	104,3	102,9	112,9	100,6	100,6	100,1	102,2	102,2	101,9
	rujan	104,2	103,0	111,2	99,9	100,1	98,5	102,4	102,0	104,2
	listopad	104,7	103,8	109,9	100,5	100,8	98,8	102,3	102,1	103,5
	studen	105,0	104,2	110,0	100,3	100,4	100,1	102,4	102,2	103,5
2005.	prosinac	105,1	104,2	110,4	100,1	100,1	100,4	102,3	102,2	102,9
	siječanj	104,7	103,8	110,7	99,6	99,5	100,2	102,0	101,9	102,4
	veljača	105,2	104,2	111,2	100,5	100,5	100,5	102,7	102,7	102,5
	ožujak	105,7	104,9	110,8	100,5	100,6	99,6	103,1	103,3	102,0
	travanj	106,4	105,5	111,6	100,7	100,6	100,8	103,6	103,7	102,9
	svibanj	106,8	105,9	112,6	100,4	100,3	100,9	103,5	103,6	103,0
	lipanj	107,2	106,1	113,7	100,4	100,2	101,0	103,5	103,7	102,6
	srpanj	107,3	105,8	116,4	100,1	99,7	102,3	103,4	103,5	103,1
kolovoz	107,1	105,6	116,7	99,9	99,8	100,3	102,7	102,6	103,3	
rujan	107,3	106,2	114,1	100,2	100,6	97,7	103,0	103,1	102,6	

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J2: Temeljni indeksi potrošačkih cijena

Temeljni indeks potrošačkih cijena izračunava se u Državnom zavodu za statistiku, a dobiva se tako da se iz košarice dobara i usluga za izračunavanje ukupnog indeksa potrošačkih cijena isključuje cijene poljoprivrednih proizvoda i administrativno regulirane cijene (među ostalim, tu su svrstane i cijene električne struje i naftnih deri-

vata). Ukupno je isključeno 111 dobara i usluga, čiji udio u košarici za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena u 2005. godini iznosi 30,06% (od toga 6,93 postotnih bodova otpada na poljoprivredne proizvode, a 23,13 postotnih bodova na proizvode čije se cijene administrativno reguliraju). Isključivanje se provodi metodom nultog pondera.

Tablica J3: Prosječne mjesečne neto plaće

u tekućim cijenama, u kunama

Godina	Mjesec	Prosječne mjesečne neto plaće	Lančani indeksi	Godišnji mjesečni indeksi	Godišnji kumulativni indeksi
1994.	prosinac	1.646,0	119,0	153,4	233,2
1995.	prosinac	1.883,0	99,4	114,4	145,7
1996.	prosinac	2.217,0	104,4	117,7	111,8
1997.	prosinac	2.544,0	100,8	114,8	116,9
1998.	prosinac	2.935,0	104,6	115,4	112,8
1999.	prosinac	3.262,0	100,9	111,2	114,0
2000.	prosinac	3.499,0	99,9	107,3	108,9
2001.	prosinac	3.582,0	96,6	102,4	106,5
2002.	prosinac	3.839,0	98,0	107,2	105,0
2003.	prosinac	4.045,0	99,8	105,4	105,9
2004.	kolovoz	4.178,0	99,3	106,7	106,0
	rujan	4.132,0	98,9	106,0	106,0
	listopad	4.128,0	99,9	103,3	105,7
	studen	4.352,0	105,4	107,4	105,8
	prosinac	4.312,0	99,1	106,6	105,9
2005.	siječanj	4.236,0	98,2	104,1	104,1
	veljača	4.193,0	99,0	104,8	104,4
	ožujak	4.390,0	104,7	105,7	104,9
	travanj	4.287,0	97,7	103,8	104,6
	svibanj	4.436,0	103,5	106,4	105,0
	lipanj	4.432,0	99,9	104,9	104,9
	srpanj	4.352,0	98,2	103,4	104,7

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J4: Indeksi pouzdanja, očekivanja i raspoloženja potrošača

indeksni bodovi, originalni podaci

Godina	Mjesec	Kompozitni indeksi			Indeksi odgovora						
		Indeks pouzdanja potrošača	Indeks očekivanja potrošača	Indeks raspoloženja potrošača	I1	I2	I3	I4	I7	I8	I11
1999.	listopad	-16,0	-14,8	-46,5	-39,0	-12,1	-49,9	-17,6	35,5	-50,7	-69,7
2000.	siječanj	-4,4	24,0	-39,4	-26,2	22,5	-39,5	25,5	-4,5	-52,4	-61,2
	travanj	-8,5	4,8	-35,8	-29,0	4,0	-29,5	5,5	24,0	-49,0	-67,5
	srpanj	-6,0	7,5	-36,2	-30,5	6,5	-30,0	8,5	27,5	-48,0	-66,5
	listopad	-7,6	3,3	-32,5	-26,5	0,5	-22,0	6,0	26,0	-49,0	-63,0
2001.	siječanj	-10,4	5,0	-31,5	-21,5	4,1	-28,6	5,9	12,3	-44,4	-63,7
	travanj	-8,1	3,5	-34,0	-25,9	1,7	-30,1	5,3	22,9	-46,1	-62,1
	srpanj	-14,0	-6,2	-33,3	-24,1	-5,0	-31,4	-7,4	16,3	-44,3	-60,0
	listopad	-15,5	-11,4	-35,6	-29,6	-10,0	-35,9	-12,7	22,9	-41,3	-62,3
2002.	siječanj	-11,0	6,2	-24,4	-14,7	3,7	-21,4	8,6	3,9	-37,1	-60,1
	travanj	-16,7	-12,8	-39,1	-31,2	-9,7	-42,7	-15,9	28,1	-43,4	-69,3
	srpanj	-19,0	-15,1	-35,7	-29,1	-12,1	-38,3	-18,1	21,4	-39,7	-67,2
	listopad	-15,1	-8,3	-30,4	-22,6	-5,1	-31,2	-11,5	20,1	-37,4	-64,0
2003.	siječanj	-13,2	-4,0	-25,4	-23,1	-2,8	-26,5	-5,1	14,7	-26,7	-59,6
	travanj	-15,4	-4,3	-26,1	-23,1	-3,0	-27,9	-5,6	9,9	-27,3	-63,0
	srpanj	-12,3	-1,8	-20,8	-20,0	-1,1	-22,0	-2,5	12,6	-20,4	-58,0
	listopad	-14,9	-4,5	-25,0	-21,5	-2,6	-26,5	-6,4	14,7	-27,1	-65,2
2004.	siječanj	-7,7	11,4	-12,5	-12,3	11,2	-12,1	11,6	5,5	-13,0	-59,2
	travanj	-12,8	-3,9	-22,8	-20,6	-3,0	-20,2	-4,9	20,4	-27,6	-63,6
	srpanj	-13,5	-5,8	-22,4	-19,6	-2,8	-23,4	-8,8	16,4	-24,2	-58,8
	listopad	-12,6	-7,9	-22,0	-19,1	-4,1	-30,5	-11,6	22,5	-16,5	-57,3
2005.	siječanj	-11,6	-1,9	-22,4	-17,9	0,2	-27,1	-4,0	15,6	-22,3	-58,2
	travanj	-14,6	-10,7	-29,3	-26,6	-6,0	-36,1	-15,3	25,1	-25,3	-62,3
	svibanj	-13,9	-13,1	-28,6	-20,8	-7,1	-37,8	-19,1	25,0	-27,1	-54,4
	lipanj	-14,3	-11,6	-29,1	-23,8	-7,2	-36,7	-16,1	23,9	-26,8	-57,6
	srpanj	-28,1	-15,4	-27,7	-20,3	-7,3	-38,7	-23,5	25,6	-24,2	-56,1
	kolovoz	-27,4	-13,6	-27,0	-19,3	-7,9	-35,2	-19,2	26,7	-26,5	-55,8
	rujan	-29,4	-14,7	-28,7	-19,9	-7,8	-38,8	-21,6	34,3	-27,4	-54,0
	listopad	-22,9	-9,1	-24,7	-19,1	-4,3	-29,2	-13,9	23,6	-25,8	-49,8

Tablica J4: Indeksi pouzdanja, očekivanja i raspoloženja potrošača

HNB-ova anketa pouzdanja potrošača provodi se od travnja 1999. godine prema metodologiji Europske komisije pod nazivom Zajednički harmonizirani program europskih anketa pouzdanja. Ovo se HNB-ovo anketno istraživanje do travnja 2005. godine provodilo jednom u tromjesečju (u siječnju, travnju, srpnju i listopadu). Od svibnja 2005. godine Hrvatska narodna banka anketno istraživanje provodi svakoga mjeseca, u suradnji s Europskom komisijom, koristeći njezinu tehničku i financijsku pomoć. Za izradu i provedbu Ankete odgovorna je jedino Hrvatska narodna banka.

Upitnik sadrži ukupno 23 pitanja kojima se ispituje percepcija potrošača glede promjena ekonomskih pojava s kojima se oni svakodnevno susreću. Na osnovi odgovora iz Ankete o pouzdanju potrošača utvrđuje se vrijednost indeksa odgovora prema zadanoj metodologiji. Iz vrijednosti indeksa odgovora izračunava se i prati kretanje triju kompozitnih indeksa: indeksa pouzdanja potrošača (IPP), indeksa raspoloženja potrošača (IRP) i indeksa očekivanja potrošača (IOP). Svaki navedeni kompozitni indeks za sebe aritmetička je sredina indeksa odgovora (I), tj. prosjek prethodno kvantificiranih odgovora na pojedina pitanja iz ankete:

$$I_i = \sum_z^k r_i \cdot w_i$$

gdje je: r vrijednost odgovora, w udio ispitanika koji su se opredijelili za pojedini odgovor (ponder), i pitanje iz upitnika, z ponudeni/oda-

brani odgovor, k broj ponuđenih odgovora na pojedino pitanje.

Vrijednosti navedenih indeksa kreću se u rasponu $-100 < I_i < 100$. Veće vrijednosti indeksa u odnosu na prethodno razdoblje upućuju na porast očekivanja (optimizma) u pogledu specifičnog područja obuhvaćenog pojedinim pitanjem.

U tablici su prikazane vrijednosti odabranih indeksa odgovora na pitanja:

I1: Kako se tijekom proteklih 12 mjeseci promijenila financijska situacija u vašem kućanstvu?

I2: Što očekujete, kako će se tijekom sljedećih 12 mjeseci promijeniti financijska situacija u vašem kućanstvu?

I3: Što mislite, kako se tijekom posljednjih 12 mjeseci promijenila ukupna ekonomska situacija u Hrvatskoj?

I4: Što očekujete, kako će se tijekom sljedećih 12 mjeseci promijeniti ukupna ekonomska situacija u Hrvatskoj?

I7: Što očekujete, kako će se tijekom sljedećih 12 mjeseci promijeniti broj nezaposlenih?

I8: S obzirom na ukupnu ekonomsku situaciju, mislite li da je sada pravo vrijeme za kupnju trajnih dobara za domaćinstvo (namještaja, stroja za pranje rublja, televizora i sl.)?

I11: Koliko je vjerojatno da ćete tijekom sljedećih 12 mjeseci uspjeti išta uštedjeti?

Komponente kompozitnih indeksa su:

IPP: I2, I4, I7 \times (-1), I11

IOP: I2, I4

IRP: I1, I3, I8

Popis banaka i štedionica

1. listopada 2005.

Banke koje imaju odobrenje za rad

1. Banka Brod d.d., Slavonski Brod¹
2. Banka Kovanica d.d., Varaždin¹
3. Banka Sonic d.d., Zagreb
4. Banka Splitsko-Dalmatinska d.d., Split¹
5. Centar banka d.d., Zagreb
6. Credo banka d.d., Split
7. Croatia banka d.d., Zagreb
8. Erste & Steiermärkische Bank d.d., Rijeka
9. Gospodarsko kreditna banka d.d., Zagreb
10. Hrvatska poštanska banka d.d., Zagreb
11. HVB Splitska banka d.d., Split
12. Hypo Alpe-Adria-Bank d.d., Zagreb
13. Imex banka d.d., Split
14. Istarska kreditna banka Umag d.d., Umag
15. Jadranska banka d.d., Šibenik
16. Karlovačka banka d.d., Karlovac
17. Kreditna banka Zagreb d.d., Zagreb
18. Kvarner banka d.d., Rijeka
19. Međimurska banka d.d., Čakovec
20. Nava banka d.d., Zagreb
21. OTP banka Hrvatska d.d., Zadar
22. Partner banka d.d., Zagreb
23. Podravska banka d.d., Koprivnica
24. Požeška banka d.d., Požega
25. Primorska banka d.d., Rijeka
26. Privredna banka Zagreb d.d., Zagreb
27. Raiffeisenbank Austria d.d., Zagreb
28. Samoborska banka d.d., Samobor
29. Slatinska banka d.d., Slatina
30. Slavonska banka d.d., Osijek
31. Štedbanka d.d., Zagreb
32. VABA d.d. banka Varaždin, Varaždin
33. Volksbank d.d., Zagreb
34. Zagrebačka banka d.d., Zagreb

Stambene štedionice koje imaju odobrenje za rad

1. PBZ Stambena štedionica d.d., Zagreb
2. Prva stambena štedionica d.d., Zagreb

3. Raiffeisen stambena štedionica d.d., Zagreb

4. Wüstenrot stambena štedionica d.d., Zagreb

Ostale institucije koje imaju odobrenje za rad i veliko ovlaštenje

1. Hrvatska banka za obnovu i razvitak, Zagreb

Predstavništva inozemnih banaka

1. Bank für Kärnten und Steiermark AG, Zagreb
2. Commerzbank Aktiengesellschaft, Zagreb
3. Deutsche Bank AG, Zagreb
4. Komercijalna banka a.d., Zagreb
5. LHB Internationale Handelsbank AG, Zagreb
6. San Paolo IMI S.p.A., Zagreb

Banke i štedionice u stečaju

Naziv banke/štedionice	Datum otvaranja stečaja
1. Adria štedionica d.o.o., Zagreb	12.10.2000.
2. Agroobrtnička banka d.d., Zagreb	14.06.2000.
3. Alpe Jadran banka d.d., Split	15.05.2002.
4. Cibalae banka d.d., Vinkovci	20.10.2000.
5. Glumina banka d.d., Zagreb	30.04.1999.
6. Gospodarska štedionica d.d., Vrbovec	03.04.2003.
7. Gradska banka d.d., Osijek	03.05.1999.
8. Građanska štedionica d.o.o., Karlovac	03.11.1998.
9. Hrvatska gospodarska banka d.d., Zagreb	19.04.2000.
10. Ilirija banka d.d., Zagreb	06.04.1999.
11. Invest štedionica d.o.o., Zagreb	30.06.1999.
12. Kaptol banka d.d., Zagreb	25.11.2002.
13. Komercijalna banka d.d., Zagreb	30.04.1999.
14. Međimurska štedionica d.d., Čakovec	17.03.2004.
15. Neretvansko gospodarska banka d.d., Ploče	10.05.1999.
16. Slavonska štedionica d.d., Zagreb	04.12.2002.
17. Štedionica Dugi pogled d.o.o., Zagreb	19.01.2001.
18. Štedionica Groš banak d.o.o., Zagreb	23.04.2001.
19. Štedionica Mediteran d.o.o., Split	05.12.2001.
20. Štedionica za razvoj i obnovu d.o.o., Zagreb	02.07.2001.
21. Trgovačko-turistička banka d.d., Split	08.09.2000.
22. Županjska banka d.d., Županja	03.05.1999.

¹ Banka je, temeljem članka 190. Zakona o bankama, dužna uskladiti visinu svog temeljnog kapitala sa Zakonom o bankama, propisanim dinamikom do 31. prosinca 2006. godine.

Banke i štedionice u likvidaciji

Naziv banke/štedionice	Datum pokretanja likvidacije
1. Investicijsko-komercijalna štedionica d.d., Zagreb	31.05.2000.
2. Križevačka banka d.d., Križevci	03.01.2005.
3. Primus banka d.d., Zagreb	25.12.2004.
4. Štedionica Dora d.d., Zagreb	01.01.2002.
5. Štedionica SA-GA d.d., Zagreb	31.12.2001.

6. Štedionica Zlatni vratak d.d., Zagreb 28.12.2001.

Banke i štedionice koje su izgubile odobrenje za rad, a nisu pokrenule postupak likvidacije

Naziv banke/štedionice	Datum oduzimanja odobrenja za rad
1. Hibis štedionica d.d., Zagreb	07.03.2001.
2. Marvil štedionica d.d., Zagreb	08.06.2001.
3. Zagrebačka štedionica d.d., Zagreb	22.03.2000.

Članovi Savjeta i rukovodstvo Hrvatske narodne banke

1. listopada 2005.

Članovi Savjeta Hrvatske narodne banke

Predsjednik Savjeta	dr. sc. Željko Rohatinski
Članovi Savjeta	prof. dr. sc. Mate Babić dr. sc. Alen Belullo prof. dr. sc. Božidar Jelčić dr. sc. Branimir Lokin Čedo Maletić Relja Martić mr. sc. Adolf Matejka mr. sc. Damir Novotny prof. dr. sc. Silvije Orsag mr. sc. Tomislav Presečan dr. sc. Sandra Švaljek dr. sc. Boris Vujčić dr. sc. Branko Vukmir

Rukovodstvo Hrvatske narodne banke

Guverner	dr. sc. Željko Rohatinski
Zamjenik guvernera	dr. sc. Boris Vujčić
Viceguverner	Čedo Maletić
Viceguverner	Relja Martić
Viceguverner	mr. sc. Adolf Matejka
Viceguverner	mr. sc. Tomislav Presečan

Izvršni direktori

Sektor za istraživanja i statistiku	mr. sc. Ljubinko Jankov
Sektor za centralnobankarske operacije	Irena Kovačec
Sektor za devizne poslove	
Sektor bonitetne regulative i nadzora banaka	Marija Mijatović-Jakšić
Sektor plana, analize i računovodstva	mr. sc. Diana Jakelić
Sektor platnog prometa	Neven Barbaroša
Sektor za informatičke tehnologije	mr. sc. Mario Žgela
Sektor podrške poslovanju	Boris Ninić
Sektor za međunarodnu suradnju	mr. sc. Michael Faulend

Kratice i znakovi

BDP	– bruto domaći proizvod
BDV	– bruto dodana vrijednost
BZ	– blagajnički zapisi
CPI	– Consumer Price Index
DAB	– Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka
dep.	– depoziti
dr.	– drugo
DZS	– Državni zavod za statistiku
DVP	– Delivery versus Payment
EK	– Europska komisija
EMTN	– Euro Medium Term Note
energ.	– energija
EMU	– Ekonomska monetarna unija
EU	– Europska unija
eviden.	– evidencija
fik.	– fiksni
Fina	– Financijska agencija
FZOEU	– Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti
GFS	– metodologija MMF-a za statistiku javnih financija (Government Finance Statistics)
GOP	– granična obvezna pričuva
HAC	– Hrvatske autoceste
HBOR	– Hrvatska banka za obnovu i razvitak
HC	– Hrvatske ceste
HFP	– Hrvatski fond za privatizaciju
HNB	– Hrvatska narodna banka
HSVP	– Hrvatski sustav velikih plaćanja
HZMO	– Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
HZZO	– Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
HZZ	– Hrvatski zavod za zapošljavanje
IEA	– Međunarodna organizacija za energiju
IER	– indeks ekonomskog raspoloženja
IFO	– International Finance Organization
ind.	– individualni
industr.	– industrijski
IOP	– indeks očekivanja potrošača
IPDT	– indeks pritiska na devizno tržište
IPP	– indeks pouzdanja potrošača
IRP	– indeks raspoloženja potrošača
MF	– Ministarstvo financija
mil.	– milijun
mlrd.	– milijarda
MMF	– Međunarodni monetarni fond
NIA	– neto inozemna aktiva
NKD	– Nacionalna klasifikacija djelatnosti
NN	– Narodne novine
NRP	– Neto raspoložive pričuve
OP	– obvezna pričuva
PDV	– porez na dodanu vrijednost
PPI	– Producer Price Index
pojed.	– pojedinačne
potr.	– potrošnja
pr.	– proizvodi
RH	– Republika Hrvatska
RTGS	– Real-Time Gross Settlement
SDA	– Središnja depozitarna agencija
SDR	– posebna prava vučenja

SMTK	– Standardna međunarodna trgovinska klasifikacija
tis.	– tisuća
TNZ	– Tržište novca Zagreb
tr.	– tromjesečje
TZ	– trezorski zapisi

Kratice za države

AT	– Austrija
BE	– Belgija
BG	– Bugarska
CZ	– Češka
DE	– Njemačka
DK	– Danska
ES	– Španjolska
FI	– Finska
FR	– Francuska
GB	– Velika Britanija
GR	– Grčka
HR	– Hrvatska
HU	– Mađarska
IE	– Irska
IT	– Italija
NL	– Nizozemska
PL	– Poljska
PT	– Portugal
RO	– Rumunjska
SI	– Slovenija
SE	– Švedska
SK	– Slovačka

Kratice za valute

ATS	– austrijski šiling
CHF	– švicarski franak
DEM	– njemačka marka
EUR	– euro
FRF	– francuski franak
GBP	– funta sterlinga
HRK	– hrvatska kuna
ITL	– talijanska lira
JPY	– japanski jen
SIT	– slovenski tolar
USD	– američki dolar

Znakovi

–	– nema pojave
....	– ne raspolaže se podatkom
0	– podatak je manji od 0,5 upotrijebljene jedinice mjere
∅	– prosjek
a, b, c, ...	– oznaka za napomenu ispod tablice i slike
*	– ispravljen podatak
()	– nepotpun, odnosno nedovoljno provjeren podatak

